

Møteinnkalling

Utvalg: **Kvæningen kommunestyre**
Møtested: Kommunehuset
Dato: 30.04.2014
Tidspunkt: 08:30

Eventuelt forfall må meldes snarest på tlf. 77778800. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Burfjord 22.04.2014

Jan Helge Jensen
ordfører

Saksliste

Utv.saksnr	Sakstittel	U.Off	Arkivsaksnr
PS 2014/14	Rullering av tiltaksdel hovedplan vann		2014/851
PS 2014/15	Vedlikehold kommunale kaier		2014/985
PS 2014/16	Fjerning av midlertidige kontorlokaler, tidligere fritidsklubb		2010/4621
PS 2014/17	ENDRING I BETALINGSSATS I SFO		2014/1112
PS 2014/18	Søknad om å fratre som meddommer i Hålogaland Lagmannsrett.		2014/770
PS 2014/19	Reservasjonsordning for fastleger, høringsuttalelse		2014/1117
PS 2014/20	Ordførers godtgjørelse		2011/3940
PS 2014/21	Vurdering av ledig stilling og utvidelse på kommunekassa		2011/2000
PS 2014/22	Samarbeidsavtale om tilsetting av turnusleger		2012/69
PS 2014/23	Rullering av Rusmiddelpolitisk handlingsplan		2014/1324
PS 2014/24	Opprettelse og drift av dagsenter/dagtilbud		2013/3263
PS 2014/25	Asfaltering Badderen		2009/4393
PS 2014/26	RAMMETIMETALL 2014/2015		2014/1092
PS 2014/27	Retningslinjer for tilskudd til boligbygging utenfor kommunale boligfelt		2014/1133
PS 2014/28	Klage på vedtak om privat drift av kommunalt grustak i Badderen		2012/4243
PS 2014/29	Delegasjonsreglement for Kvæningen kommune, Opplæringsloven		2012/2553
PS 2014/30	Utsetting av vaskeridriften til Kvæningen Produkter AS. Saken behandles i formannskapet 29.04. Vedtaket legges fram på møtet.		2013/725
PS 2014/31	Fastsetting av forskrift for forsøksordningen med snøscooterløyper. Saken behandles i formannskapet 29.04. Vedtaket legges fram på møtet.		2014/43
PS 2014/32	Grunnarbeid og asfaltering av vei frem til "Fiskeplassen" Låvan		2009/377
PS 2014/33	Fond til oppgradering av kommunale leiligheter		2014/1143
PS 2014/34	Salg av gammel lærerbolig/barnehage på Alteidet		2010/4621
PS 2014/35	Prosjekt og ekstrabehov, utvikling av Profil og IPLOS. Saken behandles i formannskapet 29.04. Vedtaket legges fram på møtet.		2011/2000

PS 2014/36 Referatsaker

RS 2014/1 MELDING OM BRANNVERNET 2013

2014/858

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
2014/8	Kvæningen Teknisk utvalg	15.04.2014
2014/14	Kvæningen kommunestyre	30.04.2014

Rullering av tiltaksdel hovedplan vann

Henvisning til lovverk:

Vedlegg

- 1 Forslag tiltaksplan vann 2014 - 2023
- 2 Gebyrberegning i henhold til selvkost

Saksprotokoll i Kvæningen Teknisk utvalg - 15.04.2014

Behandling:

Administrasjonssjefens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kvæningen kommune godkjenner en videreføring av tiltak for vann 2009 - 2018 lagt inn i forslag til ny tiltaksplan for vann 2014 - 2023.

Videreføring av avløp Stormo øst tas inn som et tiltak i forbindelse med gjennomføring av ny vannledning på Stormo.

Tiltak hovedplan vann, samt videreføring av avløp Stormo øst innarbeides i kommunens økonomiplan og budsjett.

Rådmannens innstilling

Kvæningen kommune godkjenner en videreføring av tiltak for vann 2009 - 2018 lagt inn i forslag til ny tiltaksplan for vann 2014 - 2023.

Videreføring av avløp Stormo øst tas inn som et tiltak i forbindelse med gjennomføring av ny vannledning på Stormo.

Tiltak hovedplan vann, samt videreføring av avløp Stormo øst innarbeides i kommunens økonomiplan og budsjett.

Saksopplysninger

Gjeldende hovedplan for vann 2009 – 2018 ble godkjent av Kvænangen kommunestyre 16.12.2009. Kommunestyret/ politikerne har i forbindelse med budsjettarbeidet 2014 bedt administrasjonen om en rullering av tiltaksplanen.

Kort beskrivelse av hovedtiltakene:

Vannbehandlingsanlegg

Gjennom arbeidet med hovedplan for vann 2009 – 2018 er det avdekket forhold som må utbedres for å tilfredsstille krav til en sikker og helsemessig betryggende vannforsyning. Kommunen har 7 vannverk, hvor vi har fått på plass vannbehandling for 3 av disse.

- Alteidet vannverk, uv-anlegg (2000)
- Storeng vannverk, mangler
- Burfjord vannverk, godkjent uten vannbehandling (§ 14 i Drikkevannsforskriften)
- Sætra vannverk, uv-anlegg (1999)
- Kjækan vannverk, mangler
- Kvænangsbotn vannverk, mangler
- Sørstraumen vannverk, uv-anlegg (2011)

Vannbehandling Storeng/ Kjækan - prosjektert og utlyst 2013. Konkurransen ble avlyst da anbudene var langt over det som var til disposisjon på investeringsbudsjettet for 2013.

Separat vannbehandling (den enkelte abonnent)

Vi er blitt bedt om å vurdere muligheten for å etablere vannbehandling for bruk hos den enkelte abonnent, og dette som et alternativ til ett felles anlegg for gjeldende vannverk hvor det påhviler krav om desinfisering.

På kommunale vannverk hvor det påhviler krav om vannbehandlingsanlegg, så er enkelt anlegg til hver enkelt abonnent noe som ikke vurderes. Dette med bakgrunn i godkjenning, drift og oppfølging, ihht krav i Forskrift om vannforsyning og drikkevann (FOR 2001-12-04 nr. 1372). Det sentrale Mattilsynet er de som setter vilkår for bestemmelser for utøvelse utover det som er bestemt i forskrift.

Har vært i kontakt med Mattilsynet 24.2.2014, og de har følgende kommentarer:

Mattilsynets mening er at en slik løsning vil bli svært utfordrende for vannverkseiers del mhp. den daglige drift av UV-anleggene.

Drift og ansvar for at anleggene faktisk fungerer slik de er ment ville være vannverkseiers (Kvænangen kommune). Det vil således i praksis bety tilsyn og dokumentasjonskrav av X antall UV-anlegg, i stedet for ett anlegg.

Hvilken løsning kommunen ønsker å gå for er selvsagt opp til Dere å velge, men Mattilsynet vil måtte forholde seg til at kravene i drikkevannsforskriften blir innfridd.

Ny hovedvannledning og høydebasseng

Vi har fått utarbeidet et forprosjekt hovedvannledning til Burfjord sentrum og industriområde, samt høydebasseng. Tiltakene utføres for å forbedre forsyningssikkerheten, økning av kapasitet og tilrettelegging for næringsvirksomhet, samt vann til sprinkleranlegg og brannslukking.

Det er gjennomført modellering og analyser av vannforsyningsnettet i Burfjord tettsted (Rosim 2008/2013). Relevante resultater fra denne danner grunnlaget for iverksettelse av tiltak.

- Ny vannledning Ø 200 fra Stormo boligfelt til kryssing Burfjordelva (bru) 425 lm.
- Ny vannledning Ø 200 over Burfjordelva 70 lm.
- Ny vannledning Ø 180 kum ved Burfjordelva (bru) til industriområdet 320 lm.
- Vannledning til høydebasseng 650 lm
- Returledning fra høydebasseng 650 lm
- Vei til høydebasseng 350 lm
- Høydebasseng 500m³

Tiltakene prosjekteres slik at gjennomføring kan gjøres etappevis, og tidspunkt for ferdigstilling av prosjektering er satt til starten av juni 2014.

Eventuell iverksettelse av tiltak avhenger av utfallet fra rulleringen av tiltakene i hovedplanen.

Kostnadsestimat for gjennomføring av tiltakene er langt over det som er satt av i budsjettet for det enkelte år. Det ble søkt om midler fra Fylkeskommunen, og vi fikk et tilsagn på til sammen 1,4 mill. for gjennomføring av nevnte tiltak, samt tiltak innenfor vannbehandling.

I budsjettbehandlingen for 2014 ble det fremmet forslag om rebudsjettering av to tidligere års mindre forbruk, i tillegg til den årlige summen på 2 mill. Dette ble ikke tatt til følge.

Som følge av dette og manglende gjennomføring ihht plan, så stilles ikke midlene i tilsagn fra Fylkesmannen til vår disposisjon.

Generelle tiltak

I tillegg til tiltakene nevnt over, så er det en del tiltak som vil være av forebyggende art, og til bruk ved forbindelse med uforutsette hendelser.

- Sentral driftsovervåking
- Lekkasjesøk
- Mobilt desinfeksjonsanlegg
- Mobil tank for rent vann
- Digitalt ledningskartverk
- Rehab kummer mm.

Grunnvann

Kvæningen kommune henvendte seg på forsommeren 2013 til NGU med forespørsel om hydrogeologisk bistand i forbindelse med kartlegging av grunnvannsressursene ved flere lokaliteter i kommunen.

Bakgrunnen for henvendelsen var ønske om å få utredet mulighetene for å uttak av grunnvann til vannforsyning i noen områder, og dels å få kartlagt grunnvannsforekomster i kommunen i henhold til EUs grunnvannsdirektiv og vannforvaltningsforskriften.

NGU har tidligere utført hydrogeologiske undersøkelser i Kvæningen kommune. I forbindelse med det nasjonale kartleggingsprogrammet Grunnvann i Norge (GiN) ble det i 1991 utarbeidet

en kommunerapport som viste mulighetene for grunnvannsforsyning i utvalgte forsyningsområder (NGU rapport 91.028, samt NGU rapport 98.065)

Utbyggingen av Langdalen kraftverk har medført konsekvenser for leveransesikkerhet og kvalitet på forsyningen til Alteidet vannverk. Som følge av dette vurderes alternative løsninger som grunnvann. Grunnvann vurderes også for Kvænangsbotn vannverk. NGU foretok undersøkelser med georadar i september 2013, og det er besluttet å gjennomføre undersøkelsesboringer på Alteidet og i Kvænangsbotn. Resultatene fra dette vil gi svar på om det kan være kapasitet og kvalitet, som kan gi leveransesikkerhet for nevnte vannverk.

Eventuell gjennomføring legges frem for behandling med bakgrunn i tekniske løsninger og kostnadsoverslag.

Avløp Stormo Øst/Vest

Hovedplan for avløp i Kvænangen kommune av 1999 har et hovedmål som skal oppfylle forurensningsmyndighetenes krav til håndtering og rensing av avløp. Dette betyr at alt avløpsvann skal tas hånd om på en slik måte at hverken sjenerende forhold eller miljøskader oppstår.

Deler av boligfeltet på Stormo er ikke tilkoblet kommunalt avløpsanlegg. Det er tidligere gjort stikkprøver av massen på Stormo som viser at massen har relativt gode infiltrasjonsegenskaper. Det er etablert 2 punkter for prøvetaking av avløp på øst og nordsiden av Stormo. Det er ikke foretatt prøver senere år, noe som skal følges opp.

Fylkesmannens godkjenning av 92 krever at det ved påvisning av uakseptable forurensningsvirkninger, så skal boligfeltet tilknyttes kommunalt avløpsnett.

Hovedplanen for avløp legger opp til at en ser utskifting av vann- og avløpsledninger under ett, og ser på en helhetlig koordinering og prioritering som sikrer at sanering av vann og avløp i samme område utføres samtidig. Utført samtidig og ikke enkeltvis vil gi en økonomisk besparelse totalt sett.

Det ligger til rette for å kunne utnytte gravetrase for å legge en fellesledning for avløp med tilslutning til eksisterende avløpsnett. Selvfølgelig benyttes i den grad det er mulig. I dette tilfellet er det mulig med selvfølgelig frem til Burfjordelva, og her må det etableres en pumpestasjon for videreføring til eksisterende avløpsnett på andre siden av Burfjordelva.

Vurdering

Vi er i gang, og har gjennomført flere tiltak i henhold til gjeldende plan. På bakgrunn av permisjon i avdelingen, så ble det ikke gjennomført tiltak for året 2012 - 2013 i henhold til oppsatt plan.

For å komme i takt med planen, så ble det for budsjettåret 2014 fremmet forslag om å bruke av to tidligere års mindre forbruk, samt årets midler og tilskudd fra Fylkeskommunen. Det ble foretatt prosjektering og utlysning av konkurranser for flere tiltak i 2013-14, men med høye anbud utover de budsjetttrammene vi har tilgjengelig, så var vi nødt til å avlyse konkurransene.

I budsjettbehandlingen for 2014 og økonomiplanen for perioden 2014 – 2017, så er det satt av 2 millioner pr. år. Flere av tiltakene er store og krevende økonomisk, og vil ikke være mulig å gjennomføre ihht tidligere plan og kostnadsestimater.

For å kunne iverksette tiltakene, så må vi se planen i et lengre perspektiv. Bevilgningene må gjøres spesifikt opp mot det enkelte tiltak.

Tiltakene er kommet som følge av behov for oppgradering i tråd med forskriftskrav. For å kunne imøtekomme dette, så vil det være nødvendig å oppgradere vannverkene våre etter en prioritert rekkefølge. I forslag til tiltaksplan 2014 – 2023 er ikke grunnvann tatt inn, og dette med årsak i at det ikke foreligger resultat fra planlagt prøveboring, samt kostnader ved etablering. For å få dette med som tiltak, så kan en velge å lage åpning for dette ved å forskyve tiltakene ytterligere.

Om forslag i tiltaksplanen følges, så vil det i forbindelse med ny vannledning fra Stormo være hensiktsmessig å benytte samme trase for å få på plass avløp fra Stormo øst. Dette er i tråd med hovedplan for avløp (1999). En etablering av avløp i ettetid når vannledning er lagt, vil bli langt mer kostnadskrevenende.

Gjennomføring av tiltakene vil medføre en økning i kommunale avgifter over perioden, og kommunen må vurdere hvorvidt det skal være full kostnadsdekning.

Vannavgift bolig 120 m2 (2014)

Årsgebyr	2 225
Forbruksgebyr	2 002
Sum	4 227

Forslag til vannavgift (bolig 120 m2) etter gjennomføring av handlingsplan 2014 - 2023 for å oppnå 100 % selvkost.

	Årlig investering	Årlig gebyr i takt med Invest.plan	Årlig gebyr med 5 % økning pr år
År 2014	470 000	4 227	4 227
År 2015	3 500 000	4 355	4 440
År 2016	280 000	4 442	4 662
År 2017	1 970 000	4 460	4 895
År 2018	3 370 000	4 800	5 140
År 2019	3 370 000	5 431	5 397
År 2020	3 830 000	6 040	5 667
År 2021	4 590 000	6 746	5 950
år 2022	2 900 000	7 505	6 248
År 2023	2 800 000	7 957	6 560
År 2024		7 529	6 888
Totalsum	27 080 000		

Det er ikke tatt hensyn til prisstigning i tabellen.

Et årlig gebyr med økning på 5 % for hvert år vil dekke investeringene fram til 2020. For de påfølgende år er investeringene høyere, og gebyrene må økes til 7 % pr. år.

For årene fram til 2019 med 5% økning vil en ha litt overskudd. Dette kan avsettes på fond og brukes i årene 2020 til 2023.

I 2023 er vannavgiften på det høyeste, og dette resulterer i at vi fra 2024 kan redusere vannavgiften med 5,4 %

En slik tabell vil ha flere usikkerhetsfaktorer i slutten av perioden. Vi er f.eks avhengig av hvordan rentenivået blir. Det er her gjort en økning av renta fra 2015 pga. signaler fra Norges Bank om renteøkning i løpet av 2015.

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
2014/11	Kvæningen Teknisk utvalg	15.04.2014
2014/15	Kvæningen kommunestyre	30.04.2014

Utbedring av Burfjord industri kai og sikring av plastring.

Henvisning til lovverk:

Vedlegg

1 Tilstandskontroll og sikring av steinplastring

Saksprotokoll i Kvæningen Teknisk utvalg - 15.04.2014

Behandling:

Administrasjonssjefens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kvæningen kommune tar rapporten til etterretning, og det fremmes søknad om støtte fra Kystverket og Troms fylkeskommune for utbedring. Avsatte midler for 2014 på kr. 1.500.000,- rebudsjetteres. Finansieringsplan for tiltakene legges frem ved budsjettbehandling for 2015.

Rådmannens innstilling

Kvæningen kommune tar rapporten til etterretning, og det fremmes søknad om støtte fra Kystverket og Troms fylkeskommune for utbedring. Avsatte midler for 2014 på kr. 1.500.000,- rebudsjetteres. Finansieringsplan for tiltakene legges frem ved budsjettbehandling for 2015.

Saksopplysninger

Det er gjennomført en betongteknisk tilstandskontroll av Burfjord industri kai, samt en vurdering av steinplastring vest for kaien. Kontrollen er utført av Multiconsult høsten 2013. (rapport nr. 712096/002)

Betongkonstruksjoner

Resultatene fra undersøkelsen konkluderer med omfattende betongskader. Avskallinger på alle betongkanter over og i skvalpesonen. Konsekvensen av dette er raskt økende armeringskorrosjon og dermed økende avskallinger, samt at dette fører til redusert bærekapasitet for kaia.

Anoder på spunt kaifront

Det er ikke anoder på spunten.

Plastring vest for kai (fiskemottak)

Steinplastring vest for kaia har seget, og det antas at dette skyldes utvasking av masser (middels sand) gjennom eksisterende plastring. Dette har resultert i mindre dybde utenfor plastring, og en er derfor avhengig av flo sjø for å kunne ligge trygt ved levering til fiskemottaket.

Multiconsult foreslår en oppgraving og reetablering av plastring. Kommunens forespørsel om bruk av spunt og mudring for å sikre seilingsdybde og utvasking har ikke fått plass i rapporten. Dette er tatt opp med Multiconsult, og vi er presentert estimerte kostnader for sikring ved bruk av spunt.

Kostnadsestimat - prosjektkostnader for gjennomføring av tiltak:

Kai:

Betongkonstruksjoner:	kr. 2.000.000,-
<u>Anoder på spunt:</u>	<u>kr. 500.000,-</u>
Sum	<u>kr. 2.500.000,-</u>

Sikring av plastring:

Det foreligger 2 alternativer.

1. Reetablering av plastring - kai vest	<u>kr. 500.000,-</u>
2. Spunting - kai vest	<u>kr. 4.000.000,-</u>

Totale kostnader for utbedring av kai og sikring av område vest for kai ved alternativ 1. er på kr. 3.000.000,- eks. mva. og ved alternativ 2. kr. 6.500.000,- eks. mva.

I budsjettet for 2014 er det satt av kr. 1.500.000,- til vedlikehold kommunale kaier.

Vurdering

Rapporten konkluderer med omfattende skader som vil øke eksponentielt med tiden. Bruken av kaia avgjør om tiltakene skal defineres som strakstiltak. Videre er det fremmet ønske om større dybde for båter som leverer til fiskemottaket, da bunnforholdene vest for kaia har endret seg gradvis med årene. Som følge av utvasking av masser gjennom eksisterende plastring, så har denne og området innenfor seget. Området må sikres for å hindre ytterligere skader.

Multiconsult foreslår å reetablere plastring, og fra kommunens side vurderer en at en løsning

ved bruk av spunt vil være en mer sikker og varig løsning. Ved bruk av spunt, så kan en i tillegg til å sikre området utnytte dette til flere formål. Kommunen må ta stilling til påpekte forhold, samt se på hvordan tiltakene kan finansieres.

Kostnadsestimatet kan synes noe lavt, da det eksakte skadeomfanget er vanskelig å anslå. I budsjettet for 2014 er det satt av kr. 1.500.000,- til vedlikehold kommunale kaier, og dette er ikke tilstrekkelig for å kunne iverksette tiltak. Tiltakene må derfor fullfinansieres før igangsettelse.

Det anbefales å fremme søknad til Kystverket, samt Troms fylkeskommune om midler til utbedring.

Om tiltakene oppfyller kriteriene for å oppnå tilskudd og eventuelt hvor mye, er noe vi må avvente avklaring på. Det forventes at dette kan være avklart i forkant av budsjettarbeidet for 2015. Tiltakene kan tidligst komme i gang i løpet av 2015, og dette under forutsetning av finansiering.

Multiconsult anbefaler at det utarbeides en beskrivelse av reparasjonstiltakene for utsending til entreprenører, så vi kan få en oversikt over det reelle kostnadsbilde.

Rapport

Oppdrag: **Betongteknisk tilstandskontroll av kai inkl. overordnet vurdering av steinplastring vest for kaien**

Emne: **Tilstandskontroll og sikring av steinplastring**

Rapport: **Vurdering av tilstand og behov for rehabilitering samt mulige sikringstiltak av steinplastring**

Oppdragsgiver: **Kvænanen kommune v/ Dag Farstad**

Dato: **13. februar 2014**

Oppdrag- / Rapportnr. **712096 / 002**

Tilgjengelighet **Begrenset**

Utarbeidet av: **Petter Skattum / Dag Roti** *RS* Fag/Fagområde: **Betongteknologi/geoteknikk**

Kontrollert av: **Jens Fosland / Leif Fredheim** Ansvarlig enhet: **KTS / Longyearbyen**

Godkjent av: **Petter Skattum** *RS* Emneord: **Spunkal og steinplastring**

03	13.02.2014	Lagt inn kapitel vedr. fending	15	PS/DR	JF/LHF	PS
02	31.01.2014	Lagt inn kapitel vedr. steinplastring	14	PS/DR	JF/LHF	PS
01	26.11.2013	Utsendelse av rapport	11	PS	JF/LHF	PS
Utg.	Dato	Tekst	Ant.sider	Utarb.av	Kontr.av	Godkj.av

INNHOLDSFORTEGNELSE

1	SAMMENDRAG	3
1.1	Generelt.....	3
1.2	Overdekningsmålinger.....	3
1.3	Kloridmålinger.....	3
1.4	Konklusjon.....	4
1.5	Tiltak.....	4
2	Innledning	5
2.1	Prøvetakning.....	5
2.2	Befaring	6
3	Grunnlagsdata for kaia	6
3.1	Beskrivelse av kaia	6
3.2	Tilgjengelig dokumentasjon	6
4	Kloridmålinger	7
4.1	Innledning.....	7
4.1.1	Betong.....	7
4.1.2	Kloridvurderinger	7
4.2	Prøveresultater	7
5	Overdekninger og karbonatiseringsdybder	9
5.1	Overdekningsmålinger.....	9
5.2	Karbonatiseringsmålinger.....	9
6	Fendring	10
7	Vurdering og tiltak	11
8	Grovt kostnadsoverslag kaireparasjon.....	12
9	Område i vest – sikring av steinplastring	13
9.1	Stabilitet – setninger	13
9.2	Foreslått tiltak	14
9.3	Nøkkeltall sikringsarbeider.....	14
9.4	Mudring	15
10	Referanser	15

VEDLEGG:

1. Grafisk fremstilling av resultatene av kloridmålingene samt overdekningsmålinger per prøvested
2. Tegning nr. 712096-500

1 SAMMENDRAG

1.1 Generelt

Det er gjennomført en tilstandsanalyse nivå 2 i henhold til NS3424 [1] av betongkonstruksjonene på industrikaia i Burfjord i Kvænangen kommune. Spuntkaia er bygd i 1987 / 1988 og har en kaifront på 40 meter. Vestre kaiside er 10m lang, mens østre kaiside består av to lengder (vinkelendring) med hhv. 25 m (lengst nord) og ca. 10 m. Totalt er det en kaifront på 85 meter. Det er brukt store gummidekk som fending. Det er betongdekke over spunten og betongkaifrontlist.

Det har ikke tidligere vært gjennomført noen tilstandsanalyse av betongen på kaia.

Det er generelt registrert avskallinger på alle betongkanter over og i skvalpesonen. Det er ikke anoder på spunten. Det er ikke foretatt statiske kontrollberegninger av kaia. Det er mangler vedr. fendingen.

Figur 1.1 Industri kai Burfjord

1.2 Overdekningsmålinger

I forbindelse med denne inspeksjonen er det utført overdekningsmålinger i alle lokaliteter for uttak av støvprøver til kloridanalyse. Overdekningsmålingene er sammenstilt med resultater fra kloridprøvene, se vedlegg 1.

Målingene viser at overdekningen til armeringen varierer fra 17-57 mm, med 45 mm som en total gjennomsnitt av vertikal og horisontal armering. Det ble foretatt 8 målinger fordelt på 4 målepunkter.

Karbonatiseringsmålinger er også gjennomført på samtlige steder der det er tatt ut støvprøver for kloridanalyser. Målingene viste ingen karbonatisering i betongen.

1.3 Kloridmålinger

Det er foretatt prøvetaking for måling av kloridinnhold i 7 punkter fordelt på frontbjelke og piler. Punktens plassering er angitt i vedlegg 1.

I de fleste områdene for uttak av kloridprøver er initieringsfasen over og konstruksjonen er i skadeutviklingsfasen da det er sikkert at armeringen korroderer. Konsekvensen av dette er raskt økende armeringskorrosjon og derpå økende delamineringer og avskallinger. Det synlige skadeomfanget er på inspeksjonsstadiet forholdsvis høyt.

Kloridprofilene er tatt i 4 dybder; 2–10 mm, 10–30 mm, 30–50 mm og 50–75 mm.

Med unntak av de 2 prøvepunktene på østsiden i nivå 30–50 og 50 – 75 mm for prøvepunkt Ø1 og 50 – 75 mm for prøvepunkt Ø2 viser alle prøvene kloridinnhold over den aksepterte grenseverdien for kloridinnhold i ny betong.

1.4 Konklusjon

Vi vil vurdere kaias generelle betongtilstand på kaifronten som til dels svært dårlig. Betongskadene har medført at det er redusert statisk kapasitet i betongskjørtet inkl. pilarer.

Figur 1.2 Østsiden av kaia i Burfjord med store betongskader.

1.5 Tiltak

Resultatene fra denne undersøkelsen viser at det er behov for omfattende betongrehabilitering. Behovet for betongrehabilitering er på grensen til å defineres som strakstiltak. Om det er behov for strakstiltak er avhengig av fremtidig bruk. Dersom kaia skal for anløp av store båter og spesielt ved fjære sjø har ikke kaia tilstrekkelig bærekapasitet.

Skadeomfanget og derav reparasjonskostnadene vil øke kraftig jo lenger tid det går før reparasjonstiltak blir iverksatt.

Det anbefales at det snarest utarbeides en beskrivelse av reparasjonstiltakene for utsendelse til entreprenører så kommunen kan få en oversikt over det reelle kostnadsbilde.

Det er behov for å erstatte manglende / skadet fending.

2 Innledning

På anmodning fra Kvæningen kommune ble det gjennomført en tilstandsanalyse nivå 2 etter NS 3424 av industrikaia i Burfjord Kvæningen Kommune.

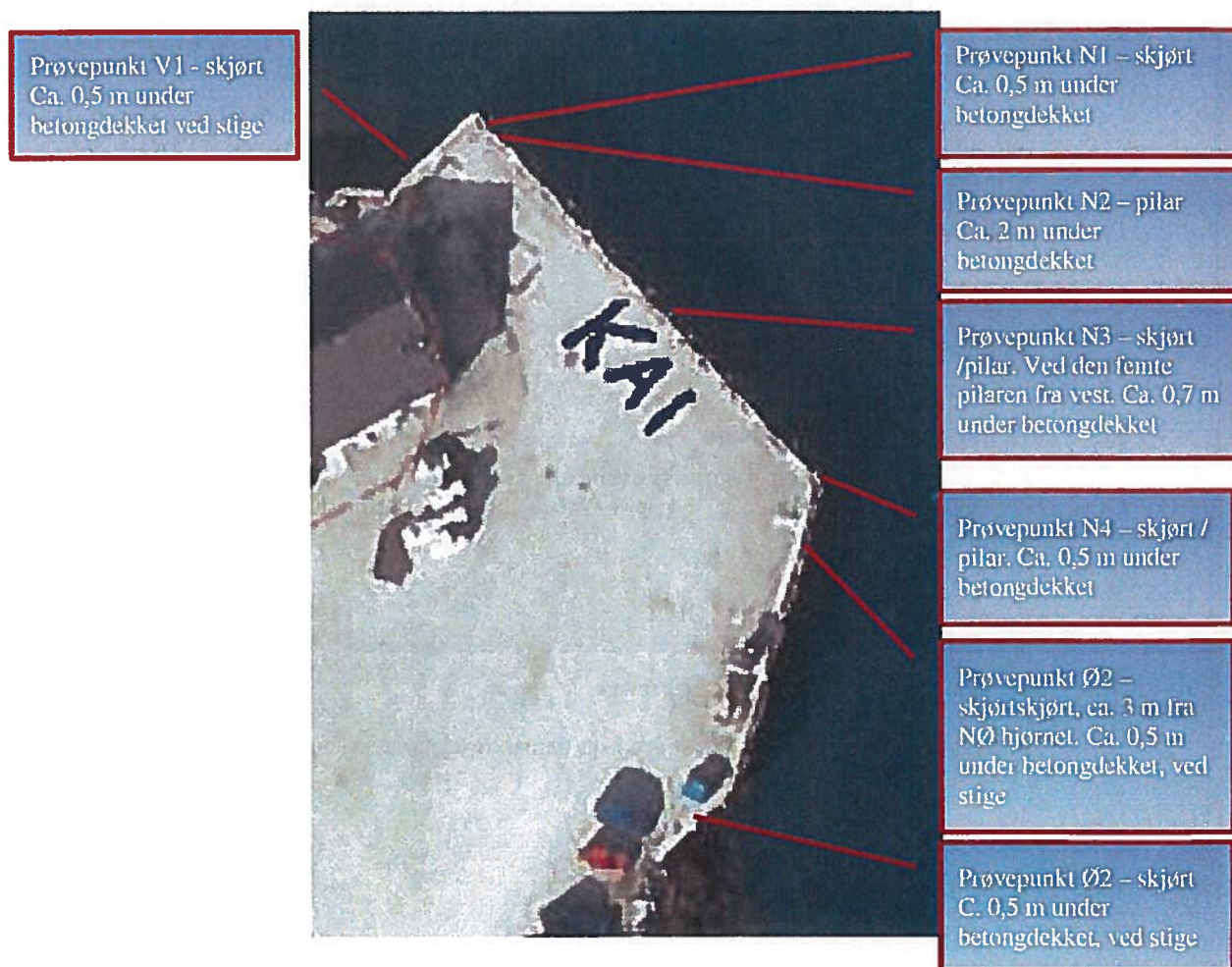
Det har tidligere ikke vært gjennomført tilstandsanalyse av betongkonstruksjonene på kaia.

Formålet med tilstandsanalysen var å kartlegge det fremtidige vedlikeholdsbehovet ved kaien ved bl.a. analysering av kloridnivået, karbonatiseringsdybder samt generell skadeutviklingen på betongkonstruksjonene. Det skal vurderes behov for tiltak, samt et grovt kostnadsoverslag. Arbeidet innebar boring av støvprøver for kloridanalyser samt overdekningsmålinger inkludert bruk av fenolfalein for måling av pH på kaias frontbjelke / skjørt og pilarer som stikker ned fra skjørtet.

2.1 Prøvetakning

Det ble tatt prøver fra 7 prøvesteder av betongskjørt og pilarer over og i tidevannssonen.

På hvert av prøvestedene ble det tatt ut betongstøv for analysering av klorider samt karbonatisering og overdekningsmåling.

Figur 2.2-1 Prøveplasseringer

2.2 Befaring

Befaringen ble gjennomført 4. november. Det var det sol og fint vær rundt null grader. Dag Farstad fra kommunen deltok ved starten av befaringen. Kommunen stilte med sjarken Pluto og dens kaptein. Fra Multiconsult stilte ingeniør Jens Fosland og siv. ing. Petter Skattum. Arbeidet med uttak av kloridprøver ble utført av Multiconsult. Befaringen startet på vestsiden med fjære sjø. Da vi var på østsiden var det flo sjø og vi fikk ikke registrert skadeomfanget på denne siden.

3 Grunnlagsdata for kaia

3.1 Beskrivelse av kaia

Kaia er bygd på slutten av 1980 tallet rundt 1987 – 1989 som en spunkai med betongdekke og betongskjørt og -pilarer plassert ca. 45 cm utenfor spunten. Profilhøyden på spunten er 35 cm. Betongskjørtet har en høyde på 1,5 meter og en tykkelse på 30 cm. Pilarene er 1,5 m brede med en tykkelse på 30 cm. Pilarene stikker ned i sjøen ved fjære sjø. Det er 9 pilarer mot nord (kaifronten), 3 stk. mot vest, 2 stk. på østsiden lengst mot syd og 6 stk. (litt usikkert grunnet flo sjø) på østsiden mot nord.

På øst og vestsidene av kaia er det montert vertikal trespiler med c/c 30 cm (BxH = 17 x 8 cm) som stikker ned i sjøen (ved fjære sjø). Spilene er montert på horisontale trebjelker (BxH = 20 x 17 cm). På vestsiden var det tre bjelker. På østsiden var det ikke mulig å registrere hvor mange det var grunnet flo sjø. Det er brukt impregnert trevirke. Det er innfelte trestiger mellom spilene mot øst og vest.

Langs kaifronten er det en betonglist.

Kaia har 8 stk. 30 t pullerter.

3.2 Tilgjengelig dokumentasjon

Ved planleggingen av inspeksjonen har vi hatt følgende dokumentasjon tilgjengelig:

- Tegninger ifbm et forprosjekt av april 1986 utarbeidet av Barlingshaug AS:
  - Mudringsplan
  - Snitt A-A
  - Snitt B-B
  - Plan Oppriss
- Orthofoto og bilder tatt av Dag Farstad

I etterkant har Multiconsult klart å finne i sitt fjernarkiv tegninger og anbudsdokumenter.

4 Kloridmålinger

4.1 Innledning

Analysene er utført på borestøv tatt ut med 16 mm bor og det er boret 4 hull pr. prøve. Måleresultatene er angitt i % av sementvekt. Kloridinnholdet er målt ved RCT metoden. Grensen for akseptert kloridinnhold i nye slakkarmerte betongkonstruksjoner er 0,4 % Cl⁺ av klinkermengden i flg. NS-EN 206-1 [4].

Det er foretatt prøvetaking for måling av kloridinnhold i 7 punkter

Kloridprofilene er tatt i 4 dybder; 2–10 mm, 10–30 mm, 30–50 mm og 50–75 mm.

4.1.1 Betong

Vi har ingen dokumentasjon på betongkvaliteten som ble brukt ved oppføringen, men vi har lagt til grunn at det har vært benyttet en C30 betong med en sement-mengde på 375 kg per m³. C30 har en tetthet på ca. 2,25 som gir en omregningsfaktor på $2250/375 = 6,0$ fra betongvekt til sementvekt

4.1.2 Kloridvurderinger

Det er i det etterfølgende gjort en vurdering og sammendrag av kloridprøveresultatene og overdekningsmålingene. Grafisk fremstilling av resultatene av kloridmålingene samt overdekningsmålinger er vist i vedlegg 1.

Akseptert grenseverdi for kloridinnhold i ny betong er 0,4% Cl⁺ av sementmengden (se tabell 4.1.3-1).

Totalt innhold av klorider i % av sementmassen	Korrosjonsrisiko
< 0,4	Minimal
0,4 – 1,0	Mulig
1,0 – 2,0	Sannsynlig
> 2,0	Sikker

Tabell 4.1.2 Kloridinnhold og korrosjonsrisiko ved bruk av standard sement.

4.2 Prøveresultater

Det er tatt 7 prøver fra skjørt og pilarer. Prøvestedene ligger over og under tidevannssonen.

På nivå 1 (2- 10 mm) varierer kloridnivået fra 0,67 % til 2,69 % Cl⁺ av sementmengden. To av prøvene hadde verdier under 1,0 % på hhv. 0,67 % og 0,82 %. Disse er tatt på hhv. vest siden og øst (Ø1).

De andre fem prøvene hadde verdier fra 1,08 % – 2,69 %. Den høyeste verdien ble funnet midt på kaifronten mot nord. (N2). Det er dermed sikkert at det finnes klorider i dette sjiktet på 5 av 7 prøvesteder. Det er sikkert at det er klorider i kaifronten mot nord, mens det mot vest og øst er noe mer usikkert, men mulig.

På nivå 2 (10 – 30 mm) varierer kloridnivået fra 0,74 % til 3,64 % Cl⁺ av sementmengden. Tre av prøvene hadde verdier under 1,0 % på hhv. 0,74 %, 0,75 % og 0,84 % Disse er tatt på hhv. vest siden og øst.

De andre fire prøvene hadde verdier fra 1,18 % – 3,64 %. Det er dermed sikkert at armeringen korroderer da det finnes klorider i dette sjiktet på 4 av 7 prøvesteder.

Det er sikkert at det er klorider i kaifronten mot nord, mens det mot vest og øst er noe mer usikkert, men mulig.

På nivå 3 (30 – 50 mm) varierer kloridnivået fra 0,38 % til 2,98 % Cl^+ av sementmengden. En prøve (Ø1) hadde dermed verdi under grenseverdien på 0,4 %. Fire av prøvene hadde verdier under 1,0 % på hhv. 0,52 %, 0,81 %, 0,85 % og 0,94 %. De er tatt på hhv. vest siden og øst samt to prøver mot nord (N1 og N3).

De to siste prøvene hadde verdier på 1,15 % og 2,98 %. Det er dermed sikkert at armeringen korroderer da det finnes klorider i dette sjiktet på 2 av 7 prøvesteder.

Det er sikkert at det er klorider på deler av kaifronten mot nord, mens det er noe mer usikkert men mulig på resten av prøvene mot nord samt mot vest og deler av østsiden (Ø2).

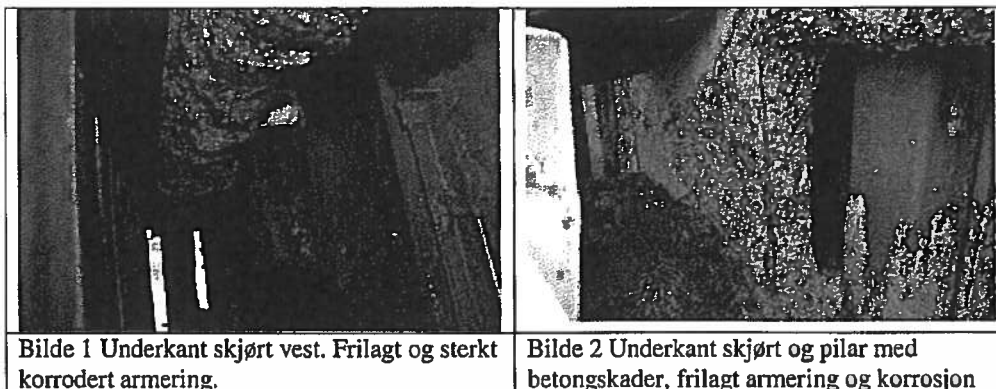
På nivå 4 (50 – 75 mm) varierer kloridnivået fra 0,26 % til 2,30 % Cl^+ av sementmengden. To prøver (Ø1 og Ø2) hadde dermed verdier under grenseverdien på 0,4 %. Tre av prøvene hadde verdier under 1,0 % på hhv. 0,54 %, 0,74 % og 0,75 %. De er tatt på hhv. vest siden og to prøver mot nord (N1 og N3). De to siste prøvene hadde verdier på 1,08 % og 2,3 %. Det er dermed sikkert at armeringen korroderer da det finnes klorider i dette sjiktet på 2 av 7 prøvesteder.

Det er sikkert at det er klorider på deler av kaifronten mot nord, mens det er noe mer usikkert, men mulig på resten av prøvene mot nord samt mot vest. Mot øst er det lite sannsynlig at det er klorider.

Overdekningen på bjelkene varierer i minimumsverdier på 17-50 mm. Snitt for de fire prøvestedene varierer med 37 - 57 mm. Det gir et totalt gjennomsnitt på 45 mm. Det er foretatt en måling ned på 17 mm overdekning. Denne målingen avviker så mye at det sannsynligvis er metallskrap, så den sees bort fra.

Det henvises generelt til diagrammene i Vedlegg 1.

Tilnærmet alle kanter på skjørt og pilarer har betongskader. Skadene er omfattende og all betong utenfor armeringen er borte, armeringen korroderer.

Kaifrontlisten i betong har riss og korroderte armeringsjern i overflaten samt noe mekaniske skader (påkjørslar).

5 Overdekninger og karbonatiseringsdybder

5.1 Overdekningsmålinger

Overdekningsmålingene er utført med Hilti PS200 M Ferrosan armeringsscaner. Det måles 1 m målelengder i to retninger (1 m²), der det er mulig å komme til for hvert punkt hvor det bores kloridprofil.

Grunnet en feil er måleresultatene for N4, Ø1 og Ø2 ikke er mulig å tolke. Det er dermed målt overdekning på fire målepunkter. Vi antar at disse er representative for kaia generelt.

Midlere verdi for alle målingene er 45 mm.

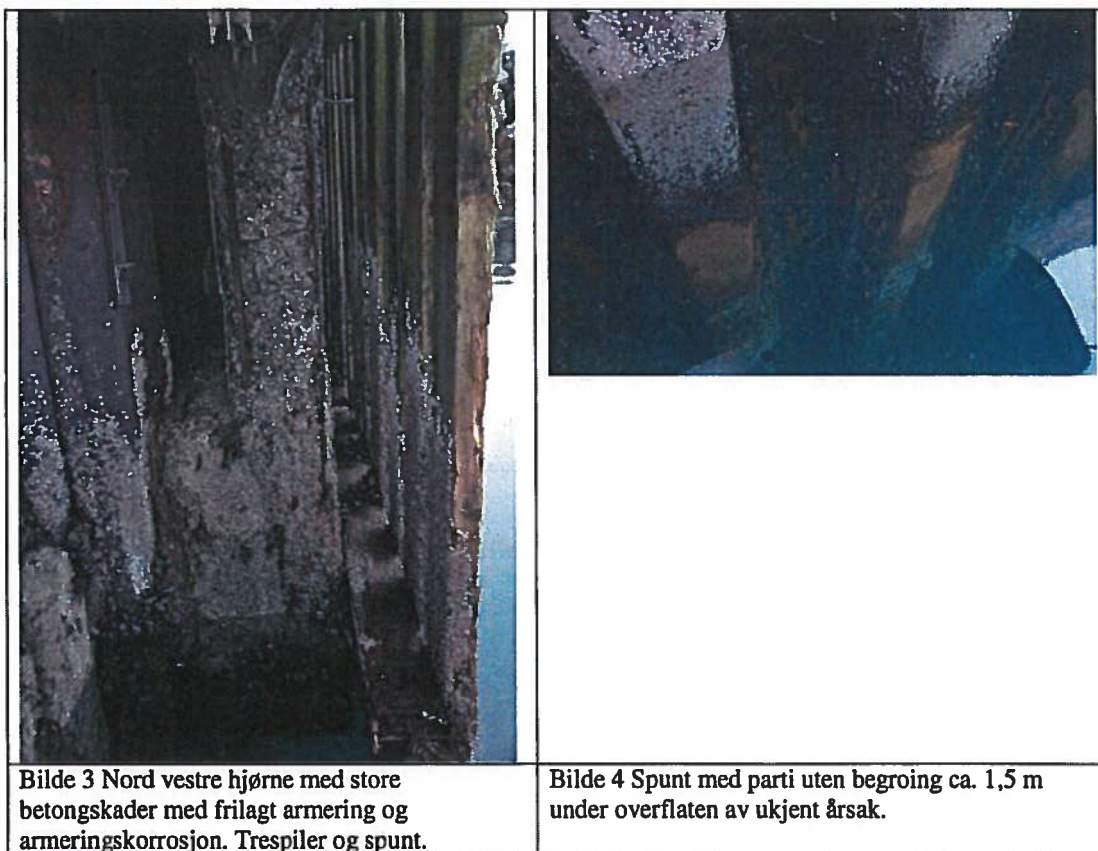
Midlere verdier for de fire målingene er hhv. 37, 41, 44 og 57 mm.

Laveste målte verdi er 17 mm overdekning på prøvested N2. Denne målingen skiller seg vesentlig ut fra alle andre.

5.2 Karbonatiseringsmålinger

Karbonatiseringsmålinger ble gjort ved hjelp av Fenolftalin i borehullene etter at de først var blåst rene.

Det ble ikke registrert noe karbonatisering i betongen.

Bilde 3 Nord vestre hjørne med store betongskader med frilagt armering og armeringskorrosjon. Trespiler og spunt.

Bilde 4 Spunt med parti uten begroing ca. 1,5 m under overflaten av ukjent årsak.

6 Fendring

Kaia er fendret med store dumperdekk.

Det mangler 5 stk. dekk, hhv. 4 stk. på langsiden mot nord) og et mindre dekk på østsiden av kaia.

Mot nord er dekkene festet med bolter inn i bakenforliggende betongpilar. På østsiden er dekkene festet med kjetting til bakenforliggende treverkskonstruksjon.

Spesielt ett dekk (nordvestre hjørne) ble registrert som meget slitt og anbefales byttet ut snarest.

Bilde 5 4 fender mangler langs langsiden på kaia.

Bilde 6 Nærbilde av ett av stedene med manglende fendring.

Bilde 7 Manglende fender på østsiden av kaia.

Bilde 8 Slitt fender på nordvestre hjørnet på kaia.

Det anbefales at manglende / skadet fendring erstattes med nye dumperdekk på langsiden og tilsvarende på østsiden med stort bildekk.

7 Vurdering og tiltak

Overdekningsmålingene er utført med Hilti PS200 M Ferrosan armeringsscaner. Det måles i m målelengder i to retninger (1 m²), der det er mulig å komme til for hvert punkt hvor det bores kloridprofil.

Grunnet en feil er måleresultatene for N4, Ø1 og Ø2 ikke er mulig å tolke. Det er dermed målt overdekning på fire målepunkter. Vi antar at disse er representative for kaia generelt.

Midlere verdi for alle målingene er 45 mm.

Midlere verdier for de fire målingene er hhv. 37, 41, 44 og 57 mm.

Laveste målte verdi er 17 mm overdekning på prøvested N2. Denne målingen skiller seg vesentlig ut fra alle andre.

Resultatene fra denne undersøkelsen viser at det er behov for tiltak. Om tiltakene skal defineres som strakstiltak er avhengig av bruken av kaia. Dersom det skal legges til store båter så vurderer vi at skadene er såpass store at tiltakene må defineres som strakstiltak. Uansett så vil skadeomfanget øke eksponentielt med tiden. Så jo lenger det går før tiltakene iverksettes jo større blir skadene og dermed kostnadene. Og det er ikke en lineær sammenheng mellom tid og kostnad.

Oppsummert har vi følgende:

- Det er sannsynlig / mulig klorider i betongen mot nord inn til og forbi nivået hvor armeringen ligger.
- Det er mulig klorider i betongen mot vest inn til og forbi nivået hvor armeringen ligger.
- Det er mulig klorider mot øst inn til ca. 30 mm. Det er dermed usikkert om betong inneholder klorider på nivå med armeringen
- Det er størst betong- og armeringsskader er mot nord og vest, samt i nordre del av østsiden.
- Betongskadene er omfattende og er konsentrert langs betongkanter på skjørt og pilarer. På pilarene er det også flateskader.
- Det er frilagt armering som stedvis er sterkt korrodert.
- Manglende / skadet fenderings erstattes.

Kloridnivået har i løpet av ca. 25 år kommet inn og til og med forbi nivået hvor armeringen ligger. Dette tilsvarer ca. 2 - 3 mm i året.

Med det skadebilde som er registret så vil det si at skjørt og pilarer har lokalt mistet deler av sin bæreevne. Disse vil kunne bryte sammen med store påkjenninger som f.eks. ved anløp av store båter i dårlig vær og/eller ved for hard landing mot kaifronten.

Grunnet skadebilde anbefaler vi at det gjennomføres en mekanisk betongrehabilitering av betongskjørt og -pilarer. Det må vurderes å benytte en katodisk beskyttelse. Samtidig som skade på skjørt og pilarer gjennomføres anbefales det å skifte ut kaifrontlisten.

Det er ikke registrert anoder på spuntene. Det anbefales at ved en reparasjon av kaia samtidig monteres anoder.

8 Grovt kostnadsoverslag kaireparasjon

Å angi et kostnadsoverslag på betongskader har stor usikkert da skadeomfanget er vanskelig å anslå. Det skyldes at når reparasjonstiltakene settes i gang og betongen pigges vekk kan det dukke opp nye skader som ikke synes fra utsiden.

Vi har lagt til grunn at alle skjørtekanter og pilarkanter må pigges og armering må frilegges. Armeringen må renses og primes. Det kan være at noe armering må skiftes ut, men det er ikke lagt til grunn i dette kostnadsoverslaget. Det påføres ny reparasjonsmørtel.

Rigg og drift er anslått til 25% av entreprisekost. Den høye andel av rigg og drift skyldes at dette er arbeider som krever båt / flåte, arbeider over og under vann.

Vi antar at det er ca. 85 meter med skjørtekant og ca. 25 meter med pilarkant som må utbedres. Totalt 110 m. I tillegg antar vi at det er ca. 15 m² flateskader på pilarer og skjørt.

Vi anslår at kantskader på ca. 20 – 25 cm har en entreprisekost på ca. 3700,-/m og flateskader på ca. kr. 6000,-/m². Dette er landbaserte priser.

Vi får da følgende priskjørende poster:

Kantskader	kr. 410.000,-
Flateskader	kr. 90.000,-
Sum	kr. 500.000,-

Utskiftning av kaifrontlist   kr. 150.000,-

Fendring

4 manglende og ett skadet dumperdekk ferdig montert koster anslagsvis kr. 10.000,- /stk. ferdig montert.

Ett manglende mindre dekk på østsiden koster anslagsvis i underkant av kr. 10.000,-/ pr. stk. ferdig montert.

Sum fendring   Kr. 60.000,-

Sum betong- og fenderkostnader   Kr. 710.000,-

Det må beregnes et tillegg for arbeider i tidevannssonen.

Påslag ca.25%   kr. 180.000,-
Sum (avrundet)   kr. 900.000,-

Det må påregnes en høy rigg og drift andel. Vi anslår ca. 25%

Rigg og Drift (avrundet)   kr. 250.000,-

Sum entreprisekostnad blir da   kr. 1.150.000,-.

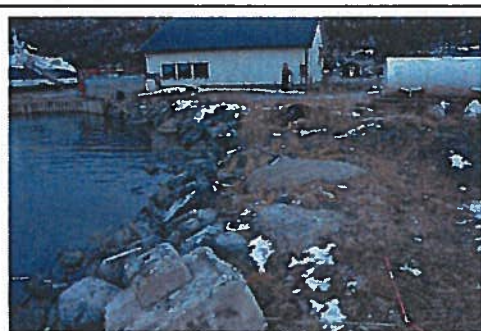
Overgangsfaktoren fra entrepris- til prosjektkostnad varierer, men anslagsvis kan den ligge på 1,6.

Sum prosjektkostnad blir da ca.   kr. 1,85 mill.

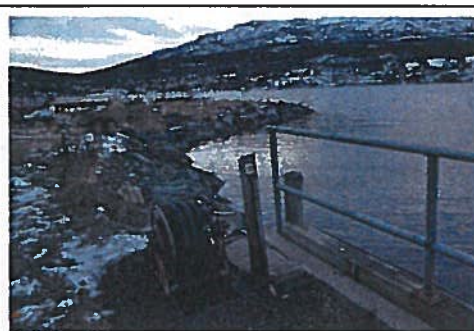
Kostnader med montering av anoder på spunt er ikke inkludert.

9 Område i vest – sikring av steinplastring

Vest for kaia er det opparbeidet et plant område. Fronten mot sjøen mot nord er ca. 45 m lang. Vurderingene under er basert på bilder gjort ifbm befaringen av kaia. Det er ikke gjennomført befarings med geoteknikker på området.

Bilde 5 Steinplastring sett mot øst og kaia i bakgrunnen

Bilde 6 Steinplastring sett mot vest og elvemunningen

Som det fremkommer av bildene er det lagt en del større steiner i fronten som er tenkt å fungere som steinplastring. For øvrig synes det som at fronten er slak – muligens slakere enn 1:2.

I følge kartunderlag antas det at fyllingen er lagt ut på tidligere deltaområde med tykkelse mindre enn 3 m. Det antas at området er fylt opp med masser fra elveavsetningen som i følge tidligere grunnundersøkelser, rapport 30192-1 består av sand/grus tilnærmet uten finstoff (leire/silt).

Bunnen utenfor fyllingsfoten antas å være på kote minus 1-2 (NGO) som vil si at det er tilnærmet tørt ved laveste lavvann. Utenfor fyllingsfoten antas sjøbunnen å falle ca. 1:2,5.

9.1 Stabilitet – setninger

Dersom fyllingsfoten er kommet helt ut mot marbakken er det sannsynlig at det blir sig som gir seg utslag i form av setninger langs fyllingskanten og dermed at fyllingsfronten synes stadig å bli slakere.

For å ha en stabil fyllingsfront bør fyllingsfoten anbringes minimum 3 m innenfor marbakken eller der sjøbunnen er slakere enn 1: 3,5.

Setninger langs fyllingsfront og bakover kan også skje som følge av utvasking gjennom den eksisterende plastring. Den naturlige sand/grusavsetningen i området inneholder så mye ensgradert middels sand at det er risiko for utvasking gjennom plastringslaget.

Det antas at setninger / deformasjoner langs fyllingsfronten skyldes en eller begge av disse mekanismene.

9.2 Foreslått tiltak

Det vises til vedlagte tegning nr. 712096-500. Som det fremgår av tegningene omfatter foreslått tiltak

1. Oppgraving av eksisterende steinblokker i fronten.
2. Graving av en minimum 1 m dyp grøft langs foten av fyllingen.
3. Utlekking av fiberduk, minimum bruksklasse 3, i grøft og opp til 1 m under topp fylling
4. Reetablering av plastring i grøft og opp langs fronten. Fronten skal ikke være brattere enn 1:1,5. Plastringsblokkene bør ha minste tverrmål over 60 cm og bør være orientert med fall innover i fyllinga og med minste tverrmål i høyden.

Arbeidene gjøres seksjonsvis med seksjonsbredde tilpasset bredden av fiberduken. Fiberduken må ha overlapp minimum 1 m.

Arbeidene må tilpasses tidevannet. Best resultat oppnås kanskje dersom gravemaskinen står på en terrasse langs fyllingsfront – eksempelvis ca. kote 1,5 som antagelig tilsvarer nivået flo sjø.

Som begrunnelse for tiltaket anføres at

- Grøfta med steinblokker reduserer eventuelle skjærdeformasjoner som følge av en litt for bratt sjøbunn.
- Fiberduken anlagt i fronten av sandige fyllmasser hindrer utvasking gjennom åpninger i plastringslaget. I dette tilfelle der fyllmassene antas å ha lavt finstoffinnhold, er det liten risiko for at duken tetter seg over tid.

Det foreslås at geotekniker deltar ved oppstart av arbeidene.

9.3 Nøkkeltall sikringsarbeider

Sjøfronten er ca. 45 m lang. Kostnadene stipuleres til:

Arbeidsoppgaver	Mengde	Grovt anslått enhetspris (Kr./mengde)	Grovt anslått avrundet kostnad (Kr.)
Oppgraving av steinblokker	45 x 5 m ²	40	10.000,-
Graving av grøft	45 x 1 x 2 m ³	40	5000,-
Avretting fyllingsfront 1:1,5	45 x 5 m ²	20	5000,-
Utlekking av fiberduk	45 x 6 m ²	30	10.000,-
Plastring med stedlige stein blokker	45 x 3 m ²	150	20.000,-
Plastring med eksterne blokker	45 x 2 m ²	500	45.000,-
Sum ekskl mva			100.000,-

Tilrigging-, prosjekterings-, mudrings- og oppfølgingskostnader er ikke medregnet.

Kostander ifbm mudringsarbeidene er meget vanskelig å anslå uten å ha gjennomført undersøkelser på stedet. En vesentlig del av kostnadene kommer som følge av at det antagelig bør tilføres en del mer steinblokker til plastring enn det som antas å være i eksisterende fyllingsfront.

9.4 Mudring

Ved uttak av masser fra sjøbunnen vil det uavhengig av omfanget bli betraktet som mudring. Det vil si at det kreves

- Undersøkelser av sedimentene på sjøbunnen
- Kartlegge forurensningsgraden
- Utarbeidelse av plan for disponering av sedimentene

Det må sendes inn en søknad til fylkesmyndighetene.

Ifbm de opprinnelige byggearbeidene av kaia ble det vedr. mudring bla. skrevet :

"Forutsatt at det benyttes sugestyr med tilstrekkelig pumpekapasitet for å føre grov grus og småstein til oppfyllingsområdet anses massene som sugbare.

Mudringsmassene vil for det meste være brukbare til oppfylling for veier og plasser. Det kan imidlertid bli en del organisk innhold som kan gi lokale setninger. Frasortering av organiske masser i innspyingsområdet anbefales.

Det kan også benyttes grabb for å utføre mudringen."

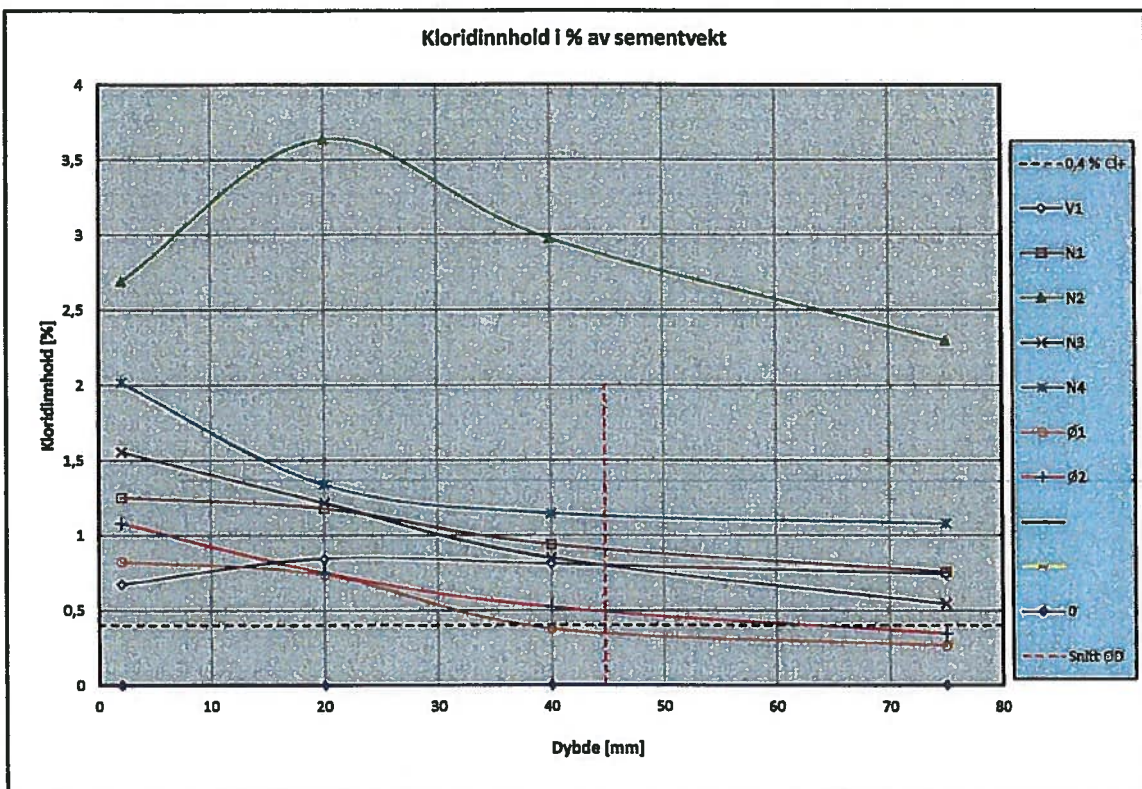
10 Referanser

- Norsk Standard (NS) 3424, Tilstandsanalyse for byggverk, Innhold og gjennomføring, 1. utgave, desember 1995.
- Rådgivende Ingeniørers Forening ANS (RIF), Tilstandsanalyse av betongkonstruksjoner, februar 1995.
- Betongkompetanse, Betongrehabilitering – Metoder og utførelse
Bernt Kristiansen, Jan Lindland, Trond Østmoen. Byggenæringens Forlag, 2. utgave 2006.
- NS-EN 206-1 Spesifikasjon, egenskaper, fremstilling og samsvar, 3491-7, Norges Byggstandardiseringsråd, 1. utgave, September 2003.
- NOTEBY rapport 30192-1

Sted: Burfjord kal

PRØVE NR.	KONSTRUKSJONSDEL	KLORIDPRØVER %Cl ⁻ av sementvekt				OVERDEKNING		KOMMENTARER
		2-10 (mm)	10-30 (mm)	30-50 (mm)	50-75 (mm)	min (mm)	middele (mm)	
V1	Vestside	0,67	0,84	0,81	0,74	40	41	
N1	Nordside mot vest	1,25	1,18	0,94	0,75	50	57	
N2	Nordside midten	2,69	3,64	2,98	2,30	17	37	
N3	Nordside mot øst	1,56	1,21	0,85	0,54	42	44	
N4	Nordside østre hjørne	2,02	1,34	1,15	1,08			
Ø1	Østside mot nord	0,82	0,74	0,38	0,26			
Ø2	Østside mot sør	1,08	0,75	0,52	0,34			

Snitt OD 45

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
2014/12	Kvæningen Teknisk utvalg	15.04.2014
2014/16	Kvæningen kommunestyre	30.04.2014

Fjerning av midlertidige kontorlokaler, tidligere fritidsklubb

Saksprotokoll i Kvæningen Teknisk utvalg - 15.04.2014

Behandling:

Administrasjonssjefens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

De gamle lokalene til fritidsklubben i Burfjord fjernes i forbindelse med avslutning av prosjektet rent og pent i Kvæningen.

Rådmannens innstilling

De gamle lokalene til fritidsklubben i Burfjord fjernes i forbindelse med avslutning av prosjektet rent og pent i Kvæningen.

Saksopplysninger

Lokalene som ble bygd opp av brukte Moelvenbrakker ble satt opp høsten 1987 som midlertidige kontorlokaler til firma Harry Kristiansen. Bygningsrådet godkjente de midlertidige kontorlokalene i møte den 29/10 1987.

Kommunen er eier av bygningen som fritidsklubben har brukt i mange år. I fjor høst flyttet fritidsklubben til den gamle barnehagen i Stormoveien og bygget er i dag ikke i bruk lenger.

Vurdering

Lokalene er i meget dårlig stand og burde ha vært fjernet for lenge siden. Bygningen står også ugunstig til i forhold til fylkesveien som går ned til kaia. I forbindelse med prosjektet rent og pent er bygget planlagt brukt som en base og vil bli fjernet ved avslutning av prosjektet.

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
2014/15	Kvæningen Oppvekst- og omsorgsutvalget	08.04.2014
2014/17	Kvæningen kommunestyre	30.04.2014

ENDRING I BETALINGSSATS I SFO

Henvising til lovverk:

Vedtekter for SFO – pkt. 12 – Betaling/betalingsfritak/friplass

Vedlegg

1 Til foreldre med barn i SFO.

Saksprotokoll i Kvæningen Oppvekst- og omsorgsutvalget - 08.04.2014

Behandling:

Tilleggsforslag fra oppvekst- og omsorgsutvalget: Første setning begynner med «Vedtektene revideres...»

Administrasjonssjefens innstilling med tilleggsforslaget fra oppvekst- og omsorgsutvalget ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Vedtektene revideres slik at betalingssats i SFO vedtas økt med kr. 1,83.- pr. time. Ny betalingssats blir kr. 58,66 pr. time. Endringen skjer med virkning fra og med 01.05.2014

Rådmannens innstilling

Betalingsats i SFO vedtas økt med kr. 1,83.- pr. time. Ny betalingssats blir kr. 58,66 pr. time. Endringen skjer med virkning fra og med 01.05.2014

Saksopplysninger

Det vises til brev til foreldrene med varsel om økning i sats med kr. 1,83 pr. time, i henhold til vedtekter pkt. 12.

Dagens sats er på kr. 56,83.

Vurdering

Kvænanen kommunestyre vedtok i sak 2014/10, at ny sats i barnehager skal være kr. 2.405.- pr. måned.

Satsen for betaling pr. time i SFO har tidligere fulgt barnehagesatsen, og vært delt på 41 timer.

I følge vedtekter pkt. 12, sitat : « Foreldrebetaling inkludert skyss med ordinær skolerute for barn som er avhengig av slik skyss, fastsettes av kommunestyret etter forslag fra Utvalg for oppvekst og omsorg.» sitat slutt.

Regjeringen besluttet at satsen for foreldrebetaling i barnehager skulle endres fra 01.01.2014. Denne informasjon nådde skolekontoret ved en tilfældighet i februar. I følge vedtektene, skal foreldrene ha en måneds varsel på økning av sats. I tillegg må sakene tilpasses møteplan i kommunestyret.

Det vil derfor ta tid før endringer i det kommunale faktureringsystem kan skje. På sikt bør vedtektene revideres og tilpasses de vedtak/retningslinjer som gis av Regjering og Storting.

Saksnr.

Arkivkode

Avd/Sek/Saksb

Deres ref.

Dato

21.02.14

TIL FORELDRE MED BARN I SFO

Varsel / orientering om endring i pris på SFO 2014

Kvæningen kommune ved oppvekstkontoret har fått orientering om endring i satser for barnehager fra Staten.

I henhold til vedtak i Kommunestyre skal priser på SFO og barnehager justeres sammen.

Saken skal opp i kommunestyret, og der vil det bli endelig bestemt om satsen skal endres. Kommunestyret har tidligere valgt å følge statens maksimalpriser for barnehage, med tilsvarende justering for satser til SFO.

Ny timesats for SFO vil bli kr. 58,66 pr. time (gammel sats 56,83).

Med hilsen

Svein Winter Bogstrand

Rådgiver/stedfortreder for avdelingsleder for Oppvekst og kultur

Direkte innvalg: 77778830

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
2014/18	Kvæningen kommunestyre	30.04.2014

Søknad om å fratre som meddommer i Hålogaland Lagmannsrett.

Vedlegg

- 1 Søknad om å fratre som lagrettsmedlem.

Rådmannens innstilling

Rita Pedersen innvilges fritak fra verv som meddommer i Hålogaland Lagmannsrett fra 01.04.14. Som ny meddommer i Hålogaland Lagmannsrett fra 01.04.14 og ut inneværende valgperiode velges Sigrun Johansen.

Saksopplysninger

Viser til brev fra Rita Pedersen datert 12.02.14 der hun ønsker å fratre vervet som meddommer i Hålogaland Lagmannsrett. Jfr. Domstolslovens § 74 kan en kreve seg fritatt dersom helsetilstand eller andre særlige grunner tilsier det, eller vedkommende har vært medlem av et utvalg av lagrettsmedlemmer eller meddommere i to perioder tidligere. Avgjørelse om fritak treffes av kommunen.

Vurdering

Sigrun Johansen er forespurt og har takket ja til å være kandidat til dette vervet.

Rita Pedersen
Stormovien 34
9161 Burfjord

	KVÆNANGEN KOMMUNE POSTMOTTAK
17 FEB 2014	
Til behandling:	
Saksbehandler: <i>Lillian</i>	
Til orientering:	
Gradering:	

Kvænangen Kommune
9161 Burfjord

12-2-14

Hjeg søker herved om å fatte
stemme av Kommunens lagrettsmedlem.

Vennlig hilsen

Rita Pedersen

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
2014/18	Kvæningen Oppvekst- og omsorgsutvalget	08.04.2014
2014/19	Kvæningen kommunestyre	30.04.2014

Saksprotokoll i Kvæningen Oppvekst- og omsorgsutvalget - 08.04.2014

Behandling:

Endringsforslag fra Kurt Solheim: Kvæningen kommune støtter regjeringens forslag om mulighet for reservasjonsrett for leger.

Votering:

Administrasjonssjefens innstilling ble vedtatt med 4 mot 1 stemme.

Vedtak:

1. Kvæningen kommune viser til at formålet med fastlegeordningen er å sikre at alle får nødvendige allmennlegetjenester av god kvalitet til rett tid, og at personer bosatt i Norge får en fast allmennlege å forholde seg til. Det foreliggende forslaget vil innebære at det gjøres unntak fra viktige prinsipper om likebehandling og kommunen vil frarå den ordningen som foreslås.
2. Kvæningen kommune ser dagens lovverk og reservasjonsrett som tilstrekkelig for å ivareta legers samvittighets- og religionsgrunnlag. Fastlegenes oppgaver i forhold til abort må ses som så perifere at det ikke er grunnlag for en lovfestet reservasjonsrett.
3. Innbyggere og besøkende i Kvæningen kommune har mer enn 300 kilometer langs vei til «nærpsykehuset» i Tromsø. Forslaget om at kvinnen selv kan henvende seg til sykehuset vil antakelig oppleves som et mindre godt tilbud her enn de fleste andre steder.

Reservasjonsordning for fastleger, høringsuttalelse

Administrasjonssjefens innstilling

4. Kvæningen kommune viser til at formålet med fastlegeordningen er å sikre at alle får nødvendige allmennlegetjenester av god kvalitet til rett tid, og at personer bosatt i Norge får en fast allmennlege å forholde seg til. Det foreliggende forslaget vil innebære at det gjøres unntak fra viktige prinsipper om likebehandling og kommunen vil frarå den ordningen som foreslås.
5. Kvæningen kommune ser dagens lovverk og reservasjonsrett som tilstrekkelig for å ivareta legers samvittighets- og religionsgrunnlag. Fastlegenes oppgaver i forhold til abort må ses som så perifere at det ikke er grunnlag for en lovfestet reservasjonsrett.

6. Innbyggere og besøkende i Kvænangen kommune har mer enn 300 kilometer langs vei til «nærpsykehuset» i Tromsø. Forslaget om at kvinnen selv kan henvende seg til sykehuset vil antakelig oppleves som et mindre godt tilbud her enn de fleste andre steder.

Saksopplysninger

Helse- og omsorgsdepartementet har i brev av 21.1.2014 sendt på høring et forslag til endringer i lov og forskrift med formål «å åpne for at kommuner kan inngå avtale om reservasjon med fastleger som av samvittighetsgrunner ikke ønsker å henvise kvinner til abort.»

Gjennomføring av forslaget forutsetter endringer i

- Helse- og omsorgstjenesteloven
- Pasient- og brukerrettighetsloven
- Fastlegeforskriften
- Forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen.

Høringsnotatet følger vedlagt (25 sider) og hovedinnholdet gjentas i sin helhet her:

«1 Høringsnotatets hovedinnhold

Helse- og omsorgsdepartementet foreslår i dette høringsnotatet en tilføyelse i helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 tredje ledd. Tilføyselen skal gi hjemmel til forskrifter om mulighet for fastleger til å reservere seg mot henvisning og behandling ved alvorlige samvittighetskonflikter knyttet til liv og død. Med alvorlige samvittighetskonflikter knyttet til liv og død menes først og fremst abort. Hjemmelen vil imidlertid også omfatte forskrifter om reservasjon mot aktiv dødshjelp dersom dette skulle bli tillatt. Hjemmelen skal ikke omfatte forskrivning eller innsetting av prevensjon eller henvisning til assistert befruktning.

Videre foreslår departementet en endring i pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1 c fjerde ledd. Endringen skal gi grunnlag for forskrifter om utvidet rett til å skifte fastlege for pasienter som står på liste hos en fastlege som har reservert seg mot henvisning til abort.

I høringsnotatet foreslår departementet også endringer i fastlegeforskriften (forskrift 29. august 2012 nr. 842 om fastlegeordningen i kommunene) og i forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen (forskrift 29. august 2012 nr. 843).

Kommuner skal få adgang til å inngå avtaler med fastleger om at disse kan reservere seg av samvittighetsgrunner mot å henvise kvinner til abort. Fastlegen som reserverer seg må sørge for at kvinner på hans eller hennes liste som vurderer eller ønsker henvisning til abort, får tilbud om konsultasjon hos en annen fastlege i nærheten senest innen neste virkedag. Før kommunen kan inngå avtale om reservasjon, må fastlegen dokumentere at han eller hun har inngått en skriftlig avtale med en kollega som forplikter seg til å ta imot og henvise de aktuelle kvinnene.

Fastlegen som har reservert seg skal også informere kvinner på sin liste som vurderer eller ønsker henvisning til abort om at de kan henvende seg direkte til sykehuset uten henvisning fra fastlege.

Personer som står på listen til en fastlege som reserverer seg, skal få rett til å skifte til en fastlege som ikke har reservert seg. Dette skiftet skal ikke regnes som et skifte etter reglene om inntil to skifter per kalenderår. Før kommunen kan inngå en avtale om reservasjon, må den forsikre seg om at det er andre fastleger i nærheten med åpne lister slik at de som ønsker det kan skifte til en fastlege som ikke har reservert seg.

Fastlegen skal informere alle sine eksisterende listeinnbyggere om reservasjonsavtalen straks avtalen er inngått. Kommunen skal sørge for at alle innbyggerne får informasjon om hvilke leger som til enhver tid har reservert seg slik at innbyggerne er kjent med det når de skal velge fastlege. Dette kan for eksempel fremgå av nettsiden for skifte av fastleger – MinFastlege.

Forslagene i denne høringen er en oppfølging av Regjeringens samarbeidsavtale med KrF der partene ble enige om at det skal gis reservasjonsmuligheter for fastleger etter dialog med Den norske legeförening. Avtalen er fulgt opp i Regjeringsplattformen.»

Det vises til at det slås fast at «Med alvorlige samvittighetskonflikter knyttet til liv og død menes først og fremst abort». Saksframlegget vil derfor i all hovedsak omfatte spørsmålet om hvordan retten til selvbestemt abort skal ivaretas.

Dagens ordning er i korthet at kvinner har rett til selvbestemt abort før utgangen av tolvte svangerskapsuke. Helsepersonell ved sykehus og avdeling som utfører abort, kan reservere seg mot å assistere ved eller utføre abortinngrep.

Foreliggende forslag legger ikke opp til endring av denne siden ved dagens ordning, men vil berøre den førstelinjetjenesten som blant annet innebærer at det normalt er fastlegen som henviser til sykehus som utfører inngrepet.

Kvæningen kommune har i dag inntil fire leger knyttet til tjenesten.

Vurdering

Fra kommunens ståsted synes det å være særlig to forhold som kan kommenteres;

- Kommunen som arbeidsgiver og ansvarlig for å gjennomføre eventuelle reservasjonsavtaler med sine fastleger.

Dagens ordning innebærer en rett til å reservere seg mot å delta i selve abortinngrepet og foreslås ikke endret. Det må antas at mange yrkesutøvere - også ansatte i kommunen - kan tenkes å komme i situasjoner der ens personlige oppfatning av rett og galt blir utfordret. Vanligvis gis det likevel ingen generell reservasjonsrett som hjemler at enkeltutøvere kan unnlate å utføre bestemte typer av oppgaver eller forholde seg til bestemte grupper av brukere. Det må derfor spørres om det er hensiktsmessig og i tråd med vanlige prinsipper for yrkesutøvelse i det offentlige at det skal innføres ytterligere generell rett til å reservere seg mot eller nekte utførelse av bestemte oppgaver.

Det må også kunne spørres om det er rett å legge opp til at det er kommunene selv som skal foreta vurderingen av om det skal inngås reservasjonsavtaler eller ikke. Kommuner som i dag har problemer med å rekruttere til en stabil legetjeneste kan få ytterligere vansker med rekruttering.

- Kommunen som tjenesteyter med ansvar for alles rett til primærhelsetjenester.

Administrasjonssjefen konstaterer at kvinners rett til selvbestemt abort er lovfestet og at det i utgangspunktet er fastlegen i allmennlegetjenesten som skal foreta en første undersøkelse, gi veiledning og henviser videre dersom kvinnen ønsker abort. Videre må det konstateres at vi selv med god legedekning i kommunen har forholdsvis få fastleger til å yte tjenesten og at selv et beskjedent antall leger med reservasjonsrett vil innebære at en stor andel av tjenesten kan bli utilgjengelig for kvinner som ønsker abort. Endelig skal det konstateres at Kvæningen er av de kommuner i landet med lengst vei til sykehus som kan foreta abortinngrep og at tilgjengeligheten til direkte undersøkelse og inngrep på sykehus vil medføre ekstra byrder for kvinner som vil utføre inngrepet.

Høringsnotat

Endringer i helse- og omsorgstjenesteloven og i pasient- og brukerrettighetsloven (hjemmel til å gi forskrifter om reservasjonsmulighet for fastleger og rett til å skifte fastlege ved reservasjon)

Forskrift om endringer i fastlegeforskriften (forskrift 29. august 2012 nr. 842 om fastlegeordningen i kommunene) og i forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen (forskrift 29. august 2012 nr. 843).

1	Høringsnotatets hovedinnhold	3
2	Bakgrunn	4
2.1	Debatt om fastlegers reservasjonsmulighet	4
2.2	Vedtak på Legeforeningens landsstyremøte	4
2.3	Stålset-utvalget – NOU 2013:1 Det livssynsåpne samfunnet	5
2.4	Kartlegging av reservasjonspraksis.....	5
3	Adgang for fastleger til å reservere seg av samvittighetsgrunner.....	6
3.1	Innledning	6
3.2	Gjeldende rett.....	6
3.2.1	Menneskerettighetene - Tanke-, samvittighets- og religionsfrihet og forbud mot diskriminering på grunn av kjønn m.m.	6
3.2.2	Reservasjon mot å utføre eller assistere ved abortinngrep.....	8
3.2.3	Reservasjon mot å utføre eller assisterte ved assistert befruktning.....	8
3.2.4	Reservasjon mot å henvise til assistert befruktning og abort og mot å forskrive og sette inn prevensjon	8
3.3	Departementets vurderinger og forslag.....	10
3.3.1	Bør fastleger kunne reservere seg av samvittighetsgrunner?	10
3.3.2	Hvilke oppgaver bør fastlegene kunne reservere seg mot?.....	11
3.3.3	Forutsetninger for å kunne inngå avtale om reservasjon.....	12
3.3.4	Informasjon om reservasjonsavtalen til listepasienter og kommunens øvrige innbyggere	12
3.3.5	Melding til fylkesmannen ved inngåelse av avtaler.	13
3.3.6	Mulighet for å avslutte en avtale	13
3.3.7	Oppsummering	14
4	Rett til å skifte fastlege ved reservasjon	14
4.1	Gjeldende rett - valg og skifte av fastlege	14
4.2	Departementets vurderinger og forslag.....	16
4.2.1	Rett til å skifte til en fastlege som ikke har reservert seg.....	16
4.2.2	Rett til å skifte fastlege for jenter mellom 14 og 16 år.....	16
5	Økonomiske og administrative konsekvenser	16
6	Merknader til endringene i helse- og omsorgstjenesteloven og i pasient- og brukerrettighetsloven.....	18

7	Forslag til lov om endringer i helse- og omsorgstjenesteloven og pasient- og brukerrettighetsloven.....	18
8	Utkast til forskrift om endringer i fastlegeforskriften og i forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen	19
9	Merknader til endringene i fastlegeforskriften og i forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen	22

1 Høringsnotatets hovedinnhold

Helse- og omsorgsdepartementet foreslår i dette høringsnotatet en tilføyelse i helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 tredje ledd. Tilføyelsen skal gi hjemmel til forskrifter om mulighet for fastleger til å reservere seg mot henvisning og behandling ved alvorlige samvittighetskonflikter knyttet til liv og død. Med alvorlige samvittighetskonflikter knyttet til liv og død menes først og fremst abort. Hjemmelen vil imidlertid også omfatte forskrifter om reservasjon mot aktiv dødshjelp dersom dette skulle bli tillatt. Hjemmelen skal ikke omfatte forskrivning eller innsetting av prevensjon eller henvisning til assistert befruktning.

Videre foreslår departementet en endring i pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1 c fjerde ledd. Endringen skal gi grunnlag for forskrifter om utvidet rett til å skifte fastlege for pasienter som står på liste hos en fastlege som har reservert seg mot henvisning til abort.

I høringsnotatet foreslår departementet også endringer i fastlegeforskriften (forskrift 29. august 2012 nr. 842 om fastlegeordningen i kommunene) og i forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen (forskrift 29. august 2012 nr. 843).

Kommuner skal få adgang til å inngå avtaler med fastleger om at disse kan reservere seg av samvittighetsgrunner mot å henvise kvinner til abort. Fastlegen som reserverer seg må sørge for at kvinner på hans eller hennes liste som vurderer eller ønsker henvisning til abort, får tilbud om konsultasjon hos en annen fastlege i nærheten senest innen neste virkedag. Før kommunen kan inngå avtale om reservasjon, må fastlegen dokumentere at han eller hun har inngått en skriftlig avtale med en kollega som forplikter seg til å ta imot og henvise de aktuelle kvinnene.

Fastlegen som har reservert seg skal også informere kvinner på sin liste som vurderer eller ønsker henvisning til abort om at de kan henvende seg direkte til sykehuset uten henvisning fra fastlege.

Personer som står på listen til en fastlege som reserverer seg, skal få rett til å skifte til en fastlege som ikke har reservert seg. Dette skiftet skal ikke regnes som et skifte etter reglene om inntil to skifter per kalenderår. Før kommunen kan inngå en avtale om reservasjon, må den forsikre seg om at det er andre fastleger i nærheten med åpne lister slik at de som ønsker det kan skifte til en fastlege som ikke har reservert seg.

Fastlegen skal informere alle sine eksisterende listeinnbyggere om reservasjonsavtalen straks avtalen er inngått. Kommunen skal sørge for at alle innbyggerne får informasjon om hvilke leger som til enhver tid har reservert seg slik at innbyggerne er kjent med det når de skal velge fastlege. Dette kan for eksempel fremgå av nettsiden for skifte av fastleger – MinFastlege.

Forslagene i denne høringen er en oppfølging av Regjeringens samarbeidsavtale med KrF der partene ble enige om at det skal gis reservasjonsmuligheter for fastleger etter dialog med Den norske legeforening. Avtalen er fulgt opp i Regjeringsplattformen.

2 Bakgrunn

2.1 Debatt om fastlegers reservasjonsmulighet

Da felles ekteskapslov ble vedtatt i 2008, ble det tillatt å gi assistert befruktning til lesbiske par. Etter det fikk Rådet for legeetikk henvendelser fra leger som av overbevisningsgrunner ikke så seg i stand til å henvise lesbiske par til assistert befruktning. Rådet drøftet spørsmålet om legers reservasjonsadgang i forhold til etiske regler for leger i møte 20. august 2008. Det kom til at leger må kunne reservere seg mot å utføre oppgaver som de av alvorlige overbevisningsgrunner er mot, blant annet å henvise til abort eller henvise lesbiske par til assistert befruktning.

I brev til Rådet 24. februar 2009 og brev til Legeforeningen 23. juni 2009 uttrykte Helse- og omsorgsdepartementet aksept for en ordning der kommuner gav leger mulighet til å overlate henvisning til assistert befruktning til andre leger. Uttalelsen gjaldt allmennleger generelt og ikke fastleger spesielt.

Blant andre Legeforeningen og Landsforeningen for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner (LLH) reagerte på disse uttalelsene. LLH viste blant annet til at de hadde fått mange henvendelser fra lesbiske om svært ubehagelige opplevelser fordi leger nektet å henvise til assistert befruktning.

Etter en nærmere gjennomgang av det juridiske grunnlaget for reservasjon, fant departementet at fastlegeforskriften fra 2001 ikke åpner for at fastleger med listansvar kan få adgang til å reservere seg mot å henvise til abort og assistert befruktning eller til å forskrive eller sette inn prevensjon. Departementet informerte om dette standpunktet i rundskriv I-4/2011 om reservasjon for leger i den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Se nærmere om rundskrivet under punkt 3.2.4.2.

2.2 Vedtak på Legeforeningens landsstyremøte

Legeforeningen behandlet spørsmålet om fastleger bør kunne reservere seg mot å henvise til abort m.m. på landsstyremøtet 6. juni 2013. Landsstyremøtet fattet følgende vedtak:

”Legeforeningen mener at alvorlige samvittighetsgrunner knyttet til liv og død kan gi grunnlag for at leger gis reservasjonsmulighet for deltakelse i henvisning og behandling.

Legers reservasjonsmulighet skal ikke være til hinder for befolkningens lovbestemte rettigheter. Reservasjonsmulighetene må derfor vurderes lokalt i helsetjenesten på en slik måte at disse hensyn kan ivaretas. Pasientene skal alltid møtes med forståelse og respekt. Forutsigbarhet for pasientene må sikres gjennom god informasjon.”

2.3 Stålset-utvalget – NOU 2013:1 Det livssynsåpne samfunnet

Spørsmålet om fastleger bør få mulighet til å reservere seg mot å henvise til abort og assistert befruktning og til å forskrive eller sette inn prevensjon ble drøftet av Stålset-utvalget, jf. NOU 2013:1. Et flertall i utvalget (11 av 15) ville ikke tilrå å gi fastleger rett til å reservere seg mot å henvise til abort, assistert befruktning eller til å forskrive eller sette inn prevensjon. Flertallet uttalte:

” Utvalgets medlemmer Bernt, Fjellheim, Kaur, Leirvik, Melby, Reikvam, Sandvig, Skjælaaen Strand, Stålsett og Sultan vil etter en samlet vurdering ikke tilrå at reservasjonsretten utvides i forhold til de avgrensninger som ble vedtatt da abortloven ble endret i 1975. De avveininger som ble gjort på dette punktet da, er holdbare også i dag. Det bør ikke aksepteres at legens oppfatninger av ulike spørsmål som abort, assistert befruktning og prevensjon skal kunne hindre tilgang til en likeverdig og forutsigbar førstelinje i alle landets kommuner innen den offentlige helsetjenesten.”

Mindretallet (4 av 15) gikk inn for en reservasjonsrett og uttalte:

” Utvalgets medlemmer Breistein, Haugland, Hompland og Tumidajewicz finner etter en samlet vurdering å vektlegge verdien av at også helsetjenestens førstelinje er åpen for personer med ulike syn på spørsmål som er viktige ut fra deres dypeste overbevisning når det gjelder spørsmål knyttet opp mot liv og død. Disse medlemmene viser til at dagens langvarige praksis når det gjelder reservasjonsretten ved henvisninger til abort ikke har medført vesentlige problemer. Det bør derfor være mulig for fastleger å reservere seg mot å henvise til abort.”

2.4 Kartlegging av reservasjonspraksis

For å få bedre oversikt over praksis, ble Helsedirektoratet i juni 2011 bedt om å kartlegge omfanget av samvittighetsbaserte reservasjoner i helsetjenesten, blant annet hvor mange fastleger som har reservert seg mot å henvise til abort m.v. Undersøkelsen ble gjennomført ved at Helsedirektoratet ba landets fylkesmenn, de regionale helseforetakene og Statens helsetilsyn om å redegjøre for antall skriftlige avtaler om reservasjon, stilltiende avtaler og omfanget av klagesaker der pasienter har opplevd å bli avvist av leger som ikke vil utføre oppgaver av samvittighetsgrunner.

Fylkesmennene og de regionale helseforetakene henvendte seg til sine respektive kommuner og helseforetak for å innhente nødvendig informasjon.

Resultatet av kartleggingen viste at det er et begrenset antall slike reservasjoner. Fra primærhelsetjenesten er det rapportert om 16 tilfeller av samvittighetsbaserte reservasjoner mot å henvise til svangerskapsavbrudd og assistert befruktning.

I spesialisthelsetjenesten er det rapportert om i alt 79 fritak som alle gjelder svangerskapsavbrudd. Et klart flertall av disse gjelder jordmødre.

Ingen melder om at pasienter har problemer med å få den helsehjelpen de trenger, men Statens helsetilsyn peker på at dette er følsomme områder der det kan være høyere terskel for å klage til tilsynsmyndighetene. Det kan derfor være at vi ikke kjenner det reelle omfanget av slike tilfeller.

Det er mange kommuner som ikke svarte på undersøkelsen. Den er derfor ikke komplett, men gir et visst inntrykk av omfanget av slike avtaler.

3 Adgang for fastleger til å reservere seg av samvittighetsgrunner

3.1 Innledning

Diskusjonen om reservasjon av samvittighetsgrunner for fastleger har først og fremst vært knyttet til fritak fra å henvise til assistert befruktning og abort og til å forskrive og sette inn prevensjon. Omtalen av gjeldende rett er derfor konsentrert om disse oppgavene. I tillegg er det gitt en kort beskrivelse av regler og praksis for reservasjon mot å utføre abortinngrep og mot å gi assistert befruktning.

Dersom aktiv dødshjelp skulle bli tillatt, mener mange at fastleger også bør kunne reservere seg mot det. Aktiv dødshjelp er ikke tillatt i Norge i dag. Dagens regelverk inneholder derfor ikke noen bestemmelser om rett til å reservere seg mot aktiv dødshjelp.

Spørsmålet om fastleger bør kunne reservere seg av samvittighetsgrunner handler om vern om samvittighetsfriheten på den ene siden og ivaretagelsen av pasientenes rettigheter – og da særlig kvinners rett til abort - på den andre siden. Nedenfor er det derfor også gitt en kort omtale av tanke-, samvittighets- og religionsfriheten og forbud mot diskriminering på grunn av kjønn m.m etter menneskerettighetene.

3.2 Gjeldende rett

3.2.1 Menneskerettighetene - Tanke-, samvittighets- og religionsfrihet og forbud mot diskriminering på grunn av kjønn m.m.

En reservasjonsmulighet vil støtte opp under legenes samvittighetsfrihet. FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter artikkel 18 og Den europeiske menneskerettskonvensjonen artikkel 9 gir rett til tanke-, samvittighets- og religionsfrihet. Disse konvensjonene gjelder som norsk lov, jf. menneskerettsloven § 2 (lov 21. mai 1999 nr. 30 om styrking av menneskerettens stilling i norsk rett).

Den europeiske menneskerettskonvensjonen artikkel 9 lyder:

”Art 9. Tanke-, samvittighets- og religionsfrihet

1. Enhver har rett til tankefrihet, samvittighetsfrihet og religionsfrihet; denne rett omfatter frihet til å skifte sin religion eller overbevisning, og frihet til enten alene eller

sammen med andre og såvel offentlig som privat å gi uttrykk for sin religion eller overbevisning, ved tilbedelse, undervisning, praksis og etterlevelse.

2. Frihet til å gi uttrykk for sin religion eller overbevisning skal bare bli undergitt slike begrensninger som er foreskrevet ved lov og er nødvendige i et demokratisk samfunn av hensyn til den offentlige trygghet, for å beskytte den offentlige orden, helse eller moral, eller for å beskytte andres rettigheter og friheter.”

Bestemmelsen gir enhver rett til å gi uttrykk for sin religion eller overbevisning ved tilbedelse, undervisning, praksis og etterlevelse. Å pålegge en lege å henvise til abort eller assistert befruktning dersom det strider mot legens overbevisning, må regnes som en begrensning i samvittighets- og religionsfriheten.

Staten kan imidlertid begrense borgernes frihet til å gi uttrykk for sin overbevisning dersom begrensningene er foreskrevet ved lov og er ”nødvendig i et demokratisk samfunn”. I vurderingen av om et pålegg overfor fastleger om å utføre arbeidsoppgaver som strider mot deres overbevisning, for eksempel å henvise pasienter til abort, er et ”nødvendig” inngrep i deres tanke-, samvittighets- og religionsfrihet må det gjøres en avveining av om inngrepet er rimelig og forholdsmessig vurdert opp mot de formål som søkes oppnådd. Andre menneskerettigheter kan være et slikt formål

Det at legen har mulighet til å bytte arbeid kan ikke være avgjørende. Det er tidligere lagt til grunn at begrensninger i en arbeidstakers utøvelse av sin religion i arbeidstiden ikke er å anse som et inngrep i en persons religionsfrihet, dersom arbeidstakeren har mulighet til å fratre sin stilling og skifte arbeid. Den europeiske menneskerettsdomstolen har imidlertid i en dom av 15. januar 2013 lagt til grunn at muligheten for å bytte arbeid ikke automatisk beskytter religionsfriheten. Denne muligheten skal heller tas med som et av flere momenter i vurderingen av om en eventuell begrensning i religionsfriheten er forholdsmessig (EMDN-2010-48420).

Samvittighets- og religionsfriheten og andre menneskerettigheter må avgrenses og avveies mot hverandre. Det følger av FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter artikkel 26 og FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter artikkel 12 jf. artikkel 2, at alle skal ha samme tilgang til helsetjenester uten diskriminering på grunn av kjønn, seksuell orientering osv. FNs kvinnekongresskonvensjon artikkel 12 sier at staten ”skal treffe alle tiltak som er nødvendige for å avskaffe diskriminering av kvinner på helseområdet, for å sikre tilgang til helsetjenester, herunder hjelp til familieplanlegging, på grunnlag av likestilling mellom menn og kvinner.”

Alle tre konvensjonene gjelder som norsk lov, jf. menneskerettsloven § 2. Forbud mot diskriminering på grunn av kjønn er lovfestet i likestillingsloven. Forbud mot diskriminering på grunn av seksuell orientering er lovfestet i diskrimineringsloven om seksuell orientering. Alle private og offentlige helsetjenester omfattes av disse lovene.

Det følger av dette at staten kan gi fastleger en reservasjonsmulighet, men at helse-tjenestene skal tilbys på en måte som ikke virker diskriminerende overfor bestemte grupper som kvinner eller homofile.

3.2.2 Reservasjon mot å utføre eller assistere ved abortinngrep

Etter abortloven § 2 andre ledd har kvinner rett til selvbestemt abort dersom inngrepet kan utføres før utgangen av tolvte svangerskapsuke. Etter utgangen av tolvte svangerskapsuke avgjør en nemnd om svangerskapet kan avbrytes, jf. § 2 tredje ledd.

De regionale helseforetakene har ansvaret for at kvinnen for oppfylt retten til abort. Helseforetakene skal organisere sykehustjenesten slik at kvinner innen helseregionen til enhver tid kan få utført abort, jf. abortloven § 14.

Helsepersonell ansatt ved sykehus og avdelinger der det utføres aborter, har som en av sine arbeidsoppgaver å utføre eller assistere ved abortinngrep. Etter abortloven § 14 og abortforskriften § 15 har imidlertid helsepersonell rett til å reservere seg av samvittighetsgrunner mot å utføre eller assistere ved abortinngrep. Retten til fritak gjelder ikke mottaking, journalskriving og for- og etterbehandling. Den gjelder heller ikke for helsepersonell som gir kvinnen stell og pleie før, under og etter inngrepet. Ved medikamentell abort gjelder retten til fritak også helsepersonell som forskriver eller administrerer medikamenter i forbindelse med avbruddet. Helsepersonell som ber om fritak, må reservere seg generelt mot alle svangerskapsavbrudd. Helsepersonell har ikke anledning til å reservere seg mot å utføre eller assistere bare ved enkelte abortinngrep.

Dersom det er nødvendig for å sikre at kvinner innen helseregionen til enhver tid kan få utført abort, kan sykehuset ved utlysning av stillinger sette som vilkår for ansettelse at vedkommende er villig til å utføre abortinngrep, jf. abortforskriften § 17. Helsepersonell som søker stilling ved en avdeling der det utføres aborter skal på anmodning oppgi om de ønsker å reservere seg.

3.2.3 Reservasjon mot å utføre eller assisterte ved assistert befruktning

Ved vedtagelsen av felles ekteskapslov i 2008 fikk lesbiske par adgang til å få assistert befruktning, jf. bioteknologiloven kapittel 2. Samtidig fattet Stortinget et anmodningsvedtak (nr. 614) der regjeringen ble bedt om å *”sørge for at det legges til rette for at helsepersonell som av samvittighetsgrunner ønsker det i enkeltilfeller, skal kunne fritas fra å utføre eller assistere ved assistert befruktning”*.

Departementet har fulgt opp Stortingets vedtak ved å be de regionale helseforetakene organisere og tilrettelegge sitt tilbud om assistert befruktning slik at helsepersonell som av samvittighetsgrunner ønsker det, kan fritas fra å utføre eller assistere ved assistert befruktning.

3.2.4 Reservasjon mot å henvise til assistert befruktning og abort og mot å forskrive og sette inn prevensjon

Etter abortloven §§ 5 og 6 skal begjæring om abort settes frem overfor en lege eller en nemnd. Legen skal tilby kvinnen informasjon og veiledning om den bistand som samfunnet kan tilby henne, gi henne råd slik at hun skal kunne treffe sitt endelige valg, gi informasjon om inngrepets art og medisinske virkninger og sende begjæring sammen med en skriftlig henvisning til den avdeling eller institusjon hvor inngrepet skal utføres.

Bestemmelsen i abortloven § 14 og abortforskriften § 15 gir rett til reservasjon for helsepersonell i spesialisthelsetjenesten. Den regulerer rett til å reservere seg mot å assistere og utføre abortinngrep, men gir ikke rett til å reservere seg mot å henvise til abort og de andre oppgavene etter abortloven §§ 5 og 6. Abortloven og -forskriften har heller ingen andre regler som gir leger i den kommunale helse- og omsorgstjenesten en rett til å reservere seg mot å henvise til abort.

På samme måte gjaldt Stortingets anmodningsvedtak nr. 614 bare utførelse og assistanse ved assistert befruktning. Vedtaket omfattet ikke reservasjon mot å henvise til assistert befruktning.

3.2.4.1 Helsetilsynets praksis og rundskriv fra 1995

I tiden etter at abortloven ble vedtatt har enkelte leger praktisert en reservasjonsordning. Statens helsetilsyn har i rundskriv 20. juni 1995 til landets fylkesleger (IK-24/95) og i senere praksis, bl.a. i en tilsynssak fra 2005, lagt til grunn at det er anledning for leger til å reservere seg mot å henvise til abort m.v. av samvittighetsgrunner dersom helsetilbudet til pasientene ivaretas tilstrekkelig. Statens helsetilsyn skriver følgende om dette i sitt rundskriv:

”Kommunene har plikt til å yte nødvendig helsehjelp etter kommunehelsetjenesteloven. I små kommuner hvor det er få leger vil det lett medføre uakseptable belastninger for de kvinner det gjelder, dersom det aksepteres at legene tar forbehold mot å yte visse typer helsehjelp. Vi vil understreke at kommunene bør ta hensyn til dette ved ansettelser, slik at de ikke kommer i en situasjon hvor helsetilbudet i kommunen blir utilfredsstillende. Vi ber fylkeslegene orientere kommunene om dette slik at det ved nyansettelser i kommunehelsetjenesten blir tatt hensyn til at de omtalte tjenestene kan tilbys.”

3.2.4.2 Helse- og omsorgsdepartementets fortolkning i rundskriv fra 2011

Debatten som oppstod i kjølevann av den nye ekteskapsloven gjorde at departementet gikk nærmere gjennom det juridiske grunnlaget for spørsmålet om leger i den kommunale helse- og omsorgstjenesten har adgang til å reservere seg mot å utføre bestemte oppgaver av samvittighetsgrunner. Departementet presenterte sin fortolkning i rundskriv I-4/2011:

”Allmennleger og fastleger tilknyttet den kommunale helse- og omsorgstjenesten har i dag ingen lov- eller forskriftsfestet rett til å reservere seg av samvittighetsgrunner. Dette gjelder for eksempel oppgaver knyttet til prevensjon og familieplanlegging samt henvisning til assistert befruktning eller abort.

Når det gjelder spørsmålet om en lege av samvittighetsgrunner skal ha mulighet til å reservere seg mot å utføre bestemte oppgaver, må man skille mellom allmennleger og fastleger. Med fastlege menes lege som har inngått avtale med en kommune om deltakelse i fastlegeordningen, jf. fastlegeforskriften § 2.

Når det gjelder fastleger, uavhengig av om de er selvstendig næringsdrivende eller ikke, er det ikke hjemmel for kommunen til å frita legen for oppgaver som er pålagt ved lov eller forskrift. Fastlegens listeansvar følger av fastlegeforskriften § 7, der det fremgår

blant annet at "fastlegen skal ha ansvaret for allmennlegetilbudet til personer på sin liste innen de rammer som gjelder for fastlegeordningen i lov, forskrift og sentral avtale". Listeansvaret omfatter også "henvisning til andre helsetjenester etter behov", jf. merknadene til forskriftsbestemmelsen. Med andre ord, er det pasientens behov for henvisning som er styrende for fastlegen. Bestemmelsen gir ikke en rett for fastlegen til å nekte eller unnlate å henvide pasienten videre av andre grunner enn at pasienten ikke har behov for en videre henvisning.

Videre er det i fastlegeforskriften § 7 ikke gitt en adgang for partene, dvs. kommunen og fastlegen, til å fravike denne bestemmelsen. Det er dermed ikke anledning for kommunen og fastlegen til - gjennom avtale - å bli enige om å innsnevre fastlegens listeansvar, herunder å avtale at fastlegen av samvittighetsgrunner ikke skal utføre visse oppgaver.

Når det gjelder leger som er ansatt i kommunen og som ikke har et listeansvar som fastlege, kan vedkommende lege på gitte vilkår gis mulighet til å reservere seg. Ifølge gjeldende helselovgivning er det kommunene som har ansvar for å sørge for at alle får det helsetilbudet de har krav på etter kommunehelsetjenesteloven og pasientrettighetsloven. Et slikt "sørge-for-ansvar" er også videreført i den nye kommunale helse- og omsorgstjenesteloven som ble vedtatt av Stortinget i juni 2011. Begrepet "sørge-for" pålegger kommunen ansvaret for at tjenestene gjøres tilgjengelige for de som har rett til å motta tjenestene. Kommunen kan enten utføre tjenestene selv eller inngå avtale med andre private eller offentlige tjenesteytere. Dette innebærer at for leger som utfører oppgaver på vegne av kommunen og som ikke har listeansvar, kan kommunen velge å avtale at legen ikke skal utføre bestemte oppgaver.

Departementet understreker at dersom en fast ansatt lege uten listeansvar etter avtale med arbeidsgiver gis mulighet til å reservere seg mot å utføre konkrete oppgaver, må det være en helt klar forutsetning at overføring fra én lege til en annen ikke innebærer noen ulempe av betydning for pasienten."

Fortolkningen i rundskriv I-4/2011 gjaldt forskrift om fastlegeordning i kommunene fra 2000. Den 1. januar 2013 ble denne forskriften opphevet og erstattet av en ny fastlegeforskrift (forskrift 29. august 2012 nr. 842) hjemlet i den nye helse- og omsorgstjenesteloven. I den nye fastlegeforskriften er fastlegens listeansvar videreført i forskriftens § 10. Fastlegenes ansvar for å henvide pasienter er ytterligere presisert i en ny bestemmelse i § 24. Fastleger skal etter denne henvide pasienter til spesialisthelsetjenesten og til øvrige kommunale helsetjenester dersom pasienten har behov for det.

3.3 Departementets vurderinger og forslag

3.3.1 Bør fastleger kunne reservere seg av samvittighetsgrunner?

Departementet mener det er verdifullt for samfunnet at fastleger har høy etisk bevissthet og reflekterer over etiske spørsmål. Samfunnet er tjent med at det er rom for ulike overbevisninger og at fastleger ikke føler seg tvunget til å handle i strid med sin

samvittighet. Formålet bak retten til tanke-, samvittighets- og religionsfrihet etter menneskerettighetsloven og EMK artikkel 9 bør støttes opp under.

Samtidig er det viktig at samvittighetsfriheten og utøvelsen av den ikke påfører pasientene en uforholdsmessig belastning eller ulempe. Den klare hovedregelen bør være at pasienter kan regne med å få tilbud om alle de allmennlegetjenester som de har behov for hos sin faste lege. Fastlegene skal ivareta det offentliges interesse av at alle innbyggere får tilbud om en fast lege som gir allmennlegetjenester, informasjon og veiledning og som fyller rollen som hjelper og veiviser for pasientene inn mot den øvrige helsetjenesten.

Departementet mener fastleger bør ha adgang til å reservere seg, men adgangen bør være begrenset og forbeholdt situasjoner med alvorlige samvittighetskonflikter knyttet til liv og død. Ved den nærmere utformingen av reservasjonsordningen må hensynet til pasientene veie tungt.

Departementet foreslår en tilføyelse i helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 som gir hjemmel for forskrifter om fastlegers reservasjonsmulighet. Forskriftene skal blant annet regulere hvilke oppgaver fastlegene kan reservere seg mot og vilkår for en slik reservasjonsmulighet. Se nærmere vurdering av innholdet i forskriftene i punktene 3.3.2 – 3.3.7.

3.3.2 Hvilke oppgaver bør fastlegene kunne reservere seg mot?

For enkelte leger oppleves det å skulle henvise en kvinne til abort som etisk svært problematisk. Det å skulle utføre denne oppgaven innebærer en alvorlig samvittighetskonflikt for disse legene. Samtidig er antallet henvisninger en fastlege gjør til abort per år relativt begrenset. Selv om oppgaven er viktig for den enkelte kvinne som trenger henvisningen, er denne oppgaven likevel ikke en gjennomgående og omfattende del av fastlegenes virksomhet. Det bør derfor være mulig å finne alternative løsninger som i større grad ivaretar fastlegens samvittighetsfrihet og som samtidig tar tilstrekkelig hensyn til pasientene.

Departementet foreslår derfor at fastleger skal kunne reservere seg mot å henvise pasienter til abort. En klar forutsetning er imidlertid at den konkrete reservasjonsordningen ikke innebærer en urimelig ulempe for de aktuelle kvinnene.

Legenes samvittighetsfrihet må avveies mot retten til lovbestemte helsetjenester. Departementet legger til grunn at retten til abort er helsetjenester som skal tilbys på en måte som ikke virker diskriminerende overfor kvinner, se punkt 3.2.1. Reservasjonsmulighetene må utformes og praktiseres på en måte som imøtekommer både samvittighets- og religionsfriheten, og hensynet til likestilling og likebehandling.

Med henvisning til abort menes her hele prosessen fra pasienten oppsøker legen med spørsmål eller ønske om abort og til begjæring og henvisning er sendt sykehuset. Fastleger som reserverer seg mot å henvise til abort bør også overlate oppgaven med å gi informasjon og råd til den legen som skal henvise.

Fastlegen skal ikke kunne reservere seg mot å motta epikrise fra sykehuset etter at abortinngrepet er utført eller mot å følge kvinnen opp etter inngrepet. Kvinner som

eventuelt ikke ønsker å forholde seg til legen som har reservert seg i etterkant av inngrepet, kan velge å bytte fastlege.

Reservasjonsadgangen skal ikke omfatte forskrivning eller innsetting av prevensjon eller henvisning til assistert befruktning.

Dersom aktiv dødshjelp skulle bli tillatt i Norge, bør fastlegene også kunne reservere seg mot dette.

3.3.3 Forutsetninger for å kunne inngå avtale om reservasjon

Kommunene har ansvaret for å organisere fastlegeordningen. De skal sørge for tilbud om allmennlegetjenester og at et tilstrekkelig antall leger deltar i fastlegeordningen slik at alle som ønsker det får tilbud om plass på en fastleges liste. Det skal etter forslaget derfor være kommunene som vurderer ut fra lokale forhold om det er tilstrekkelig tilgang til fastleger til at en eller flere av fastlegene i kommunen kan reservere seg mot å henvise til abort uten at dette vil innebære en urimelig ulempe for kvinnene som blir berørt.

Fastleger skal etter forslaget ikke få en rett til reservasjon, men en mulighet. Det vil være opp til den enkelte kommunen å avgjøre om de ønsker å inngå avtaler om reservasjon, såfremt vilkårene for å inngå slik avtale er oppfylt.

For å unngå at reservasjoner skal påføre kvinner urimelig belastning, foreslår departementet at kvinner som vurderer eller ønsker henvisning til abort, men som står på liste hos en lege som har reservert seg, skal få tilbud om konsultasjon hos en annen lege i nærheten innen neste virkedag. Kommunen kan bare inngå avtale om reservasjon dersom det er tilstrekkelig tilgang til andre fastleger i nærheten som kan gjennomføre de aktuelle konsultasjonene. Fastleger som ønsker avtale om reservasjon må dokumentere at de har inngått en skriftlig avtale med en annen fastlege som forplikter seg til å gjennomføre konsultasjonene med kvinnene som vurderer eller ønsker henvisning til abort.

Fastleger som ved avtale har påtatt seg å henvise en annen fastleges pasienter til abort, kan ikke kreve tilleggskost 2hd for dette. Tilsvarende vil pasientens fastlege være avskåret fra å kreve betalt for en konsultasjon om abort som må avbrytes på grunn av legens reservasjon.

Departementet foreslår at personer som står på liste til en fastlege som reserverer seg, skal ha rett til å skifte til en fastlege i nærheten som ikke har reservert seg, se nærmere omtale i kapittel 4. Det vil også være en forutsetning for at kommunen kan inngå en avtale om reservasjon, at det er tilstrekkelig tilgang til fastleger i nærheten med åpne lister som ikke har reservert seg til at denne rettigheten kan oppfylles.

3.3.4 Informasjon om reservasjonsavtalen til listepasienter og kommunens øvrige innbyggere

Dersom en fastlege inngår avtale om å reservere seg mot å henvise til abort, kan noen av hans eller hennes eksisterende listepasienter ønske å skifte til en annen fastlege. Fastlegen skal derfor ha plikt til å informere sine eksisterende listeinnbyggere om avtalen straks den er inngått. Denne informasjonen er særlig viktig for kvinnene på legens liste som vil

kunne komme i den situasjon at de vurderer eller ønsker henvisning til abort. Informasjonen kan også være relevant for andre av legens pasienter som av prinsipielle grunner ikke ønsker å stå på liste hos en fastlege etter at han eller hun har reservert seg.

Informasjonen skal gis direkte til den enkelte listeinnbygger, for eksempel i brev.

Informasjon om hvilke fastleger som eventuelt reserverer seg mot å henvise pasienter til abort, skal også være lett tilgjengelig for kommunens øvrige innbyggere. Dette er viktig informasjon som innbyggerne skal ha tilgang til når de skal velge fastlege for første gang eller sette frem krav om å bytte fastlege.

Kommunene har ansvar for å informere innbyggerne om hvilke leger som deltar i fastlegeordningen. Kommunene skal også ha ansvar for å informere om hvilke fastleger som eventuelt har reservert seg mot å henvise til abort. Informasjonen skal være tilgjengelig sammen med informasjon om hvilke leger som deltar i fastlegeordningen på nettsiden for bytte av fastlege (MinFastlege) og gjennom Fastlegetelefonen.

I tillegg til plikten til å skaffe time hos en annen lege innen neste virkedag, foreslår departementet å presisere at fastleger som har reservert seg skal informere kvinner på sin liste som vurderer eller ønsker henvisning til abort om muligheten for å sette frem begjæring om abort direkte overfor sykehuset uten henvisning fra lege, jf. abortforskriften § 1.

3.3.5 Melding til fylkesmannen ved inngåelse av avtaler.

Fylkesmennene skal føre tilsyn med hvordan kommuner oppfyller sine forpliktelser etter helse- og omsorgstjenesteloven og hvordan fastlegene utøver sin virksomhet, herunder praktiseringen av en reservasjonsordning. Departementet foreslår at kommuner som inngår avtale om reservasjon skal sende kopi av avtalen til fylkesmannen. Mulighetene for reaksjoner vil være de samme ved eventuelle brudd på dette regelverket som ved brudd på annet regelverk. Etter helsetilsynsloven § 5 kan Statens helsetilsyn gi pålegg om å rette forholdene dersom virksomhet innen helse- og omsorgstjenesten drives på en måte som kan ha skadelige følger for pasienter eller andre eller på annen måte er uforsvarlig. Ett eksempel er at kommuner inngår avtaler om reservasjon i strid med regelverket, og det dermed ikke er tilstrekkelig tilgang til fastleger som kan henvise til abort.

Tilsynsmyndighetene kan også gi administrative reaksjoner overfor den enkelte fastlege etter helsepersonelloven kapittel 11, for eksempel kan tilsynsmyndighetene gi fastlegen en advarsel.

3.3.6 Mulighet for å avslutte en avtale

For å kunne ivareta tilbudet til kvinner som trenger henvisning til abort, må kommunen kunne si opp en avtale om reservasjon dersom tilgangen på fastleger med åpne lister reduseres, og det ikke er mulig for kvinner å skifte til en fastlege i nærheten som ikke reserverer seg. Kommunen skal også kunne si opp reservasjonsavtalen dersom fastlegen ikke ivaretar sin plikt til å informere sine listepasienter eller fastlegen ikke sørger for at kvinner på sin liste får tilbud om konsultasjon hos en annen fastlege i nærheten innen

neste virkedag. Det samme gjelder dersom avtalen mellom fastlegen som har reservert seg og den andre legen som skal henvise fastlegens listepasienter faller bort.

3.3.7 Oppsummering

Slik ordningen for reservasjonsmulighet for fastleger er foreslått utformet i dette høringsnotatet, mener departementet at pasientene er ivaretatt på en slik måte at ulempene er begrenset og tiltaket må vurderes som forholdsmessig.

Dette gjelder særlig fordi fastlegene ikke skal få en rett til å reservere seg, men en mulighet dersom hensynet til pasientene kan ivaretas. Det skal også være begrenset hvilke oppgaver fastlegene kan reservere seg mot og en forutsetning for å kunne reservere seg skal være at det er tilstrekkelig tilgang til andre fastleger i nærheten som kan henvise til abort. Kvinnene skal ha rett til konsultasjon hos en annen fastlege i nærheten innen neste virkedag, og det skal gis en utvidet rett til å bytte til en fastlege som ikke har reservert seg.

Gjennom ordningen skal pasientene også være sikret lett tilgjengelig informasjon om hvilke leger som reserverer seg. Det er også viktig i denne sammenheng at kvinner som vurderer eller ønsker abort fortsatt skal ha mulighet for å sette frem abortbegjæring direkte overfor sykehus uten å gå veien om henvisning fra lege.

4 Rett til å skifte fastlege ved reservasjon

4.1 Gjeldende rett - valg og skifte av fastlege

Retten til å stå på liste hos en fastlege og til å skifte fastlege er regulert i pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1 c og forskrift 29. august 2012 nr. 843 om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen. § 2-1 c lyder:

”Enhver som er bosatt i en norsk kommune, har rett til å stå på liste hos lege med fastlegeavtale. Det samme gjelder asylsøkere og deres familie når de er medlem av folketrygden.

Personer som står på fastleges liste har rett til å skifte fastlege inntil to ganger i året, og rett til å få en ny vurdering av sin helsetilstand hos en annen lege med fastlegeavtale.

Rettigheter i første og annet ledd gjelder ikke i de kommuner der plikten til å ha fastlegeordning er suspendert etter helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 tredje ledd.

Departementet kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om gjennomføring og utfylling av pasientrettighetene i fastlegeordningen, herunder om barns plassering på liste og om rett til å bytte fastlege.”

Enhver som er bosatt i en norsk kommune, har rett til å stå på liste hos en fastlege. Rettigheten omfatter også asylsøkere og deres familiemedlemmer når de er medlem av folketrygden, se også forskrift 14. mai 2008 nr. 460 om tryggedekning for asylsøkere og deres familiemedlemmer.

Den som har rett til å stå på liste hos fastlege, kan sette frem ønske om en bestemt lege, jf. forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen § 2 andre ledd. Ønsket skal som hovedregel etterkommes så langt det er ledig plass på fastlegens liste. Det er adgang til å velge fastlege utenfor bostedskommunen, jf. § 2 fjerde ledd.

Den som ikke selv velger fastlege, vil bli plassert på listen til fastlege med ledig listeplass, jf. § 2 tredje ledd. Den som ikke ønsker å delta i fastlegeordningen gir beskjed om det til sin kommune.

Etter lovens § 2-1 c andre ledd og forskriftens § 6 har en person som står på fastleges liste rett til å skifte fastlege inntil to ganger i året, så fremt det er ledig plass på annen fastleges liste. Fastlegen kan ikke nekte å ta vedkommende inn på listen dersom det er ledig plass på listen, så fremt ikke kommunen har fattet vedtak om å flytte personen fra denne listen på grunn av vedkommendes truende eller voldelige atferd, jf. forskrift om fastlegeordning i kommunene (fastlegeforskriften) §§ 5 og 15 og forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen § 2 sjette ledd.

Kommunen og fastlegen avtaler et tak for antallet pasienter på den enkelte fastleges pasientliste. Det er ikke adgang for fastlege og kommune å avtale et høyere listetak enn 2 500, jf. fastlegeforskriften § 34. Den øvre grensen på 2 500 er satt for at fastlegene ikke skal få lengre lister enn det de kan betjene på en forsvarlig måte. Når fastsatt listetak er nådd, anses listen som lukket. Etter forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen § 4 er det bare barn under 16 år av allerede tilmeldte listeinnbyggere og tidligere tilmeldte listeinnbyggere som flytter tilbake til kommunen som har rett til å bli tatt inn på en lukket liste. Den midlertidig flyttingen fra kommunen må ikke overstige tre år.

Den eller de som har foreldreansvaret velger fastlege for barn under 16 år, jf. forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen § 5 første ledd. Dersom fastlege ikke velges, plasseres barnet på samme liste som den eller de som har foreldreansvaret. Der foreldrene har felles foreldreansvar og samme adresse, plasseres barnet på samme liste som mor. Der foreldrene har felles foreldreansvar og forskjellig adresse, plasseres barnet på samme liste som den av foreldrene som har samme folkeregisteradresse som barnet.

Ved fylte 16 år velger barnet selv fastlege, jf. § 5 andre ledd. Er barnet mellom 12 og 16 år kan det selv fremsette krav om bestemt fastlege etter samtykke fra den eller de som har foreldreansvaret. Er barnet under 12 år, fremsettes slikt krav av den eller de som har foreldreansvaret. Tilsvarende aldersgrenser gjelder for barnets rett til selv å skifte fastlege, jf. forskriftens § 6 andre ledd.

Når omsorgen og/eller foreldreansvaret er fratatt foreldrene, etter barneverntjenesteloven §§ 4-8, 4-12 og 4-20, er det barneverntjenesten som kan velge fastlege for barnet, jf. forskriftens § 5 tredje ledd.

Skifte av fastlege skjer ved henvendelse til HELFO (Helseøkonomiforvaltningen) eller på nettsiden MinFastlege. Fastlegebyttet gjelder fra den første dagen i måneden etter at det er registrert.

4.2 Departementets vurderinger og forslag

4.2.1 Rett til å skifte til en fastlege som ikke har reservert seg

Departementet foreslår at personer som står på liste hos en fastlege som har reservert seg, skal ha en utvidet rett til å skifte fastlege. Pasientene skal ha rett til å skifte til en fastlege i nærheten som henviser til abort. Dette skiftet skal ikke telle som et skifte etter reglene om inntil to skifter per år.

Retten til å skifte til en lege som henviser til abort vil være særlig aktuell for kvinner som vil kunne få behov for henvisning til abort, men den vil også gjelde for andre som av ulike grunner ikke ønsker å ha en fastlege som har reservert seg.

4.2.2 Rett til å skifte fastlege for jenter mellom 14 og 16 år

Hvis en jente under 16 år ber om abort, skal foreldrene som hovedregel få mulighet til å uttale seg, jf. abortloven § 4. Dersom særlige grunner taler mot det, har foreldrene likevel ikke rett til å uttale seg, jf. abortloven § 4. Etter pasient- og brukerrettighetsloven § 3-4 andre ledd skal foreldrene eller andre med foreldreansvar som hovedregel informeres dersom jenter under 16 år ber om abort, men også her er det gjort unntak *”når pasienten av grunner som bør respekteres, ikke ønsker dette.”*

Hvorvidt foreldrene skal informeres og gis anledning til å uttale seg, vil avhenge av en konkret vurdering av blant annet jentas alder og modenhet og de grunner som hun oppgir for sitt ønske om å ikke informere foreldrene. Det kan være flere årsaker til at foreldrene ikke bør informeres om barnets kontakt med helse- og omsorgstjenesten, både ulike overbevisningsgrunner og andre rent personlige grunner (for eksempel mishandlingssaker).

Departementet vil foreslå at jenter mellom 14 og 16 år selv skal kunne bestemme om de ønsker å ha en fastlege som har reservert seg mot å henvise til abort eller om de vil skifte til en lege som henviser til abort. Dette skal jentene kunne bestemme uavhengig av om foreldrene er enig i skiftet eller ikke.

Det kan også tenkes at jentene vil ønske å holde informasjon om byttet skjult for sine foreldre. Departementet vil derfor arbeide for at HELFO gjennomfører slike bytter på en måte som i størst mulig grad skjermer denne informasjonen fra foreldrenes innsyn.

Unge jenter kan også kontakte skolehelsetjenesten dersom de er uønsket gravid og trenger råd og veiledning om abort. Helsesøster kan blant annet informere disse jentene om at de kan henvende seg direkte til sykehuset med en eventuelle begjæring om abort dersom de ikke ønsker å snakke med sin fastlege om graviditeten og abortbegjæringen.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

En åpning for at kommunen og fastlegen kan avtale at fastlegen av samvittighetsgrunner reserverer seg mot å henvise til abort vil få visse økonomiske og administrative konsekvenser. For kommunene vil dette kunne gi et visst merarbeid knyttet til selve

avtaleinngåelsen og oppfølgingen av denne. Kommunen skal også underrette fylkesmannen og HELFO om den inngåtte avtalen.

Departementet antar imidlertid at kommunenes merarbeid knyttet til dette vil være beskjedent. Det samme gjelder for de økonomiske konsekvensene. På bakgrunn av kartleggingen av dagens reservasjonsordninger og de begrensningene som foreslås i kapittel 3, antas det at antallet fastleger med reservasjonsordning blir begrenset. Kommunen skal allerede i dag tilby en fastlegeordning. Det forhold at de må inngå avtaler med fastleger og følge opp disse er således ingen ny oppgave.

For fylkesmannsembetene medfører forslagene om en reservasjonsmulighet marginale endringer. Embetene vil motta brev fra kommuner som inngår en avtale om reservasjon med en fastlege. Det å motta informasjon om dette utløser ingen automatisk plikt til å gjennomføre tilsyn, eller på annen måte foreta en aktiv handling. Hvorvidt fylkesmannen skal foreta en aktivitet på bakgrunn av den informasjonen de får fra kommunen vil bero på en konkret vurdering der mange ulike elementer virker inn.

Økonomisk vil endringene få liten eller ingen betydning for innbyggerne i kommunen. De vil få sine utgifter refundert på lik linje som om de gikk til en lege som ikke hadde reservert seg. Rent praktisk vil dette forslaget være en ulempe for den enkelte. De aktuelle kvinnene vil ikke lengre kunne få alle tjenestene hos sin fastlege. Alternativt må de bytte en ekstra gang dersom deres fastlegen reserverer seg. I forslaget er det imidlertid lagt inn klare rammer for når fastlegen skal kunne reservere seg. Dette vil bidra til å redusere de praktiske ulempene. Det vises blant annet til muligheten for et ekstra fastlegebytte, retten til å få time hos en fastlege i nærheten senest neste virkedag og fastlegens plikt til å informere egne listeinnbyggere om sin reservasjon og om muligheten til å kontakte sykehuset direkte.

I høringsnotatet er det foreslått at det er fastlegen som skal sende ut informasjon til egne listeinnbyggere ved inngåelse av en reservasjonsavtale. Dette vil være en engangskostnad når avtalen inngås. Ved senere endringer legges det opp til at informasjon kommer via HELFO og på nettsiden MinFastlege. Videre er det legen som må inngå avtale med annen fastlege om time for kvinner som vurderer eller ønsker en henvisning til abort. Dette er tiltak som vil kunne påføre den aktuelle legen en økonomisk og administrativ utgift.

Per 3. kvartal 2013 var det gjennomsnittlig 1152 listeinnbyggere per fastlege. Portoutgiftene ved utsending av brev til disse vil beløpe seg til omlag kr. 12.000,- per fastlege. I tillegg kommer tid medgått til faktisk å skrive brev og sende disse. Dette er en mulighet fastlegen får, og ingen plikt. Kostnadene kan bli betydelig lavere dersom informasjonen om reservasjonsavtalen sendes elektronisk. Departementet anser det som mest nærliggende at denne kostnaden bæres av fastlegen som ønsker å reservere seg mot å henvise kvinner til abort.

Det er sentralforvaltningen som vil bære de tyngste kostnadene ved innføringen av forslaget til en reservasjonsmulighet for fastleger. Kostnadene er særlig forbundet med å utvikle tekniske løsninger. Det vil bli nødvendig å videreutvikle de tekniske løsninger slik at de kan håndtere en utvidet og raskere mulighet til å bytte fastlege og at informasjon om

hvilke leger som har reservert seg skal bli lett tilgjengelig på MinFastlege.no. Beregninger viser at utviklingskostnadene for å få på plass dette vil være i størrelsesorden 3,5 mill. kroner. Kostnadene dekkes innenfor departementets eksisterende rammer. I tillegg vil det trolig komme noe økt arbeidsmengde for HELFO knyttet til en økning i antallet fastlegebytter. Dette vil imidlertid være en begrenset økning sammenlignet med det totale antallet bytter som håndteres i dag.

6 Merknader til endringene i helse- og omsorgstjenesteloven og i pasient- og brukerrettighetsloven

Til endringen i helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 tredje ledd:

Bestemmelsen i § 3-2 tredje ledd hjemler dagens forskrift om fastlegeordningen (forskrift 29. august 2012 nr. 842 om fastlegeordning i kommunene). Departementet foreslår å utvide hjemmelen slik at den også gir grunnlag for å gi forskrifter om at fastleger kan reservere seg mot å henvise eller behandle pasienter dersom reservasjonen er begrunnet i alvorlige samvittighetskonflikter knyttet til liv og død. Dette vil først og fremst gjelde reservasjon mot å henvise pasienter til abort. Hjemmelen vil imidlertid også omfatte aktiv dødshjelp dersom dette skulle bli tillatt. Hjemmelen omfatter ikke reservasjon mot å forskrive eller sette inn prevensjon eller å henvise til assistert befruktning. Se også utkastet til forskrifter med merknader i punktene 8 og 9.

Til endringene i pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1 c fjerde ledd:

Pasient- og brukerrettighetsloven § 2-1 c fjerde ledd gir hjemmel til å gi nærmere forskrifter om gjennomføring og utfylling av pasientrettighetene i fastlegeordningen. Departementet foreslår å presisere dagens hjemmel. Det blir dermed klart at hjemmelen omfatter forskrifter om utvidet rett til å skifte fastlege for pasienter som står på liste til en fastlege som har reservert seg på grunn av alvorlige samvittighetskonflikter knyttet til liv og død, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 tredje ledd. Se også utkastet til forskrifter med merknader i punktene 8 og 9.

7 Forslag til lov om endringer i helse- og omsorgstjenesteloven og pasient- og brukerrettighetsloven

I

I lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester gjøres følgende endringer:

§ 3-2 tredje ledd skal lyde:

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om fastlegeordningen, herunder om kvalitets- og funksjonskrav, om adgangen til suspensjon av fastlegeordningen og om fastlegers mulighet til å reservere seg mot henvisning eller behandling når reservasjonen er begrunnet i alvorlige samvittighetskonflikter knyttet til liv og død.

II

I lov 2. juli 1999 nr. 63 om pasient- og brukerrettigheter gjøres følgende endringer:

§ 2-1 c fjerde ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om gjennomføring og utfylling av pasientrettighetene i fastlegeordningen, herunder om barns plassering på liste. *Departementet kan også gi forskrifter om retten til å skifte fastlege, blant annet om utvidet rett til å skifte fastlege for pasienter som står på liste hos en fastlege som har reservert seg på grunn av alvorlige samvittighetskonflikter knyttet til liv og død.*

III

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

8 Utkast til forskrift om endringer i fastlegeforskriften og i forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen

I

I forskrift 29. august 2012 nr. 842 om fastlegeordning i kommunene gjøres følgende endringer:

Overskrift til nytt kapittel 5 skal lyde:

Kapittel 5 Reservasjon av samvittighetsgrunner

Ny § 24 a skal lyde:

§ 24 a Avtale om reservasjon mot å henvise til abort

Kommunen og fastlegen kan avtale at fastlegen av samvittighetsgrunner reserverer seg mot å henvise til abort. Kommunen skal sende kopi av avtalen til fylkesmannen.

Med henvisning til abort menes i denne sammenheng alle handlinger som inngår i prosessen fra å motta en kvinnes spørsmål eller begjæring om abort, jf. abortloven § 5, tilby og eventuelt gi kvinnen informasjon og veiledning om hva samfunnet kan tilby henne av bistand, jf. abortloven § 2, gi informasjon om inngrepets art og medisinske virkninger, jf. abortloven § 5 andre ledd, fastsette svangerskapets varighet og sende henvisning og begjæring om abort til sykehuset, jf. abortloven §§ 6 og 7.

Kommunen kan bare inngå avtale om reservasjon dersom kvinnene på legens liste vil få tilbud om henvisning til abort på annen måte, uten urimelig ulempe. Før avtale om reservasjon kan inngås, må fastlegen legge frem en skriftlig avtale med en annen fastlege i nærheten om at han eller hun forplikter seg til å henvise legens listeinnbyggere til abort.

Reglene i bestemmelsen her og i §§ 24 b til 24 g gjelder også fastleger med felleliste, jf. § 11.

Ny § 24 b skal lyde:

§ 24 b Kommunens ansvar for tilgang til fastleger som ikke har reservert seg

Kommunen skal sørge for at det er tilstrekkelig tilgang til fastleger i kommunen slik at kvinner kan få oppfylt sin rett til å skifte fastlege etter forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen § 6 andre ledd.

Ny § 24 c skal lyde:

§ 24 c Fastlegens ansvar for informasjon om reservasjonen til sine pasienter

Fastlegen skal informere alle pasientene på sin liste om at han eller hun reserverer seg mot å henvise til abort umiddelbart etter at avtale om reservasjon er inngått.

Ny § 24 d skal lyde:

§ 24 d Tilbud om konsultasjon hos en annen fastlege

Fastlegen skal sørge for at kvinner som står på hans eller hennes liste som vurderer eller ønsker henvisning til abort, får tilbud om konsultasjon hos en annen fastlege i nærheten senest neste virkedag. Fastlegen skal også informere kvinnene om at begjæring om abort kan settes frem direkte overfor sykehuset uten henvisning, jf. forskrift 15. juni 2001 nr. 635 om svangerskapsavbrudd § 1.

Ny § 24 e skal lyde:

§ 24 e Kommunens ansvar for informasjon

Kommunen skal sørge for at innbyggerne i kommunen får informasjon om hvilke leger som reserverer seg mot å henvise til abort.

Ny § 24 f skal lyde:

§ 24 f Prioritering av pasienter fra lege som har reservert seg

En fastlege som har inngått avtale om å henvise til abort kvinner som står på liste til en lege som har reservert seg, skal tilby kvinnene konsultasjon for henvisning til abort senest innen neste virkedag, jf. § 24 d.

Ny § 24 g skal lyde:

§ 24 g Avslutning av avtale om reservasjon av samvittighetsgrunner

Kommunen kan si opp en avtale om reservasjon mot å henvise til abort dersom;

- fastlegen ikke overholder sine plikter etter §§ 24 c og 24 d,
- avtale med annen fastlege etter § 24 a tredje ledd faller bort eller
- det ikke er tilstrekkelig tilgang til fastleger i kommunen til at kvinner kan få oppfylt sin rett til å skifte fastlege etter forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen § 6 andre ledd.

II

I forskrift 29. august 2012 nr. 843 om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen gjøres følgende endringer:

§ 5 andre ledd skal lyde:

Ved fylte 16 år treffer barnet selv avgjørelse om valg av fastlege. Er barnet mellom 12 og 16 år kan det selv fremsette krav om bestemt fastlege etter samtykke fra den eller de som har foreldreansvaret. *Jenter mellom 14 og 16 år som står på liste hos en fastlege som har reservert seg mot å henvise til abort av samvittighetsgrunner, jf. forskrift om fastlegeordning i kommunene § 24 a, treffer selv avgjørelse om valg av fastlege.*

§ 6 nytt andre ledd skal lyde:

Personer som står på liste hos en fastlege som har reservert seg av samvittighetsgrunner mot å henvise til abort, jf. forskrift om fastlegeordning i kommunene § 24 a, har rett til å skifte til en fastlege i nærheten som ikke har reservert seg. Et slikt skifte skal ikke regnes som et skifte etter regelen i første ledd om rett til å skifte fastlege inntil to ganger i året.

§ 6 nytt tredje ledd skal lyde:

Ved fylte 16 år fremsetter barnet selv krav om skifte av fastlege. Er barnet mellom 12 og 16 år, kan det selv fremsette krav om skifte av fastlege etter samtykke fra den eller de som har foreldreansvaret. *Jenter mellom 14 og 16 år som står på liste hos en fastlege som har reservert seg mot å henvise til abort av samvittighetsgrunner, jf. forskrift om fastlegeordning i kommunene § 24 a, kan fremsette krav om skifte av fastlege uten samtykke fra den eller de som har foreldreansvaret.* Er barnet under 12 år, fremsettes krav om skifte av fastlege av den eller de som har foreldreansvaret.

9 Merknader til endringene i fastlegeforskriften og i forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen

Til endringene i fastlegeforskriften

Til ny § 24 a:

Bestemmelsen er ny og regulerer kommuners adgang til å inngå avtale med fastleger om reservasjon mot å henvise pasienter til abort. Kommuner og fastleger kan etter denne bestemmelsen avtale unntak fra fastlegens listeansvar etter forskriftens § 10 og fastlegens ansvar for å henvise pasienter til spesialisthelsetjenesten etter § 24, jf. § 30 fjerde ledd.

Med henvisning til abort menes i denne sammenheng alle handlinger som inngår i prosessen fra å motta en kvinnes spørsmål eller begjæring om abort, jf. abortloven § 5, tilby og eventuelt gi kvinnen informasjon og veiledning om hva samfunnet kan tilby henne av bistand, jf. abortloven § 2, gi informasjon om inngrepets art og medisinske virkninger, jf. abortloven § 5 andre ledd, fastsette svangerskapets varighet og sende henvisning og begjæring om abort til sykehuset, jf. abortloven §§ 6 og 7.

Reservasjonadgangen omfatter ikke oppfølging av pasienten etter abortinngrepet, herunder å motta epikrise. Etter journalforskriften (forskrift 21. desember 2000 nr. 1385 om pasientjournal) § 9 skal epikrise sendes både til henvisende instans og pasientens faste lege, med mindre pasienten ber om noe annet. Pasienten kan også motsette seg at epikrise sendes etter reglene i helsepersonelloven (lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell mv.) § 45.

Kommuner skal ha adgang til å inngå avtaler om reservasjon, men ingen plikt. Kommunen må vurdere ut fra lokale forhold om de ønsker å inngå slike avtaler. Kvinnene i kommunen skal ha mulighet for å stå på liste hos en fastlege som ikke har reservert seg, jf. forslag til ny § 24 b. Det er derfor en forutsetning for at kommunen kan inngå avtaler om reservasjon at det finnes fastleger i kommunen som ikke har reservert seg og som har åpne lister.

Før kommunen kan inngå avtale om reservasjon må fastlegen dokumentere at han eller hun har inngått skriftlig avtale med en kollega i nærheten som forplikter seg til å utføre de oppgavene som legen reserverer seg mot. Kommunen må vurdere om den ordningen som fastlegen har avtalt, er tilstrekkelig til å sikre at kvinnene på legens liste får tilgang til henvisning til abort uten urimelig ulempe for seg. Det vil si at de er sikret konsultasjon hos en annen fastlege i nærheten senest innen neste virkedag, jf. forslag til ny § 24 d.

Kommunen skal sende kopi av avtalen om reservasjon til fylkesmannen. Fylkesmannen skal som tilsynsmyndighet føre tilsyn med at praktiseringen av reservasjonsordningen skjer innenfor regelverket.

Reglene i § 24 a om adgang til å inngå avtale om reservasjon og de øvrige bestemmelsene i kapittel 5 om blant annet informasjon og tilbud om konsultasjon hos en annen fastlege,

gjelder også fastleger som har fellesliste. Dette innebærer blant annet at også fastleger med fellesliste må inngå avtale med kommunen dersom han eller hun ønsker å reservere seg.

Til ny § 24 b:

Etter utkast til nytt andre ledd i forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen § 6 har personer som står på listen hos en fastlege som har reservert seg, rett til å skifte til en annen fastlege i nærheten som ikke har reservert seg. Kommunen må sørge for at det til enhver tid er tilstrekkelig tilgang til fastleger i kommunen til at denne retten kan oppfylles.

Til ny § 24 c:

Straks en fastlege har inngått avtale om reservasjon med kommunen, skal fastlegen sende ut informasjon til alle sine eksisterende listeinnbyggere om at en slik avtale er inngått og at fastlegen ikke lenger henviser til abort. Legen bør også informere sine pasienter om hvilken annen fastlege som har forpliktet seg til å henvise pasientene til abort og om muligheten for å henvende seg direkte til sykehuset uten henvisning. Informasjonen skal gis direkte til den enkelte pasient. Det er ikke tilstrekkelig med oppslag på legekantoret. Informasjonen skal sendes ut umiddelbart etter at avtale om reservasjon er inngått.

Til ny § 24 d:

Fastlege som reserverer seg skal sørge for at kvinner på hans eller hennes liste som vurderer eller ønsker henvisning til abort, får tilbud om konsultasjon hos en annen fastlege i nærheten senest innen neste virkedag. Etter forslag til ny § 24 a må han eller hun inngå en skriftlig avtale med den eller de fastlegene som skal henvise til abort istedenfor for ham eller henne. Det er ikke tilstrekkelig at legen informerer pasientene om at de kan henvende seg til en bestemt annen lege. Legen må også bestille time for konsultasjon hos den andre legen på kvinnens vegne dersom hun ønsker det.

Fastlegen skal også gi informasjon til kvinner på sin liste som vurderer eller ønsker henvisning til abort om at de har mulighet for å henvende seg direkte til sykehuset og fremme begjæring om abort der uten henvisning fra en fastlege.

Fastleger som inngår avtale med en fastlege som har reservert seg kan ikke kreve tilleggskostnader fordi pasienten er tilmeldt annen fastlege. Departementet viser til merknaden for takst 2hd. Departementet understreker videre at fastleger som reserverer seg ikke har anledning til å kreve betalt for en avbrutt konsultasjon, der det viser seg at bakgrunnen for henvendelsen er et ønske om en henvisning til abort. Oppgjøret i disse tilfellene vil skje mellom kvinnen/HELFO og den legen som faktisk henviser.

Til ny § 24 e:

Kommunene har i dag plikt til å informere innbyggerne om fastlegeordningen og hvilke leger som deltar i ordningen. Informasjonen gis i dag av HELFO på nettsiden MinFastlege og gjennom Fastlegetelefonen. Etter forslaget til ny § 24 e skal kommunene også ha plikt til å informere innbyggerne om hvilke fastleger som til enhver tid har avtale om å reservere seg mot å henvise til abort. Informasjonen skal være lett tilgjengelig blant annet

på nettsiden MinFastlege.no slik at innbyggerne har denne informasjonen når de skal sette frem krav om ønsket fastlege.

Til ny § 24 f:

Fastleger som ønsker å reservere seg mot å henvise til abort skal inngå en skriftlig avtale med en annen fastlege som forplikter seg til å gi tilbud om henvisning til abort til kvinner som står på listen til legen som reserverer seg, jf. forslag til ny § 24 a. Etter forslag til ny § 24 e skal disse kvinnene få tilbud om konsultasjon hos den andre fastlegen senest neste virkedag. Dette innebærer at fastlegen som inngår en slik avtale om å motta pasienter som ønsker henvisning til abort, kan og skal prioritere disse kvinnene selv om de ikke står på hans eller hennes liste.

Til ny § 24 g:

Bestemmelsen i § 24 g er ny og regulerer kommunens adgang til å si opp en avtale om reservasjon. Kommunen kan si opp avtalen dersom fastlegen ikke overholder sine plikter etter forslag til nye §§ 24 c og 24 d. Det vil si plikten til å informere alle sine listepasienter om inngåelsen av reservasjonsavtalen og plikten til å sørge for at egne listepasienter får tilbud om konsultasjon hos en annen fastlege i nærheten innen neste virkedag, samt informasjon om muligheten til å sette frem begjæring om abort direkte overfor et sykehus uten henvisning fra lege. Dersom disse pasientene ikke får tilbud om konsultasjon innen fristen, kan kommunen si opp avtalen. Det samme gjelder dersom legen unnlater å gi den informasjonen som forskrifter krever.

Kommunen kan også si opp avtalen om reservasjon dersom listeplassen hos fastleger som ikke reserverer seg reduseres og det ikke er mulig for kommunen å oppfylle sin plikt til å sørge for at kvinner som står på listen til en lege som har reservert seg skal kunne skifte til en fastlege som ikke har reservert seg. Dette kan for eksempel være tilfelle dersom noen fastleger som tidligere har tatt imot kvinner som vurderer eller ønsker henvisning til abort slutter som fastlege (flytter, pensjonerer seg) eller får fylt opp sine lister slik at disse lukkes, og det ikke er tilstrekkelig med andre fastleger i kommunen som henviser til abort og som har åpne lister.

Adgangen til å si opp avtalen etter denne bestemmelsen gjelder bare avtalen om reservasjon. Dersom kommunen ønsker å si opp hele fastlegeavtalen, gjelder reglene i § 32 om avslutning av individuell avtale.

Dersom kommunen sier opp avtalen, vil legen ha plikt til å henvise sine listeinnbyggere til abort.

Til endringene i forskrift om pasient- og brukerrettigheter i fastlegeordningen

Til endringene i § 5 andre ledd og § 6 nytt tredje ledd:

Departementet foreslår at jenter mellom 14 og 16 år som står på listen til en fastlege som har reservert seg mot å henvise til abort skal kunne skifte til en annen fastlege uten samtykke fra sine foreldre eller andre med foreldreansvar. Dette er et unntak fra hovedregelen om at barn mellom 12 og 16 år må ha samtykke fra sine foreldre eller andre med foreldreansvar når de skal sette frem krav om en bestemt fastlege eller krav om å

skifte fastlege. Det er ikke krav om at ønsket om å skifte skal være begrunnet i at jenten vurderer eller ønsker henvisning til abort.

Til endringene i § 6 nytt andre:

Etter endringene som foreslås i denne bestemmelsen har enhver som står på liste hos en fastlege som har reservert seg mot å henvise til abort en utvidet rett til å skifte fastlege. De har rett til å skifte til en fastlege som ikke har reservert seg og som har kontor i nærheten av legen som har reservert seg. Hva som menes med "*i nærheten*" må vurderes konkret ut i fra blant annet de geografiske forholdene og tilbud om kollektiv transport. Det skal ikke innebære urimelig ulempe å måtte reise til den andre fastlegen i forhold til pasientens opprinnelige fastlege. I de større byene som Oslo, Bergen, Trondheim må det være tilstrekkelig at den nye legen har kontor innenfor samme kollektivsone. Dette må gjelde selv om reisetiden blir noe lengre.

Den utvidede retten til å skifte fastlege innebærer at kommunene må sørge for at det er ledig plass på liste hos en fastlege som ikke har reservert seg og som har kontor i nærheten av legen som har reservert seg. Dersom det ikke er tilstrekkelig tilgang til fastleger i kommunen eller samarbeidende kommune til at dette lar seg gjøre, kan kommunen ikke inngå avtale om reservasjon. Dersom tilgangen til fastleger reduseres etter at avtale om reservasjon er inngått slik at kommunen ikke lenger kan oppfylle plikten til å sørge for at personer kan få skifte til en lege som ikke har reservert seg, kan kommunen si opp avtalen om reservasjon, jf. utkast til ny § 24 g i fastlegeforskriften.

Departementet arbeider med å få på plass løsninger som gjør det mulig å gi et slikt skifte av fastlege virkning allerede fra neste dag. I dag gjelder et skifte av fastlege først fra neste kalendermåned.

Kvæningen kommune

Arkivsaknr: 2011/3940 -3

Arkiv: 082

Saksbehandler: Frank Pedersen

Dato: 24.03.2014

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
2014/17	Kvæningen Formannskap	02.04.2014
2014/20	Kvæningen kommunestyre	30.04.2014

Saksprotokoll i Kvæningen Formannskap - 02.04.2014

Behandling:

Forslag fra formannskapet: Saken sendes til behandling i kommunestyret uten innstilling.

Forslaget fra formannskapet ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Saken sendes til behandling i kommunestyret uten innstilling.

Ordførers godtgjørelse

Administrasjonssjefens innstilling

Uten innstilling.

Saksopplysninger

Administrasjonen er av formannskapet bedt om å gi en oversikt over årlig godtgjørelse til ordfører i samarbeidskommunene i Nord-Troms.

Pr 2013 foreligger følgende satser for ordførerne:

Kommune	Godtgjørelse pr. år 2013
Skjervøy	709 300
Kåfjord	680 100
Lyngen	637 000
Storfjord	660 000
Kvæningen	530 000
Nordreisa	630 000

I Kvæningen bygger vedtaket på at ordfører skal ha 65 pst av stortingsrepresentanters godtgjørelse.

Vurdering

Administrasjonssjefen viser til at satsene bygger på vedtak i kommunestyret og skal være tilbakeholden med å gi merknader, men vil vise til at det er store forskjeller mellom ordførerne i

regionen. Kvænangen kommune er den kommunen i regionen som gir sin ordfører den klart laveste godtgjøringen og det er hele 100 000 kroner opp til Nordreisa kommune som har den nest laveste satsen. Differansen mellom den kommunen som gir høyest godtgjørelse og Kvænanngens godtgjørelse er på nærmere 180 000 kroner.

Vervet som ordfører er utvilsomt et utsatt og tidkrevende verv hvor det antakelig er vanskelig å tenke seg at alt ansvar og all medgått tid kan kompenseres med godtgjørelsen. Samtidig må det antakelig forutsettes at godtgjørelsen skal være tilstrekkelig til at så mange som mulig kan vurdere belastningene i forhold til godtgjørelsen og motta vervet.

Administrasjonssjefen er usikker på om det finnes grunnlag for å se ordførervervet i små kommuner som mindre belastende enn i de større kommunene.

Det ligger ikke i mandatet fra formannskapet at administrasjonen skal innstille i saken, men det skal vises til at det i dag er store ulikheter og at en økning i satsene vil gi grunnlag for at sittende ordfører blir kompensert mer på linje med sine kolleger i regionen og at framtidig rekruttering til vervet vil bli lettere.

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
2014/19	Kvæningen Formannskap	02.04.2014
2014/21	Kvæningen kommunestyre	30.04.2014

Saksprotokoll i Kvæningen Formannskap - 02.04.2014

Behandling:

Endringsforslag fra formannskapet: Ordet «besettes» i første setning erstattes med «utlyses».

Administrasjonssjefens innstilling med endringsforslaget fra formannskapet ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Ledig 30 % stilling av skatteoppkreverstillingen økes til 50 % og utlyses. Kostnader på kr 32 000 for 2014 tas fra reservert tilleggsbevilgninger. Kostnadene for 2015 og videre innarbeides i budsjett 2015 og økonomiplanene videre.

Vurdering av ledig stilling og utvidelse på kommunekassa

Administrasjonssjefens innstilling

Ledig 30 % stilling av skatteoppkreverstillingen økes til 50 % og besettes. Kostnader på kr 32 000 for 2014 tas fra reservert tilleggsbevilgninger. Kostnadene for 2015 og videre innarbeides i budsjett 2015 og økonomiplanene videre.

Saksopplysninger

Rolf Hjellnes er tilsatt i 80 % stilling som skatteoppkrever. En del av stillingen brukes også til øvrige kommunekassaoppgaver som f.eks regnskap. Rolf søker om å redusere stillingen til 50 % fra 01.06.14 ifb med uttak av AFP. Denne stillingen var opprinnelig 100 %, men høsten 2011 ble den redusert til 80 % ifb med uttak av 20 % AFP. Selv om vi reduserte bemanning på kommunekassa har vi fått det til å gå relativt greit, men det må tas med at det er perioder der det blir en stressende hverdag og en del overtid på de ansatte.

Kostnadene ved denne økningen blir ikke store, årlig kostnad beregnes til ca kr 55 000. Dette skyldes at Rolf har høyere lønn pga av at han går i retrettstilling, mens ny person som kommer inn i 50 % stilling vil lønnes på linje med de andre stillingene på kassa.

Vurdering

Økningen bør gjøres av to grunner. For det første så er kommunekassa knapt bemannet og det er travelt å komme gjennom alle oppgavene. For det andre så må vi opp på 50 % for å få søkere til

en slik stilling. Det blir lite hensiktsmessig å ha inn en ekstra person som kun skal være 1,5 dager pr uke i avdelingen.

Kassa trenger stabile ressurser til løpende skanning og validering av leverandørbilag, registrering av tilfeldig fakturering/refusjonskrav slik at vi sikrer at alle inntekter kommer inn i regnskapet, avstemming av diverse balansekonti (jfr nummererte revisjonsbrev) og også annet forefallende arbeid som arkivering, oppfølging av saker oversendt Kreditor osv. Dette vil frigjøre tid for økonomileder som da i større grad kan konsentrere seg om andre oppgaver som rapportering, budsjettoppfølging og saksbehandling etc.

I tillegg vil det være naturlig at vi parallelt gir den nye ressursen en basisopplæring i skatteinnkrevingsfunksjonen. Det er en ubetinget fordel at vi har skatteoppkreverfunksjonen lokalt. Uansett er det vanskelig å finne ut av eksakt hvor stor stilling som det kreves for å utføre skatteinnkrevingen for Kvænangen, slik at skal vi kjøpe tjenesten fra en annen kommune vil det måtte bli en testperiode for å finne ut av dette. utfordringen da vil jo være at denne tjenesten kan bli dyrere enn 50 % stilling lokalt da en eventuell vertskommune kanskje også legger inn noe administrasjon av stillingen. Vi foreslår i alle fall at vi venter med å kjøpe tjenesten til etter at prosjekt «den mest hensiktsmessige organiseringen av økonomifunksjonen i Nord-Troms» vil frembringe nærmere utredninger om hele funksjonen.

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
2014/14	Kvæningen Oppvekst- og omsorgsutvalget	08.04.2014
2014/22	Kvæningen kommunestyre	30.04.2014

Saksprotokoll i Kvæningen Oppvekst- og omsorgsutvalget - 08.04.2014

Behandling:

Administrasjonssjefens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Foreliggende samarbeidsavtale om tilsetting av turnusleger vedtas.

Samarbeidsavtale om tilsetting av turnusleger

Administrasjonssjefens innstilling

Foreliggende samarbeidsavtale om tilsetting av turnusleger vedtas.

Saksopplysninger

OSO (Overordnet samarbeidsorgan for UNN og kommunene) og UNN må få samme svar fra alle 31 kommunene i UNN's område. Slik sett er det ikke er handlingsrom for oss. Representanter for kommunene og UNN/OSO har forhandlet fram dette. Tilsetting av turnusleger blir nå søknadsbasert mens det tidligere var loddtrekning.

Vurdering

Det er usikkert hvordan dette vil slå ut for oss. Når det nå blir søknadsbasert blir det enda viktigere å drive aktiv rekruttering og god markedsføring av oss selv. Det har vært store protester fra blivende turnusleger på alternativet, som er trekning som det har vært tidligere.

Vedlagt følger brev fra UNN datert 04.03.14 og utkast til samarbeidsavtale.

OSO
OVERORDNET SAMARBEIDSGRAN
UNN og kommunene

Kvæningen kommune
Rådmann Frank Pedersen
Rådhuset
9161 Burfjord.

	KVÆNINGEN KOMMUNE POSTMOTTAK
6 - MAR 2014	
Til behandling:	
Saksbehandler:	<i>Bjorn</i>
Til orientering:	<i>K.ell</i>
Gradering:	

Tromsø, 04.03.2014

Samarbeidsavtale om tilsetting av turnusleger

Bakgrunn

Helse- og omsorgsdepartementet har vedtatt forskriftsendringer som innebærer en ny ordning for legers turnustjeneste med virkning fra februar 2013.

- Den nye ordningen blir søknadsbasert i tråd med arbeidslivets regler.
- Turnusstilling er ikke lenger obligatorisk for å få autorisasjon, men første obligatoriske del av legers spesialistutdanning.
- Turnus for leger vil fortsatt være 18 måneder, med 12 måneder i sykehus og 6 i kommunehelsetjeneste. Læringsmål og veiledning blir videreført som i dag.
- Ledige turnusstillinger skal lyses ut gjennom en portal på nett.
- For å sikre at alle sykehus i landet skal få nok søkere til sine stillinger, er det i den nye ordningen lagt opp til to søknadsrunder, der rekrutteringssvake områder lyses ut først.
- §12 i den nye forskriften pålegger Helseforetak og kommuner å samarbeide om kobling av turnusplasser i sykehus og i kommunene.
- Samarbeid om turnustjenesten for leger reguleres i tjenesteavtale 7 (*Samarbeid om forskning, utdanning praksis og læretid*)

På møte i OSO 13. mars 2013, sak 16/13 ble det oppnevnt en arbeidsgruppe bestående av; Brynjulf Hansen (Harstad kommune), Markus Rumpsfeld (UNN), Svein Steinert (Fylkeslege), Magne Nicolaisen (KS) og en representant fra Troms Legeforening. Underveis i prosessen ble Guri Moen Lajord oppnevnt som KS sin representant, mens Magne Nicolaisen har fungert som sekretær for arbeidsgruppa.

Arbeidsgruppens oppgave var å avklare geografiske avgrensninger, utarbeide forslag til ansettelsesprosess og ansettelseskriterier samt bidra til utarbeidelse av stillingsannonser. I tillegg presiserte OSO at arbeidet skulle forankres i UNN og kommunene.

Da det var knappe tidsfrister i forhold til utlysning og ansettelse, vedtok arbeidsgruppen å dele arbeidet i to faser. Første del av arbeidet var å sikre en forsvarlig prosess de første utlysnings-/ansettelsesrundene, dernest etablere gode prosedyrer og samarbeidsavtaler for framtidig håndtering av ansettelsesprosessene.

Samarbeidsorgan mellom Universitetssykehuset Nord-Norge HF og kommunene i Troms og Ofoten inkl. Lødingen

UNN HF
9038 Tromsø

Kontonr:
4700.04.02008

Org nr:
MVA 983 974 899 NO

Telefon UNN HF: 07766
E-post: OSO-sekretariat@unn.no

Internett:
www.unn.no/oso

OSO er holdt orientert om arbeidet, bl.a. i egen sak på møtene 28. august og 5. desember 2013. Status etter første søknadsrunde våren 2013 var at det på landsbasis kom ca. 15 000 søknader til under 500 stillinger, hver søker hadde i snitt sendt 18 søknader. Det store antallet søknader har krevd mye ressurser, og erfaring fra denne runden viste at kriterier for- og organisering av utvalgsprosessen har vært ulikt gjennomført.

Arbeidsgruppen har sendt ut informasjon om arbeidet til kommuner og UNN i flere sammenhenger. Basert på innspill og tilbakemeldinger fra partene underveis i prosessen, utarbeidet arbeidsgruppen forslag på samarbeidsavtale om tilsetting av turnusleger. Den 10. januar 2014 ble denne sendt på høring til UNN og kommunene i OSO.

Det ble mottatt 11 høringsvar, som i all hovedsak knyttet seg til to områder;

- Punkt 6.1. Antall turnusplasser og kobling sykehus – kommune.
- Punkt 6.2. Behandling av søknader og kriterier.

Disse innspillene er stort sett innarbeidet i avtaleteksten.

I tillegg kom det en del innspill knyttet til praktiske forhold / prosedyrer. Disse har ikke innvirkning på avtaleteksten, men må tas med i det videre arbeidet med implementering av avtalene. Utover dette var det mange positive tilbakemeldinger på arbeidsgruppens arbeid.

Vedlagte Samarbeidsavtale om tilsetting av turnusleger er behandlet av OSO på deres møte den 19. februar 2014. OSO fattet da følgende vedtak;

OSO vedtar «Samarbeidsavtale om tilsetting av turnusleger», og sender informasjon til kommuner og UNN med tilrådning om at partene inngår slik avtale.

Vedlagt følger to signerte eksemplarer av samarbeidsavtale om tilsetning av turnusleger.

Ber om at disse signeres av kommunen, og at ett eksemplar returneres til;

Nasjonalt senter for samhandling og telemedisin
Postboks 35
9038 Tromsø

Med vennlig hilsen

Magne Nicolaisen
Avdelingsleder
Samhandlingsavdelingen UNN

Vedlegg: Samarbeidsavtale om tilsetting av turnusleger.

UNIVERSITETSSYKEHUSET NORD-NORGE
DAVVI-NOROGGA UNIVERSITEHTABUOHCEVIESSU

Kvænangen kommune

Samarbeidsavtale om tilsetting av turnusleger

mellom

Kvænangen kommune

og

UNN HF

**Vedlegg til tjenesteavtale 7:
Samarbeid om forskning, utdanning, praksis og læretid**

OSO
OVERORDNET SAMARBEIDSGRAN
UNN og kommunene

1. Parter

Denne samarbeidsavtale er inngått mellom Kvænen kommunen (heretter kommunen) og Universitetssykehuset Nord-Norge HF (heretter UNN HF).

2. Bakgrunn

Samarbeidsavtalen er inngått i henhold til overordnet samarbeidsavtale pkt. 5. «Tjenesteavtaler, retningslinjer og veiledere» samt tjenesteavtale nr. 7, pkt. 5.1 «Partenes forpliktelser i samarbeidet».

Avtalen skal være i tråd med etablerte ordninger for utlysning av og søknad til turnusstillinger.

3. Formål

Formålet med denne avtalen er å klargjøre helseforetakets og kommunenes ansvar når det gjelder forvaltningen av søknadsbasert turnustjeneste for nyutdannede leger. I tillegg skal avtalen fremme et godt samarbeid mellom partene og bidra til en god prosess som skal ivareta kommunenes, helseforetakets og turnuslegenes interesser.

4. Relevant regelverk

4.1 Forskrifter

- FOR-2000-12-21-1384 Forskrift om spesialistgodkjenning av helsepersonell og turnusstillinger for leger - [Spesialistgodkjenningsforskriften \(lovdata.no\)](#)
- FOR-2001-12-20-1549 Forskrift om praktisk tjeneste (turnustjeneste) for leger ved loddrekning - [Forskrift om turnustjeneste fordelt ved loddrekning \(lovdata.no\)](#) Gjelder i en overgangsperiode til høsten 2013.
- FOR-2005-12-19-1653 Forskrift om veiledet tjeneste for å få adgang til å praktisere som allmennlege med rett til trygderefusjon - [Forskrift om veiledet tjeneste \(lovdata.no\)](#)
- FOR-2000-12-21-1379 Forskrift om lisens til helsepersonell - [Lisensforskriften \(lovdata.no\)](#)
- FOR-2005-03-18-252 Forskrift om krav til akuttmedisinske tjenester utenfor sykehus - [Akuttmedisinforskriften \(lovdata.no\)](#)

4.2 Veiledere

Helsedirektoratet: Ny turnusordning for leger - Informasjon og veiledningsmaterieil
1. utgave

http://helsedirektoratet.no/helsepersonell/turnusordning-for-leger/Documents/Ny_turnusordning_veiledningsmaterieil_1.pdf

<http://helsedirektoratet.no/helsepersonell/turnusordning-for-leger/soke-pa-stilling/Sider/default.aspx>

<http://helsedirektoratet.no/helsepersonell/turnusordning-for-leger/Sider/default.aspx>

Ovenstående er gjeldende forskrifter og veiledere på tidspunkt for avtaleinngåelse. Endring av lov, forskrift eller veiledere nødvendiggjør endring av denne avtalen bare i de tilfeller der endringer i regelverket direkte berører partenes forpliktelser og/eller ansvar etter denne avtalen.

Partene forplikter seg til å holde seg orientert om det til enhver tid gjeldene regelverk og å organisere turnusordningen i tråd med dette. Denne avtalen forutsettes alltid å være i tråd med gjeldende lover.

5. Roller og ansvar

Helsedirektoratet

Helsedirektoratet har det overordnede ansvar for den nye turnusordningen for leger inkl. det administrative og praktiske arbeidet med turnusportalen. Direktoratet fastsetter antallet turnusstillinger i helseforetak og i kommunene samt fordeling av disse. Det administrative ansvar for behandling av søknader om turnuslisens og autorisasjon er delegert til Statens autorisasjonskontor for helsepersonell.

Fylkesmannen

Fylkesmannen har ansvar for å opprette og godkjenne turnusstillinger i kommunehelsetjenesten, bistå helseforetak og kommuner i arbeidet med kobling av turnusstillingene og føre tilsyn med at turnustjenestens innhold og gjennomføring er i samsvar med myndighetenes krav.

UNN HF

Helseforetaket har arbeidsgiveransvar for turnuslegen de 12 månedene den er ansatt i foretaket. Turnuslegen inngår i virksomheten på lik linje med øvrige leger, med de rettigheter og plikter som følger av arbeidsforholdet. Det skal oppnevnes personlig veileder for turnuslegen, og helseforetaket bør tilpasse tjenesten i avdelingen slik at turnuslegen kan delta i aktiviteter for å oppfylle målbeskrivelsen for sykehustjeneste.

Kvæningen kommune

Kommunen har arbeidsgiveransvar for turnuslegen de 6 månedene den er ansatt i kommunen. Turnuslegen inngår i virksomheten på lik linje med øvrige leger, med de rettigheter og plikter som følger av arbeidsforholdet. Kommunen er ansvarlig for at turnustjenestens innhold og gjennomføring er i samsvar med målbeskrivelsen og at tilfredsstillende veiledning etableres. Kommunen bør tilpasse tjenesten slik at turnuslegen kan delta i aktiviteter for å oppfylle målbeskrivelsen for kommunehelsetjeneste.

6. Tilsettingsprosess i foretaket.

6.1 Utlysning av turnuslegestillinger

Turnuslegestillingene utlyses i Helsedirektoratets turnusportal, og på en måte som tydelig viser kobling mellom sykehus og kommune eller gruppe av kommuner. HR-avdelingen ved UNN HF utarbeider i annonsen i samarbeid med kommunene.

Turnuslegene tilsettes i en stilling ved helseforetaket med en varighet på 12 mnd. og i en stilling i en bestemt kommune med 6 mnd. varighet. Oppstarttidspunkter i turnuslegestilling vil være 1. mars og 1. september.

Kobling sykehus – kommune er pr. februar 2014 som følger.

Foretak/sykehus	Antall plasser	Kommuner
UNN Tromsø	18 plasser	Tromsø (5), Karlsøy, Balsfjord (2), Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Nordreisa, Kvænangen, Målselv (3), Sørreisa/Dyrøy, Skjervøy
UNN Harstad	11 plasser	Harstad (2), Skånland, Kvæfjord, Ibestad, Salangen, Lenvik/Senjalegen (4), Lødingen
UNN Narvik	6 plasser	Narvik (2), Bardu, Ballangen, Evenes/Tjeldsund, Lavangen.

6.2 Behandling av søknader

Ved hvert sykehus opprettes et innstillingsutvalg som består av representanter for helseforetaket (sykehuset), kommunene og tillitsvalgt fra DNLF. Innstillingsutvalget skal behandle og rangere søkerne ut fra følgende kriterier;

6.2.1. Formalkriterier

- Turnuslisens/autorisasjon som lege.
- Gode norskkunnskaper, muntlig og skriftlig. Ved tvil dokumentert gjennom språktest.
- Gode referanser.

6.2.2. Kriterier som vektlegges

- Motivasjon, personlig egnethet, gode samarbeidsevner, samt gode evner til kommunikasjon med pasienter og kollegaer.
- Interesse for å jobbe i kommunehelsetjenesten.
- Tidligere arbeidserfaring i helsesektoren.
- Erfaring fra og interesse for rekrutteringssvake områder, lokalt og i UNN.
- Kandidater med lokal tilhørighet kan foretrekkes hvis søkerne ellers er likt kvalifisert.
- Forsknings interesse, forskningserfaring eller forskningskompetanse.
- Flerkulturell kompetanse.

6.2.3. Overgangsordning

I turnuslegeordning er det to mulige modeller for å koble sykehus og kommune i tilsettingen:

- 12a) direktekobling sykehus – enkeltkommune
- 12 b) kobling sykehus – gruppe av kommuner

UNN og kommunene tilknyttet UNN vil etablere koblingsmodell 12a) *Kobling sykehus og enkelt kommune*, fra og med høsten 2014. Fram til da vil det være tre runder der turnuslegene skal ansettes etter koblingsmodell 12b). For å spare ressurser og tid gjennomføres ansettelse i kommunen i overgangsperioden på følgende måte;

«Turnuslege trekker valgnummer (loddrekning) og får så velge kommune etter rekkefølge på valgt nummer. Turnuslegene får 1 ukes frist for internbytte»

6.2.4. Andre forhold

Gruppen av turnusleger som skal tilsettes må i tillegg vurderes som et hele i forhold til en balansert sammensetning mht for eksempel kjønn, etnisitet, studiested. Representanter for innstillingsutvalget kan foreta intervjuer og innhenting av referanser. Det anbefales at det lages en lang innstillingsliste med for eksempel 20 kandidater mer enn hva som skal tilsettes da de samme søkerne kan søke stillinger i andre foretak.

HR- avdelingen foretar den formelle tilsettingen ved å sende ut tilbudsbrev innen gitte tidsfrister. Turnuslegen vil da få samtidig beskjed om tilbud ved x sykehus og x kommune.

Formelt tilsettingsbrev sendes fra den enkelte kommune til turnuslegen så snart som råd etter at melding fra helseforetaket/sykehuset er gitt.

Om vikariat oppstår, må partene selv søke å få gjort nye tilsettinger.

7. Varighet, revisjon og oppsigelse

Avtalen trer i kraft fra den er underskrevet av partene og gjelder frem til en av partene sier opp avtalen med ett års oppsigelsesfrist, jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 6-5 andre ledd. Dersom avtalen sies opp, skal ny avtale inngås innen det tidspunkt den oppsagte avtalen løper ut.

Partene er enige om å gjennomgå avtalen årlig og sørge for jevnlig rapportering og evaluering. Hver av partene kan kreve avtalen revidert dersom vesentlige forutsetninger for avtalen endres eller erfaringer tilsier behov for dette.

Partene forplikter seg til å endre avtalen dersom endringer i lov-/regelverk gjør dette nødvendig.

8. Uenighet og avvik

Håndtering av avvik på inngåtte avtaler, retningslinjer og prosedyrer, er nødvendig for å sikre at det etableres et system for lukking av avvik, læring og erfaringstilbakeføring.

Uenighet og tvist etter denne avtalen skal løses etter bestemmelsene i overordnet samarbeidsavtale mellom Kvæningen kommune og UNN HF.

Dato og underskrift

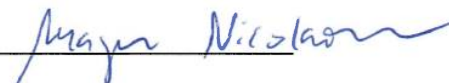
Sted og dato:

For Kvæningen Kommune

Sted og dato: Tromsø 4/3-14

For Universitetssykehuset Nord-Norge HF.

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
2014/23	Kvæningen kommunestyre	30.04.2014

Rullering av Rusmiddelpolitisk handlingsplan

Administrasjonssjefens innstilling

Arbeidet med rullering av Rusmiddelpolitisk handlingsplan iverksettes. Som en del av arbeidet oppdateres Håndbok for rusomsorgen i Kvæningen kommune. Administrasjonssjef gis myndighet til å oppnevne prosjektgruppe til dette arbeidet.

Saksopplysninger

Rusmiddelpolitisk handlingsplan ble forrige gang rullert i 2008 og er nå moden for ny rullering. Det har kommet en del endringer, bl.a innen helse-lovverket siden Håndbok for rusomsorgen i Kvæningen kommune ble laget, og den må derfor oppdateres.

Vurdering

Situasjonen i kommunen har endret seg siden planen sist ble rullert. Grovt sett ser bildet slik ut:

- Russituasjonen blant ungdom er endret, fra alkohol til stoff. Vi ser en tendens til at bruk av illegale stoffer er økende og tilgjengeligheten ser ut til å være større.
- Ungdomsklubben og organiserte aktiviteter fungerer ikke som før, det er nesten ingen som møter opp og benytter disse tilbudene lenger.
- Det må etableres sterkere samarbeid kommune-hjem-skole-ungdom. Ungdommene kjenner ikke til hvilket hjelpeapparat kommunen har. Når det innkalles til møter for å ta opp problemer så møter svært få foreldre opp.
- Vi sliter også med å få til et godt nok samarbeid med Politiet.
- Kommunen har opparbeidet seg et dårlig omdømme innen visse ruskretser. Det er greit å holde på her, det langt til nærmeste politistasjon og de kommer sjelden.
- Tiltakene må være realistiske. Dersom det settes opp urealistiske tiltak som aldri blir gjennomført så mister planen legitimitet.
- Organiseringen og dimensjoneringen av rustjenesten må vurderes. Det er nesten alltid dobbeltdiagnoser på rus og psykiatri for de som sliter med dette. Derfor bør rus og psykiatri organiseres sammen i en enhet. I dag er rus formelt sett organisert i NAV, men psykiatrien er en egen enhet i kommunen med 1,75 årsverk.
- Planen bør vise mer hva som er framtidens rusomsorg og den må ta inn folkehelseperspektivet. Det siste er viktig da Samhandlingsreformen legger vekt på samhandling og folkehelse. Trenden i kommunenorge er at flere har gått over til at organisere seg slik at rus og psykiatri er sammen.
- Det anses som et realistisk tidsperspektiv at ny plan kan vedtas i kommunestyret i desember 2014.

Vedlagt følger Rusmiddelpolitisk handlingsplan.

Kvænangen kommune
– naturperle på 70 grader nord

RUSMIDDEL POLITISK HANDLINGSPLAN

Behandling/vedtak i Utvalg for oppvekst og omsorg den 12.06.2008

Behandling:

Endringsforslag fra utvalget vedrørende delegasjon:

Type	Avgjørelsesmyndighet nå	Forslag til ny ordning
Tildeling av bevilling	Kommunestyret	Kommunestyret
Fastsette tiden for salg og skjenking	Kommunestyret	Kommunestyret
Endring av driftsform	Formannskapet	Administrasjonen
Flytting til nye lokaler	Formannskapet	Administrasjonen
Skifte av styrer og stedfortreder	Formannskapet	Administrasjonen
Utvidelse av skjenkelokalet for enkeltanledning	Formannskapet	Administrasjonen
Innvilgelse av skjenking for enkeltanledning	Formannskapet	Administrasjonen
Anta kontrollorgan og behandling av ktrl-rapporter	OO-utvalg	Administrasjonen
Tildele ambulerende bevilling til sluttede selskaper	Administrasjonen	Administrasjonen

Tilleggsforslag fra utvalget: Rusfritt 16.mai arrangement føres opp som særskilttiltak.

Rådmannens innstilling med endringsforslag og tilleggsforslag fra utvalget vedrørende delegasjon og 16.mai arrangement ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Framlagte forslag til rusmiddelpolitisk handlingsplan vedtas.

Delegasjon som foreslått i saksutredningen innarbeides i planen.

Behandling/vedtak i Kommunestyret den 25.06.2008

Behandling:

Tilleggsforslag fra H/KrF/FrP/Kp: Vedrørende delegasjon. Behandling av ktrl-rapporter tillegges fortsatt OO-utvalget.

Utvalg for oppvekst og omsorgs innstilling med tilleggsforslag fra H7KrF/FrP/Kp ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Framlagte forslag til rusmiddelpolitisk handlingsplan vedtas. Delegasjon som foreslått i saksutredningen innarbeides i planen, med unntak av at behandling av ktrl-rapporter tillegges fortsatt OO-utvalget.

INNHOOLD

INNLEDNING

- 1.1 Lovgivning
- 1.2 Kommunens arbeid med planen

BESKRIVELSE AV RUSMIDDELSITUASJONEN

- 2.1 Utviklingstrekk i Norge
- 2.2 Utviklingstrekk i kommunen

VURDERING AV RUSMIDDELSITUASJONEN I KOMMUNEN

- 3 Rusmiddelbruk som problem i kommunen

RUSMIDDELPOLITISKE MÅL OG STRATEGIER

- 4.1 Nasjonale mål og strategier
- 4.2 Kommunens mål og strategier

TILTAK FOR Å NÅ DE KOMMUNALE MÅL

- 5.1 Forebyggende tiltak
- 5.2 Tiltak for å regulere tilgjengeligheten av alkohol
  - 5.2.1 Tildeling av salgs- og skjenkebevillinger
    - 5.2.1.1 Salgsbevillinger
    - 5.2.1.2 Skjenkebevillinger
  - 5.2.2 Delegasjon, saksbehandling m.v.
  - 5.2.3 Gebyr for salg og skjenking
  - 5.2.4 Gjennomføring av kunnskapsprøven om alkohol
  - 5.2.5 Kontroll med salgs- og skjenkestedene og reaksjoner ved overtredelse
- 5.3 Tiltak for å redusere etterspørselen etter rusmidler
  - 5.3.1 Forebygging overfor spesielle grupper
- 5.4 Tiltak for å hjelpe og behandle rusmiddelmisbrukere

GJENNOMFØRING AV PLANEN

- 6.1 Ønsket kompetanseheving for å gjennomføre planen
- 6.2 Nødvendig samarbeid for å gjennomføre planen
- 6.3 Handlingsprogram og økonomi
- 6.4 Evaluering og rullering av planen

INNLEDNING

Etter alkohollovens § 1-7d er kommunen pålagt å utarbeide en alkoholpolitisk handlingsplan. Gjeldende alkoholpolitiske handlingsplan ble vedtatt av kommunestyret 28.02.01

1.1 Lovgivning

Det er nedfelt visse rammer for rusmiddelpolitikken i lovgivningen. Kommunen pålegges å løse en rekke oppgaver på rusmiddelfeltet. Dette gjelder i hovedsak følgende lover:

- Lov av 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk.
- Lov av 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester m.v.
- Lov av 19. november 1982 nr. 6 om helsetjenester i kommunene.
- Lov av 17. juli 1992 om barneverntjenester.
- Lov av 5. august 1994 om vern mot smittsomme sykdommer.
- Lov av 28. april 1961 om psykisk helsevern.

Det er viktig å sikre en helhetlig integrering av planen i kommunen. Bruk av rusmidler er ikke bare et sosialt problem, det er bl.a. også et helseproblem. Helse- og sosiallovgivningen er innrettet slik at innbyggerne har lik rett til tjenestetilbud uavhengig av alder og type problem. Problemer knyttet til alkohol og narkotika forutsetter tverrfaglig/tverretattlig samarbeid for å kunne bli løst. Dette vil hindre at rusmiddelpolitikk begrenses til næringspolitikk og/eller sosialtjenestens arbeid med de behandlingstrengende. Mål, strategier og tiltak på rusmiddelområdet innbefatter helsetjenesten, skole, kultur- og organisasjonsarbeid m.m.

1.2 Kommunens arbeid med planen

Kvæningen kommune utarbeidet i 1992 ”Alkoholpolitiske retningslinjer”

Disse ble gjennomgått av et arbeidsutvalg i 1997. Utvalget fant ingen grunn til å endre på vedtatte retningslinjer og utvalg for oppvekst og omsorg fattet i sak 105/97 følgende vedtak:

Utvalg for oppvekst og omsorg finner ingen grunn til å foreslå endringer i gjeldende alkoholpolitiske retningslinjer. Utvalget forutsetter at det i tillegg til alkoholpolitiske retningslinjer utarbeider en alkoholpolitisk handlingsplan.

På bakgrunn av alkoholpolitiske retningslinjer fra 1997 ble nåværende rusmiddelpolitiske handlingsplan vedtatt i 2001.

Utvalg for oppvekst og omsorg vedtok i møte den 25.10.2006 at handlingsplanen skulle evalueres og det ble nedsatt følgende arbeidsgruppe:

Jan Helge Jensen

Merete Bjerk

Kjell Nysveen

I forbindelse med evalueringsarbeidet er det ikke foretatt noen direkte undersøkelser, men det er forsøkt innhentet uttalelser fra følgende:

Helsestasjon (inkl. ungdomsskole)

Sist det ble foretatt en kartleggingsundersøkelse angående rusmiddelbruk, var i 2003.

Beskrivelsen i dag blir derfor bare på bakgrunn ”synsing”.

Siden sist er det blitt opprettet ei 50 % stilling, som skal jobbe forebyggende i forhold til ungdommen. Vi mener at den økende voksentettheten både her og på fritidsklubben har en forebyggende effekt og det forebyggende arbeide bør være kontinuerlig.

Vi mener derfor at det hadde vært forebyggende dersom fritidsklubben kunne gitt ett tilbud til de mellom 11-13 år. Dette fordi vi har lagt merke at en del barn ” henger rundt” og ikke deltar på organiserte aktiviteter. Desto tidligere enn er på ”banen”, jo bedre.

NAV

Fra januar 2008 fram til medio mai viser en gjennomgang av sosialkontorets brukere (25 pers.) at 44 % av de som har vært i kontakt med sosialtjenesten har alkoholrelaterte problemer.

Videre viser det seg at enkelte av disse sliter psykisk og trenger råd og veiledning i forhold til gjeld. Slik utviklingen har vært fram til i dag virker det som om at enkelte har mer sammensatte problemer enn tidligere og at det er stadig flere yngre som behøver hjelp for sitt alkoholproblem.

Lensmannskontor

Foreløpig ingen svar

BESKRIVELSE AV RUSMIDDELSITUASJONEN

2.1 Utviklingstrekk i Norge

Rusmiddelsektoren kalles ofte for ”ideologiens slagmark”. Dette skyldes at det er få andre områder som har vært og fortsatt er preget av ulike ideologier og meninger om hva problemet ”egentlig” består i, hva som er årsakene og hva som er de mest hensiktsmessige tiltakene. Den moralistiske forståelsesmodellen sier at misbruk skyldes dårlig moral eller svak karakter hos enkeltindivider. I avholdsbevegelsens storhetstid ble samfunnsforholdene ansett som årsak til problemet. Etter dette oppstod oppfatningen om at alkoholisme er en sykdom som skyldes en medfødt defekt hos enkeltindividet. Deretter vokste det fram sosialpedagogiske modeller som tok utgangspunkt i rusbruk som tillært adferd som kan avlæres – man har lært å bruke rusmidler som ”problemløser” og må derfor lære andre måter å løse problemer på. Folkehelseperspektivet fokuserer på at rusmisbruk har stor innvirkning på folkehelsen med økning i sosiale og helsemessige problemer, voldsbruk, kriminalitet osv. I tillegg legges det vekt på at den største belastningen på hjelpeapparatet ikke skyldes det mindretallet som defineres som storforbrukere av rusmidler, men det store flertallet som har et ”normalt” rusbruk og som påfører seg selv eller andre større eller mindre skader.

2.2 Utviklingstrekk i kommunen

Befolkningens størrelse og aldersfordeling er en av de viktigste faktorer som påvirker behovet for helse-, sosial- og omsorgstjenester. Iflg. Sosial- og helsedepartementets ”Styrings- og informasjonshjul for helse- og sosialtjenesten i kommunene” vil befolkningsutviklinga i Kvæningen se slik ut:

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
0-5 år	78	79	85	85	84	84	84	84
6-15 år	165	158	153	158	159	157	156	152
16-19 år	76	79	82	72	66	61	60	69
20-66 år	803	806	799	797	793	800	796	776
67 år og eldre	278	272	275	280	281	281	286	293

Ut fra foreliggende tabell er det ikke noe som tyder på at vår kommune vil stå ovenfor nye utfordringer i rusmiddelpolitikken i åra som kommer. Alderssammensetninga holder seg temmelig stabil fram mot år 2015. Den største utfordringa ligger i aldersgruppen 16 – 19 år. Største delen av disse ungdommene er borteboende.

VURDERING AV RUSMIDDELSITUASJONEN I KOMMUNEN

3 Rusmiddelbruk som problem i kommunen

Kvænanen kommune fører en liberal politikk med hensyn til tildeling av salgs- og skjenkebevillinger. Samtlige dagligvareforretninger i kommunen selger øl over disk og gjestgiverier /kafeer har også bevilling for vin og brennevin. En av årsakene til denne liberale holdning er prinsippet i alkoholloven om at skjenkebevilling skal være lett å få og lett å miste. Et annet moment er den næringspolitiske effekt.

Det er ikke grunn til å anta at den legale omsetning av alkohol generelt sett er større i Kvænanen enn i sammenlignbare kommuner.

Vi er imidlertid kjent med at det foregår en del illegal omsetning av alkohol, bla. hjemmebrent. Dette kan ha en uheldig rekrutteringseffekt i ungdomsgruppen og bidra til å opprettholde missbruk blant de som allerede ha alkoholproblemer.

Iflg. statistikk utgitt av sosial- og helsedepartementet er det ingen rusmiddelrelaterte forhold med hensyn til voldskriminalitet, narkotikaforbrytelser eller overtredelser av alkoholloven.

RUSMIDDELPOLITISKE MÅL OG STRATEGIER

4.1 Nasjonale mål og strategier

Fordi utgangspunktet er forskjellig, har alkohol- og narkotikapolitikken i noen grad ulike mål. Alkohol er en lovlig og legitim vare, mens bruk av narkotika er illegalt, unntatt i situasjoner der bruken er medisinsk begrunnet. Det er likevel behov for å se rusmiddelpolitiske tiltak i sammenheng.

Målene kan konkretiseres slik:

- redusere skadevirkninger ved alkoholbruk, individuelt og samfunnsmessig

- reduksjon av misbruket av cannabis, ecstasy og liknende stoffer blant ungdom og yngre voksne
- økt bevissthet om sammenhengene mellom bruk/misbruk av forskjellige rusmidler
- heve debutalderen for bruk av alkohol
- styrke negative holdninger til narkotika og misbruk av alkohol
- et bedret og mer effektivt behandlings-, etterverns- og omsorgstilbud til rusmiddelbrukere.

Strategier for å oppnå målene:

- samarbeid med hjem og skole i det holdningsskapende arbeidet
- bred mobilisering av frivillige krefter, organisasjoner og ungdomskulturelle miljøer
- kommunen, det lokale politi og lokalmiljøene skal spille en sentral rolle i det forebyggende arbeidet
- det forebyggende arbeidet skal ha langsiktig perspektiv
- innsatsen skal rettes mot hele befolkningen og mot risikogrupper
- ungdom og unge voksne skal være viktige målgrupper for innsatsen
- behandlings- og omsorgstiltak skal spille på lag med frivillige organisasjoner, grupper og enkeltpersoner
- Ettervernet skal styrkes

4.2 Kommunens mål og strategier

Kommunens mål og strategier bør ta utgangspunkt i de nasjonale mål og strategier for rusmiddelpolitikken. På bakgrunn av dette og den foretatte vurdering av rusmiddelsituasjonen lokalt, er kommunens overordnede mål:

- Å redusere bruken av rusmidler i befolkningen generelt og ungdomsgruppen spesielt

Delmål:

- Etablere rusfrie møteplasser
- Etablere attraktive fritidstilbud
- Unngå uheldige sammenkoblinger mellom ungdom og belastede miljøer
- Styrke det holdningsskapende arbeid gjennom samarbeid mellom kommunale etater, frivillige organisasjoner og foreldre.
- Arbeide for å gi ungdom mulighet til å påvirke kommunale beslutninger.
- Heve debutalderen for bruk av alkohol bla. ved holdningsskapende arbeid i forhold til salg og omsetning av alkohol til mindreårige.
- Etablere rusfrie møteplasser for de som trenger å komme seg ut blant andre (for personer over 18 år)

I den kommunale rusmiddelpolitikken bør det legges opp til aktivt forebyggende arbeid gjennom ressursfokusering mer enn problemorientering. Ungdom er utpekt som en prioritert målgruppe. Som en følge av dette bør det legges strategier der holdningsskapende arbeid blir sterkt prioritert. Det er en kjensgjerning at det i ungdomsgruppen finnes en rekke ressurspersoner som bør ”trekkes fram” og gis reell innflytelse. Skoleverket har et stort ansvar i denne sammenheng .

Videre må ungdommens fritidstilbud utvikles på ungdommens egne premisser spesielt med tanke på aktivisering av såkalt uorganisert ungdom. For å oppnå dette bør det legges til rette for at ungdom gis innflytelse på kommunale beslutninger gjennom etablering av ungdomsråd. Kvæningen kommunale kulturskole har i dag ca. 80 elever og er i vår kommune en relativt "stor skole". Kulturskolen har potensiale til å utvide sine tilbud. Dette krever imidlertid tilførte ressurser. Styrking av kulturskolen bør prioriteres.

Frivillige organisasjoner har vært og er fortsatt en bærebjelke i det lokale kulturarbeid og dermed også innenfor forebyggende arbeid. Disse bør gis økonomisk handlefrihet til å utvide sine aktivitetstilbud for barn/unge. Ressursene bør kunne brukes i det praktiske/forebyggende arbeid mer enn i arbeidet med å sikre økonomien. Dette kan oppnås ved kommunal styring/økning av kommunale tilskuddsmidler til barne- og ungdomsarbeid.

Tilrettelegging for forebyggende arbeid overfor ungdom må betraktes som en investering og tilrettelegging av fysiske forhold må aksepteres som en del av den kommunale infrastruktur.

TILTAK FOR Å NÅ DE KOMMUNALE MÅL

5.1 Forebyggende tiltak

Problemer knyttet til rusmiddelbruk oppstår i et samspill mellom individ, rusmiddel og forhold i samfunnet. Skal samfunnet lykkes i å unngå de problemer som rusmiddelbruk kan forårsake, må forebygging skje i alle de ulike arenaene som befolkningen deltar i, som hjemmet, skolen, fritiden, arbeidsplassen m.v.

I en rusmiddelpolitisk plan er det neppe hensiktsmessig å omtale alle typer forebyggende tiltak, men de tiltak som skal:

1. Begrense tilgang til rusmidler.

Omfatter forbud og restriksjoner i forhold til salg og skjenking av alkohol, og samarbeid med lokal politimyndighet om tiltak mot ulovlig alkohol- og narkotikaomsetning.

2. Redusere etterspørsel etter rusmidler.

Omfatter alt som reduserer etterspørsel, dvs. informasjon om skader, innlæring av normer og verdier, positive fritidsmiljøer etc

Det forebyggende arbeidet i kommunen bør bestå av en kombinasjon av tiltak for å begrense/reducere tilgjengeligheten av rusmidler, og av tiltak som fører til reduksjon i etterspørselen.

Forebyggende arbeid i kommunen vil ha ulike målgrupper. Arbeidsgruppa har imidlertid utpekt ungdomsgruppen som en prioritert gruppe og aktuelle tiltak vil i hovedsak være innrette mot disse.

Konkrete tiltak for å redusere etterspørselen vil ble beskrevet nærmere i kap.5.3

5.2 Tiltak for å regulere tilgjengeligheten av alkohol

Lov om omsetning av alkoholholdig drikk av 17. juni 1989 nr. 27 (endringer foretatt i lov av 17. desember 2004 nr.86) regulerer tilgjengeligheten av alkoholholdig drikk blant annet gjennom bevillingsordningen, fastsettelse av vilkår for hvordan salg og skjenking skal skje og kontroll med at vilkårene blir overholdt. Loven inneholder også enkelte regler som tar sikte på

å påvirke etterspørselssiden, blant annet aldersgrensebestemmelser og forbud mot alkoholreklame. Alkoholloven er et utgangspunkt for kommunen når det skal utarbeides handlingsplaner som skal bidra til å redusere skadevirkningene av alkoholkonsumet.

Karakteristiske trekk ved loven

All omsetning av alkoholholdig drikk krever særskilt offentlig tillatelse (bevilling). Loven bestemmer hvilken offentlig myndighet som kan gi slik bevilling og for virksomheter i vår kommune er denne myndighet tillagt kommunestyret. Prinsippet bak det kommunale bevillingssystem er at tilgjengelighet av alkohol for forbrukerne, i hovedsak skal bestemmes av lokale politiske organer.

Alle bevillinger skal utøves i henhold til alkohollovens regler. Overtredelse av alkoholloven eller forskrifter gitt i medhold av den, kan medføre inndragning av bevillingen. Slike overtredelser er også straffbare.

5.2.1 Tildeling av salgs- og skjenkebevillinger

Kommunen kan tildele to hovedtyper bevillinger:

salgsbevillinger

skjenkebevillinger, permanent eller for enkelt anledning.

Med hjemmel i alkohollovens § 1-7a kan kommunen legge vekt på en rekke hensyn ved tildeling av salgs- eller skjenkebevillinger.

Avgjørelser av bevillingssøknader er skjønnsmessige, hvor det må trekkes vide rammer for hvilke hensyn som kan tillegges vekt. I § 1-7a er et utvalg av de vanligste momentene nevnt. Oppregningen er imidlertid ikke uttømmende. Generelt kan det sies at alle hensyn som fremmer alkohollovens formål er relevante. Det kan også til en viss grad legges vekt på andre hensyn enn de som direkte fremmer lovformålet. Avgjørelsen må imidlertid treffes på saklig grunnlag.

Kommunen har også stor frihet til å legge vekt på et færre antall hensyn, dvs. å anvende et snevrere skjønnstema enn loven angir. § 1-7a er m a o ikke en oppregning av hensyn kommunen plikter å vektlegge. Det pekes også på at flere av hensynene som nevnes kan slå begge veier – dvs. både begrunne avslag og godkjenning av bevillingssøknader – avhengig av hvilke prioriteringer kommunen gjør i alkoholpolitikken.

Kommunen velger selv innenfor kommunestyrets periode for hvor lang periode bevillingen skal gis. Bevillingsperioden kan iflg. § 1-6 kan være inntil 4 år med opphør senest 30. juni året etter at nytt kommunestyre tiltrer.

Det er også mulig å gi bevilling for en bestemt del av året eller for en bestemt anledning. Det må framgå klart av bevillingen når den begynner og når den opphører.

En salgs- eller skjenkebevilling er et begunstigende vedtak. Det bør derfor stilles krav til at salgs-/ skjenkestedet så langt mulig holder åpent hele året.

5.2.1.1 Salgsbevillinger:

I Kvæningen kommune innehar samtlige dagligvareforretninger bevilling til salg av øl. Ut fra næringspolitiske vurderinger bør kommunen utøve skjønn når det gjelder hva de skal legge vekt på når bevilling skal gis.

- Salgsbevilling gis for en periode på 4 år.
- Ved tildeling av salgsbevillinger sørger bevillingsgiver for at bevillingsinnehaver gjøres kjent med alkoholloven.
- For oppfølging og kontroll av utsalgsstedene engasjeres eksternt vaktsselskap.
- Salg av øl i dagligvareforretninger kan foregå i forretningens åpningstid, dog ikke senere enn kl.20.00.
- På dager før søn- og helligdager skal salget opphøre senest kl.1800 Dette gjelder ikke dagen før Kristi Himmelfartsdag.
- Salg skal ikke skje på søn- og helligdager, 1.- og 17.mai, på stemmedagen for stortingsvalg, fylkestingsvalg, kommunestyrevalg og folkeavstemning vedtatt ved lov.

5.2.1.2 Skjenkebevillinger:

Skjenkebevillingen kan gjelde en, flere eller alle typer alkoholholdige drikker jf. § 4-2 En skjenkebevilling kan omfatte følgende kombinasjoner:

Gruppe 1 - inntil 4,7%

Gruppe 2 – inntil 22%

Gruppe 3 - over 22%

Dersom det gis bevilling til å skjenke vin eller brennevin må det også gis bevilling til å skjenke svakere alkoholholdig drikk.

- Skjenkebevilling gis for en periode på 4 år.
- Det settes ikke tak på antall skjenkesteder i kommunen. Kommunen vil likevel legge til grunn at de vil begrense skjenkesteder av alkoholpolitiske/næringsmessige hensyn.
- Campingplasser tildeles generelt ikke slik bevilling. Ved eventuell søknad vil disse bli vurdert særskilt.
- Før bevilling tildeles skal det innhentes uttalelse fra politimyndighet.
- Det gis ambulerende skjenkebevilling for øl, vin og brennevin til sluttede selskaper i henhold til lovens § 4-5.
- Skjenkebevilling for enkeltanledning kan gis til arrangement på hvert grendehus.
- Skjenketiden for gruppe 1 og 2 er mellom 0800 og 0200
- Skjenketiden for gruppe 3 er mellom kl. 1300 og 0100.

5.2.2 Delegasjon, saksbehandling m v

Bevillingssystemet er et viktig alkoholpolitisk instrument. Derfor skal kommunestyret, som kommunens høyeste politiske organ, fatte de fleste vedtak etter alkoholloven. Det er en begrenset adgang til å delegere myndigheten til å fatte slike vedtak.

Det er adgang til å delegere alle typer avgjørelser etter alkoholloven til formannskapet.

Følgende behandles av kommunestyret i Kvæningen:

- Tildeling av bevilling
- Fastsette tiden for salg og skjenking

Følgende delegeres utvalg for oppvekst og omsorg

- Godkjenne og anta kontrollorgan samt behandling av kontrollrapporter

Følgende delegeres administrasjonen

- Skifte av styrer og stedfortreder
- Utvidelse av skjenketid for en enkelt anledning
- Utvidelse av skjenkelokalet for en enkelt anledning
- Innvilgelse av skjenkebevilling for enkeltanledning
- Tildeling av ambulerende bevilling til sluttede selskaper
- Gjennomføring av kunnskapsprøve

5.2.3 Gebyr for salg og skjenking

Kommunen skal med hjemmel i alkoholloven § 7-1 fastsette gebyr for salgs- og skjenkebevillinger.

Departementet gir forskrifter om gebyrsatser og innbetaling av gebyret.

Bevillingsgebyret fastsettes ved tildeling på bakgrunn av innsendt oppgave om omsetning. Fastsatt avgift gjelder for hele perioden.

Gebyret innbetales innen 01.02. Innbetalt gebyr øremerkes til gjennomføring av tiltak i henhold til denne plan.

5.2.4 Gjennomføring av kunnskapsprøven om alkoholloven

Kommunen er ansvarlig for å gjennomføre kunnskapsprøver for styrere og stedfortreder i virksomheter som har eller søker om kommunal salgs- og skjenkebevilling, jf. alkohollovens § 1-7c. Kommunen kan også avholde slike kunnskapsprøver for kandidater uten tilknytning til virksomhet med bevilling. Sosial- og helsedepartementet har fastsatt forskrift om dokumentasjon av kunnskaper.

5.2.5 Kontroll med salgs- og skjenkebevillinger og reaksjoner ved overtredelse

Kommunens kontroll med salgs- og skjenkebevillinger er av avgjørende betydning for en god alkoholpolitikk. Kontroll med utøvelsen av bevillingen vil svært ofte være et effektivt virkemiddel for å bekjempe de vanligste problemene rundt alkoholomsetning, slik som overskjenking, vold og fyll på offentlig sted.

Til å forestå slik kontroll i Kvæningen engasjeres eksternt vaktsselskap som bla. skal ha følgende funksjoner:

- Føre tilsyn med at bevillingshaverne følger alkoholloven, vilkårene i bevillingen og kommunens retningslinjer for øvrig.
- Følgende forhold bør stå sentralt ved utøvelse av skjenkekontrollen i kommunen:
  - kontroll av salg- og skjenketidene
  - aldersgrensebestemmelsene
  - om det selges eller skjenkes til åpenbart berusede personer
- Danne grunnlag for sanksjoner, f.eks. inndragning, der lov, vilkår eller retningslinjer brytes.

Kontroll skal foretas så ofte som nødvendig – minimum 3 ganger pr. år. Etter utført kontroll skal det utarbeides skriftlig rapport som sendes salgs- eller skjenkestedet til uttalelse innen 1 uke. Kontrollørene skal deretter rapportere til formannskapet og bevillingsinnehavers eventuelle uttalelse skal medfølge.

Ved overtredelser fastsetter kommunestyret eventuelle sanksjoner.

5.3 Tiltak for å redusere etterspørselen etter rusmidler

I det følgende er det listet opp en rekke tiltak som kan vurderes igangsatt. Tiltakene er ikke prioritert, men kan nyttes som en ”idebank” i arbeidet med å nå kommunens overordnede mål:

Å redusere bruken av rusmidler i befolkningen generelt og ungdomsgruppen spesielt

MULIGE TILTAK	ANSVARLIG
1.RUSFRIE AKTIVITETSTILBUD	
Støtte til organisasjoner som tar initiativ til rusfrie enkeltarrangementer/tiltak	Oppvekst/Kultur
Støtte til frivillige organisasjoner som generelt satser på rusfritt miljø	Oppvekst/Kultur
Fritidsklubb – utvide aktivitetstilbud og helgeåpent	Oppvekst/Kultur
Slalåmbakke	Idrettslag/Oppvekst/kultur
Styrking av idrettsmiljøet ved opplæring/kurs for ledere	Idrettslag/Oppvekst/kultur
Kursvirksomhet for foreldre med barn i for eksempel 4. og 8.klasse	Skole
”Spennings tiltak”/Kurs eks.: dykking,	Lag/Foreninger utfordres til å få med ungdom.

jakt,fiske	Økonomisk støtte gjennom kulturkontoret
Økte ressurser til kulturskolen	Oppvekst/Kultur
Utvikle samarbeid mellom etatene/lensmannen med rusmiddelpolitikk som tema	Sosialkontor/Lensmann
Dans- rusfrie diskokvelder for ungdom	Fritidsklubb/Kulturhuset
Kirke/Menighetsråd setter i gang tiltak overfor ungdom	Sogneprest/Menighetsråd
2.ENDRE ALKOHOLBRUKSTRADISJON	
Holdningskampanjer mot bruk av rusmidler i foreninger/lag som aktiviserer barn/unge	Helsestasjon/Ruskonsulent
Holdningsskapende arbeid i forhold til salg og omsetning av alkohol, spesielt overfor mindreårige.	Skole, Politi, Helsestasjon, Ruskonsulent.
Kontroller på offentlige fester	Lag/Foreninger/Lensmann
Rusmiddelundervisning i skolen som fast prosjektarbeid i 9.klasse m. åpen presentasjon	Skoler
Samarbeid mellom grunnskole/ videregående skole	Grunnskole/Videregående skole
Faste kontordager for helsesøster i skolen	Helsesøster
Helsestasjonen vurderer nye arbeidsmetoder i forebyggende helsearbeid	Helsesøster
Informasjon på foreldremøter	Helsesøster, Sosial
3.BEVILLINGSPOLITIKK	
Strengt krav til bevilingsinnehaver når det gjelder sikkerhet, utdanning og erfaring Strengt krav til sikkerheten	Kommunestyret
Tilbud om rusfrie arrangementer enkelte ukedager	Kommunestyret
Regulering av skjenketiden	Kommunestyret

Regulering av skjenke- og salgsavgift	Kommunestyret
Interkommunalt samarbeid om edruskapspolitikk	Regionrådet
4.HJELP/ETTERVERN	
Etablere samarbeidsgruppe innen rusmiddelfeltet bestående av kommunelege, helsesøster og sosialleder	NAV

5.3.1 Forebygging

Allmennforebyggende tiltak rettes mot hele eller store deler av kommunens befolkning. De har som mål å avverge mulige problemer før de oppstår. Folkehelseperspektivet er sentralt.

Forebygging overfor spesielle grupper i faresonen vil omfatte både tiltak som grenser over mot allmennforebygging og tiltak som grenser over mot behandling.

Sosialtjenesteloven tillegger kommunen hovedansvaret for arbeidet med rusmiddelmisbrukere. Dette gjelder både forebygging og rehabilitering av personer med rusmiddelproblemer. I tillegg har kommunen ansvar for å yte bistand til rusmiddelmisbrukernes barn og pårørende. Andre etater i kommunen har også et ansvar for arbeid rettet mot rusmiddelmisbrukere, men det er sosialtjenesten som bør være den sentrale enhet i dette arbeidet og som har samordningsansvaret, jf. § 3-2 i sosialtjenesteloven.

5.4 Tiltak for å hjelpe og behandle rusmiddelmisbrukere

Behandlingsorienterte tiltak retter seg mot personer som allerede har utviklet rusmiddelproblemer. Tiltakene skal være individuelt tilpasset, og ha som mål å hjelpe misbrukerne ut av misbruket. I noen tilfeller det aktuelt med omsorgstiltak for å hindre forverring eller lindre tilsynelatende kroniske tilstander. Ansvar her ligger både i kommunen og i fylkeskommunens spesialisttjenester.

Kapittel 6 i sosialtjenesteloven omhandler det kommunale ansvaret for særlige tiltak overfor rusmiddelmisbrukere. Kommunehelsetjenesteloven, barneverntjenesteloven, og lov om psykisk helsevern har også relevante bestemmelser når det gjelder behandling for bestemte grupper med rusmiddelproblemer.

Sosialtjenesten skal ifølge kapittel 6:

- Hjelp den enkelte til å komme bort fra sitt misbruk.
- Gi råd/veiledning samt hjelp til misbrukernes familie.
- Sørg for behandlingsopplegg i nærmiljøet eller egnet institusjon.
- Utarbeide tiltaksplaner for rusmiddelmisbrukere som er i institusjon
- Sørg for adekvat ettervern

Det legges vekt på at sosialtjenesten har et ansvar for å følge opp rusmiddelmissbrukeren under behandling i institusjon og sørge for oppfølging etter endt institusjonsopphold.

Rusmiddelmissbrukere er ingen ensartet gruppe. Det er ikke mulig for hjelpeapparatet å behandle alle som i kortere eller lengre perioder har et sosialt og medisinsk uforvarlig misbruk. Det må forventes at familie og nærmiljø, arbeidskolleger og andre stiller opp med både støttetiltak og korrigerende reaksjoner. Sosialt nettverk er en viktig faktor i denne sammenheng. Den offentlige innsats i kommunen må i nødvendig utstrekning supplere og bistå slike innsatser i nærmiljøet.

Mye tyder på at langsiktig oppfølging og relasjonsbygging utenfor og i institusjon er av stor betydning. Sosialtjenesten i kommunene, som har hovedansvaret for å skaffe til veie hjelpe- og behandlingstilbudene, må derfor i nært samarbeid med de aktuelle behandlingsinstansene legge vekt på langsiktig oppfølging. Dette krever ofte tilrettelegging av ordnede bolig-, utdannings- og arbeidsforhold eller yrkesrettet attføring. I dette arbeidet må sosialtjenesten ha nært samarbeide med andre kommunale etater, trygdekontor og arbeidsformidling

GJENNOMFØRING AV PLANEN

6.1 Ønsket kompetanseheving for å gjennomføre planen

Planen legger spesielt opp til forebyggende arbeid overfor ungdomsgruppen. Dette betinger et nært samarbeid mellom kommunale etater og frivillige organisasjoner.

Kompetansen blant kommunalt ansatte blir ivaretatt gjennom opplæringsplanen. Den kompetanse som besittes i det frivillige organisasjonslivet er stor, men til tider vanskelig å utnytte. Årsakene til dette kan være mange. I små kommuner vil ”ildsjeler” bli gjengangere innen flere aktivitetsfelt, og derfor ofte ”gå tom”. Kommunen kan avhjelpe noe av dette med økonomisk støtte til lag/foreninger slik at den frivillige innsats kan konsentreres mer om aktivitet enn om arbeidet med å sikre økonomien.

Potensielle aktivitetsledere bør ved hjelp av kommunale voksenopplæringsmidler gis mulighet til kompetanseheving via eksterne og interne kurs. Kursene må være forpliktende – dette innebærer at den som mottar økonomisk kompensasjon for utdanning må forplikte seg til å lede aktiviteter innrettet mot ungdom.

6.2 Nødvendig samarbeid for å gjennomføre planen

Forebyggende arbeid er tverrfaglig og tverretatlig. For gjennomføring kreves det derfor samarbeid mellom de ulike kommunale etater, skoler, foreldre og frivillige organisasjoner.

Der det er naturlig søkes det interkommunalt samarbeid.

6.3 Handlingsprogram og økonomi

Det medfører en del vanskeligheter å beregne utgifter og inntekter på dette området. En del av tiltakene vil kunne gjennomføres innenfor ordinær drift mens andre trenger ”friske” ressurser.

Foreslåtte tiltak i nedenforstående forslag til handlingsprogram er satt opp i henhold til ønsker fra ungdomsgruppa. Når det gjelder ønsker av mer fysisk/ anleggsmessig karakter vil disse så langt mulig bli innarbeidet i kommunal plan for anlegg og områder for idrett og friluftsliv.

Tiltak	Økonomi	Oppstart	Ansvarlig
Etablering av arbeidsgruppe	Innenfor budsjett	2008	Leder oppvekst/ kultur
Utvidelse av stilling som klubbarbeidere 50 % + 50 %	130.000	2009	Kommunestyret
Opprettholde ungdomsråd som gis forslagsrett ved tildeling av midler til ungdomsarbeid samt møte og talerett i politiske utvalg.	Innenfor budsjett		Ungdomsleder
Støtte arbeidet med etablering av regionalt ungdomsråd			Ungdomsråd/oppvekst og kultur
Kompetanseheving i organisasjonene	Innenfor budsjett	2008	Oppvekst/kultur
Fast kontordag for helsesøster i skolen	Innenfor budsjett		Helsestasjonen
Rusforebyggende tiltak 8-10 klasse, Unge og Rus		2008	Skolen
Lørdagsåpen gymsal/svømmehall	40.000	2009	Oppvekst og kultur / Idr.lag

Etablering av ny fritidsklubb Burfjord og oppussing	500.000	2008	Oppvekst og kultur/ kommunestyret
Opprettholde treningsstudio	30.000	2008	Lag/Foreninger/formannskap
Fritidsklubb, barn 11-13 år		2008	Oppvekst/kultur
Vurdere muligheter for bygging av idrettshall		2008	Kommune

6.4 Evaluering og rullering av planen

Planen behandles av kommunestyret en gang i perioden. Det bør foretas en ny analyse av rusmiddelsituasjonen og det bør vurderes om kommunen gjennom eksisterende tiltak har nådd de oppsatte mål.

Handlingsprogrammet rulleres årlig av utvalg for oppvekst og omsorg.

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
2014/1	Kvæningen Oppvekst- og omsorgsutvalget	30.01.2014
2014/11	Kvæningen Oppvekst- og omsorgsutvalget	08.04.2014
2014/24	Kvæningen kommunestyre	30.04.2014

Saksprotokoll i Kvæningen Oppvekst- og omsorgsutvalget - 08.04.2014

Behandling:

Endringsforslag fra oppvekst- og omsorgsutvalget: Saken utsettes og ventes vurdert og eventuelt innarbeidet i administrasjonens forslag til budsjett og økonomiplan for 2015-2018.

Endringsforslaget fra oppvekst- og omsorgsutvalget ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Saken utsettes og ventes vurdert og eventuelt innarbeidet i administrasjonens forslag til budsjett og økonomiplan for 2015-2018.

Saksprotokoll i Kvæningen Oppvekst- og omsorgsutvalget - 30.01.2014

Behandling:

Forslag fra Anne Gerd Jonassen: Saken utsettes i påvente av høringsuttalelser fra Råd for funksjonshemmede og Eldrerådet.

Forslaget fra Anne Gerd Jonassen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

- Saken utsettes i påvente av høringsuttalelser fra Råd for funksjonshemmede og Eldrerådet.

Opprettelse og drift av dagsenter/dagtilbud

Administrasjonssjefens innstilling

Dagsenter for eldre og demente opprettes fra 01.10.14 med plassering på Lukas. Budsjett for 2014 økes med kr 120 000 som tas fra reserverte tilleggsbevilgninger. Helårsvirkning av driften tas inn på budsjett for 2015 og videre. Følgende kriterier skal gjelde for dagsenteret:

- Dagtilbud tilbys hjemmeboende eldre som har behov for å bryte sosial isolasjon og/eller har behov for å opprettholde mestring av ferdigheter. Tiltaket kan være forebyggende og til hjelp for søker for å bli boende i egen bolig så lenge som mulig.
- Tilleggsriterier for dagsenter for demente: Diagnosen demens eller under utredning.

- Aldersgrense: Det settes ingen aldersgrense.
- Må kunne nyttiggjøre seg tilbudet: Grad av funksjonshemming må være slik at vedkommende er fysisk sterk nok til å ha utbytte av aktivitetene. Vedkommende må kunne transporteres i en vanlig personbil.

Saksopplysninger

Det har i lengre tid vært snakk om opprettelse av dagsenter/dagtilbud i Kvænangen. Dette har vært oppe på tema i helseledermøtene de siste årene. Våren 2013 hadde vi en kort periode en arbeidsgruppe med Gro, Hege, Rickard og Bjørn som så nærmere på dette samt at Hege og Gro dro til Alta og så på deres løsning. Høsten 2013 opprettet vi en prosjektgruppe bestående av Gro, Hege, Rickard og Bjørn fra ledelsen, verneombudene både i Hjemmesykepleien og Gargo og tillitsvalgte fra Fagforbundet og Sykepleierforbundet til å jobbe videre med dette. Prosjektgruppa hadde 2 møter, den 04.10.13 og 06.11.13.

Hensikten med dagtilbud er å skape en meningsfull hverdag for eldre, ensomme og demente, bryte sosial isolasjon, være avlastning for pårørende og vedlikeholde de eldres funksjonsnivå slik at de kan bo hjemme så lenge som ønskelig og mulig.

I kommunestyrets budsjettvedtak for 2013 står det at gamle Burfjord bhg skal brukes til fritidsklubb og dagsenter. Prosjektgruppa ser dog at den gamle barnehagen ikke er en aktuell plassering. Det har store fordeler å ha dagsenter for eldre og demente på- eller i nærheten av Gargo sykehjem og sykestue pga av følgende forhold:

- Ungdommenene har behov for hele den gamle barnehagen, det blir for trangt med bare halvparten ut fra de aktivitetene de har planlagt.
- Det brukes helt ulike møbler til ungdommene og de eldre/demente. Det vil f.eks bli slik at biljardbordet må pakkes vekk og vevstolen tas fram hver gang de eldre/demente skal inn dit.
- Det blir ekstra transportkostnader for beboerne på Gargo.
- Dagsenteret skal ha 2 måltider mat hver dag og dette blir delvis tilberedt- og varer hentet fra kjøkkenet på Gargo. Lang avstand vil gjøre dette arbeidet mer tungvindt.

Innhold i dagsenteret: PC'er, div håndarbeidsting, utstyr for å ordne hage og bålpanne mm for turer. I andre kommuner har de utstyr for snekkering og vedhogst. Det serveres 2 måltider pr dag. Middag lages på Gargo og fraktes til dagsenteret. Lunsj lages av brukerne som en aktivitet.

Andre kommuners erfaring er at det er vanskelig å få personer til å ta i bruk et slikt tilbud, mange er skeptiske til nye ting. Derfor er det viktig å få til et enkelt opplegg og komme i gang. På et senere tidspunkt utvides tilbudet etter hva det viser seg å være behov for. Åpent hus kan være en grei måte å gjøre dette på slik at brukere kan komme og se og vurdere om de liker tilbudet.

Sted bør være en leilighet på Lukas som både er stor og har stor do, som f.eks Lukas K.

Effekter av dagsenter er reduksjon i bruken av aktivitetskontakter og mindre behov for avlastning. Hvor mye dette blir hos oss er vanskelig å si før vi ser hvor mange som tar dagtilbudet i bruk.

Det vurderes om dagtilbud skal bli en lovpålagt tjeneste fra 2015. Dette er ennå ikke avklart, det er kun et forslag som ikke er vedtatt.

Det finnes ikke egne midler til selve etableringen, kun til drift og da kun knyttet til demente (65 000 pr plass pr år). Husbanken har egne midler dersom det er snakk om bygging.

Egenbetaling. Kr 72 pr dag er maks sats dersom tilbudet gis som del av institusjon. Beløpet inkluderer transport og mat og er hjemlet i Vederlagsforskriften. Dersom tilbudet gis som avlastning skal det være gratis. Dersom vi ikke har dette som del av institusjon står vi fritt. Det er en del uklarheter rundt dette regelverket og det foregår en gjennomgang av dette på sentralt nivå nå.

Budsjett for dagsenter etter skissert modell ser slik ut:

Oversikt over utgifter og inntekter med dagsenter	Beløp
Lønn. Leder i 100 % stilling og medarbeider i 80 % stilling. Leder med lønn kr 450 000 og medarbeider med lønn kr 362 000. Pensjonsutgifter på 17 % er lagt inn.	950 000
Transport. Kjøp av 7-seter (kr 300 000 med 5 års nedbetalingstid er kr 65 000 pr år) + drivstoff og vedlikehold (beregnet 30 000 km x kr 3) = kr 155 000. (Evt søke Emil-fondet om kjøp av bilen, årlige utgifter vil da bli kr 90 000.)	155 000
Diverse driftsutgifter (mat mm).	100 000
Utstyr/inventar.	50 000
Egenandeler. Kr 150 pr dag pr person. Stipulert antall er 6 på dement-dagene og 10 på de andre dagene. Åpent 45 uker pr år.	216 000
Tilskudd fra helsedirektoratet. Kr 65 000 pr år pr full plass for demente. Stipulert antall er 6 x 40 % plasser	156 000
Husleie legges ikke inn i og med at vi bruker kommunalt bygg.	0
Netto årlige driftsutgifter	883 000

I budsjett for 2014 er det satt av kr 100 000 til dagsenter og det er kun satt av kr 200 000 pr år i resten av økonomiplanperioden.

Saken er også lagt fram for Råd for funksjonshemmede og Eldrerådet, vedtakene følger vedlagt.

Vurdering

I dagens tilbud til eldre mangler vi dette leddet. Vi fikk også kritikk fra revisjonen for lite aktivisering etter deres gjennomgang av pleie og omsorg i 2012/2013. Vi har den siste tiden sett et klart behov for mer aktivisering av eldre og demente. Andre kommuner har satset mer på dette og kommet lengre enn oss. Mange av dem har gode erfaringer med dagtilbud og dagsentere. Dersom vi får dette til å fungere vil det øke kvaliteten for de eldre og demente. Vi vil også trenge mindre ressurser til aktivitetskontakter og avlastning.

Vedlagt følger møtereferatene fra møtene i prosjektgruppa og vedtakene fra møter i Råd for funksjonshemmede den 13.02.14 og Eldrerådet den 14.02.14.

Bjørn Ellefsæter

Emne:	Møte om dagsenter
Plassering:	Gro's ktr
Start:	fr 04.10.2013 10:00
Slutt:	fr 04.10.2013 11:30
Regelmessighet:	(ingen)
Arrangør:	/O=NORDTROMS/OU=EXCHANGE ADMINISTRATIVE GROUP (FYDIBOHF23SPDLT)/CN=RECIPIENTS/CN=BE0301

Referat fra møte om dagsenter den 04.10.13.

Følgende møtte: Gro K, Hege K og Bjørn E. Forfall fra: Rickard P, Hanne W, Gunn-Anita J og Elisabeth J B.

Vi så på følgende momenter:

- Oversikt og kartlegging. Det er vanskelig å skaffe seg oversikt, men grovt sett ca 20 hjemmeboende personer derav 3 demente.
- Oppstart. Det er generelt sett vanskelig å komme i gang, men det beste er nok å starte opp i det små, spre informasjonen og satse på at det fylles opp etter hvert.
- Målgruppa. Eldre (over 65 år) og demente, både institusjon og hjemmeboende. Tjenesten skal gi økt livskvalitet. Omfatter pasienter fra sykehjemmet, hjemmesykepleien og psykisk helse.
- Kriterier. Motvirke isolasjon og avlaste pårørende. Vurdere å sette som kriterium at man må kunne gå for egen maskin. Hjemmeboende skal prioriteres.
- Vedtak og betaling. Vi bør ha vedtak på alle som tildeles slik tjeneste (Alta har det). Betaling, bruke statens sats på kr 72 pr dag + betaling for mat (i Alta koster tilbudet kr 150 pr dag).
- Lokalisering. Leiligheten Lukas K i starten (dersom den blir ledig ved tenkt oppstart sommeren 2014).
- Full plass er 5 t/dag - 5 d/uke.
- Åpningstid. Kl 0900-1400 man-tor, 2 dager for demente (6 brukere) og 2 dager for eldre/ensomme (10 brukere).
- Bemanning: Leder i 100 % stilling og medarbeider i 80 % stilling. Til lederstillingen ønskes relevant høyskoleutdanning og til medarbeider ønskes fagarbeiderutdanning. Personlig egnethet skal tillegges stor vekt for begge og de må forplikte seg til ABC-utdanningen.
- Andre innsparinger som konsekvens av dagsenter. Det vil bli mindre behov både for støttekontakter og avlastning. Behovet for aktivitet på sykehjemmet slik det er i dag bør vurderes.
- Innhold i dagsenteret. PC'er, div håndarbeidsting, utstyr for å ordne hage og bålpanne mm for turer. I andre kommuner har de utstyr for snekking og vedhogst. Det serveres 2 måltider pr dag.
- Pasienter fra rus/psykiatri, passer de sammen med eldre/ensomme?
- Videre arbeid:
  - Hege ser nærmere på hvilke kriterier som skal brukes.
  - Gro ser på muligheter for- og kostnadene ved at kjøkkenet på Gargo ordner måltidene.
  - Bjørn lager regnestykke og grovskisse for dagsenteret. Til utstyr og inventar trenger vi nok kr 50 000 første året.
  - Bjørn sjekker om dette blir en lovpålagt tjeneste fra 2015 slik det er varslet.
  - Bjørn sjekker om det finnes egne midler til selve etableringen, eller om det kun er til driften og da kun knyttet til demente.
  - Utvalg for oppvekst og omsorg informeres på sitt neste møte om arbeidet.

Innkalling sendt Gro, Hege, Rickard, Bente, Elisabeth, Hanne og Gunn-Anita.

Det har i lengre tid vært snakk om opprettelse av dagsenter/dagtilbud i Kvænangen. Dette har vært oppe på tema i ledermøter, vi hadde en kort periode en arbeidsgruppe med Gro, Hege, Rickard og Bjørn som så nærmere på dette og Hege og Gro har vært i Alta og sett på deres løsning.

Vi ønsker nå å formalisere dette arbeidet og få fart på det med tanke på å etablere dagsenter/dagtilbud allerede i 2014. Vi ønsker å sette ned en prosjektgruppe med Gro, Hege, Rickard og Bjørn fra ledelsen, verneombudene både i Hjemmesykepleien og Gargo og tillitsvalgt fra FFO og NSF til å jobbe videre med dette.

Vi møtes fre 4/10 kl 1000 på stua Gargo.

Grovt sett har vi så langt sett på opplegg med omtrent slikt innhold og omfang som mest aktuelt for oss:

- Målgruppe er eldre (over 65 år) og demente, både institusjon og hjemmeboende.
- Lokalisering: Leilighet på Lukas på kort sikt. På lang sikt peker stua i 2. etg på Gargo seg ut etter evt ombygging med alle pasientene ned i 1. etg.

- Tilbud: 4 dager pr uke 1000-1500 inkl transport til/fra.
- Ansatte: Leder i 100 % stilling og medarbeider i 80 % stilling.

I det videre arbeidet er det fullt mulig å ta inn andre faktorer enn dette, samt at vi må jobbe videre med å få planlagt tilbudet helt ferdig.

Diverse andre momenter og svar hentet inn i ettertid:

- *Effekter av dagsenter, reduksjon i bruken av støttekontakter og mindre behov for avlastning.*
- *Lovpålagt tjeneste fra 2015 - er ennå ikke avklart, kun er forslag som ikke er vedtatt.*
- *Det finnes ikke egne midler til selve etableringen, kun til drift og da kun knyttet til demente (65 000 pr plass). Husbanken har egne midler dersom det er snakk om bygging.*
- *Egenbetaling. Kr 72 pr dag er maks sats dersom tilbudet gis som del av institusjon. Beløpet inkluderer transport og mat og er hjemlet i Vederlagsforskriften. Dersom tilbudet gis som avlastning skal det være gratis. Dersom vi ikke har dette som del av institusjon står vi fritt. Det er en del uklarheter rundt dette regelverket og det foregår en gjennomgang av dette nå.*

Bjørn Ellefsæter

Emne:	Møte om dagsenter
Plassering:	Stua Gargo
Start:	on 06.11.2013 09:00
Slutt:	on 06.11.2013 10:30
Regelmessighet:	(ingen)
Arrangør:	Bjørn Ellefsæter

Referat fra møte i prosjektgruppa for etablering av dagsenter den 06.11.13.

Følgende møtte: Gro K, Hege K, Rickard P, Hanne W, Elisabeth J B og Bjørn E. Forfall fra NSF.

Hensikten med dagtilbud.

- Skape en meningsfull hverdag.
- Bryte sosial isolasjon.
- Avlastning for pårørende.
- Vedlikeholde den eldre funksjonsnivå slik at brukeren skal kunne bo hjemme så lenge som ønskelig og mulig.

Kriterier/vilkår.

- Dagtilbud tilbys hjemmeboende eldre som har behov for å bryte sosial isolasjon og/eller har behov for å opprettholde mestring av ferdigheter. Tiltaket kan være forebyggende og til hjelp for søker for å bli boende i egen bolig så lenge som mulig.
- Tillegskriterier for dagsenter for demente: Diagnosen demens eller under utredning.
- Aldersgrense: Det settes ingen aldersgrense.
- Må kunne nyttiggjøre seg tilbudet: Grad av funksjonshemming må være slik at vedkommende er fysisk sterk nok til å ha utbytte av aktivitetene. Vedkommende må kunne transporteres i en vanlig personbil.

Vurdering av plassering, jfr kommunestyrets budsjettvedtak om at gamle Burfjord bhg skal brukes til fritidsklubb og dagsenter.

Gruppa ser ikke at den gamle barnehagen er en aktuell plassering. Det har store fordeler å ha dagsenter for eldre og demente på- eller i nærheten av Gargo pga av følgende forhold:

- Ungdommenene har behov for hele den gamle barnehagen, det blir for trangt med bare halvparten ut fra de aktivitetene de har planlagt.
- Det brukes helt ulike møbler til ungdommene og de eldre/demente. Det vil f.eks bli slik at biljardbordet må pakkes vekk og vevstolen tas fram hver gang de eldre/demente skal inn dit.
- Det blir ekstra transportkostnader for beboerne på Gargo.
- Dagsenteret skal ha 2 måltider mat hver dag og dette blir delvis tilberedt- og varer hentet fra kjøkkenet på Gargo. Lang avstand vil gjøre dette arbeidet mer tungvindt.

Andre momenter

- Viktig prinsipp: Det viktigste er å få til et enkelt opplegg og komme i gang. På et senere tidspunkt utvides tilbudet etter hva det viser seg at det er behov for.
- Måltider: Middag lages på Gargo og fraktes til dagsenteret. Lunsj lages av brukerne som en aktivitet.
- Sted: Lukas K, eller en annen leilighet på Lukas som både er stor og har stor do.
- Andre kommuners erfaring er at det er vanskelig å få personer til å ta i bruk et slikt tilbud, mange er skeptiske til nye ting.
- Åpent hus, det kan være greit å la det være åpent slik at brukere kan komme og se og vurdere om de liker tilbudet.
- Kvalsund kommune kan være greie å se nærmere på. De er veldig like oss i størrelse og tenkning om tilbudet.

I etterkant av møtet så jeg at budsjettet måtte justeres ytterligere. Etter siste justering blir det slik:

Oversikt over utgifter og inntekter med dagsenter	Beløp
Lønn. Leder i 100 % stilling og medarbeider i 80 % stilling. Leder med lønn kr 450 000 og medarbeider med lønn kr 362 000. Pensjonsutgifter på 17 % er lagt inn.	950 000
Transport. Kjøp av 7-seter (kr 300 000 med 5 års nedbetalingstid er kr 65 000 pr år) + drivstoff og vedlikehold (beregnet 30 000 km x kr 3) = kr 155 000. (Evt søke Emil-fondet om kjøp av bilen, årlige utgifter vil da bli kr 90 000.)	155 000
Diverse driftsutgifter (mat mm).	100 000
Utstyr/inventar.	50 000

Egenandeler. Kr 150 pr dag pr person. Stipulert antall er 6 på dement-dagene og 10 på de andre dagene. Åpent 45 uker pr år.	216 000
Tilskudd fra helsedirektoratet. Kr 65 000 pr år pr full plass for demente. Stipulert antall er 6 x 40 % plasser	156 000
Husleie legges ikke inn i og med at vi bruker kommunalt bygg.	0
Netto årlige driftsutgifter	883 000

Innkalling

Vi møtes på stua på Gargo ons 6/11 kl 0900.

Saksliste

- Oppsett av kriterier. Hege har sett på forslag til kriterier og vi diskuterer det i gruppa.
- Gjennomgang av den generelle skissen (slik det ble satt opp i forrige møte). I og med at mange var borte på forrige møte tar vi en ny runde på dette.
- Støtte til drift og oppstart. Vedrørende den andre ordningen med midler (skrevet jeg fikk på forrige møte) ser det ut til at det er lite å hente. Det er en liten pott, vi må være konkret med innholdet, frist 16/10 var for knapp, krav om samarbeid med frivillige og stor vekt på brukermedvirkning. I praksis var dette ikke aktuelt. Jeg snakket med Helsedirektoratet og det ser ut til at det kun er driftsstøtten for dementplassene (slik den er lagt inn i budsjettforslaget) som er mulig å få. Dersom dere kommer over noen muligheter er det viktig at vi informerer hverandre om dette. Husbanken har egne midler dersom det er snakk om bygging.
- Egenbetaling. Kr 72 pr dag er maks sats dersom tilbudet gis som del av institusjon. Beløpet inkluderer transport og mat og er hjemlet i Vederlagsforskriften. Dersom tilbudet gis som avlastning skal det være gratis. Dersom vi ikke har dette som del av institusjon står vi fritt. Det er en del uklarheter rundt dette regelverket og det foregår en gjennomgang av dette nå.
- Om dette blir en lovpålagt tjeneste fra 2015 er ennå ikke avklart, det er kun et forslag som ikke er vedtatt.
- Forslag er levert til budsjettprosessen og foreslått oppstart er 01.09.14.

Justert forslag til budsjett for dagsenter:

- Lønn. Leder i 100 % stilling og medarbeider i 80 % stilling. Leder med lønn kr 450 000 og medarbeider med lønn kr 362 000 = kr 812 000.
- Transport. Kjøp av 7-seter (kr 300 000 med 5 års nedbetalingstid er kr 65 000 pr år) + drivstoff og vedlikehold (beregnet 30 000 km x kr 3) = kr 155 000. (Evt søke Emil-fondet om kjøp av bilen, årlige utgifter vil da bli kr 90 000.)
- Diverse driftsutgifter (mat mm): Kr 100 000.
- Utstyr/inventar: Kr 50 000.
- Egenandeler. Kr 150 pr dag pr person. Stipulert antall er 6 på dement-dagene og 10 på de andre dagene. Åpent 45 uker pr år. Det gir kr 216 000 i egenandeler pr år.
- Tilskudd fra helsedirektoratet. Kr 65 000 pr år pr full plass for demente. Stipulert antall er 6 halve plasser noe som gir kr 195 000 i årlig støtte.
- Husleie legges ikke inn i og med at vi bruker kommunalt bygg.
- Netto årlige driftsutgifter blir kr 806 000 pr år.

Saksprotokoll i Kvæningen Råd for funksjonshemmede - 13.02.2014

Behandling:

Endringsforslag fra RFF: Innstillingen fra administrasjonssjefen til oppvekst og omsorgsutvalget den 30.01.2014 endres slik:

Første avsnitt endres til:

Dagsenter for eldre og demente opprettes fra 01.10.14 med (midlertidig) plassering på Lukas leilighet D, da den er best egnet til dette formål. Leiligheten er dårlig egnet som ordinær eldrebolig på grunn av planløsningen og har i dag behov for større renovering uavhengig av hvilket formål den skal brukes til. Behovet for eldreleiligheter er stort og de øvrige leilighetene bør derfor ikke omdisponeres.

Det bevilges kr.250.000 til nødvendig oppgradering og tilrettelegging av leiligheten slik at den blir handicapvennlig.

I tillegg økes driftsbudsjettet med kr.120.000 som tas fra reserverte tilleggsbevilgninger.

Helårsvirkning av driften tas inn på budsjett for 2015 og videre. Følgende kriterier skal gjelde for dagsenteret:

Siste kulepunkt endres til:

Tilbudet bør gis alle som av ulike årsaker er isolert på grunn av sin fysiske eller psykiske tilstand.

Endringsforslaget ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Dagsenter for eldre og demente opprettes fra 01.10.14 med (midlertidig) plassering på Lukas leilighet D, da den er best egnet til dette formål. Leiligheten er dårlig egnet som ordinær eldrebolig på grunn av planløsningen og har i dag behov for større renovering uavhengig av hvilket formål den skal brukes til. Behovet for eldreleiligheter er stort og de øvrige leilighetene bør derfor ikke omdisponeres.

Det bevilges kr.250.000 til nødvendig oppgradering og tilrettelegging av leiligheten slik at den blir handicapvennlig.

I tillegg økes driftsbudsjettet med kr.120.000 som tas fra reserverte tilleggsbevilgninger.

Helårsvirkning av driften tas inn på budsjett for 2015 og videre. Følgende kriterier skal gjelde for dagsenteret:

- Dagtilbud tilbys hjemmeboende eldre som har behov for å bryte sosial isolasjon og/eller har behov for å opprettholde mestring av ferdigheter. Tiltaket kan være forebyggende og til hjelp for søker for å bli boende i egen bolig så lenge som mulig.
- Tilleggsriterier for dagsenter for demente: Diagnosen demens eller under utredning.
- Aldersgrense: Det settes ingen aldersgrense.
- Tilbudet bør gis alle som av ulike årsaker er isolert på grunn av sin fysiske eller psykiske tilstand.

Saksprotokoll i Kvæningen Eldreråd - 14.02.2014

Behandling:

Forslag fra eldrerådet: Kvæningen eldreråd ser positivt på tiltaket og ønsker dagsenteret velkommen. Eldrerådet slutter seg til administrasjonssjefens innstilling som ble framlagt i møte i oppvekst og omsorgsutvalget den 30.01.2014.

Forslaget fra eldrerådet ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kvæningen eldreråd ser positivt på tiltaket og ønsker dagsenteret velkommen.

Dagsenter for eldre og demente opprettes fra 01.10.14 med plassering på Lukas. Budsjett for 2014 økes med kr 120 000 som tas fra reserverte tilleggsbevilgninger. Helårsvirkning av driften tas inn på budsjett for 2015 og videre. Følgende kriterier skal gjelde for dagsenteret:

- Dagtilbud tilbys hjemmeboende eldre som har behov for å bryte sosial isolasjon og/eller har behov for å opprettholde mestring av ferdigheter. Tiltaket kan være forebyggende og til hjelp for søker for å bli boende i egen bolig så lenge som mulig.
- Tilleggsriterier for dagsenter for demente: Diagnosen demens eller under utredning.
- Aldersgrense: Det settes ingen aldersgrense.
- Må kunne nyttiggjøre seg tilbudet: Grad av funksjonshemming må være slik at vedkommende er fysisk sterk nok til å ha utbytte av aktivitetene. Vedkommende må kunne transporteres i en vanlig personbil.

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
2014/9	Kvæningen Teknisk utvalg	15.04.2014
2014/25	Kvæningen kommunestyre	30.04.2014

Asfaltering Badderren

Henvisning til lovverk:

Vedlegg

1 Asfaltering Badderren alternativ 1 og 2

Saksprotokoll i Kvæningen Teknisk utvalg - 15.04.2014

Behandling:

Endringsforslag fra Gunnar Sollund: Kvæningen kommune godkjenner asfaltering av industri/havneområdet i Badderren. Det foretas asfaltering av området som omfatter arealet for båtopptrekk/flytebrygge. Det tas kontakt med Jøkelfjord Laks og Badderren servicestasjon med sikte på å få disse bedriftene til å delta i finansiering av asfaltering av arealet som disponeres av disse bedriftene.

Endringsforslaget fra Gunnar Sollund ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kvæningen kommune godkjenner plan for asfaltering. Området som skal asfalteres ligger i tilknytning til båtopptrekk og flytebrygge. Merkostnader belastes tidligere års overskudd.

Rådmannens innstilling

Kvæningen kommune godkjenner plan for asfaltering. Området som skal asfalteres ligger i tilknytning til båtopptrekk og flytebrygge. Merkostnader belastes tidligere års overskudd.

Saksopplysninger

I budsjett for 2014 er det satt av kr. 150 000,- til asfaltering av industriområdet i Badderren. Det foreligger 2 alternativer, begge på ca. 750 m². Det ene i tilknytning til båtopptrekk og flytebrygge, og det andre i tilknytning til Badderren servicestasjon. Størrelse på areal er satt på bakgrunn av et kostnadsestimat med et begrenset forarbeid, og i henhold til bevilgede midler.

Vurdering

Når plassering er valgt, så vil det bli foretatt en befaring av området, samt se på hvilke forarbeider som må på plass. På bakgrunn av dette, så hentes det inn tilbud for utførelse. Kostnadene for å gjennomføre skissert prosjekt kan overstige de midler som er satt til disposisjon. Det kan være aktuelt å redusere på arealet, eller at det bevilges et større budsjett.

04.03.2014
Målestokk: 1:1000

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
2014/12	Kvæningen Oppvekst- og omsorgsutvalget	08.04.2014
2014/26	Kvæningen kommunestyre	30.04.2014

RAMMETIMETALL 2014/2015

Henvisning til lovverk:

Vedlegg

- 1 Søknad om rammetall for skoleåret 2014/2015.
- 2 Søknad rammetimer 2014/2015.

Saksprotokoll i Kvæningen Oppvekst- og omsorgsutvalget - 08.04.2014

Behandling:

Administrasjonssjefens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

For skoleåret 2014/2015, tildeles skolene i Kvæningen kommune følgende undervisningstimetall :

Kjækan skole 115,5 timer + nødvendig ekstraressurs i henhold til søknaden.
Kvæningen barne- og ungdomsskole 489 timer som omsøkt.

Rådmannens innstilling

For skoleåret 2014/2015, tildeles skolene i Kvæningen kommune følgende undervisningstimetall :

Kjækan skole 115,5 timer + nødvendig ekstraressurs i henhold til søknaden.
Kvæningen barne- og ungdomsskole 489 timer som omsøkt.

Saksopplysninger

Kjækan skole søker om 115,5 timer + ekstraressurs.

Kvæningen barne- og ungdomsskole søker om 489 timer.

Vurdering

Det vises til rektorenes vurdering av nødvendig timetall for undervisningen ved sine skoler, for skoleåret 2014/2015.

Til sammen søkes det om 604,5 timer + nødvendig ekstra ressurs ved Kjækan skole.

Til sammenligning ble det for skoleåret 2013/2014 tildelt timetall slik :

PS 2013/10 Undervisningstimetall 2013/2014

Rådmannens innstilling

Ressurser til grunnskolene i Kvæningen skoleåret 2013/2014 fordeles slik:

Kjækan skole: 192 uketimer til undervisning

Assistentressurs økes med 53 %

Kvæningen barne- og ungdomsskole: 464 uketimer til undervisning.

Assistentressurs økes med 60%

**Kvæningen barne- og ungdomsskole
9161 Burfjord**

E-post: kjetil.tunset@kvanangen.kommune.no
Postadresse: 9161 Burfjord
Telefon: 77 778900

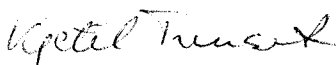
Dato: 25.02.2014

SØKNAD OM RAMMETIMETALL FOR SKOLEÅRET 2014/ 2015

Kvæningen barne- og ungdomsskole søker om et rammetimetall på **489 timer pr uke** for skoleåret 2014/2015.

Grunnlaget for dette tallet framkommer i vedlegg «Rammetimetall for skoleåret 2014/2015».

I tillegg er det lagt ved kommentarer til de omsøkte timene.

Kjetil Tunset

Rektor

Vedlegg:

- Rammetimetall for skoleåret 2014/2015.
- Kommentarer til rammetimetallet.

KVÆNANGEN BARNE- OG UNGDOMSSKOLE

KOMMENTARER TIL RAMMETIMETALLET

Undervisning

- På småskoletrinnet er det rimelig store klasser slik vi har lagt opp til deling i stort sett alle fag. I 1. og 2 klasse med 26 elever, men også i 3. og 4 med 23 elever til sammen, er det spesielt viktig å få til en god begynneropplæring.
- Sammenslåing i 1. og 2. klasse på Gulskolen er heller ikke mulig pga. av størrelsen på klasserommene
- 5. og 6. klasse er slått sammen i 2 timer norsk, i 1,5 timer naturfag og i RLE og samfunnsfag. I de andre timene er klassene delt ut fra størrelse og elevsammensetning.
- I ungdomsskolen ønsker vi full deling i norsk i 10. klasse. Bakgrunnen er at klassens svake resultater på de nasjonale prøvene. I 8. og 9. klasse har vi lagt opp til deling i 2 av norsktimene.
- I matematikk i ungdomsskolen vil vi ha deling i alle timer. Bakgrunnen her er den statlige satsingen på ungdomstrinnet, Ungdomstrinnet i Utvikling- UiU. Dette er et av våre satsingsområder i prosjektet «Læring, mestring og trivsel» som vi deltar på i regionen. Et stikkord her er en mer praktisk vinkling på undervisningen, noe som er både arbeids- og tidskrevende.
- Engelsk er også et fag som må sees i sammenheng med satsingen på ungdomstrinnet. Her har vi lagt opp til deling i alle timene.
- I fremmedspråk vil vi gi tilbud om spansk, tysk og et fordypningsfag i 8. klasse. I 9. har vi spansk, tysk og engelsk og også i 10. klasse vil vi fortsette med de fagene de har, spansk og engelsk fordypning.
- Neste skoleår skal alle klassene på ungdomsskolen har valgfag. Vi finner det nødvendig å tilby til sammen 5 ulike valgfag, hvert på 2 timer pr uke.
- Kunst og håndverk i 8. og 10. klasse vil ha så store grupper at de må deles.
- I mat og helse i 9. klasse må elevgruppen deles pga. størrelsen.
- I kroppsøving i alle klassene i ungdomsskolen legges det opp til deling en time i uka når eleven har svømmeopplæring.

Andre timer

- Det er et sterkt ønske fra foreldregruppa om ressurs til en sosiallærer. Vi ansatte på skolen ser også et sterkt behov for dette.
- Alle kommunen i Nord- Troms deltar i prosjektet «læring, mestring og trivsel». Her har vi satt av 4 timer til de fire lærerne som utgjør ressursgruppa på skolen vår.
- Det er gitt signaler fra kommuneledelsen og at det skal satses på å bli ferdig med læreplanarbeidet. Vi har stipulert et tall på 10 timer pr uke for å komme i havn med dette arbeidet.
- I forbindelse med den statlige satsingen på videreutdanning av lærere, har vi beregnet en halv studiehjemmel på vår skole, rundt 12 timer.

Kjetil Tunset, rektor

	Timer ungdomstrinnet									
	8. kl	Deling	9. kl	Deling	10. kl	Deling				
Norsk	4,5	2	4,5	2	5	5				
Matte	4	4	3,5	3,5	3,5	3,5				
RLE	1,5		2		2					
Naturfag	3		3		3	0				
Engelsk	2,5	2,5	2,5	1,5	3	3				
Fordyp/fremmed	3	6	2	4	3	3				
Valgfag	2	2	2	2	2					
Sam.fag	3		3		3					
Kunst og h	3	3			2	2				
Musikk	1	0	1		1					
Mat og helse	0		3	3						
Kroppspøving	3	1	2,5	1	2,5	1				
UTV	1		1		1					
Klassens time	0		0		0					
	52		47		48,5					
Sum orinære undev.timer			147,5						147,5	
Andre timer u.trinn										
Karriæreveil./OT			3							
Sosiallærer/ART			6							
Kontaklærere			3							
Tidsressurs			8,8							
Enkeltvedtak			34							
Samisk			2							
LMT/ UiU			4							
Læreplanarb			10							
			57						57	
Timer til adm. + div										
Adm			37,5							
IKT			1							
Ressurs ATV			1							
Seniortiltak			10,8							
Vikarressurs			15							
Bibliotek			1							
Spes.ped.kontakt			1							
Elevrådskontakt			0,5							
Videreutd			12							
			79,8						79,8	
Sammenslåing spes.underv									-4	
Timetall det søkes om									489	
Årverk ungdomsskole									14,0	
Årverk totalt									22,1	

KJÆKAN SKOLE
9162 SØRSTRAUMEN

e-post: valter.olsen@kvanangen.kommune.no
telefon: 77769630 / 40405614 dato:

Til Kvanangen Kommune
Avd O/O
9161 BURFJORD

SØKNAD RAMMETIMER 14/15

Se vedlegg: merknader

Totalt søkers det om pr dato: **115,5 + x t/u støtte**   **Assistentress: 15 + x t/u ekstra**

I: OVERSIKT GRUNNLAG

kl	ant	Uketimetall	Ant elever	deling uketimer	evt spesifikke delingstimer	Støtte enkeltvedtak	SUM
1.	3	21	8	27		se mekn	
2.	0	22					
3.	3	24					
4.	2	27					
5.	5	30	9	30		5 + 5 ass	
6.	3	30					
7.	1	30					
			17	57		11 + 15 ass	57+ 11 = 68 u.v.t + 15 ass

tils 68 t/u

II: TILLEGGSRESSURSER / SPESIFIKKE timer:

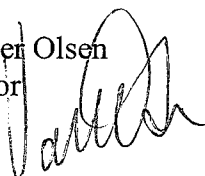
Elevressurs / 10% ramma (justert)	12 * t/u – se merknad søkn støtteu.v.	
Kontaktlærere	2 «	
Adm+ SFO	17 «	
Veil.ass	1 «	
Vikar	2 «	
Senior	2,5 «	
Byrdefull	1,5 «	
Samisk 2. spr	? «	
Finsk 2. spr	2 «	40,0 t/u

III: Tillegg funksjoner:

Prosjekt Ny Giv + Vurd./læringsmåt	3 t/u	
Elevråd	0,5 «	
Plasstillitsvalgt	1 «	
Bibl / IKT	2 «	
Spes.ped	1 «	7,5 t/u

SUM **115,5 t/u**

Valter Olsen
rektor

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
2014/10	Kvæningen Teknisk utvalg	15.04.2014
2014/27	Kvæningen kommunestyre	30.04.2014

Retningslinjer for tilskudd til boligbygging utenfor kommunale boligfelt

Saksprotokoll i Kvæningen Teknisk utvalg - 15.04.2014

Behandling:

Administrasjonssjefens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Det kan etter søknad ytes tilskudd med inntil kr.60.000 pr. boligenhet til bygging av helårsbolig utenfor kommunale boligfelt eller utenfor områder hvor kommunen har investert i vei, vann eller kloakk. Boligenheten må tilfredsstillere kravene til selvstendig boligenhet.

Beløpet skal dekke utgifter til vei, vann og avløp og tilskuddet reduseres med 1/3 for hvert av disse elementene som måtte være offentlig. Avstand til offentlig vei må være over tretti meter.

Tilskuddet utbetales administrativt etter at ansvarshavende har dokumentert at grunnarbeid/fundamentering med vei, vann og avløp er ferdigstillet i henhold til gitte tillatelser.

Rådmannens innstilling

Det kan etter søknad ytes tilskudd med inntil kr.60.000 pr. boligenhet til bygging av helårsbolig utenfor kommunale boligfelt eller utenfor områder hvor kommunen har investert i vei, vann eller kloakk. Boligenheten må tilfredsstillere kravene til selvstendig boligenhet.

Beløpet skal dekke utgifter til vei, vann og avløp og tilskuddet reduseres med 1/3 for hvert av disse elementene som måtte være offentlig. Avstand til offentlig vei må være over tretti meter.

Tilskuddet utbetales administrativt etter at ansvarshavende har dokumentert at grunnarbeid/fundamentering med vei, vann og avløp er ferdigstillet i henhold til gitte tillatelser.

Saksopplysninger

I budsjettet for 2014 ble det vedtatt å innføre den tidligere ordningen med tilskudd til boligbygging utenfor kommunale boligfelt. På årets budsjett er det satt opp kr.250.000 til dette formål. Den gamle ordningen med kommunalt tilskudd til boligbygging utenfor kommunale boligfelt og utenfor områder hvor kommunen har investert i vei, vann og kloakk ble innført i 1982. Tilskuddet var da på kr.10.000 pr. boenhet over 85 kvm eller kr.118 pr. kvm leieareal for mindre boliger. Tilskuddet skulle gå til investering i vei, vann og kloakk og ble redusert med 1/3 for hvert av disse element som måtte være kommunal. Tilskuddet ble økt til kr.25.000 i 1986 og til kr 40.000 i 1988 og var oppført i kommunens budsjett til og med 2010, det siste året med kr.360.000.

Vurdering

Ordningen bør være enklest mulig å administrere og det anbefales å følge den tidligere praksis med tilskudd til vei, vann og avløp med en tredel til hver av disse som ikke er offentlig. Det foreslås at tilskuddet settes til kr.60.000 pr. boenhet.

Det må sikres at grunnarbeid/fundamentering med vei, vann og avløp er utført i henhold til gitte tillatelser før tilskudd utbetales. Dette kan sikres ved at ansvarshavende dokumenterer at dette er utført.

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
2014/24	Kvæningen Teknisk utvalg	15.04.2014
2014/28	Kvæningen kommunestyre	30.04.2014

Klage på vedtak om privat drift av kommunalt grustak i Badderer

Saksprotokoll i Kvæningen Teknisk utvalg - 15.04.2014

Behandling:

Administrasjonssjefens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

For å sikre en stabil drift i Badderer grustak strykes den faste årlige avgift på kr.15.000 i bunnen av kontrakten.

Rådmannens innstilling

For å sikre en stabil drift i Badderer grustak strykes den faste årlige avgift på kr.15.000 i bunnen av kontrakten.

Saksopplysninger

Drift av grustaket i Badderer ble lyst ut i to runder.

Den første utlysning med frist den 4. september ble foretatt i samråd med ordføreren.

Vi fikk tilbakemelding fra tre interessenter, to av disse var et samarbeid med henholdsvis to og fire interessenter.

Den 17.9 sendte vi ut følgende brev til de som hadde meldt sin interesse med svarfrist 31. oktober kl.12.00.

Privat drift av kommunalt grustak i Badderren.

Det vises til vår utlysing av privat drift i kommunalt grustak i Badderren:

Private aktører som har interesse av å drifte kommunalt grustak i Badderren innen gjeldende forskrift bes kontakte Kvænangen kommune snarest og senest innen 4 september. Henvendelse til post@kvanangen.kommune.no eller telefon 40405611.

Innen fristens utløp fikk vi henvendelse fra tre som var interessert i å drifte grustaket:

Erling Johansen Badderren, 9162 Sørstraumen.

Entreprenørfirmaer Johan Andersen Burfjord og Sven Mikkelsen Sørstraumen.

Entreprenørfirmaer Ø.B Maskin v/Øivind Boberg, Thomassen Maskin og Transport v/Svein

Tømmerbukt, Jørgensen Maskin v/Torbjørn Jørgensen, Jonassen Bygg og Maskin v/Charles Jonassen.

I henhold til kommunestyrets vedtak blir det nå ikke tatt ut noe mer grus i selve grustaket og dagens virksomhet i grustaket er finknusing av steinmasser etter havneutbygginga i Badderren.

Det er strenge miljømessige krav i forhold til knusing av grus og finknusingen foregår derfor i grustaket. Det vil derfor være vanskelig med eventuelle nye drivere i grustaket før denne virksomheten er avsluttet, sannsynligvis innen utgangen av 2014.

Vi har nå startet med rullering av kommuneplanens arealdel og det endelige vedtak på arealplanen vil ha betydning for hvor mye grus det kan tas ut i grustaket.

Innenfor dagens kommuneplan er det, som vedlagte flyfoto viser et meget begrenset område som kan benyttes som grustak. Vi ønsker tilbakemelding fra de som er interessert i en korttidskontrakt på ca. 2 år, fram til kommuneplanens arealdel er behandlet, med uttak av inntil 10.000 m³ masser.

For at kommunen skal kunne vurdere tilbudene er det viktig at kommunen får en nærmere beskrivelse av den planlagte virksomhet fra de enkelte tilbydere med forretningsplan.

Grusressursene må brukes på en best mulig måte med størst mulig bearbeidingsgrad slik at de unntaksvis blir brukt som ordinær fyllmasse.

Leietaker må også stille kr. 50.000 i garanti for etterarbeidet etter avsluttet uttak/utløp av avtaleperioden.

Grustaket skal drives i henhold til minerallovens bestemmelser, og være innenfor rammene av forurensningsforskriftens kap. 30. "Forurensing fra produksjon av pukk, grus, sand og singel.

Det aktuelle uttaket av grus er totalt begrenset til inntil 10.000 m³ og er innenfor bestemmelsene i gjeldende kommunedelplan for Badderren.

Ta eventuelt kontakt med direktoratet for mineralforvaltning.

Tilbakemelding sendes i lukket konvolutt merket "tilbud grustak Badderren" innen 31. oktober 2013 kl.12.00.

I arbeidet med kommuneplanen vil vi vurdere å få med flere grus og steinuttak og det kan i den sammenheng også være aktuelt å foreslå en utvidelse av grustaket i Badderren.

Dersom det blir utvidelse av området vil det være aktuelt å kreve at det blir utarbeidet både reguleringsplan og driftsplan for grustaket. Det vil da bli lyst ut en mer langsiktig drift av Badderren grustak hvor alle som er interessert kan delta.

Ved søknadsfristens utløp den 31.10.2013 kl.12 var det kun kommet inn tilbud fra en av de som tidligere hadde meldt sin interesse.

Samtidig med søknadsfristens utløp endret kommunestyret på vilkårene for de økonomiske forutsetninger for drift av grustaket med følgende vedtak:

Kommunen går i kontraktsforhandlinger med den tilbyder som har gitt best tilbud. For å sikre en stabil drift, settes en fast årlig avgift på kr.15.000 i bunnen av kontrakten. Det stilles garanti for kr.50.000 i bunnen av kontrakten.

I kommunens arealplan søkes det regulert inn tilstrekkelige grusressurser til minst 15 års drift, både i Badderer og Jøkelfjord.

Kommunen innkalte den eneste tilbyder til kontraktsforhandlinger.

På grunn av bristende forutsetninger, ved at kommunestyret satte en fast årlig avgift på kr.15.000 i bunnen av kontrakten i tillegg til pris pr. m³, stoppet kontraktsforhandlingene opp og tilbyder sendte saken til Maskinentreprenørenes forbund for vurdering. De øvrige vilkår og forutsetninger i saken var det full enighet om mellom partene.

Den 24.4.2014 mottok vi klage fra MEF på kommunestyrets endrede forutsetninger, det vises til vedlagte brev:

*Kvænanngen Kommune
9161 Burfjord*

*MEF Region Nord
PB. 3670
9278 Tromsø*

Klage på vedtak om privat drift av kommunalt grustak i Badderer

Sven J. Mikkelsen har levert anbud og fått jobben med å drifte det kommunale grustaket i Badderer. Etter at han fikk jobben ble det i kommunestyret vedtatt at det settes en fast årlig avgift på kr 15 000,- i bunnen for kontrakten. Dette må vurderes opp mot bristende forutsetninger dersom kommunen fastholder vedtaket.

I følge Mikkelsens forretningsplan, som dere også har mottatt, ser vi at denne jobben er lite lønnsom ifht kostnadene Mikkelsen har på utstyret han besitter for å drifte grustaket for kommunen. Denne jobben er for Mikkelsen en biinntekt, ved en avgift på kr 15 000,- i bunnen av kontrakten vil ikke denne jobben bli lønnsom.

Vi håper derfor at dere kan ta saken opp på nytt i neste kommunestyre og endre vedtaket slik at drift av det kommunale grustaket i Badderer vil være lønnsom for begge parter.

Ta gjerne kontakt med oss, vi treffes på telefon: 776 24422

*Med vennlig hilsen
MEF Region Nord
Ra i Pedersen
Regionsjef*

Vurdering

Kommunestyrets vedtak om fast pris i bunnen av kontrakten er en bristende forutsetning i vår utlysning og har virket mot sin hensikt om å oppnå stabil drift.

Det er mulighet for to alternative forslag til vedtak:

Opprettholdelse av kommunestyrets tilleggskrav eller å frafalle tilleggskravet.

En opprettholdelse av kommunestyrets tilleggskrav vil etter alt å dømme svekke vår rettslige stilling og gjøre at driftssituasjonen i Badderer grustak fortsatt blir uavklart.

Dersom tilleggskravet blir strøket vil vi bli enige med tilbyder om en driftsavtale. En slik avtale er en viktig forutsetning for å kunne fullføre den avtalte opprydding på vestsiden av Badderelva på en effektiv måte samt sikre at det er tilgjengelig forskjellige typer grusmasser for salg. Etterspørselen etter grus er meget begrenset og den faste avgiften kan på grunn av dette bli en forholdsvis stor del av de totale kostnadene. En eventuell avtale vil bli av midlertidig karakter, begrenset til ca. 2 år, og med et uttak begrenset til 10.000 m³ grus. Etter at kontraktstiden er over vil drift av grustaket kunne lyses ut på en mer langsiktig kontrakt.

Det anbefales at den vedtatte forutsetning om en fast årlig avgift på kr.15.000 i bunnen av kontrakten strykes. Vi vil da kunne gå videre med kontraktsforhandlingene med den eneste tilbyder og inngå en kortsiktig kontrakt slik at han kan fortsette med drift i grustaket i ca 2 år.

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
2014/10	Kvæningen Oppvekst- og omsorgsutvalget	08.04.2014
2014/29	Kvæningen kommunestyre	30.04.2014

Saksprotokoll i Kvæningen Oppvekst- og omsorgsutvalget - 08.04.2014

Behandling:

Endringsforslag fra oppvekst- og omsorgsutvalget: Utvalget tar ikke saken opp til realitetsbehandling og viser til at det er Forskrift om skoletilhørighet i Kvæningen kommune for forutsettes endret, jfr. vedtak i kommunestyret.

Endringsforslaget fra oppvekst- og omsorgsutvalget ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Utvalget tar ikke saken opp til realitetsbehandling og viser til at det er Forskrift om skoletilhørighet i Kvæningen kommune for forutsettes endret, jfr. vedtak i kommunestyret.

Delegasjonsreglement for Kvæningen kommune, Opplæringsloven

Administrasjonssjefens innstilling

Pkt 27 i delegasjonsreglement for Kvæningen kommune justeres slik:

27.1 Utvalg for oppvekst og omsorg

Kommunestyret delegerer sin avgjørelsesmyndighet etter opplæringsloven, med de til enhver tid tilhørende forskrifter og endringer i lov, til utvalg for oppvekst og omsorg. Unntatt fra delegering er myndighet etter opplæringsloven § 2-1 femte ledd (offentlig påtale), § 2-2 andre ledd (timetall ut over minstetimetall), § 2-3 første ledd (timer ut over minstetimetall), 2-5 første ledd (målform), 8-1 første ledd andre punktum (skolekretsgrenser) og § 13-7 (SFO inkl vedtekter). Formannskapet kan delegerer myndighet til å gi forskrift med hjemmel i opplæringsloven § 2-2 fjerde ledd (skolerute) til administrasjonssjef. Delegeringen gjelder ikke avgjørelsesmyndighet som ligger til kommunestyret selv i henhold til lov, forskrift eller reglement, jfr kommuneloven § 8 nr. 3.

27.2 Administrasjonssjef

Utvalg for oppvekst og omsorg delegerer sin avgjørelsesmyndighet etter punkt 27.1 til administrasjonssjef med unntak av § 8-1 overføring av elever til annen skole. Kommunestyret delegerer sin myndighet til å begjære offentlig påtale etter opplæringsloven § 2-1 femte ledd til rådmannen, jfr punkt 27.1 til administrasjonssjef. Administrasjonssjef kan kun avgjøre enkeltsaker og saker som ikke er av prinsipiell betydning.

Saksopplysninger

Når delegasjonsreglementet for Kvæningen kommune ble behandlet skjedde det en glipp. Delegasjon etter Opplæringsloven ble foretatt fra Kommunestyret og ned til Utvalg for oppvekst og omsorg, men ikke videre ned til administrasjonen slik det har til hensikt å gjøre. Saken legges derfor fram på nytt for å få dette i orden.

I mellomtiden har kommunestyret fattet eget vedtak vedrørende overflytting av skoleelever. Kommunestyrets vedtak den 12.02.14 i sak 2014/7: *«Forslag om overføring av elever til annen skole behandles av Utvalg for oppvekst og omsorg ihht «Forskrift om skoletilhørighet i Kvæningen kommune» § 2.1. I § 2.1 innarbeides følgende: «Før vedtak fattes, skal det innhentes uttalelse fra Samarbeidsutvalget ved begge skolene». For øvrig gjelder «Forskrift om skoletilhørighet for Kvæningen kommune» §§ 1 – 6 slik det framgår av forskriften vedtatt av Kvæningen kommunestyre 15.10.2008. Forskriften om skoletilhørighet revideres.»* Vedtaket er tilpasset i det nye forslaget til punkt 27 i delegasjonsreglementet.

Vedlagt følger Opplæringsloven.

Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova).

Dato	LOV-1998-07-17-61
Departement	Kunnskapsdepartementet
Sist endret	LOV-2012-06-22-53 fra 01.01.2014, LOV-2013-06-21-98 fra 01.08.2013
Publisert	
Ikrafttredelse	27.11.1998, 01.08.1999, skoleåret 1999/2000
Endrer	
Kunngjort	
Kortittel	Opplæringslova - oppl

Kapitteloversikt:

Kapittel 1. Formål, verkeområde og tilpassa opplæring m.m. (§§ 1-1 - 1-5)

Kapittel 2. Grunnskolen (§§ 2-1 - 2-16)

Kapittel 3. Vidaregåande opplæring (§§ 3-1 - 3-13)

Kapittel 4. Vidaregåande opplæring i bedrift (§§ 4-1 - 4-8)

Kapittel 4A. Opplæring spesielt organisert for vaksne (§§ 4A-1 - 4A-13)

Kapittel 5. Spesialundervisning (§§ 5-1 - 5-9)

Kapittel 6. Samisk opplæring (§§ 6-1 - 6-4)

Kapittel 7. Skyss og innlosjering (§§ 7-1 - 7-6)

Kapittel 8. Organisering av undervisninga (§§ 8-1 - 8-4)

Kapittel 9. Leiing, funksjonar, utstyr og læremiddel i skolen (§§ 9-1 - 9-6)

Kapittel 9a. Elevane sitt skolemiljø (§§ 9a-1 - 9a-10)

Kapittel 10. Personalet i skolen m.m. (§§ 10-1 - 10-11)

Kapittel 11. Organ for brukarmedverknad i skolen (§§ 11-1 - 11-10)

Kapittel 12. Organ knytte til fagopplæring i bedrift (§§ 12-1 - 12-7)

Kapittel 13. Ansvar til kommunen, fylkeskommunen og staten (§§ 13-1 - 13-10)

Kapittel 14. Tilsyn m.m. (§§ 14-1 - 14-4)

Kapittel 15. Bruk av forvaltningslova. Opplysningsplikt m.m. (§§ 15-1 - 15-5)

Kapittel 16. Iverksetjing og overgangsreglar. Endringar i andre lover (§§ 16-1 - 16-2)

Jf. lov 4 juli 2003 nr. 84, Jf. *tidlegare* forordning 23 jan 1739, plakat 5 mai 1741, lover 1 juli 1816 §§ 1 og 2, 14 juli 1827, 26 aug 1854, 16 mai 1860, 22 mai 1869, 31 mai 1873, 19 juni 1878 nr. 2, 8 juni 1881 nr. 2 og 26 juni 1889 nr. 1 med tilleggslover 21 mars 1891, 6 juli 1892 nr. 1, 21 juli 1894 nr. 3, 9 mai 1896 nr. 1, 11 juni 1898 nr. 2, 31 mai 1900 nr. 1, 27 mars 1905, 15 aug 1908 nr. 3, 18 sep 1909 nr. 1, 2 juli 1910 nr. 2, 13 aug 1915 nr. 1, 19 mai 1917 nr. 1, 5 des 1917 nr. 2, 5 juli 1918 nr. 1, 25 feb 1921 nr. 1, 21 juli 1922 nr. 1, 1 aug 1924 nr. 1, 13 mai 1927 nr. 1, 1 juli 1927 nr. 5, 13 apr 1928 nr. 1, 29 apr 1932 nr. 1 og 21 juni

1935 nr. 5, 16 juli 1936 nr. 8 og 16 juli 1936 nr. 9 med tilleggslover 17 juni 1937 nr. 5, 8 nov 1946 nr. 1 § 25, 23 mai 1947 nr. 1, 4 juli 1947 nr. 1, 13 des 1948 nr. 2, 15 des 1950 nr. 8 § 14, 23 nov 1951 nr. 2 § 24, 17 juli 1953 nr. 14, 30 juni 1955 nr. 3, 14 des 1956 nr. 1, 28 juni 1957 nr. 6, lover 10 apr 1959 nr. 1, 13 juni 1969 nr. 24, 21 juni 1974 nr. 55.

Kapittel 1. Formål, verkeområde og tilpassa opplæring m.m.

0 Overskrifta endra med lov 20 juni 2008 nr. 48 (ikr. 1 aug 2008, etter res. 20 juni 2008 nr. 621).

§ 1-1. *Formålet med opplæringa*

Opplæringa i skole og lærebedrift skal, i samarbeid og forståing med heimen, opne dører mot verda og framtida og gi elevane og lærlingane historisk og kulturell innsikt og forankring.

Opplæringa skal byggje på grunnleggjande verdiar i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfridom, nestekjærleik, tilgjeving, likeverd og solidaritet, verdiar som òg kjem til uttrykk i ulike religionar og livssyn og som er forankra i menneskerettane.

Opplæringa skal bidra til å utvide kjennskapet til og forståinga av den nasjonale kulturarven og vår felles internasjonale kulturtradisjon.

Opplæringa skal gi innsikt i kulturelt mangfald og vise respekt for den einskilde si overtyding. Ho skal fremje demokrati, likestilling og vitskapleg tenkjemåte.

Elevane og lærlingane skal utvikle kunnskap, dugleik og holdningar for å kunne meistre liva sine og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet. Dei skal få utfalde skaparglede, engasjement og utforskartrøng.

Elevane og lærlingane skal lære å tenkje kritisk og handle etisk og miljøbevisst. Dei skal ha medansvar og rett til medverknad.

Skolen og lærebedrifta skal møte elevane og lærlingane med tillit, respekt og krav og gi dei utfordringar som fremjar danning og lærelyst. Alle former for diskriminering skal motarbeidast.

0 Endra med lover 17 sep 1999 nr. 74 (ikr. 17 sep 1999, etter res. 17 sep 1999 nr. 1011), 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2000, etter res. 30 juni 2000 nr. 645), 4 juli 2003 nr. 84 (ikr. 1 okt 2003), 19 des 2008 nr. 118 (ikr. 1 jan 2009, etter res. 19 des 2008 nr. 1424).

§ 1-2. *Verkeområdet for lova*

Lova gjeld grunnskoleopplæring og vidaregåande opplæring i offentlege skolar og lærebedrifter dersom ikkje noko anna er særskilt fastsett.

Lova gjeld også for grunnskoleopplæring i private grunnskolar som ikkje får statstilskott etter privatskolelova, og for privat heimeopplæring i grunnskolen.

For opplæring som er spesielt organisert for vaksne, og som kommunen eller fylkeskommunen har ansvaret for, gjeld kapittel 4A.

Etter søknad frå fylkeskommunen kan departementet gi løyve til at fylkeskommunen kan stå ansvarleg for vidaregåande opplæring i utlandet som har som formål at elevane skal få norsk vitnemål ved fullført og bestått opplæring. Opplæringslova gjeld for opplæringa. Så langt det er forsvarleg og nødvendig, kan departementet likevel gjere unntak frå føresegner i lova og forskrifter til lova. Departementet kan endre vilkåra når tilhøva tilseier det, og kan om nødvendig også kalle tilbake det løyvet som er gitt.

0 Endra med lover 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2000, etter res. 30 juni 2000 nr. 645), 20 juni 2008 nr. 48 (ikr. 1 aug 2008, etter res. 20 juni 2008 nr. 621), 19 des 2008 nr. 118 (ikr. 1 jan 2009, etter res. 19 des 2008 nr. 1424), 24 juni 2011 nr. 37 (ikr. 1 aug 2011, etter res. 24 juni 2011 nr. 639).

§ 1-3. *Tilpassa opplæring og tidleg innsats*

Opplæringa skal tilpassast evnene og føresetnadene hjå den enkelte eleven, lærlingen og lærekandidaten.

På 1. til 4. årstrinn skal kommunen sørgje for at den tilpassa opplæringa i norsk eller samisk og matematikk mellom anna inneber særleg høg lærartettleik, og er særleg retta mot elevar med svak dugleik i lesing og rekning.

0 Føyd til med lov 20 juni 2008 nr. 48 (ikr. 1 aug 2008, etter res. 20 juni 2008 nr. 621), tidlegare § 1-3 vart ny § 1-5, endra med lov 19 juni 2009 nr. 94 (ikr. 1 aug 2009, etter res. 19 juni 2009 nr. 675).

§ 1-4. *Forsøksverksemd*

Departementet kan etter søknad frå kommunen eller fylkeskommunen gi løyve til at det blir gjort avvik frå lova og forskriftene etter lova i samband med tidsavgrensa pedagogiske eller organisatoriske forsøk.

§ 1-5. *Forskrifter*

Kongen i statsråd kan gi forskrifter for å fylle ut dei overordna måla og prinsippa for opplæringa.

0 Endra med lov 20 juni 2008 nr. 48 (ikr. 1 aug 2008, etter res. 20 juni 2008 nr. 621), endra paragrafnummer frå § 1-3.

Kapittel 2. Grunnskolen

§ 2-1. *Rett og plikt til grunnskoleopplæring*

Barn og unge har plikt til grunnskoleopplæring, og rett til ein offentleg grunnskoleopplæring i samsvar med denne lova og tilhøyrande forskrifter. Plikten kan ivaretakast gjennom offentleg grunnskoleopplæring eller gjennom anna, tilsvarende opplæring.

Retten til grunnskoleopplæring gjeld når det er sannsynleg at barnet skal vere i Noreg i meir enn tre månader. Plikta til grunnskoleopplæring byrjar når opphaldet har vart i tre månader. Departementet kan i særlege tilfelle fritta elevar frå denne plikta.

Grunnskoleopplæringa skal til vanleg ta til det kalenderåret barnet fyller 6 år. Dersom det etter sakkunnig vurdering er tvil om barnet er komme tilstrekkeleg langt i utviklinga si til å starte i skolen, har barnet rett til å utsetje skolestarten eitt år dersom foreldra krev det. Etter sakkunnig vurdering og med skriftleg samtykke frå foreldra kan kommunen i særlege tilfelle vedta å utsetje skolestarten eitt år. Dersom foreldra søker om det eller samtykkjer, kan kommunen etter sakkunnig vurdering la eit barn ta til på skolen eitt år før når det innan 1. april har fylt 5 år.

Retten og plikta til opplæring varer til eleven har fullført det tiande skoleåret. Etter sakkunnig vurdering og med skriftleg samtykke frå foreldra kan kommunen heilt eller delvis vedta å fritta ein elev for opplæringsplikta dersom omsynet til eleven tilseier det.

Dersom ein elev utan å ha rett til det har fråvære frå den pliktige opplæringa, kan foreldra eller andre som har omsorg for eleven, straffast med bøter dersom fråværet kjem av at dei har handla forsettleg eller aktaust. Offentleg påtale blir ikkje reist utan når kommunen set fram krav om slik påtale.

0 Endra med lov 31 jan 2003 nr. 10.

§ 2-2. *Omfanget av grunnskoleopplæringa i tid*

Departementet gir forskrifter om samla tid til opplæring i grunnskolen.

Kommunen kan gi forskrifter om undervisningstid ut over timerammene i forskriftene etter første leddet. Kravet i § 38 første leddet bokstav c i forvaltningslova om kunnngjering i Norsk Lovtidend gjeld ikkje.

Opplæringa skal strekkje seg over minst 38 skoleveker innanfor ei ramme på 45 samanhengande veker i skoleåret.

Kommunen gir forskrifter om skole- og feriedagar i skoleåret for elevane. Forskrifta skal vere tilpassa avviklinga av nasjonale prøver. Kravet i § 38 første leddet bokstav c i forvaltningslova om kunnngjering i Norsk Lovtidend gjeld ikkje.

Departementet kan gi forskrifter om rammer for dagleg skoletid og om pausar for elevane.

§ 2-3. *Innhald og vurdering i grunnskoleopplæringa*

Grunnskoleopplæringa skal omfatte religion, livssyn og etikk, norsk, matematikk, framandspråk, kroppsøving, kunnskap om heimen, samfunnet og naturen, og estetisk, praktisk og sosial opplæring. Ein del av undervisningstida etter § 2-2 kan brukast til fag og aktivitetar som skolen og elevane vel, til leirskoleopplæring og til opplæring på andre skolar eller på ein arbeidsplass utanfor skolen. Kommunane avgjer sjølv korleis timar ut over minstetimetallet gitt i forskrifter etter § 2-2 skal brukast.

Grunnskolen er delt i eit barnetrinn og eit ungdomstrinn. Barnetrinnet omfattar 1.-7. årstrinn og ungdomstrinnet omfattar 8.-10. årstrinn.

Departementet gir forskrifter om fag, om mål for opplæringa, om omfanget av opplæringa i faga og om gjennomføringa av opplæringa. Departementet gir forskrifter om aktivitetar som ikkje er opplæring i fag. Departementet gir forskrifter om vurdering av elevar og privatistar og om klage på vurdering, om eksamen og om dokumentasjon.

Elevane skal vere aktivt med i opplæringa. Undervisningspersonalet skal tilretteleggje og gjennomføre opplæringa i samsvar med læreplanar gitt etter lova her. Rektor skal organisere skolen i samsvar med første leddet og forskrifter etter tredje leddet og i samsvar med § 1-1 og forskrifter etter § 1-5.

Etter søknad frå kommunen kan departementet gi ein skole løyve til avvik frå første leddet og frå forskrifter om læreplanar dersom kravet til opplæringa samla ikkje blir mindre. Før slikt løyve blir gitt, må det liggje føre fråsegn frå samarbeidsutvalet.

- 0 Endra med lover 17 sep 1999 nr. 74 (ikr. 17 sep 1999, etter res. 17 sep 1999 nr. 1011), 12 apr 2002 nr. 10 (ikr. 1 aug 2002, etter res. 12 apr 2002 nr. 349), 17 juni 2005 nr. 105 (ikr. 17 juni 2005, etter res. 17 juni 2005 nr. 660), 27 juni 2008 nr. 70 (ikr. 1 aug 2008, etter res. 27 juni 2008 nr. 724), 19 des 2008 nr. 118 (ikr. 1 jan 2009, etter res. 19 des 2008 nr. 1424), 19 juni 2009 nr. 94 (ikr. 1 aug 2009, etter res. 19 juni 2009 nr. 675).

§ 2-3 a. Fritak frå aktivitetar m.m. i opplæringa

Skolen skal vise respekt for elevane og foreldra sine religiøse og filosofiske overtydingar og sikre retten til likeverdig opplæring.

Elevar skal etter skriftleg melding frå foreldra få fritak frå dei delar av undervisninga ved den enkelte skolen som dei ut frå eigen religion eller eige livssyn opplever som utøving av ein annan religion eller tilslutning til eit anna livssyn, eller som dei på same grunnlag opplever som støytande eller krenkjande. Det er ikkje nødvendig å grunngi melding om fritak etter første punktum.

Det kan ikkje krevjast fritak frå opplæring om kunnskapsinnhaldet i dei ulike emna i læreplanen. Dersom skolen på eit slikt grunnlag ikkje godtek ei melding om fritak, må skolen behandle saka etter reglane om enkeltvedtak i forvaltningslova.

Skolen skal ved melding om fritak sjå til at fritaket blir gjennomført, og leggje til rette for tilpassa opplæring innanfor læreplanen.

Skoleeigaren skal årleg informere elevane og foreldra til elevar under 15 år om reglane for fritak og om innhaldet i opplæringa.

Elevar som har fylt 15 år, gir sjølv skriftleg melding som nemnt i første ledd.¹

- 0 Føyd til med lov 17 juni 2005 nr. 106 (ikr. 17 juni 2005, etter res. 17 juni 2005 nr. 661), endra med lov 27 juni 2008 nr. 70 (ikr. 1 aug 2008, etter res. 27 juni 2008 nr. 724).

1 Sjå no andre ledd.

§ 2-4. Undervisninga i faget religion, livssyn og etikk

Religion, livssyn og etikk er eit ordinært skolefag som normalt skal samle alle elevar. Undervisninga i faget skal ikkje vere forkynnande.

Undervisninga i religion, livssyn og etikk skal gi kjennskap til kristendommen, andre verdsreligionar og livssyn, kjennskap til kva kristendommen har å seie som kulturarv og til etiske og filosofiske emne.

Undervisninga i religion, livssyn og etikk skal bidra til forståing, respekt og evne til dialog mellom menneske med ulik oppfatning av trudoms- og livssynsspørsmål.

Undervisninga i religion, livssyn og etikk skal presentere ulike verdsreligionar og livssyn på ein objektiv, kritisk og pluralistisk måte. Dei same pedagogiske prinsippa skal leggjast til grunn for undervisninga i dei ulike emna.

- 0 Endra med lover 12 apr 2002 nr. 10 (ikr. 1 aug 2002, etter res. 12 apr 2002 nr. 349), 17 juni 2005 nr. 106 (ikr. 17 juni 2005, etter res. 17 juni 2005 nr. 661), 27 juni 2008 nr. 70 (ikr. 1 aug 2008, etter res. 27 juni 2008 nr. 724).

§ 2-5. Målformer i grunnskolen

Kommunen gir forskrifter om kva målform som skal vere hovudmål i dei enkelte skolane. Hovudmålet skal nyttast i skriftleg opplæring og i skriftleg arbeid. Frå og med 8. årstrinnet vel elevane sjølv kva skriftleg hovudmålform dei vil bruke.

I den munnlege opplæringa avgjer elevane og undervisningspersonalet sjølve kva for talemål dei vil bruke. Undervisningspersonalet og skoleleiinga skal likevel i størst mogleg grad ta omsyn til talemålet til elevane i ordval og uttrykksmåtar.

Foreldra vel målform i lærebøkene til elevane til og med 7. årstrinnet. Frå og med 8. årstrinnet vel elevane sjølv. I norskopplæringa skal elevane ha lærebøker på hovudmålet.

Når minst ti elevar på eitt av årstrinna 1-7 i ein kommune ønskjer skriftleg opplæring på eit anna hovudmål enn det kommunen har vedteke, har dei rett til å tilhøre ei eiga elevgruppe. Retten gjeld så lenge det er minst seks elevar igjen i denne gruppa. Når elevane er spreidde på fleire skolar i kommunen, vedtek foreldra med vanleg fleirtal kva skole tilbodet skal givast ved.

Elevar som blir overførte til ein ny skole med eit anna hovudmål enn det dei har hatt på årstrinna 1-4, har framleis rett til skriftleg opplæring på det opphavlege hovudmålet. Dei har rett til norskundervisning i eiga gruppe, uavhengig av kor mange dei er.

Dei to siste åra i grunnskolen skal elevane ha opplæring i begge målformer. Departementet kan gi forskrifter om fritak frå opplæring i sidemålet for elevar som får særleg språkopplæring.

I samband med skifte av hovudmål eller når eit fleirtal i kommunestyret eller minst 1/4 av dei røysteføre krev det, skal det haldast rådgjevande røysting. Røysterett har alle som bur i det området i kommunen som soknar til skolen, jf. § 8-1, og som har røysterett etter valgloven § 2-2. Røysterett i høve til skriftleg opplæring har dessutan foreldre eller forsytar til barn på barnesteget ved skolen, utan omsyn til bustad eller statsborgarskap. Departementet kan gi nærmare forskrifter.

- 0 Endra med lover 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2000, etter res. 30 juni 2000 nr. 645), 27 juni 2003 nr. 69 (ikr. 1 aug 2003, etter res. 27 juni 2003 nr. 774), 17 juni 2005 nr. 105 (ikr. 17 juni 2005, etter res. 17 juni 2005 nr. 660), 20 juni 2008 nr. 48 (ikr. 1 aug 2008, etter res. 20 juni 2008 nr. 621).

§ 2-6. Teiknspråkopplæring i grunnskolen

Elevar som har teiknspråk som førstespråk eller som etter sakkunnig vurdering har behov for slik opplæring, har rett til grunnskoleopplæring i og på teiknspråk. Omfanget av opplæringa i tid og innhaldet i opplæringa fastsetjast i forskrifter etter § 2-2 og § 2-3 i denne lova.

Kommunen kan bestemme at opplæringa i og på teiknspråk skal givast på ein annan stad enn den skolen eleven soknar til.

Barn under opplæringspliktig alder som har særlege behov for teiknspråkopplæring, har rett til slik opplæring. Departementet gir nærmare forskrifter.

Før kommunen gjer vedtak etter første og tredje leddet, skal det liggje føre ei sakkunnig vurdering.

- 0 Endra med lover 17 sep 1999 nr. 74 (ikr. 17 sep 1999, etter res. 17 sep 1999 nr. 1011), 20 juni 2008 nr. 48 (ikr. 1 aug 2008, etter res. 20 juni 2008 nr. 621).

§ 2-7. Finskopplæring for elevar med kvensk-finsk bakgrunn

Når minst tre elevar med kvensk-finsk bakgrunn ved grunnskolar i Troms og Finnmark krev det, har elevane rett til opplæring i finsk. Omfanget av opplæringa i tid og innhaldet i opplæringa fastsetjast i forskrifter etter § 2-2 og § 2-3 i denne lova. Frå og med 8. årstrinnet vel elevane sjølv om dei vil ha opplæring i finsk.

Departementet kan gi forskrifter om alternative former for opplæring etter første leddet når opplæringa ikkje kan givast av eigna undervisningspersonale på skolen.

- 0 Endra med lov 17 juni 2005 nr. 105 (ikr. 17 juni 2005, etter res. 17 juni 2005 nr. 660).

§ 2-8. Særskild språkopplæring for elevar frå språklege minoritetar

Elevar i grunnskolen med anna morsmål enn norsk og samisk har rett til særskild norskopplæring til dei har tilstrekkeleg dugleik i norsk til å følgje den vanlege opplæringa i skolen. Om nødvendig har slike elevar også rett til morsmålsopplæring, tospråkleg fagopplæring eller begge delar.

Morsmålsopplæringa kan leggjast til annan skole enn den eleven til vanleg går ved.

Når morsmålsopplæring og tospråkleg fagopplæring ikkje kan givast av eigna undervisningspersonale, skal kommunen så langt mogleg leggje til rette for anna opplæring tilpassa føresetnadene til elevane.

Kommunen skal kartleggje kva dugleik elevane har i norsk før det blir gjort vedtak om særskild språkopplæring. Slik kartlegging skal også utførast undervegs i opplæringa for elevar som får særskild språkopplæring etter føresegna, som grunnlag for å vurdere om elevane har tilstrekkeleg dugleik i norsk til å følgje den vanlege opplæringa i skolen.

Kommunen kan organisere særskilt opplæringstilbod for nykomne elevar i eigne grupper, klassar eller skolar. Dersom heile eller delar av opplæringa skal skje i slik gruppe, klasse eller skole, må dette fastsetjast i vedtaket om særskild språkopplæring. Vedtak om slik opplæring i særskilt organisert tilbod kan berre gjerast dersom dette er rekna for å vere til beste for eleven. Opplæring i særskilt organisert tilbod kan vare inntil to år. Vedtak kan berre gjerast for eitt år om gongen. I vedtaket kan det for denne perioden gjerast avvik frå læreplanverket for den aktuelle eleven i den utstrekning dette er nødvendig for å vareta eleven sitt behov. Vedtak etter dette leddet krev samtykkje frå elev eller føresette.

- 0 Endra med lover 4 juli 2003 nr. 84 (ikr. 1 okt 2003), 2 juli 2004 nr. 69 (ikr. 1 sep 2004, etter res. 2 juli 2004 nr. 1064), 19 juni 2009 nr. 94 (ikr. 1 aug 2009, etter res. 19 juni 2009 nr. 675), 22 juni 2012 nr. 53 (ikr. 1 aug 2012, etter res. 22 juni 2012 nr. 582).

§ 2-9. *Ordensreglement og liknande*

Kommunen skal gi forskrifter om ordensreglement for den enkelte grunnskolen. Reglementet skal gi reglar om rettane og pliktene til elevane så langt dei ikkje er fastsette i lov eller på annan måte. Reglementet skal innehalde reglar om åtferd, reglar om kva tiltak som skal kunne brukast mot elevar som bryt reglementet og reglar om framgangsmåten når slike saker skal behandlast.

Ordensreglementet skal gjerast kjent for elevane og foreldra. Kravet i § 38 første leddet bokstav c i forvaltningslova om kunngjering i Norsk Lovtidend gjeld ikkje.

Fysisk refsing eller anna krenkjande behandling må ikkje nyttast.

Før det blir teke avgjerd om refsing, blant anna om bortvising, skal eleven ha høve til å forklare seg munnleg for den som skal ta avgjerda.

§ 2-10. *Bortvising*

Kommunen kan fastsetje i ordensreglementet at elevar på årstrinna 8-10 som alvorleg eller fleire gonger bryt reglementet, kan visast bort frå undervisninga i inntil tre dagar, og at elevar på årstrinna 1-7 kan visast bort frå undervisninga for enkelttimar eller for resten av dagen.

Rektor sjølv vedtek bortvising etter å ha rådført seg med lærarane til eleven. Før det blir gjort vedtak, skal ein ha vurdert å bruke andre hjelpe- eller refsingstiltak. Foreldra til elevar på årstrinna 1-7 skal varslast før det blir sett i verk bortvising for resten av dagen.

Med mindre kommunen fastset noko anna, kan rektor bestemme at lærarane skal ha mynde til å ta avgjerd om bortvising frå eiga undervisning for ei opplæringsøkt, avgrensa til to klokketimar.

0 Endra med lover 17 juni 2005 nr. 105 (ikr. 17 juni 2005, etter res. 17 juni 2005 nr. 660), 25 juni 2010 nr. 49 (ikr. 1 aug 2010, etter res. 25 juni 2010 nr. 982).

§ 2-11. *Permisjon frå den pliktige opplæringa*

Når det er forsvarleg, kan kommunen etter søknad gi den enkelte eleven permisjon i inntil to veker.

Elevar som høyrer til eit trussamfunn utanfor Den norske kyrkja, har etter søknad rett til å vere borte frå skolen dei dagane trussamfunnet deira har helgedag. Det er eit vilkår for retten at foreldra sørgjer for nødvendig undervisning i permisjonstida, slik at eleven kan følgje med i den allmenne undervisninga etter at permisjonstida er ute.

§ 2-12. *Private grunnskolar*

Private grunnskolar må ha godkjenning av departementet. Det skal givast godkjenning når skolen oppfyller krava i andre og tredje leddet. Den som driv privat grunnskole utan godkjenning, kan straffast med bøter.

§§ 1-1, 1-3, 2-3, 2-3 a og 2-4 i lova med forskrifter gjeld for innhaldet og for vurdering i privat grunnskole så langt reglane ikkje kjem i strid med Noregs folkerettslege plikter.

For private grunnskolar gjeld også §§ 2-2, 2-5 første, andre, tredje og sjette ledd, 2-9, 2-10, 2-11, 8-2, 9-1, 9-2, 9-3, 9-4, 9-5, 9-6, kapittel 9a, §§ 10-1, 10-2, 10-6, 10-6a, 10-9, 11-1, 11-2, 11-3,¹ 11-4, 11-7, 11-10, 13-3b, 13-7a, 13-10, 14-1, 15-3 og 15-4.

Departementet kan gjere unntak frå krava i andre og tredje leddet for utanlandske og internasjonale grunnskolar i Noreg.

Departementet kan gi forskrift om sakshandsamingsreglar til utfylling av reglane i tjenesteloven om godkjenning av private grunnskolar etter føresegna her, medrekna sakshandsamingsfrist og rettsverknader av fristoverskriding. Unntak frå tjenesteloven § 11 annet ledd kan berre gjerast når det er grunnlagt med tvingande allmenne omsyn, medrekna omsynet til barn og unge under opplæring. Sakshandsamingsreglane kan vike av frå reglane i forvaltningslova.

0 Endra med lover 20 des 2002 nr. 112 (ikr. 1 apr 2003, etter res. 20 des 2002 nr. 1735), 27 juni 2003 nr. 69 (ikr. 1 aug 2003, etter res. 27 juni 2003 nr. 774), 17 juni 2005 nr. 106 (ikr. 17 juni 2005, etter res. 17 juni 2005 nr. 661), 29 juni 2007 nr. 91 (ikr. 1 aug 2007, etter res. 29 juni 2007 nr. 758), 19 des 2008 nr. 118 (ikr. 1 jan 2009, etter res. 19 des 2008 nr. 1424), 19 juni 2009 nr. 103 (ikr. 28 des 2009, etter res. 19 juni 2009 nr. 672), 25 juni 2010 nr. 49 (ikr. 1 aug 2010, etter res. 25 juni 2010 nr. 982), 22 juni 2012 nr. 53 (ikr. 1 jan 2014, etter res. 22 juni 2012 nr. 582).

1 § 11-3 er opphevd med lov 27 juni 2003 nr. 69.

§ 2-13. *Bruk av lova for privat opplæring i heimen*

§§ 1-1, 1-3, 2-3 og 2-4 i lova med forskrifter gjeld for innhaldet i privat grunnskoleopplæring i heimen så langt reglane ikkje kjem i strid med Noregs folkerettslege plikter.

0 Endra med lov 19 des 2008 nr. 118 (ikr. 1 jan 2009, etter res. 19 des 2008 nr. 1424).

§ 2-14. *Punktskriftoplæring m.m.*

Sterkt svaksynte og blinde elevar har rett til nødvendig opplæring i punktskrift og opplæring i bruk av nødvendige tekniske hjelpemiddel. Elevane har også rett til nødvendig opplæring i å ta seg fram på skolen, til og frå skolen og i heimemiljøet. Omfanget av opplæringa i tid og innhaldet i opplæringa blir fastsett i forskrift etter § 2-2 og § 2-3 i denne lova. Før det blir gjort vedtak om slik opplæring, skal det liggje føre sakkunnig vurdering.

0 Foyd til med lov 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2000, etter res. 30 juni 2000 nr. 645).

§ 2-15. *Rett til gratis offentleg grunnskoleopplæring*

Elevane har rett til gratis offentleg grunnskoleopplæring. Kommunen kan ikkje krevje at elevane eller foreldra dekkjer utgifter i samband med grunnskoleopplæringa, til dømes utgifter til undervisningsmateriell, transport i skoletida, leirskoleopphald, ekskursjonar eller andre turar som er ein del av grunnskoleopplæringa.

0 Foyd til med lov 31 jan 2003 nr. 10.

§ 2-16. *Opplæring av elevar med behov for alternativ og supplerande kommunikasjon (ASK)*

Elevar som heilt eller delvis manglar funksjonell tale og har behov for alternativ og supplerande kommunikasjon, skal få nytte eigna kommunikasjonsformer og nødvendige kommunikasjonsmiddel i opplæringa.

Når ein elev ikkje har eller kan få tilfredsstillande utbytte av det ordinære opplæringstilbodet, har eleven rett til spesialundervisning etter reglane i kapittel 5. Dette inkluderer nødvendig opplæring i å bruke alternativ og supplerande kommunikasjon.

0 Foyd til med lov 22 juni 2012 nr. 53 (ikr. 1 aug 2012, etter res. 22 juni 2012 nr. 582).

Kapittel 3. Vidaregåande opplæring

§ 3-1. *Rett til vidaregåande opplæring for ungdom*

Ungdom som har fullført grunnskolen eller tilsvarende opplæring, har etter søknad rett til tre års heiltids vidaregåande opplæring. I fag der læreplanen føreset lengre opplæringstid enn tre år, har ungdommen rett til opplæring i samsvar med den opplæringstida som er fastsett i læreplanen. Ungdom som har fylt 15 år, søker sjølv om inntak til den vidaregåande opplæringa.

Elevar, lærlingar og lærekandidatar har rett til opplæring i samsvar med denne lova og tilhøyrande forskrifter.

Heile retten må normalt takast ut i løpet av ein samanhengande periode på fem år, eller seks år når opplæringa heilt eller delvis blir gitt i lærebedrift, og innan utgangen av det året vedkommande fyller 24 år. Fylkeskommunen kan etter søknad gi eleven, lærlingen eller lærekandidaten løyve til utsetjing eller avbrot i opplæringa utan at retten tek slutt. Departementet gir forskrifter om kva forhold som skal gi rett til utsetjing eller avbrot.

Retten til vidaregåande opplæring blir etter søknad om omval utvida med inntil eitt opplæringsår.

Elev som etter reglane i kapittel 5 har rett til spesialundervisning, har rett til vidaregåande opplæring i inntil to år ekstra når eleven treng det i forhold til opplæringsmåla for den enkelte. Før fylkeskommunen gjer vedtak om utvida opplæringstid, skal det liggje føre sakkunnig vurdering av dei særlege behova eleven har. Retten gjeld også for elevar som har rett til opplæring i og på teiknspråk etter § 3-9, rett til opplæring i punktskrift etter § 3-10 eller rett til særskild språkopplæring etter § 3-12.

Søkjarar har rett til inntak til eitt av tre alternative utdanningsprogram på vidaregåande trinn I som dei har søkt på, og til to års vidaregåande opplæring innanfor utdanningsprogrammet. Søkjarar som etter kapittel 5 i lova har rett til spesialundervisning, og som på grunnlag av sakkunnig vurdering har særlege behov for eit særskilt utdanningsprogram på vidaregåande trinn I, har rett til inntak til dette utdanningsprogrammet etter forskrift fastsett av departementet.

Fylkeskommunen skal tilby anna opplæring dersom ein elev, ein lærling eller ein lærekandidat har særlege vanskar med å følgje den opplæringa som er vald.

Departementet gir forskrift om inntak.

Opplæringa i offentleg vidaregåande skole eller i lærebedrift er gratis. Fylkeskommunen har ansvaret for å halde elevane med nødvendige trykte og digitale læremiddel og digitalt utstyr. Elevane kan ikkje påleggjast å dekkje nokon del av utgiftene til dette utover det som følgjer av forskrift. Fylkeskommunen kan påleggje elevane, lærlingane og lærekandidatane å halde seg med anna individuelt utstyr som opplæringa til vanleg gjer det nødvendig å ha. Departementet kan gi nærmare forskrifter.

Ungdom med rett til vidaregåande opplæring etter paragrafen her kan, etter søknad og når det ligg føre særlege grunnar, i staden få vidaregåande opplæring etter § 4A-3.

- 0 Endra med lover 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2000, etter res. 30 juni 2000 nr. 645), 17 juni 2005 nr. 105 (ikr. 17 juni 2005, etter res. 17 juni 2005 nr. 660), 29 juni 2007 nr. 91 (ikr. 1 aug 2007, etter res. 29 juni 2007 nr. 758), 20 juni 2008 nr. 48 (ikr. 1 aug 2008, etter res. 20 juni 2008 nr. 621), 19 juni 2009 nr. 94 (ikr. 1 aug 2009, etter res. 19 juni 2009 nr. 675).

§ 3-2. Omfanget av den vidaregåande opplæringa i tid

Departementet gir forskrifter om samla tid til opplæring i den vidaregåande opplæringa, også om samla læretid for lærlingar og lærekandidatar.

Opplæringa i skole skal strekkje seg over minst 38 skoleveker innanfor ei ramme på 45 samanhengande veker i skoleåret.

Fylkeskommunen gir forskrifter om skole- og feriedagar i skoleåret for elevane. Forskrifta skal vere tilpassa avviklinga av nasjonale prøver. Kravet i § 38 første leddet bokstav c i forvaltningslova om kunngjering i Norsk Lovtidend gjeld ikkje.

Departementet kan gi forskrifter om rammer for dagleg skoletid og for pausar for elevane.

- 0 Endra med lov 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2000, etter res. 30 juni 2000 nr. 645).

§ 3-3. Opplæringsordninga for den vidaregåande opplæringa

Den vidaregåande opplæringa skal føre fram til studiekompetanse, yrkeskompetanse eller grunnkompetanse.

Opplæringa i skole skal omfatte vidaregåande trinn 1, vidaregåande trinn 2 og vidaregåande trinn 3. Kvar trinn skal normalt ha lengd som eitt skoleår.

Fagopplæringa omfattar normalt to års opplæring i skole og eitt års opplæring i bedrift. Når opplæring i bedrift blir kombinert med verdiskaping i bedrifta, kan opplæringa strekkje seg over to år. Departementet gir forskrift i medhald av § 3-4 første leddet om kva for fag som skal ha læretid i bedrift, og nærmare føresegnar om opplæringsordninga for dei ulike faga.

Fylkeskommunen kan i det enkelte tilfellet godkjenne lærekontrakt eller opplæringskontrakt som inneheld unntak frå den fastsette opplæringsordninga. Departementet kan gi nærmare forskrifter.

Dersom fylkeskommunen ikkje kan formidle opplæring i bedrift til dei som ønskjer slik opplæring, må også bedriftsdelen av opplæringa skje i skole.

Fylkeskommunen skal gi tilbod om opplæring som lærlingar og lærekandidatar ikkje kan få i lærebedrifta.

- 0 Endra med lover 17 sep 1999 nr. 74 (ikr. 17 sep 1999, etter res. 17 sep 1999 nr. 1011), 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2000, etter res. 30 juni 2000 nr. 645), 27 juni 2003 nr. 69 (ikr. 1 aug 2003, etter res. 27 juni 2003 nr. 774), 17 juni 2005 nr. 105 (ikr. 17 juni 2005, etter res. 17. juni 2005 nr. 660), 29 juni 2007 nr. 91 (ikr. 1 aug 2007, etter res. 29 juni 2007 nr. 758), 25 juni 2010 nr. 49 (ikr. 1 aug 2010, etter res. 25 juni 2010 nr. 982).

§ 3-4. Innhald og vurdering i den vidaregåande opplæringa

Departementet gir forskrifter om trinn og programområde, om fag, om mål for opplæringa, om omfanget av opplæringa i faga og om gjennomføringa av opplæringa. Departementet gir forskrifter om vurdering av elevar, lærlingar, lærekandidatar, privatistar og praksiskandidatar, om klage på vurderinga, om eksamen, om fag- og sveineprøve og om dokumentasjon. Departementet gir forskrifter om godskriving av tidlegare gjennomgådd opplæring eller praksis.

Elevane, lærlingane og lærekandidatane skal vere aktivt med i opplæringa. Undervisningspersonalet skal tilretteleggje og gjennomføre opplæringa i samsvar med læreplanar gitt etter lova her. Rektor skal organisere skolen i samsvar med forskrifter etter første leddet og i samsvar med §§ 1-1 og 3-3 og forskrifter etter § 1-5.

Departementet kan etter søknad frå fylkeskommunen gi ein skole løyve til avvik frå forskrifter om læreplanar. Før slikt løyve blir gitt, må det liggje føre fråsegn frå skoleutvalet.

- 0 Endra med lover 17 sep 1999 nr. 74 (ikr. 17 sep 1999, etter res. 17 sep 1999 nr. 1011), 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2000, etter res. 30 juni 2000 nr. 645), 17 juni 2005 nr. 105 (ikr. 17 juni 2005, etter res. 17. juni 2005 nr. 660), 19 des 2008 nr. 118 (ikr. 1 jan 2009, etter res. 19 des 2008 nr. 1424), 19 juni 2009 nr. 94 (ikr. 1 aug 2009, etter res. 19 juni 2009 nr. 675).

§ 3-5. Fag- og sveineprøve utan læreforhold og skole

Det er mogleg å ta fag- og sveineprøva på grunnlag av allsidig praksis i faget som er 25 prosent lengre enn den fastsette læretida. Fylkeskommunen avgjer om den praksisen kandidaten viser til, kan godkjennast, og kan i særlege tilfelle godkjenne kortare praksis.

- 0 Endra med lov 29 juni 2007 nr. 91 (ikr. 1 aug 2007, etter res. 29 juni 2007 nr. 758).

§ 3-6. Oppfølgingstenesta

Fylkeskommunen skal ha ei oppfølgingsteneste for ungdom som har rett til opplæring etter § 3-1, og som ikkje er i opplæring eller i arbeid. Tenesta gjeld til og med det året dei fyller 21 år. Tenesta omfattar også ungdom som har tapt opplæringsretten etter § 3-8 eller § 4-6.

Departementet gir forskrifter om oppgåvene til oppfølgingstenesta.

- 0 Endra med lov 17 juni 2005 nr. 105 (ikr. 17 juni 2005, etter res. 17 juni 2005 nr. 660).

§ 3-7. Ordensreglement og liknande

Fylkeskommunen skal gi forskrifter om ordensreglement for den enkelte vidaregåande skolen. Reglementet skal gi reglar om rettane og pliktene til elevane så langt dei ikkje er fastsette i lov eller på ein annan måte. Reglementet skal innehalde reglar om åtferd, reglar om kva for tiltak som skal kunne brukast mot elevar som bryt reglementet, og reglar om framgangsmåten når slike saker skal behandlast.

Ordensreglementet skal gjerast kjent for elevane og foreldra. Kravet i § 38 første leddet bokstav c i forvaltningslova om kunngjering i Norsk Lovtidend gjeld ikkje.

Fysisk refsing eller anna krenkjande behandling må ikkje nyttast.

Før det blir teke avgjerd om refsing, blant anna om bortvising eller tap av rettar, skal eleven ha høve til å forklare seg munnleg for den som skal ta avgjerda.

§ 3-8. Bortvising og tap av rettar

Fylkeskommunen kan fastsetje i ordensreglementet at elevar som alvorleg eller fleire gonger bryt reglementet, kan visast bort i inntil fem dagar. Rektor sjølv vedtek å vise bort ein elev etter leddet her etter å ha rådført seg med lærarane til eleven. Med mindre fylkeskommunen fastset noko anna, kan rektor bestemme at lærarane skal ha mynde til å ta avgjerd om bortvising frå eiga undervisning for ei opplæringsøkt, avgrensa til to klokkeimar.

Når ein elev vedvarande har vist ei framferd som i alvorleg grad går ut over orden og arbeidsro på skolen, eller når ein elev alvorleg forsømmer pliktene sine, kan eleven visast bort for resten av skoleåret. I samband med eit vedtak om bortvising for resten av skoleåret kan fylkeskommunen også vedta at eleven skal miste retten til vidaregåande opplæring etter § 3-1. Fylkeskommunen kan ikkje overlata til eit organ på skolen å treffe vedtak etter leddet her om bortvising eller tap av retten til vidaregåande opplæring.

Før det blir gjort vedtak om bortvising eller tap av rettar, skal ein vurdere om det er mogleg å bruke andre hjelpe- eller refsingstiltak.

- 0 Endra med lover 17 juni 2005 nr. 105 (ikr. 17 juni 2005, etter res. 17 juni 2005 nr. 660), 25 juni 2010 nr. 49 (ikr. 1 aug 2010, etter res. 25 juni 2010 nr. 982).

§ 3-9. Teiknspråkopplæring i den vidaregåande skolen

Ungdom som har rett til vidaregåande opplæring etter § 3-1 og som har teiknspråk som førstespråk, eller som etter sakkunnig vurdering har behov for slik opplæring, har rett til å velje vidaregåande opplæring i og på teiknspråk i eit teiknspråkleg miljø etter andre leddet, eller rett til å velje å bruke tolk i ordinære vidaregåande skolar. Det same gjeld vaksne som er tekne inn til vidaregåande opplæring utan rett etter § 3-1. Før fylkeskommunen gjer vedtak om slik opplæring, skal det ligge føre ei sakkunnig vurdering.

Med teiknspråkleg miljø er meint skolar som har tilrettelagde opplæringstilbod i og på teiknspråk for hørselshemma elevar.

Retten til opplæring i og på teiknspråk etter andre leddet er avgrensa til dei utdanningsprogramma og programområda desse skolane gir tilbod på. Delar av dette opplæringstilbodet kan givast med tolk.

Omfanget av opplæringa i tid og innhaldet i opplæringa blir fastsett i forskrifter etter § 3-2 og § 3-4 i denne lova.

Departementet kan gi nærmare forskrifter, mellom anna om inntak.

- 0 Føyd til med lov 17 sep 1999 nr. 74 (ikr. 1 aug 2000, etter res. 30 juni 2000 nr. 639), endra med lov 17 juni 2005 nr. 105 (ikr. 17 juni 2005, etter res. 17 juni 2005 nr. 660).

§ 3-10. Punktskriftopplæring m.m.

Sterkt svaksynte og blinde elevar har rett til nødvendig opplæring i punktskrift og opplæring i bruk av nødvendige tekniske hjelpemiddel. Elevane har også rett til nødvendig opplæring i å ta seg fram på skolen, til og frå skolen og i heimemiljøet. Omfanget av opplæringa i tid og innhaldet i opplæringa blir fastsett i forskrift etter § 3-2 og § 3-4 i denne lova. Før det blir gjort vedtak om slik opplæring, skal det liggje føre sakkunnig vurdering.

- 0 Føyd til med lov 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2000, etter res. 30 juni 2000 nr. 645).

§ 3-11. Mellomstatleg avtale om privat vidaregåande skole

Departementet kan godkjenne ein privat vidaregåande skole når det ligg føre ein mellomstatleg avtale om dette. I samband med godkjenninga kan departementet gjere unntak frå krava i opplæringslova og frå forskrift gitt i medhald av lova.

- 0 Føyd til med lov 29 juni 2007 nr. 91 (ikr. 1 aug 2007, etter res. 29 juni 2007 nr. 758).

§ 3-12. Særskild språkopplæring for elevar frå språklege minoritetar

Elevar i vidaregåande opplæring med anna morsmål enn norsk eller samisk har rett til særskild norskopplæring til dei har tilstrekkeleg dugleik i norsk til å følgje den vanlege opplæringa i skolen. Om nødvendig har slike elevar også rett til morsmålsopplæring, tospråkleg fagopplæring eller begge delar.

Morsmålsopplæringa kan leggjast til ein annan skole enn den eleven til vanleg går på.

Når morsmålsopplæring og tospråkleg fagopplæring ikkje kan givast av eigna undervisningspersonale, skal fylkeskommunen så langt som mogleg leggje til rette for anna opplæring tilpassa føresetnadene til elevane.

Fylkeskommunen skal kartleggje kva dugleik elevane har i norsk før det blir gjort vedtak om særskild språkopplæring. Slik kartlegging skal også utførast undervegs i opplæringa for elevar som får særskild språkopplæring etter føresegna, som grunnlag for å vurdere om elevane har tilstrekkeleg dugleik i norsk til å følgje den vanlege opplæringa i skolen.

Fylkeskommunen kan organisere særskilt opplæringstilbod for nykomne elevar i eigne grupper, klassar eller skolar. Dersom heile eller delar av opplæringa skal skje i slik gruppe, klasse eller skole, må dette fastsetjast i vedtaket om særskild språkopplæring. Vedtak om slik opplæring i særskilt organisert tilbod kan berre gjerast dersom dette er rekna for å vere til beste for eleven. Opplæring i særskilt organisert tilbod kan vare inntil to år. Vedtak kan berre gjerast for eitt år om gongen. I vedtaket kan det for denne perioden gjerast avvik frå læreplanverket for den aktuelle eleven i den utstrekning dette er nødvendig for å vareta eleven sitt behov. Vedtak etter dette leddet krev samtykkje frå elev eller føresette.

- 0 Føyd til med lov 20 juni 2008 nr. 48 (ikr. 1 aug 2008, etter res. 20 juni 2008 nr. 621), endra med lover 19 juni 2009 nr. 94 (ikr. 1 aug 2009, etter res. 19 juni 2009 nr. 675), 22 juni 2012 nr. 53 (ikr. 1 aug 2012, etter res. 22 juni 2012 nr. 582).

§ 3-13. Opplæring av elevar, lærlingar og lærekandidatar med behov for alternativ og supplerande kommunikasjon (ASK)

Elevar, lærlingar og lærekandidatar som heilt eller delvis manglar funksjonell tale, og har behov for alternativ og supplerande kommunikasjon, skal få nytte eigna kommunikasjonsformer og nødvendige kommunikasjonsmiddel i opplæringa.

Når ein elev eller lærekandidat ikkje har eller kan få tilfredsstillande utbytte av det ordinære opplæringstilbodet, har eleven eller lærekandidaten rett til spesialundervisning etter reglane i kapittel 5. Dette inkluderer nødvendig opplæring i bruk av alternativ og supplerande kommunikasjon.

- 0 Føyd til med lov 22 juni 2012 nr. 53 (ikr. 1 aug 2012, etter res. 22 juni 2012 nr. 582).

Kapittel 4. Vidaregåande opplæring i bedrift

§ 4-1. *Kven som er lærling og lærekandidat*

Lærling er etter denne lova den som har skrive ein lærekontrakt med sikte på fagprøve eller sveineprøve i fag som har læretid etter forskrifter gitt med heimel i § 3-4. Lærekandidat er etter denne lova den som har skrive ein opplæringskontrakt med sikte på ei mindre omfattande prøve enn fag- eller sveineprøve.

0 Endra med lover 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2000, etter res. 30 juni 2000 nr. 645), 29 juni 2007 nr. 91 (ikr. 1 aug 2007, etter res. 29 juni 2007 nr. 758).

§ 4-2. *Særlege rettar og plikter for lærlingen og lærekandidaten*

Lærlingen og lærekandidaten har rett til opplæring i samsvar med lærekontrakten og opplæringskontrakten.

Lærlingen og lærekandidaten er arbeidstakarar i den bedrifta dei har teikna arbeidsavtale med og er plasserte i, med dei rettane og pliktene som følgjer av lover og tariffavtalar. Der lærlingar og lærekandidatar har teikna både arbeidsavtale og lærekontrakt eller opplæringskontrakt med same part, kan arbeidsavtalen likevel ikkje hevast utan at lærekontrakten eller opplæringskontrakten kan hevast etter § 4-5 tredje leddet og § 4-6 siste leddet.

Når læretida etter kontrakten er over, eller når kontrakten blir heva etter § 4-6, fell også arbeidsavtalen bort. Dersom lærlingen eller lærekandidaten skal halde fram i bedrifta, må ein ny arbeidsavtale inngåast.

Lærlingar og lærekandidatar skal ha same tilgang på pedagogisk-psykologisk teneste som elevar i vidaregåande skole.

Lærekandidatar som ikkje har eller ikkje kan få tilfredsstillande utbytte av det ordinære opplæringstilbodet, har rett til spesialundervisning etter kapittel 5. For slik opplæring gjeld § 5-1, bortsett frå andre leddet siste setning, §§ 5-3, 5-4, 5-5 og 5-6 tilsvarande.

0 Endra med lover 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2000, etter res. 30 juni 2000 nr. 645), 29 juni 2007 nr. 91 (ikr. 1 aug 2007, etter res. 29 juni 2007 nr. 758).

§ 4-3. *Godkjenning av lærebedrift*

Bedrifter som tek på seg opplæring av ein eller fleire lærlingar eller lærekandidatar, må vere godkjende av fylkeskommunen. Som lærebedrift kan godkjennast private og offentlege verksemdar og organ for samarbeid mellom bedrifter som i fellesskap tek på seg opplæringsansvar (opplæringskontor eller opplæringsring). Lærebedrifta må vere fagleg vurdert av yrkesopplæringsnemnda før fylkeskommunen kan godkjenne bedrifta. Fylkeskommunen skal leggje avgjerande vekt på den faglege vurderinga frå yrkesopplæringsnemnda før endeleg vedtak blir gjort.

For at eit opplæringskontor eller ein opplæringsring skal bli godkjend, må dei enkelte bedriftene som inngår i kontoret eller ringen, vere godkjende av fylkeskommunen. Der samansetjinga av opplæringskontoret eller opplæringsringen endrar seg, skal kontoret eller ringen melde frå til fylkeskommunen, som skal vurdere godkjenninga på ny.

Ei lærebedrift må kunne gi ei opplæring som tilfredsstillar krava i forskrifter etter § 3-4 om innhaldet i opplæringa. Der lærebedrifta er eit opplæringskontor eller ein opplæringsring, skal dei samarbeidande bedriftene dokumentere at dei samla tilfredsstillar krava i forskriftene etter § 3-4 om innhaldet i opplæringa. Opplæringskontoret må ha føresegner som fastset tilhøvet mellom kontoret og medlemsbedriftene. Opplæringsringen må ha føresegner som fastset tilhøvet mellom dei samarbeidande bedriftene. Føresegnene skal fastsetje kva den enkelte bedrifta skal gi av opplæring, og delinga av tilskotet mellom bedriftene. Ei lærebedrift skal ha ein eller fleire fagleg kvalifiserte personar (fagleg leiar) som har ansvaret for opplæringa, og skal sjå til at opplæringslova med forskrifter blir oppfylt. Kvar enkelt bedrift skal ha ein eller fleire instruktørar som står føre opplæringa av lærlingane og lærekandidatane.

Departementet kan gi nærmare forskrifter om vilkår for godkjenning av lærebedrifter og tap av godkjenning.

0 Endra med lover 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2000, etter res. 30 juni 2000 nr. 645), 29 juni 2007 nr. 91 (ikr. 1 aug 2007, etter res. 29 juni 2007 nr. 758).

§ 4-4. *Rettane og pliktene til lærebedrifta m.m.*

Lærebedrifta pliktar å leggje til rette produksjonen og opplæringa slik at lærlingen og lærekandidaten kan nå måla i den fastsette læreplanen. Dersom lærekandidaten har krav på spesialundervisning etter kapittel 5, skal det utarbeidast individuell opplæringsplan, jf. § 5-5 første leddet. Lærebedrifta skal utvikle

ein intern plan for opplæringa, for å sikre at lærlingen eller lærekandidaten får ei opplæring som tilfredsstillar krava i læreplanen, eventuelt den individuelle opplæringsplanen. Ifall delar av opplæringa skal givast av andre enn lærebedrifta, skal lærebedrifta leggje til rette for dette.

Lærebedrifta skal skape eit godt arbeids- og læremiljø. Arbeids- og opplæringstida til lærlingen og lærekandidaten skal til saman ikkje vere lengre enn den arbeidstida som gjeld for andre arbeidstakarar i faget.

Lærebedrifta melder lærlingen til den fagprøva eller sveineprøva som blir halden nærmast den tida da læretida er ute. Lærekandidaten skal ved slutten av kontrakttida få høve til å gå opp til ei kompetanseprøve som viser det nivået opplæringa har ført fram til. Lærebedrifta stiller nødvendig arbeidsplass, materiale, reiskapar og assistenthjelp til rådvelde under prøva. Lærebedrifta får eigedomsretten til produktet. Dersom fagprøva, sveineprøva eller kompetanseprøva blir teken på ein skole og skolen dekkjer materialutgiftene, får skolen eigedomsretten til produktet av prøva.

Dersom lærebedrifta stansar eller utviklar seg på ein slik måte at ho ikkje lenger finn det mogleg å gi lærlingen eller lærekandidaten tilfredsstillande opplæring, skal ho melde frå til fylkeskommunen.

Lærebedrifter får tilskot til opplæringa frå fylkeskommunen etter forskrifter gitt av departementet.

0 Endra med lover 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2000, etter res. 30 juni 2000 nr. 645), 17 juni 2005 nr. 105 (ikr. 17 juni 2005, etter res. 17 juni 2005 nr. 660), 29 juni 2007 nr. 91 (ikr. 1 aug 2007, etter res. 29 juni 2007 nr. 758).

§ 4-5. Lærekontrakt og opplæringskontrakt

Det skal opprettast skriftleg lærekontrakt mellom lærebedrifta og lærlingen når læreforholdet tek til. Det skal opprettast skriftleg opplæringskontrakt mellom lærebedrifta og lærekandidaten når læreforholdet tek til. Det skal gå fram av kontrakten kven som har ansvaret for dei ulike delane av opplæringa etter den fastsette læreplanen.

For å bli gyldig må kontrakten godkjennast av fylkeskommunen, og han får da verknad frå den tida arbeidsforholdet tek til. Kontrakten skal vise til den eller dei arbeidsavtalane som lærlingen eller lærekandidaten har. Departementet kan gi nærmare forskrifter om innhaldet i og forma på kontrakten.

Lærlingar som har fylt 21 år og som inngår lærekontrakt med full opplæring i bedrift, jf. § 3-3 sjette leddet, skal ha ei prøvetid på seks månader. I prøvetida kan både lærebedrifta og lærlingen seie opp læreforholdet utan omsyn til § 4-6. Reglane i arbeidsmiljøloven §§ 15-3 og 15-6 gjeld også når lærlingen ikkje er skriftleg tilsett på ei bestemt prøvetid.

Det er ikkje nødvendig med samtykke frå verje når det blir skrivne kontrakt.

0 Endra med lover 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2000, etter res. 30 juni 2000 nr. 645), 17 juni 2005 nr. 62 (ikr. 1 jan 2006, etter res. 17 juni 2005 nr. 609), 29 juni 2007 nr. 91 (ikr. 1 aug 2007, etter res. 29 juni 2007 nr. 758).

§ 4-6. Endring og heving av lærekontrakt og opplæringskontrakt

Etter samtykke frå fylkeskommunen kan opplæringskontrakten mellom lærekandidaten og lærebedrifta endrast i løpet av kontrakttida til ordinær lærekontrakt med fagbrev eller sveinebrev som mål. Etter samtykke frå fylkeskommunen kan lærekontrakten mellom lærlingen og lærebedrifta i løpet av kontrakttida endrast til opplæringskontrakt med kompetanseprøve som mål.

Lærekontrakten eller opplæringskontrakten kan hevast av partane dersom dei er samde om det og etter at lærebedrifta har orientert fylkeskommunen skriftleg om det.

Etter samtykke frå fylkeskommunen kan kontrakten hevast av både lærebedrifta og av lærlingen eller lærekandidaten dersom

- a) den andre parten gjer seg skyldig i vesentlege brott på pliktene sine i arbeidsforholdet,
- b) lærlingen, lærekandidaten eller lærebedrifta viser seg ute av stand til å halde fram i læreforholdet, eller
- c) lærlingen eller lærekandidaten skriftleg seier frå at det er ei urimeleg ulempe for han eller ho å halde fram ut kontrakttida.

Fylkeskommunen avgjer i tilfelle når læreforholdet skal ta slutt. Lærebedrifta skal skrivne ut ein attest for den delen av kontrakttida som er gjennomført med ei fråsegn om denne delen av opplæringa.

Når lærlingen eller lærekandidaten frivillig hevar kontrakten, fell retten til vidaregåande opplæring etter § 3-1 bort dersom fylkeskommunen ikkje vedtek noko anna. Når det blir gjort vedtak om å heve ein kontrakt etter krav frå lærebedrifta, beheld lærlingen eller lærekandidaten retten til vidaregåande opplæring med mindre vedtaket fastset at retten fell bort.

Før det blir gjort vedtak om heving etter krav frå lærebedrifta eller før det blir gjort vedtak om tap av rettar, skal lærlingen eller lærekandidaten kunne forklare seg munnleg for den som skal gjere vedtaket.

Etter samtykke frå fylkeskommunen kan læretida avbrytast i samband med permisjon.

Dersom lærebedrifta stansar eller ikkje lenger fyller vilkåra for godkjenning etter § 4-3, eller dersom fylkeskommunen finn at opplæringa ikkje er tilfredsstillande, skal fylkeskommunen søkje å skaffe lærlingane eller lærekandidatane ny læreplass for resten av kontrakttida. Den nye lærebedrifta går inn i kontrakten i staden for den tidlegare lærebedrifta. Etter samtykke frå fylkeskommunen kan kontraktida i den nye lærebedrifta gjerest inntil eitt år lengre dersom opplæringa har vore mangelfull.

Lærekontrakten eller opplæringskontrakten kan ikkje endrast eller hevast på annan måte enn etter denne paragrafen. Unntak gjeld for lærlingar som har prøvetid etter § 4-5 tredje leddet.

- 0 Endra med lov 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2000, etter res. 30 juni 2000 nr. 645), 29 juni 2007 nr. 91 (ikr. 1 aug 2007, etter res. 29 juni 2007 nr. 758).

§ 4-7. Internkontroll i den enkelte lærebedrifta

Lærebedrifta skal ha intern kvalitetssikring, slik at lærlingen eller lærekandidaten får opplæring i samsvar med lova her og forskrifta til denne. Ein eller fleire representantar for arbeidstakarane skal saman med den eller dei faglege leiarane jamleg sjå til at lærebedrifta følgjer pliktene etter opplæringslova med forskrift.

Lærebedrifta skal årleg rapportere til fylkeskommunen om opplæringa av lærlingar og lærekandidatar. Departementet kan gi nærmare forskrifter om rapporteringsplikta til lærebedrifta.

- 0 Endra med lover 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2000, etter res. 30 juni 2000 nr. 645), 29 juni 2007 nr. 91 (ikr. 1 aug 2007, etter res. 29 juni 2007 nr. 758).

§ 4-8. Oppgåvene til fylkeskommunen knytte til fag- og yrkesopplæringa

Fylkeskommunen har også oppgåver etter §§ 4-3, 4-5 og 4-6, knytte til fag- og yrkesopplæringa. I samband med godkjenning av lærebedrifter skal fylkeskommunen rettleie og følgje opp bedriftene, i tillegg til å kontrollere at den enkelte bedrifta fyller krava for å få godkjenning.

Fylkeskommunen skal leggje fram for yrkesopplæringsnemnda saker som har betydning for fag- og yrkesopplæringa, før fylkeskommunen gjer vedtak i saka. Saker om godkjenning av lærebedrifter, tap av godkjenningar og kvalitetssystemet for fag- og yrkesopplæringa skal alltid leggjast fram for nemnda. Fylkeskommunen skal leggje vekt på det yrkesopplæringsnemnda har vedteke eller uttalt når han avgjer saker som gjeld fag- og yrkesopplæringa. I samband med godkjenning av lærebedrift eller vedtak om tap av godkjenning skal fylkeskommunen leggje avgjerande vekt på den faglege vurderinga frå yrkesopplæringsnemnda, jf. § 4-3.

Fylkeskommunen skriv ut fagbrev og sveinebrev på grunnlag av greidd prøve, og kompetansebevis for opplæring som er gjennomført.

Fylkeskommunen godkjenner praksis for kandidatar som melder seg til fagprøve eller sveineprøve utan læretid, jf. § 3-5.

Etter forslag frå yrkesopplæringsnemnda nemner fylkeskommunen opp ei, eller om nødvendig fleire prøvenemnder for dei faga det er prøveandidatar i. Fylkeskommunen kan eventuelt nemne opp prøvenemnder i samarbeid med andre fylkeskommunar.

- 0 Endra med lov 29 juni 2007 nr. 91 (ikr. 1 nov 2007, etter res. 29 juni 2007 nr. 758).

Kapittel 4A. Opplæring spesielt organisert for vaksne

- 0 Kapitlet føyd til med lov 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2000 med unntak av § 4A-1, § 4A-2, § 4A-7 og § 4A-8 som trådte ikr. 1 aug 2002, etter res. 30 juni 2000 nr. 645).

§ 4A-1. Rett til grunnskoleopplæring for vaksne

Dei som er over opplæringspliktig alder, og som treng grunnskoleopplæring, har rett til slik opplæring, så langt dei ikkje har rett til vidaregåande opplæring etter § 3-1. Retten til opplæring omfattar til vanleg dei faga ein treng for å få vitnemål for fullført grunnskoleopplæring for vaksne. Opplæringa skal tilpassast behovet til den enkelte.

Opplæringa og undervisningsmateriellet er gratis.

- 0 Føyd til med lov 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2002, etter res. 26 apr 2002 nr. 414).

§ 4A-2. Rett til spesialundervisning på grunnskolens område

Vaksne som ikkje har eller som ikkje kan få tilfredsstillande utbytte av det ordinære opplæringstilbodet for vaksne, har rett til spesialundervisning.

Vaksne som har særlege behov for opplæring for å kunne utvikle eller halde ved like grunnleggjande dugleik, har rett til slik opplæring.

For opplæring etter denne paragraf gjeld § 5-1 andre ledd bortsett frå siste punktum, og §§ 5-3, 5-4, 5-5 og 5-6 tilsvarande.

- 0 Føyd til med lov 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2002, etter res. 26 apr 2002 nr. 414), endra med lov 19 juni 2009 nr. 94 (ikr. 1 aug 2009, etter res. 19 juni 2009 nr. 675).

§ 4A-3. Rett til vidaregåande opplæring for vaksne

Vaksne som har fullført grunnskolen eller tilsvarande, men som ikkje har fullført vidaregåande opplæring, har etter søknad rett til vidaregåande opplæring. Første punktum gjeld vaksne frå og med det året dei fyller 25 år. Opplæringa for vaksne skal tilpassast behovet til den enkelte. Retten kan oppfyllast mellom anna ved fjernundervisningstilbod. Departementet gir nærmare forskrifter, mellom anna om kven retten omfattar, om inntak, rangering og førerett.

Vaksne som er tekne inn til vidaregåande opplæring, har rett til å fullføre opplæringsløpet. Dette gjeld sjølv om dei ikkje har rett til vidaregåande opplæring etter første leddet.

I fag der læreplanen føreset lengre opplæringstid enn tre år, har dei vaksne rett til opplæring i samsvar med den opplæringstida som er fastsett i læreplanen.

Opplæringa i offentleg vidaregåande skole eller i lærebedrift er gratis. Fylkeskommunen har ansvaret for å halde vaksne som får vidaregåande opplæring, med nødvendige trykte og digitale læremiddel og digitalt utstyr. Vaksne som får vidaregåande opplæring, kan ikkje påleggjast å dekkje nokon del av utgiftene til dette utover det som følgjer av forskrift. Fylkeskommunen kan påleggje vaksne som får vidaregåande opplæring, å halde seg med anna individuelt utstyr som opplæringa til vanleg gjer det nødvendig å ha. Departementet kan gi nærmare forskrifter.

Vaksne som har rett til vidaregåande opplæring har rett til vurdering av realkompetansen sin og til kompetansebevis. Personar som ikkje har rett til vidaregåande opplæring, skal få vurdert realkompetansen sin om dei blir vist til dette av kommune eller Arbeids- og velferdsetaten. Departementet kan gi nærmare forskrifter.

Fylkeskommunen skal gi kompetansebevis på grunnlag av realkompetansevurdering på vidaregåande opplærings nivå. Departementet kan gi nærmare forskrifter.

- 0 Føyd til med lov 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2000, etter res. 30 juni 2000 nr. 645), endra med lover 14 mars 2003 nr. 17, 16 juni 2006 nr. 20 (ikr. 1 juli 2006, etter res. 16 juni 2006 nr. 631), 29 juni 2007 nr. 91 (ikr. 1 aug 2007, etter res. 29 juni 2007 nr. 758), 20 juni 2008 nr. 48 (ikr. 1 aug 2008, etter res. 20 juni 2008 nr. 621).

§ 4A-4. Kommunen og fylkeskommunen si plikt til å sorgje for grunnskoleopplæring og vidaregåande opplæring for vaksne

For opplæringa etter dette kapitlet gjeld §§ 13-1 til 13-3a og 13-10.

Kommunen og fylkeskommunen kan nytte studieforbund, godkjente nettskolar og andre som gir tilbod om grunnskoleopplæring og vidaregåande opplæring for å oppfylle plikta til å gi opplæring til vaksne.

Kommunen og fylkeskommunen har ansvaret for at vaksne får dokumentert opplæringa som dei har gjennomført.

Kommunen og fylkeskommunen skal leggje til rette for at vaksne som får opplæring etter dette kapitlet, får høve til å ta aktivt del i arbeidet med å fremje eit godt læringsmiljø og utdanningstilbod.

Departementet gir nærmare forskrifter om vurdering, om klage på vurdering, om eksamen og om dokumentasjon.

- 0 Føyd til med lov 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2000, etter res. 30 juni 2000 nr. 645), endra med lover 12 apr 2002 nr. 10 (ikr. 12 apr 2002, etter res. 12 apr 2002 nr. 349), 27 juni 2003 nr. 69 (ikr. 1 aug 2003, etter res. 27 juni 2003 nr. 774), 19 juni 2009 nr. 95 (ikr. 1 jan 2010).

§ 4A-5. Kompetansekrav for undervisningspersonell

§ 10-1 med tilhøyrande forskrift gjeld tilsvarande for opplæring etter dette kapitlet. Departementet kan gi forskrifter om at ein likevel kan tilsetje personell utan formell pedagogisk kompetanse.

For opplæring etter § 4A-2 andre leddet gjeld ikkje § 10-1 med tilhøyrande forskrift. Opplæringa skal likevel skje under fagleg og pedagogisk rettleiing og ansvar.

- 0 Føyd til med lov 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2000, etter res. 30 juni 2000 nr. 645).

§ 4A-6. Innhaldet i opplæringa

§ 1-1 gjeld så langt det passar for opplæring etter dette kapitlet. Læreplanar etter §§ 1-5, 2-3, 3-4 og 6-4 gjeld med dei tilpassingar som følgjer av dette kapitlet.

- 0 Føyd til med lov 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2000, etter res. 30 juni 2000 nr. 645), endra med lover 19 des 2008 nr. 118 (ikr. 1 jan 2009, etter res. 19 des 2008 nr. 1424), 19 juni 2009 nr. 94 (ikr. 1 aug 2009, etter res. 19 juni 2009 nr. 675).

§ 4A-7. Skyss m.m.

Vaksne som ikkje har fullført grunnskolen, og som bur meir enn fire kilometer frå skolen, har rett til gratis skyss når dei får grunnskoleopplæring etter dette kapitlet.

Vaksne som på grunn av funksjonshemming, sjukdom eller skade har behov for det, har rett til gratis skyss utan omsyn til veglengda når dei får grunnskoleopplæring etter dette kapitlet. § 7-4 gjeld tilsvarande.

Kommunen skal innlosjere dei vaksne når dagleg skyss etter første og andre leddet ikkje er forsvarleg. Når det er nødvendig, gjeld tilsyn etter § 7-1 fjerde leddet tilsvarande.

Elles gjeld § 13-4 tilsvarande for dei pliktene som følgjer av denne paragrafen.

- 0 Føyd til med lov 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2002, etter res. 26 apr 2002 nr. 414).

§ 4A-8. Rådgiving

Vaksne med rett til opplæring etter §§ 4A-1 og 4A-2 har rett til rådgiving for å kartleggje kva tilbod den vaksne har behov for.

- 0 Føyd til med lov 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2002, etter res. 26 apr 2002 nr. 414).

§ 4A-9. Bortvising

Når ein elev eller deltakar vedvarande har vist ei framferd som i alvorleg grad går ut over orden og arbeidsro på skolen, eller når ein elev eller deltakar alvorleg forsømmer pliktene sine, kan kommunen/fylkeskommunen vise eleven/deltakaren bort frå resten av det kurset eleven/deltakaren er teken inn på. I samband med eit vedtak om bortvising for resten av kurset kan fylkeskommunen også vedta at eleven/deltakaren skal misse retten til vidaregåande opplæring etter § 4A-3.

Kommunen/fylkeskommunen kan ikkje overlata til eit organ på skolen å gjere vedtak etter denne paragrafen om bortvising eller tap av retten til opplæring.

Før det blir gjort vedtak om bortvising eller tap av rettar, skal ein vurdere om det er mogleg å bruke andre hjelpe- eller refsingstiltak.

- 0 Føyd til med lov 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2000, etter res. 30 juni 2000 nr. 645).

§ 4A-10. Tilsyn, kontroll og klage

§ 14-1, § 15-1 første leddet og § 15-2 gjeld også for opplæring etter dette kapitlet.

- 0 Føyd til med lov 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2000, etter res. 30 juni 2000 nr. 645).

§ 4A-11. Forsøk

§ 1-4 gjeld tilsvarande for opplæring etter dette kapitlet.

- 0 Føyd til med lov 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2000, etter res. 30 juni 2000 nr. 645).

§ 4A-12. Tilpassa opplæring

§ 1-3 første ledd gjeld tilsvarande for opplæring etter dette kapitlet.

- 0 Føyd til med lov 20 juni 2008 nr. 48 (ikr. 1 aug 2008, etter res. 20 juni 2008 nr. 621), endra med lov 19 juni 2009 nr. 94 (ikr. 1 aug 2009, etter res. 19 juni 2009 nr. 675).

§ 4A-13. Opplæring av vaksne med behov for alternativ og supplerande kommunikasjon (ASK)

Vaksne som heilt eller delvis manglar funksjonell tale og har behov for alternativ og supplerande kommunikasjon, skal få nytte eigna kommunikasjonsformer og nødvendige kommunikasjonsmiddel i opplæringa.

Vaksne som ikkje har eller kan få tilfredsstillande utbytte av det ordinære opplæringstilbodet, har rett til spesialundervisning etter reglane i § 4a-2.¹ Dette inkluderer nødvendig opplæring i å bruke alternativ og supplerande kommunikasjon.

⁰ Føyd til med lov 22 juni 2012 nr. 53 (ikr. 1 aug 2012, etter res. 22 juni 2012 nr. 582).

¹ Skal vel være § 4A-2.

Kapittel 5. Spesialundervisning

⁰ Endra med lov 17 juni 2005 nr. 105 (ikr. 17 juni 2005, etter res. 17 juni 2005 nr. 660).

§ 5-1. Rett til spesialundervisning

Elevar som ikkje har eller som ikkje kan få tilfredsstillande utbytte av det ordinære opplæringstilbodet, har rett til spesialundervisning.

I vurderinga av kva for opplæringstilbod som skal givast, skal det særleg leggast vekt på utviklingsutsiktene til eleven. Opplæringstilbodet skal ha eit slikt innhald at det samla tilbodet kan gi eleven eit forsvarleg utbytte av opplæringa i forhold til andre elevar og i forhold til dei opplæringsmåla som er realistiske for eleven. Elevar som får spesialundervisning, skal ha det same totale undervisningstimalet som gjeld andre elevar, jf. § 2-2 og § 3-2.

§ 5-2. (Oppheva med lov 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2002, etter res. 26 apr 2002 nr. 414).)

§ 5-3. Sakkunnig vurdering

Før kommunen eller fylkeskommunen gjer vedtak om spesialundervisning etter § 5-1 eller vedtak om spesialpedagogisk hjelp etter § 5-7, skal det liggje føre ei sakkunnig vurdering av dei særlege behova til eleven. Vurderinga skal vise om eleven har behov for spesialundervisning, og kva for opplæringstilbod som bør givast.

Den sakkunnige vurderinga skal blant anna greie ut og ta standpunkt til

- eleven sitt utbytte av det ordinære opplæringstilbodet
- lærevanskar hjå eleven og andre særlege forhold som er viktige for opplæringa
- realistiske opplæringsmål for eleven
- om ein kan hjelpe på dei vanskane eleven har innanfor det ordinære opplæringstilbodet
- kva for opplæring som gir eit forsvarleg opplæringstilbod.

Departementet kan gi nærmare forskrifter om den sakkunnige vurderinga.

Dersom vedtaket frå kommunen eller fylkeskommunen avvik frå den sakkunnige vurderinga, skal grunngevinga for vedtaket blant anna vise kvifor kommunen eller fylkeskommunen meiner at eleven likevel får eit opplæringstilbod som oppfyller retten etter § 5-1 eller § 5-7.

⁰ Endra med lov 20 juni 2008 nr. 48 (ikr. 1 aug 2008, etter res. 20 juni 2008 nr. 621).

§ 5-4. Nærmare om saksbehandlinga i samband med vedtak om spesialundervisning

Eleven eller foreldra til eleven kan krevje at skolen gjer dei undersøkingar som er nødvendige for å finne ut om eleven treng spesialundervisning, og eventuelt kva opplæring eleven treng. Undervisningspersonalet skal vurdere om ein elev treng spesialundervisning, og melde frå til rektor når slike behov er til stades. Skolen skal ha vurdert og eventuelt prøvd ut tiltak innanfor det ordinære opplæringstilbodet med sikte på å gi eleven tilfredsstillande utbytte før det blir gjort sakkunnig vurdering.

Før det blir gjort sakkunnig vurdering og før det blir gjort vedtak om å setje i gang spesialundervisning, skal det innhentast samtykke frå eleven eller frå foreldra til eleven. Med dei avgrensingane som følgjer av reglane om teieplikt og § 19 i forvaltningslova, har eleven eller foreldra til eleven rett til å gjere seg kjende med innhaldet i den sakkunnige vurderinga og til å uttale seg før det blir gjort vedtak.

Tilbod om spesialundervisning skal så langt råd er, formast ut i samarbeid med eleven og foreldra til eleven, og det skal leggast stor vekt på deira syn.

⁰ Endra med lov 21 juni 2013 nr. 98 (ikr. 1 aug 2013, etter res. 21 juni 2013 nr. 685).

§ 5-5. Unntak frå reglane om innhaldet i opplæringa og om kompetansekrav

Reglane om innhaldet i opplæringa i denne lova og i forskrifter etter denne lova gjeld for spesialundervisning så langt dei passar. For elev som får spesialundervisning, skal det utarbeidast individuell opplæringsplan. Planen skal vise mål for og innhaldet i opplæringa og korleis ho skal drivast. Også avvikande kontraktvilkår for lærlingar kan fastsetjast i den individuelle opplæringsplanen.

Skolen skal kvart halvår¹ utarbeide skriftleg oversikt over den opplæringa eleven har fått, og ei vurdering av utviklinga til eleven. Skolen sender oversikta og vurderinga til eleven eller til foreldra til eleven og til kommunen eller fylkeskommunen.

Krav etter § 10-2 kan fråvikast i vedtak om spesialundervisning dersom ei konkret vurdering av eleven og den spesialundervisninga som skal bli gitt, tilseier det.

0 Endra med lover 27 juni 2003 nr. 69 (ikr. 1 aug 2003, etter res. 27 juni 2003 nr. 774), 21 juni 2013 nr. 98 (ikr. 1 aug 2013, etter res. 21 juni 2013 nr. 685), 22 juni 2012 nr. 53 (ikr. 1 jan 2014, etter res. 22 juni 2012 nr. 582).

1 Skal vel være «ein gong i året», jf. lov 21 juni 2013 nr. 98 (ikr. 1 aug 2013). Ved en inkurie vart «kvart halvår» gjeninnført frå 1 jan 2014 med lov 22 juni 2012 nr. 53. Samstundes fell nytt andre punktum, «Utviklinga til eleven skal vurderast ut i frå måla som er satt i eleven sin individuelle opplæringsplan», bort att.

§ 5-6. Pedagogisk-psykologisk teneste

Kvar kommune og kvar fylkeskommune skal ha ei pedagogisk-psykologisk teneste. Den pedagogisk-psykologiske tenesta i ein kommune kan organiserast i samarbeid med andre kommunar eller med fylkeskommunen.

Tenesta skal hjelpe skolen i arbeidet med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling for å leggje opplæringa betre til rette for elevar med særlege behov. Den pedagogisk-psykologiske tenesta skal sørge for at det blir utarbeidd sakkunnig vurdering der lova krev det. Departementet kan gi forskrifter om dei andre oppgåvene til tenesta.

§ 5-7. Spesialpedagogisk hjelp for opplæringspliktig alder

Barn under opplæringspliktig alder som har særlege behov for spesialpedagogisk hjelp, har rett til slik hjelp. Hjelpa skal omfatte tilbod om foreldrerådgiving. Hjelpa kan knytast til barnehagar, skolar, sosiale og medisinske institusjonar og liknande, eller organiserast som eige tiltak. Hjelpa kan også givast av den pedagogisk-psykologiske tenesta eller av ein annan sakkunnig instans.

For spesialpedagogisk hjelp gjeld § 5-4 andre og tredje leddet i lova. § 5-5 andre leddet i lova gjeld så langt det passar.

§ 5-8. Helsetenestetilbod

Departementet kan gi forskrifter om helsetilsyn og medisinsk hjelp for elevar som får spesialundervisning.

§ 5-9. Statens plikt til å sørge for læremiddel

Departementet skal sørge for at det blir utarbeidd lærebøker og andre læremiddel for spesialundervisning.

Kapittel 6. Samisk opplæring

§ 6-1. Definisjonar

I lova her tyder

- same: person som kan skrivast inn i samemanntalet, jf. § 2-6 i lov 12. juni 1987 nr. 56 om Sametinget og andre samiske rettsforhold (samelova), og barn av dei som kan skrivast inn
- samisk: nordsamisk, sørsamisk eller lulesamisk
- samisk distrikt: 1) det samiske forvaltningsområdet etter § 3-1 i samelova, 2) andre kommunar eller delar av kommunar etter forskrifter gitt av Kongen i statsråd etter at Sametinget og dei kommunane og fylkeskommunane spørsmålet gjeld, har fått uttale seg.

§ 6-2. Samisk opplæring i grunnskolen

I samiske distrikt har alle i grunnskolealder rett til opplæring i og på samisk.

Utanfor samiske distrikt har minst ti elevar i ein kommune som ønskjer opplæring i og på samisk, rett til slik opplæring så lenge det er minst seks elevar igjen i gruppa.

Kommunen kan vedta å leggje opplæring på samisk til ein eller fleire skolar i kommunen.

Kommunen kan gi forskrifter om at alle i grunnskolealder i samiske distrikt skal ha opplæring i samisk.

Utanfor samiske distrikt har samar i grunnskolealder rett til opplæring i samisk. Departementet kan gi forskrifter om alternative former for slik opplæring når opplæringa ikkje kan givast med eigna undervisningspersonale på skolen.

Elevane avgjer sjølv om dei vil ha opplæring i og på samisk frå og med 8. årstrinnet etter første, andre og femte leddet.

0 Endra med lov 17 juni 2005 nr. 105 (ikr. 17 juni 2005, etter res. 17 juni 2005 nr. 660).

§ 6-3. Samisk vidaregåande opplæring

Samar i vidaregåande opplæring har rett til opplæring i samisk. Departementet kan gi forskrifter om alternative former for slik opplæring når opplæringa ikkje kan givast med eigna undervisningspersonale på skolen.

Departementet kan gi forskrifter om at visse skolar skal tilby opplæring i eller på samisk eller i særskilde samiske fag i den vidaregåande opplæringa innanfor visse kurs eller for visse grupper. Fylkeskommunen kan også elles tilby slik opplæring.

§ 6-4. Innhaldet i opplæringa

Forskrifter om læreplanar etter § 2-3 og § 3-4 skal gi pålegg om opplæring om den samiske folkegruppa og om språket, kulturen og samfunnslivet til denne folkegruppa i tilknytning til dei ulike fagområda. Innanfor rammer fastsette av departementet gir Sametinget forskrifter om innhaldet i slik opplæring.

Sametinget gir forskrifter om læreplanar for opplæring i samisk språk i grunnskolen og i den vidaregåande opplæringa, og om læreplanar for særskilde samiske fag i den vidaregåande opplæringa. Forskriftene må ligge innanfor omfangs- og ressursrammer fastsette av departementet.

Departementet gir forskrifter om andre særskilde læreplanar for grunnskoleopplæringa i samiske distrikt og for elevar elles som får samisk opplæring i grunnskole og i vidaregåande opplæring. Sametinget skal i samråd med departementet lage utkast til desse forskriftene.

0 Ikr. 1 aug 1999, etter res. 27 nov 1998 nr. 1096, men likevel slik at gjeldande læreplanverk for grunnskolen (L97 og L97S) og gjeldande læreplanar for vidaregåande opplæring blir vidareførte fram til Sametinget har vedteke nytt.
Endra med lov 30 juni 2006 nr. 57 (ikr. 1 jan 2007, etter res. 30 juni 2006 nr. 764).

Kapittel 7. Skyss og innlosjering

§ 7-1. Skyss og innlosjering i grunnskolen

Elevar i 2.-10. årstrinn som bur meir enn fire kilometer frå skolen har rett til gratis skyss. For elevar i 1. årstrinn er skyssgrensa to kilometer. Elevar som har særleg farleg eller vanskeleg skoleveg har rett til gratis skyss utan omsyn til veglengda.

Når det er nødvendig, har elevar rett til gratis båttransport utan omsyn til reiselengda.

Departementet gir nærmare forskrifter om tryggleiken til elevane under skoleskyssen.

Kommunen skal innlosjere elevar når dagleg skyss ikkje er forsvarleg. I vurderinga skal det særleg leggjast vekt på forhold som gjeld den enkelte eleven, til dømes alder, funksjonshemming, reisetid og tryggleik, og om dagleg skyss fører til ekstraordinære kostnader eller vanskar for kommunen. I tvilstilfelle avgjer foreldra om eleven skal skyssast eller innlosjerast.

Kommunen fører tilsyn med grunnskoleelevar som er innlosjerte.

0 Endra med lover 20 des 2002 nr. 112 (ikr. 1 apr 2003, etter res. 20 des 2002 nr. 1735), 20 juni 2008 nr. 48 (ikr. 1 aug 2008, etter res. 20 juni 2008 nr. 621).

§ 7-2. Skyss og innlosjering i den vidaregåande skolen

Elevar i vidaregåande skole som bur meir enn seks kilometer frå skolen, har rett til gratis skyss eller full skyssgodtgjersle. Når det er nødvendig, har elevar rett til gratis båttransport utan omsyn til reiselengda. Departementet kan gi forskrifter om at skyssbehovet til elevane i særskilde tilfelle kan dekkjast på andre måtar.

Departementet gir nærmare forskrifter om tryggleiken til elevane under skoleskyssen.

Fylkeskommunen skal hjelpe til med å skaffe losji for elevar i vidaregåande skole som bur slik til eller som har så lang veg at dei ikkje kan nytte dagleg skyss til skolen. Om nødvendig skal fylkeskommunen byggje elevheim.

0 Endra med lov 20 des 2002 nr. 112 (ikr. 1 apr 2003, etter res. 20 des 2002 nr. 1735).

§ 7-3. Skyss for funksjonshemma og mellombels skadde eller sjuke

Elevar som på grunn av funksjonshemming eller mellombels skade eller sjukdom har behov for skyss, har rett til det uavhengig av avstanden mellom heimen og opplæringsstaden.

Elevar som har plass i skolefritidsordninga, jf. opplæringslova § 13-7, og som på grunn av funksjonshemming eller mellombels skade eller sjukdom har behov for skyss, har rett til skyss til og frå skolefritidsordninga. Retten omfattar ikkje skyss i skoleferiane. Retten til skyss gjeld uavhengig av avstanden mellom heimen og skolefritidsordninga.

0 Endra med lov 25 juni 2010 nr. 49 (ikr. 1 aug 2010, etter res. 25 juni 2010 nr. 982).

§ 7-4. Reisefølgje og tilsyn

Elevane har rett til nødvendig reisefølgje. Elevane har rett til nødvendig tilsyn når det blir ventetid før undervisningstida tek til og etter at undervisningstida er slutt. Retten til nødvendig reisefølgje og til nødvendig tilsyn gjeld også for barn som har rett til skyss til og frå skolefritidsordninga etter § 7-3 andre ledd.

0 Endra med lov 25 juni 2010 nr. 49 (ikr. 1 aug 2010, etter res. 25 juni 2010 nr. 982).

§ 7-5. (Oppheva med lov 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2002, etter res. 26 apr 2002 nr. 414).)

§ 7-6. Skyss for barn under opplæringspliktig alder

Barn med rett til spesialpedagogisk hjelp etter § 5-7 har rett til skyss når det på grunn av særlege omsyn er nødvendig for å kunne ta imot denne hjelpa. § 7-1 tredje og fjerde leddet og § 7-4 gjeld tilsvarande.

Kapittel 8. Organisering av undervisninga

§ 8-1. Skolen

Grunnskoleelevane har rett til å gå på den skolen som ligg nærast eller ved den skolen i nærmiljøet som dei soknar til. Kommunen kan gi forskrifter om kva for skole dei ulike områda i kommunen soknar til. Kravet i § 38 første leddet bokstav c i forvaltningslova om kunngjering i Norsk Lovtidend gjeld ikkje.

To eller fleire kommunar kan avtale at område i ein kommune soknar til ein skole i nabokommunen. Elles gjeld retten etter første ledd første punktum. Kommunane må gi likelydande forskrift om kva for område i kommunane som soknar til denne skolen. Kommunane skal opprette ein skriftleg samarbeidsavtale. Kommunestyret vedtar sjølv avtalen og endringar i denne. Samarbeidsavtalen skal minst innehalde fråsegn om:

- opprekning av avtalepartane og kva kommune som skal drifte skolen som dei gitte områda soknar til
- det økonomiske oppgjeret mellom kommunane, som kostnader til skyssordning
- varigheita på avtalen
- reglar for å tre ut av og avvikle samarbeidet, og
- anna som etter lov krev avtale.

Etter søknad kan eleven takast inn på annan skole enn den eleven soknar til.

Når omsynet til dei andre elevane tilseier det, kan ein elev i særlege tilfelle flyttast til ein annan skole enn den skolen eleven har rett til å gå på etter første leddet. Før det blir gjort vedtak om å flytte ein elev, skal ein ha prøvd andre tiltak. Når det er nødvendig, kan eleven flyttast til ein skole utanfor kommunen, men ikkje slik at eleven må flytte ut av heimen eller at skoleskyssen blir uforsvarelg¹ lang.

0 Endra med lover 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2000, etter res. 30 juni 2000 nr. 645), 21 juni 2013 nr. 98 (ikr. 1 aug 2013, etter res. 21 juni 2013 nr. 685).

1 Skal vel være «uforsvarleg».

§ 8-2. Organisering av elevane i klassar eller basisgrupper

I opplæringa skal elevane delast i klassar eller basisgrupper som skal vareta deira behov for sosialt tilhør. For delar av opplæringa kan elevane delast i andre grupper etter behov. Til vanleg skal organiseringa ikkje skje etter fagleg nivå, kjønn eller etnisk tilhør. Klassane, basisgruppene og gruppene må ikkje vere større enn det som er pedagogisk og tryggleiksmessig forsvarleg.

Klassen eller basisgruppa skal ha ein eller fleire lærarar (kontaktlærarar) som har særleg ansvar for dei praktiske, administrative og sosialpedagogiske gjeremåla som gjeld klassen eller basisgruppa og dei elevane som er der, mellom anna kontakten med heimen.

0 Endra med lover 27 juni 2003 nr. 69 (ikr. 1 aug 2003, etter res. 27 juni 2003 nr. 774), 19 juni 2009 nr. 94 (ikr. 1 aug 2009, etter res. 19 juni 2009 nr. 675).

§ 8-3. Forholdstal mellom talet på lærarar og talet på elevar

Departementet kan fastsette nærmare forskrifter om forholdstal mellom talet på lærarar og talet på elevar per skole eller per kommune. Forholdstalet kan variere på ulike trinn.

0 Oppheva med lov 27 juni 2003 nr. 69 (ikr. 1 aug 2003, etter res. 27 juni 2003 nr. 774), føyd til att med lov 21 juni 2013 nr. 98 (ikr. 1 aug 2013, etter res. 21 juni 2013 nr. 685).

§ 8-4. (Oppheva med lov 27 juni 2003 nr. 69 (ikr. 1 aug 2003, etter res. 27 juni 2003 nr. 774).)

Kapittel 9. Leing, funksjonar, utstyr og læremiddel i skolen

§ 9-1. Leing

Kvar skole skal ha ei forsvarleg fagleg, pedagogisk og administrativ leing.

Opplæringa i skolen skal leiast av rektorar. Rektorane skal halde seg fortrulege med den daglege verksemda i skolane og arbeide for å vidareutvikle verksemda. Den som skal tilsetjast som rektor, må ha pedagogisk kompetanse og nødvendige leiareigenskapar. Rektorar kan tilsetjast på åremål.

Departementet kan etter søknad gjere unntak frå reglane i andre ledd og gi høve til andre måtar å organisere leiinga på.

0 Endra med lover 27 juni 2003 nr. 69 (ikr. 1 jan 2004, etter res. 27 juni 2003 nr. 774), sjå den lova II, 17 juni 2005 nr. 105 (ikr. 17 juni 2005, etter res. 17 juni 2005 nr. 660).

§ 9-2. Rådgiving og skolebibliotek

Elevane har rett til nødvendig rådgiving om utdanning, yrkestilbod og yrkesval og om sosiale spørsmål. Departementet gir nærmare forskrifter.

Elevane skal ha tilgang til skolebibliotek. Departementet kan gi nærmare forskrifter.

§ 9-3. Utstyr

Skolane skal ha tilgang til nødvendig utstyr, inventar og læremiddel.

0 Endra med lov 20 des 2002 nr. 112 (ikr. 1 apr 2003, etter res. 20 des 2002 nr. 1735).

§ 9-4. Lærebøker og andre læremiddel

I andre fag enn norsk kan det berre brukast lærebøker og andre læremiddel som ligg føre på bokmål og nynorsk til same tid og same pris. I særlege tilfelle kan departementet gjere unntak frå denne regelen.

Norske og samiske lærebøker og tilsvarende digitale læremiddel som blir brukte i skolen, skal vere i samsvar med offisiell rettskriving. Nynorskutgåvene skal følgje læreboknormalen. Med lærebøker er her meint alle trykte læremiddel som elevane regelmessig bruker for å nå vesentlege delar av kompetansemåla i eit fag.

Lesebøkene i norskfaget i grunnskolen skal ha nok tilfang på begge målformer slik at elevane lærer å lese både bokmål og nynorsk.

Ordlister og ordbøker til skolebruk skal godkjennast av Språkrådet.

Departementet gir nærmare forskrifter om kva læremiddel som er omfatta av kravet i første leddet.

Reglane i første og fjerde ledd gjeld ikkje for samiske læremiddel.

0 Endra med lover 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2000, etter res. 30 juni 2000 nr. 645), 17 juni 2005 nr. 105 (ikr. 17 juni 2005, etter res. 17 juni 2005 nr. 660), 25 juni 2010 nr. 49 (ikr. 1 aug 2010, etter res. 25 juni 2010 nr. 982).

§ 9-5. *Skoleanlegga*

Kommunen skal sørgje for tenlege grunnskolar.

Til vanleg bør det ikkje skipast grunnskolar med meir enn 450 elevar.

På grunnskolar og i kombinerte anlegg for skole og andre formål må det ikkje kunne serverast alkohol eller takast med alkohol til nyting under arrangement i offentleg som privat regi. I kombinerte anlegg for skole og andre formål kan det i særlege høve gjerast unntak når desse anlegga vert nytta til kulturelle og sosiale føremål utanom skoletida.

§ 9-6. *Om reklame i skolen*

Skoleeigaren skal sørgje for at elevane ikkje blir utsette for reklame som er eigna til å skape kommersielt press, eller som i stor grad kan påverke holdningar, åtferd og verdiar, mellom anna på skolens område, i lærebøker og andre læremiddel som blir nytta i opplæringa. Departementet kan gi nærmare forskrifter.

0 Føyd til med lov 29 juni 2007 nr. 91 (ikr. 1 aug 2007, etter res. 29 juni 2007 nr. 758).

Kapittel 9a. Elevane sitt skolemiljø

0 Kapitlet føyd til med lov 20 des 2002 nr. 112 (ikr. 1 apr 2003, etter res. 20 des 2002 nr. 1735).

§ 9a-1. *Generelle krav*

Alle elevar i grunnskolar og vidaregåande skolar har rett til eit godt fysisk og psykososialt miljø som fremjar helse, trivsel og læring.

0 Føyd til med lov 20 des 2002 nr. 112 (ikr. 1 apr 2003, etter res. 20 des 2002 nr. 1735).

§ 9a-2. *Det fysiske miljøet*

Skolane skal planleggjast, byggjast, tilretteleggjast og drivast slik at det blir teke omsyn til tryggleiken, helsa, trivselen og læringa til elevane.

Det fysiske miljøet i skolen skal vere i samsvar med dei faglege normene som fagmyndigheitene til kvar tid anbefalar. Dersom enkelte miljøtilhøve avvik frå desse normene, må skolen kunne dokumentere at miljøet likevel har tilfredsstillande verknad for helsa, trivselen og læringa til elevane.

Alle elevar har rett til ein arbeidsplass som er tilpassa behova deira. Skolen skal innreiast slik at det blir teke omsyn til dei elevane ved skolen som har funksjonshemmingar.

Dersom ein elev eller forelder, eller eit av råda eller utvala ved skolen der desse er representerte, ber om tiltak for å rette på fysiske miljøtilhøve, skal skolen snarast mogleg behandle saka etter reglane om enkeltvedtak i forvaltningslova. Om skolen ikkje innan rimeleg tid har teke stilling til saka, vil det likevel kunne klagast etter føresegnene i forvaltningslova som om det var gjort enkeltvedtak.

0 Føyd til med lov 20 des 2002 nr. 112 (ikr. 1 apr 2003, etter res. 20 des 2002 nr. 1735).

§ 9a-3. *Det psykososiale miljøet*

Skolen skal aktivt og systematisk arbeide for å fremje eit godt psykososialt miljø, der den enkelte eleven kan oppleve tryggleik og sosialt tilhør.

Dersom nokon som er tilsett ved skolen, får kunnskap eller mistanke om at ein elev blir utsett for krenkjande ord eller handlingar som mobbing, diskriminering, vald eller rasisme, skal vedkommande snarast undersøkje saka og varsle skoleleiinga, og dersom det er nødvendig og mogleg, sjølv gripe direkte inn.

Dersom ein elev eller forelder ber om tiltak som vedkjem det psykososiale miljøet, deriblant tiltak mot krenkjande åtfærd som mobbing, diskriminering, vald eller rasisme, skal skolen snarast mogleg behandle saka etter reglane om enkeltvedtak i forvaltningslova. Om skolen ikkje innan rimeleg tid har teke stilling til saka, vil det likevel kunne klagast etter føresegnene i forvaltningslova som om det var gjort enkeltvedtak.

0 Føyd til med lov 20 des 2002 nr. 112 (ikr. 1 apr 2003, etter res. 20 des 2002 nr. 1735).

§ 9a-4. Systematisk arbeid for å fremje helse, miljøet og tryggleiken til elevane (internkontroll)

Skolen skal aktivt drive eit kontinuerleg og systematisk arbeid for å fremje helse, miljøet og tryggleiken til elevane, slik at krava i eller i medhald av dette kapitlet blir oppfylte. Skoleleiinga har ansvaret for den daglege gjennomføringa av dette. Arbeidet skal gjelde det fysiske så vel som det psykososiale miljøet.

0 Føyd til med lov 20 des 2002 nr. 112 (ikr. 1 apr 2003, etter res. 20 des 2002 nr. 1735).

§ 9a-5. Elevdeltaking i skolemiljøarbeidet

Elevane skal engasjerast i planlegginga og gjennomføringa av det systematiske arbeidet for helse, miljø og tryggleik ved skolen. Skolen skal leggje oppgåver til rette for elevane etter kva som er naturleg for dei enkelte årstrinna.

Elevrådet kan nemne opp skolemiljørepresentantar til å vareta elevane sine interesser overfor skolen og myndighetene i saker som har med skolemiljøet å gjere. Skolemiljørepresentantane deltek i planlegginga og gjennomføringa av det systematiske helse-, miljø- og tryggingarbeidet ved skolen i den grad det vedkjem skolemiljøet for elevane.

Elevane kan møte med inntil to skolemiljørepresentantar i arbeidsmiljøutvalet eller anna samarbeidsorgan der eit slikt er oppretta ved skolen i samsvar med arbeidsmiljøloven kapittel 7, når dette behandlar spørsmål som vedkjem skolemiljøet for elevane. Skolemiljørepresentantane har da talerett og rett til å få meininga si protokollert. Skolemiljørepresentantane skal ikkje vere til stades når utvalet behandlar saker som er omfatta av teieplikt etter lover eller forskrifter.

Skolemiljørepresentantane har rett til den informasjon som trengst for oppdraget, så langt informasjonen ikkje er omfatta av teieplikt etter lover eller forskrifter.

Skolemiljørepresentantane har rett til den opplæring og det fritak frå undervisningstimar som trengst for å skjømte oppgåvene.

0 Føyd til med lov 20 des 2002 nr. 112 (ikr. 1 apr 2003, etter res. 20 des 2002 nr. 1735), endra med lover 17 juni 2005 nr. 105 (ikr. 17 juni 2005, etter res. 17 juni 2005 nr. 660), 17 juni 2005 nr. 62 (ikr. 1 jan 2006, etter res. 17 juni 2005 nr. 609).

§ 9a-6. Informasjonsplikt og uttalerett

Samarbeidsutvalet, skoleutvalet, skolemiljøutvalet og dessutan elevrådet og forelderrådet skal haldast løpande underretta om alle tilhøve - deriblant hendingar, planar og vedtak - som har vesentleg betydning for skolemiljøet. Råda og utvala har på førespurnad rett til å få framlagt dokumentasjon for det systematiske helse-, miljø- og tryggleiksarbeidet ved skolen.

Råda og utvala som er nemnde i første ledd, skal så tidleg som mogleg takast med i planlegginga og gjennomføringa av miljøtiltak ved den enkelte skolen, og har rett til å uttale seg og komme med framlegg i alle saker som har betydning for skolemiljøet.

Dersom skolen blir klar over tilhøve ved skolemiljøet som kan ha negativ verknad for helse til elevane, skal elevane og dei føresette snarast mogleg varslast om det.

0 Føyd til med lov 20 des 2002 nr. 112 (ikr. 1 apr 2003, etter res. 20 des 2002 nr. 1735), endra med lov 17 juni 2005 nr. 105 (ikr. 17 juni 2005, etter res. 17 juni 2005 nr. 660).

§ 9a-7. Straff

Med bøter eller fengsel i inntil 3 månader eller begge delar blir den straffa som forsettleg eller aktaust bryt krava i dette kapitlet eller i forskrifter gitt i medhald av det.

Medverknad blir straffa på same måten.

Fristen for forelding er fem år for brot på reglar i dette kapitlet som gjeld psykososialt skolemiljø. Elles gjeld reglane i straffelova om opphør av straff ved forelding.

- 0 Føyd til med lov 20 des 2002 nr. 112 (ikr. 1 apr 2003, etter res. 20 des 2002 nr. 1735), endra med lov 21 juni 2013 nr. 98 (ikr. 1 aug 2013, etter res. 21 juni 2013 nr. 685). Vert endra med lov 20 mai 2005 nr. 28 (ikr. frå den tid som vert fastsett ved lov) som endra med lov 19 juni 2009 nr. 74.

§ 9a-8. Erstatningsansvar og bevisbyrde

Reglane i lov 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning kapittel 2 gjeld for saker om psykososialt skolemiljø etter reglane i dette kapitlet.

Hvis det i saker etter første ledd ligg føre tilhøve som gir grunn til å tro at skoleeigar ikkje har følgd opp reglane i eller i medhald av opplæringslova kapittel 9a om psykososialt skolemiljø, skal dette leggjast til grunn med mindre skoleeigaren gjer noko anna truleg.

- 0 Føyd til med lov 21 juni 2013 nr. 98 (ikr. 1 aug 2013, etter res. 21 juni 2013 nr. 685), tidlegare § 9a-8 endra paragrafnummer til § 9a-9.

§ 9a-9. Skolefritidsordninga

Føresegnene i dette kapitlet gjeld også for skolefritidsordning oppretta etter lova her.

- 0 Føyd til med lov 20 des 2002 nr. 112 (ikr. 1 apr 2003, etter res. 20 des 2002 nr. 1735), endra med lov 21 juni 2013 nr. 98 (ikr. 1 aug 2013, etter res. 21 juni 2013 nr. 685), endra paragrafnummer frå § 9a-8.

§ 9a-10. Forskrifter

Departementet kan gi nærmare forskrifter om skolemiljøet til elevane.

- 0 Føyd til med lov 20 des 2002 nr. 112 (ikr. 1 apr 2003, etter res. 20 des 2002 nr. 1735), endra med lov 21 juni 2013 nr. 98 (ikr. 1 aug 2013, etter res. 21 juni 2013 nr. 685), endra paragrafnummer frå § 9a-9.

Kapittel 10. Personalet i skolen m.m.

- 0 Overskriften endra med lov 24 juni 2011 nr. 37 (ikr. 1 aug 2011, etter res. 24 juni 2011 nr. 639).

§ 10-1. Krav om kompetanse ved tilsetjing av undervisningspersonell

Den som skal tilsetjast i undervisningsstilling i grunnskolen og i den vidaregåande skolen, skal ha relevant fagleg og pedagogisk kompetanse. Departementet gir nærmare forskrifter om krav til utdanning og praksis for den som skal tilsetjast i undervisningsstillingar på ulike årstrinn og i ulike skoleslag.

- 0 Endra med lover 17 juni 2005 nr. 105 (ikr. 17 juni 2005, etter res. 17 juni 2005 nr. 660), 22 juni 2012 nr. 53 (ikr. 1 jan 2014, etter res. 22 juni 2012 nr. 582).

§ 10-2. Krav om relevant kompetanse i undervisningsfag

Tilsette som skal undervise, må ha relevant kompetanse i dei faga dei skal undervise i.

Departementet gir nærmare forskrifter om krav til relevant kompetanse for dei som skal undervise på ulike årstrinn og i ulike skoleslag. Departementet kan i forskrift også fastsetje at det ikkje skal stillast krav om relevant kompetanse i enkelte fag.

Krav om relevant kompetanse i undervisningsfag gjeld ikkje for den som er mellombels tilsett etter § 10-6 eller etter arbeidsmiljølova, eller den som er tilsett på vilkår etter § 10-6a. Kravet gjeld heller ikkje for den som før § 10-2 vart sett i kraft, hadde tilfredsstillande kompetanse etter dagjeldande krav for tilsetjing i undervisningsstilling, eller den som etter at § 10-2 vart sett i kraft, har fullført tidlegare allmennlærerutdanning.

Skoleeigar kan, så langt det er nødvendig, fråvike kravet om relevant kompetanse i undervisningsfag i tilfelle der skolen ikkje har nok kvalifisert undervisningspersonale i faget. Det må takast stilling til dette for kvart skoleår.

Ved skolar med årstrinn 8-10, der desse årstrinna har færre enn 60 elevar og færre enn 5 lærarårsverk, kan kravet om relevant kompetanse i undervisningsfag om nødvendig fråvikast for desse årstrinna.

- 0 Oppheva med lov 27 juni 2003 nr. 69 (ikr. 1 jan 2004, etter res. 27 juni 2003 nr. 774), føyd til att med lov 22 juni 2012 nr. 53 (ikr. 1 jan 2014, etter res. 22 juni 2012 nr. 582).

§ 10-3. *Personell ved leirskolar*

Undervisningspersonalet ved leirskolar med fast pedagogisk bemanning skal vere tilsett i den kommunen der leirskolen ligg. Departementet kan gi forskrifter om kompetansekrav for personalet ved faste leirskolestader.

- 0 Endra med lov 17 sep 1999 nr. 74 (ikr. 17 sep 1999, etter res. 17 sep 1999 nr. 1011).

§ 10-4. *Utlysing av stillingar*

Undervisningsstillingar og rektorstillingar skal lysast ut offentleg. Kravet om slik utlysing gjeld ikkje for stillingar som er ledige for eit kortare tidsrom enn seks månader, eller når arbeidsgivaren skal tilby stillinga til ein arbeidstakar eller tidlegare arbeidstakar i verksemda med heimel i arbeidsmiljøloven § 14-2 om førerrett til ny tilsetjing, § 14-3 om førerrett for tilsette som arbeider deltid eller § 15-7 om oppseiingsvern.

- 0 Endra med lover 17 juni 2005 nr. 62 (ikr. 1 jan 2006, etter res. 17 juni 2005 nr. 609), 25 juni 2010 nr. 49 (ikr. 1 aug 2010, etter res. 25 juni 2010 nr. 982).

§ 10-5. *Val mellom fleire søkjarar*

Når ein må velje mellom fleire søkjarar til den same stillinga, skal det leggjast vekt på utdanning og praksis, kva undervisningsbehov tilsetjinga skal ta sikte på å dekkje, og kor kvalifisert søkjaren elles er for stillinga.

§ 10-6. *Mellombels tilsetjing*

Dersom det ikkje er søkjarar som fyller kompetansekrava for tilsetjing i § 10-1, kan andre tilsetjast mellombels. Med mindre det er avtalt ein kortare tilsetjingsperiode, skal tilsetjinga vare til og med 31. juli.

- 0 Ikr. 27 nov 1998 (etter res. 27 nov 1998 nr. 1096). Endra med lov 22 juni 2012 nr. 53 (ikr. 1 jan 2014, etter res. 22 juni 2012 nr. 582).

§ 10-6a. *Tilsetjing på vilkår*

Dersom det ikkje er søkjarar som fyller kompetansekrava for tilsetjing i § 10-1, kan ein annan søkjar som er i gang med relevant utdanning, tilsetjast på det vilkår at utdanninga blir fullført. Arbeidsgivar og arbeidstakar avtaler lengda på tilsetjinga på vilkår, under omsyn til omfanget av stillinga, lengda på utdanninga og kor tilgjengeleg utdanningstilbodet er. Dersom vilkåra ikkje blir oppfylte, gjeld reglane i arbeidsmiljøloven § 14-9 om avslutning av arbeidsforhold ved mellombels tilsetjing.

- 0 Føyd til med lov 22 juni 2012 nr. 53 (ikr. 1 jan 2014, etter res. 22 juni 2012 nr. 582).

§ 10-7. *Praksisplassar i skolen*

Departementet kan i det enkelte tilfellet eller i forskrifter gi pålegg om at kommunar eller fylkeskommunar skal gi studentar frå universitet og høgskolar praksisopplæring og rettleiing i skolen, og om val av den som skal stå for praksisopplæringa.

§ 10-8. *Kompetanseutvikling*

Skoleeigaren har ansvar for å ha riktig og nødvendig kompetanse i verksemda. Skoleeigaren skal ha eit system som gir undervisningspersonale, skoleleiarar og personale med sær oppgåver i skoleverket høve til nødvendig kompetanseutvikling, med sikte på å fornye og utvide den faglege og pedagogiske kunnskapen og å halde seg orienterte om og vere på høgde med utviklinga i skolen og samfunnet.

- 0 Endra med lov 17 juni 2005 nr. 105 (ikr. 17 juni 2005, etter res. 17 juni 2005 nr. 660).

§ 10-9. *Politiattest*

Den som skal tilsetjast fast eller mellombels i grunnskolen eller i vidaregåande skole, i musikk- og kulturskolen etter § 13-6, i skolefritidsordninga etter § 13-7 eller for å gi leksehjelp etter § 13-7 a, må leggje fram politiattest med tilsvarende innhald som er nemnd i politiregisterlova § 39 første ledd. Kravet gjeld også for personar som skal tilsetjast fast eller mellombels i skoleliknande aktivitetstilbod. Skoleliknande aktivitetstilbod vil seie aktivitetstilbod i regi av skoleeigaren med tilknytning til skolen, og som har karakter av opplæring.

Skoleeigaren kan også krevje politiattest som nemnd i politiregisterlova § 39 første ledd av andre personar som regelmessig oppheld seg i grunnskolen, i vidaregåande skole eller i tilbod som nemnd i første ledd.

Personar som er dømde for seksuelle overgrep mot mindreårige, kan ikkje tilsetjast fast eller mellombels i grunnskolen eller i musikk- og kulturskolen, i skolefritidsordninga, for å gi leksehjelp eller i skoleliknande aktivitetstilbod som nemnd i første ledd. I andre tilfelle må konsekvensane av merknader på politiattesten vurderast konkret.

Departementet gir nærmare forskrifter.

0 Endra med lover 17 juni 2005 nr. 105 (ikr. 17 juni 2005, etter res. 17 juni 2005 nr. 660), 24 juni 2011 nr. 37 (ikr. 1 aug 2011, etter res. 24 juni 2011 nr. 639).

§ 10-10. *Tariffavtaler om lønns- og arbeidsvilkår*

For stillingar som går inn under denne lova, blir lønns- og arbeidsvilkåra fastsette i tariffavtale. Kongen i statsråd fastset kven som skal forhandle med dei tenestemannsorganisasjonane som har rett til å forhandle om lønns- og arbeidsvilkår.

§ 10-11. *Personale som ikkje er tilsett i undervisningsstilling og som skal hjelpe til i opplæringa*

Personale som ikkje er tilsett i undervisningsstilling etter § 10-1 eller § 10-6 kan hjelpe til i opplæringa dersom dei får nødvendig rettleiing. Slik hjelp må berre skje på ei slik måte og i eit slikt omfang at eleven får forsvarleg utbytte av opplæringa. Personale som ikkje er tilsett i undervisningsstilling, skal ikkje ha ansvaret for opplæringa.

0 Føyd til med lov 21 juni 2013 nr. 98 (ikr. 1 aug 2013, etter res. 21 juni 2013 nr. 685).

Kapittel 11. Organ for brukarmedverknad i skolen

§ 11-1. *Samarbeidsutval ved grunnskolar*

Ved kvar grunnskole skal det vere eit samarbeidsutval med to representantar for undervisningspersonalet, ein for andre tilsette, to for foreldrerådet, to for elevane og to for kommunen. Den eine av representantane for kommunen skal vere rektor ved skolen. Elevrepresentantane skal ikkje vere til stades når saker som er omfatta av teieplikt etter lover eller forskrifter, blir behandla i samarbeidsutvalet.

Samarbeidsutvalet har rett til å uttale seg i alle saker som gjeld skolen.

Dersom samarbeidsutvalet får delegert styringsoppgåver frå kommunen, kan kommunen nemne opp fleire representantar til utvalet. Kommunen kan nemne opp samarbeidsutvalet som styre for skolen etter § 11 og § 20 nr. 4 i kommunelova. Dersom kommunen nemner opp eit anna styre for skolen enn samarbeidsutvalet, skal minst to representantar for foreldrerådet vere med i styret. Inga av gruppene elevar, tilsette eller foreldre kan ha fleirtal i styret aleine. Rektor har rett til å møte, tale og komme med framlegg.

Kommunen kan skipe eit felles samarbeidsutval for grunnskole og kommunal barnehage. Etter avtale kan ei tilsvarende ordning etablerast mellom privat barnehage og kommunal skole. Utvalet skal ha to representantar for elevane, ein representant for undervisningspersonalet, ein representant for andre tilsette i skolen, to representantar for dei tilsette i barnehagen, to representantar for foreldrerådet i skolen og to representantar for foreldrerådet i barnehagen. I tillegg til dei representantane for kommunen som følgjer av første og tredje leddet, kan eigaren av barnehagen nemne opp inntil to medlemmer.

0 Endra med lov 16 apr 1999 nr. 18 (ikr. 1 juli 1999, etter res. 16 apr 1999 nr. 388).

§ 11-1a. *Skolemiljøutval ved grunnskolar*

Ved kvar grunnskole skal det vere eit skolemiljøutval. I skolemiljøutvalet skal elevane, foreldrerådet, dei tilsette, skoleleiinga og kommunen vere representerte. Skolemiljøutvalet skal vere sett saman slik at representantane for elevane og foreldra til saman er i fleirtal.

Samarbeidsutvalet kan sjølv vere skolemiljøutval. Når samarbeidsutvalet fungerer som skolemiljøutval, må det oppnemnast tilleggsrepresentantar for elevane og foreldra, slik at dei samla får fleirtal.

Elevrepresentantane skal ikkje vere til stades når saker som er omfatta av lovfesta teieplikt blir behandla i skolemiljøutvalet. Når elevane ikkje er til stades, skal foreldrerepresentantane ha dobbeltstemme tilsvarande bortfallet av elevrepresentantane sine stemmer, eller talet på foreldrerepresentantar aukast tilsvarande.

Skolemiljøutvalet skal medverke til at skolen, dei tilsette, elevane og foreldra tek aktivt del i arbeidet for å skape eit godt skolemiljø. Skolemiljøutvalet har rett til å uttale seg i alle saker som gjeld skolemiljøet, jf. kapittel 9a.

0 Føyd til med lov 17 juni 2005 nr. 105 (ikr. 17 juni 2005, etter res. 17 juni 2005 nr. 660).

§ 11-2. Elevråd ved grunnskolar

Ved kvar grunnskole skal det for årstrinna 5-7 og for årstrinna 8-10 vere eit elevråd med representantar for elevane. Kommunen fastset talet på elevrepresentantar. Representantane skal veljast seinast tre veker etter til skolen har teke til om hausten.

Ein medlem av undervisningspersonalet på skolen skal ha som oppgåve å hjelpe elevrådet i arbeidet. Denne elevrådskontakten har møte- og talerett i elevrådet.

Leiaren for elevrådet kan kalle inn til møte i rådet i samråd med elevrådskontakten. Rådet skal i alle høve kallast inn når ein tredel av medlemmene i rådet eller rektor krev det.

Elevrådet skal fremje fellesinteressene til elevane på skolen og arbeide for å skape godt lærings- og skolemiljø. Rådet skal også kunne uttale seg i og komme med framlegg i saker som gjeld nærmiljøet til elevane.

0 Endra med lover 27 juni 2003 nr. 69 (ikr. 1 aug 2003, etter res. 27 juni 2003 nr. 774), 17 juni 2005 nr. 105 (ikr. 17 juni 2005, etter res. 17 juni 2005 nr. 660).

§ 11-3. (Oppheva med lov 27 juni 2003 nr. 69 (ikr. 1 aug 2003, etter res. 27 juni 2003 nr. 774).)

§ 11-4. Foreldreråd ved grunnskolar

På kvar grunnskole skal det vere eit foreldreråd der alle foreldre som har barn i skolen, er medlemmer.

Foreldrerådet skal fremje fellesinteressene til foreldra og medverke til at elevar og foreldre tek aktivt del i arbeidet for å skape godt skolemiljø. Foreldrerådet skal arbeide for å skape godt samhald mellom heimen og skolen, leggje til rette for trivsel og positiv utvikling hjå elevane og skape kontakt mellom skolen og lokalsamfunnet.

Foreldrerådet vel eit arbeidsutval. Arbeidsutvalet vel to representantar med personlege vararepresentantar til samarbeidsutvalet. Leiaren for arbeidsutvalet skal vere den eine av representantane.

§ 11-5. Skoleutval ved vidaregåande skolar

Ved kvar vidaregåande skole skal det vere eit skoleutval med representantar for dei tilsette og fylkeskommunen og to representantar valde av elevrådet. Rektor ved skolen skal vere representant for fylkeskommunen.

Skoleutvalet har rett til å uttale seg i alle saker som gjeld skolen.

Fylkeskommunen kan nemne opp skoleutvalet som styre for skolen etter § 11 og § 20 nr. 4 i kommunelova. Dersom fylkeskommunen nemner opp eit anna styre for skolen enn skoleutvalet, skal minst to representantar for elevrådet vere med i styret. Inga av gruppene elevar eller tilsette kan ha fleirtal i styret aleine.

Rektor har rett til å møte, tale og komme med framlegg.

0 Endra med lov 16 apr 1999 nr. 18 (ikr. 1 juli 1999, etter res. 16 apr 1999 nr. 388).

§ 11-5a. Skolemiljøutval ved vidaregåande skolar

Ved kvar vidaregåande skole skal det vere eit skolemiljøutval. I skolemiljøutvalet skal elevane, dei tilsette, skoleleiinga og fylkeskommunen vere representerte. Skolemiljøutvalet skal vere sett saman slik at representantane for elevane er i fleirtal.

Skoleutvalet kan sjølv vere skolemiljøutval. Når skoleutvalet fungerer som skolemiljøutval, må det oppnemnast ein eller fleire tilleggsrepresentantar for elevane, slik at dei får fleirtal.

Skolemiljøutvalet skal medverke til at skolen, dei tilsette og elevane tek aktivt del i arbeidet for å skape eit godt skolemiljø. Skolemiljøutvalet har rett til å uttale seg i alle saker som gjeld skolemiljøet, jf. kapittel 9a.

0 Føyd til med lov 17 juni 2005 nr. 105 (ikr. 17 juni 2005, etter res. 17 juni 2005 nr. 660).

§ 11-6. Elevråd og allmote ved vidaregåande skolar

Ved kvar vidaregåande skole skal det vere eit elevråd med minst ein medlem for kvar tjuande elev. Elevrådet blir valt ved skriftleg røysting.

Elevrådet skal blant anna arbeide for læringsmiljøet, arbeidsforholda og velferdsinteressene til elevane.

Dersom elevrådet eller ein femdel av elevane ønskjer det, skal det haldast allmøte for elevane på skolen. Elevrådet er bunde av vedtak i allmøte i saker som er nemnde i innkallinga til møtet når meir enn halvparten av elevane på skolen er til stades og røystar.

§ 11-7. Fellesreglar

Råda og utvala etter reglane i §§ 11-1 til 11-6 vel sjølv leiar og nestleiar. Dei vel også sekretær.

§ 11-8. Elevrepresentantar i fylkeskommunale nemnder

Representantar for elevane i vidaregåande opplæring har møte- og talerett i fylkeskommunale nemnder etter tilsvarande reglar som gjeld tilsette, jf. § 26 i kommunelova.

§ 11-9. Foreldreutvalet for grunnopplæringa

Kongen i statsråd nemner opp Foreldreutvalet for grunnopplæringa. Utvalet skal ha leiar, nestleiar og fem andre medlemmer. Funksjonstida er fire år. Departementet gir nærmare forskrifter om omfanget av og innhaldet i arbeidet til Foreldreutvalet.

0 Endra med lov 20 juni 2008 nr. 48 (ikr. 1 jan 2009, etter res. 20 juni 2008 nr. 621).

§ 11-10. Dispensasjon

Departementet kan i særlege tilfelle gjere unntak frå reglane i §§ 11-1 til 11-7.

Kapittel 12. Organ knytte til fagopplæring i bedrift

§ 12-1. Organ for samarbeid om fag- og yrkesopplæringa

Departementet nemner opp eit organ for samarbeid om fag- og yrkesopplæringa. Organet skal hjelpe departementet med råd og ta initiativ for å fremje fag- og yrkesopplæringa. Organet skal ha representantar for partane i arbeidslivet og for departementet. Departementet fastset samansetjinga av og oppgåvene til organet.

0 Endra med lover 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2000, etter res. 30 juni 2000 nr. 645), 2 juli 2004 nr. 69 (ikr. 1 sep 2004, etter res. 2 juli 2004 nr. 1064).

§ 12-2. Faglege råd

Departementet nemner opp faglege råd for fag- og yrkesopplæringa. Kvar fag eller fagområde som kan ha læretid i bedrift, skal vere knytt til eit faglege råd. Departementet avgjer etter framlegg frå organet for samarbeid om fag- og yrkesopplæringa kva for faglege råd som skal skipast, storleiken på råda, kva for faglege felt det enkelte rådet skal dekkje og reglement for oppgåvene til råda.

0 Endra med lover 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2000, etter res. 30 juni 2000 nr. 645), 2 juli 2004 nr. 69 (ikr. 1 sep 2004, etter res. 2 juli 2004 nr. 1064).

§ 12-3. Yrkesopplæringsnemnder og yrkesutval

Fylkeskommunen nemner opp yrkesopplæringsnemnd med oppgåver etter §§ 4-3, 12-3 og 12-4.

Nemnda skal ha medlemmer med personlege varamedlemmer som til saman skal ha brei innsikt i heile fag- og yrkesopplæringa og i nærings- og sysselsetjingsspørsmål. Det skal i alle høve nemnast opp medlemmer frå partane i arbeidslivet etter forslag frå arbeidstakarorganisasjonane og etter forslag frå arbeidsgivarorganisasjonane. Partane i arbeidslivet skal ha fleirtal i nemnda. Dessutan skal det nemnast opp minst éin representant for elevar, lærlingar eller lærekandidatar etter forslag frå organisasjonar eller organ som representerer desse. Fylkeskommunen kan be lærarorganisasjonane om forslag til medlemmer i nemnda.

Nemnda vel sjølv leiar og nestleiar. Funksjonstida til nemnda er den same som for fylkestinget. Representantane for elevane, lærlingane og lærekandidatane blir oppnemnde for to år om gongen.

Fylkeskommunen skal førebu dei sakene nemnda skal behandle.

Departementet kan gi nærmare forskrifter om arbeidet i nemnda.

Nemnda skal nemne opp eit rådgivande yrkesutval for kvart av faga eller fagområda, eller nytte prøvenemnda som yrkesutval. Departementet kan gi forskrifter om samansetjinga av og verksemda til yrkesutvala.

Kommunelova § 14 nr. 1 bokstav a gjeld ikkje for oppnemning av medlemmer til yrkesopplæringsnemnda.

0 Endra med lover 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2000, etter res. 30 juni 2000 nr. 645), 29 juni 2007 nr. 91 (ikr. 1 nov 2007, etter res. 29 juni 2007 nr. 758).

§ 12-4. Oppgåvene til yrkesopplæringsnemnda

Yrkesopplæringsnemnda skal fremje behov hos og synspunkt frå arbeidslivet overfor fylkeskommunane.

Yrkesopplæringsnemnda skal i form av vedtak uttale seg i saker som fylkeskommunen etter § 4-8 er pliktig til å leggje fram for nemnda. Dette gjeld mellom anna saker om godkjenning av lærebedrifter og tap av godkjenning, og om fylkeskommunens kvalitetssystem for fag- og yrkesopplæringa.

Yrkesopplæringsnemnda skal arbeide for å heve kvaliteten av heile fag- og yrkesopplæringa. Yrkesopplæringsnemnda skal særleg

- fremje forslag til organisering, arbeidsmåtar og strategiar for å utvikle kvaliteten av fag- og yrkesopplæringa
- vurdere og uttale seg om rutine i fylkeskommunen for å sikre kvaliteten av fag- og yrkesopplæringa
- vurdere korleis partane i arbeidslivet skal bidra til kvalitetsutvikling og -sikring i fag- og yrkesopplæringa
- vurdere korleis samhandlinga mellom skolar og lærebedrifter kan betrast
- vurdere korleis kompetanseutvikling kan sikrast.

Yrkesopplæringsnemnda skal arbeide for best mogleg dimensjonering av den vidaregåande opplæringa, og gi fylkeskommunen råd om tiltak i samband med den årlege fastsetjinga av tilbod.

Yrkesopplæringsnemnda skal arbeide for at rådgivinga om fag- og yrkesopplæring blir best mogleg, og foreslå tiltak der ho finn det nødvendig.

Yrkesopplæringsnemnda skal gi råd om korleis utvikling av fag- og yrkesopplæringa og samhandling mellom skolar og bedrifter kan medverke til regional utvikling, mellom anna utvikling av nye verksemdar og arbeidsplassar.

Yrkesopplæringsnemnda kan gi fylkeskommunen fullmakt til å gjere den faglege vurderinga av bedrifter eller til å utføre andre oppgåver som etter lov eller forskrift er lagde til yrkesopplæringsnemnda.

0 Endra med lover 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2000, etter res. 30 juni 2000 nr. 645), 2 juli 2004 nr. 69 (ikr. 1 sep 2004, etter res. 2 juli 2004 nr. 1064), 29 juni 2007 nr. 91 (ikr. 1 nov 2007, etter res. 29 juni 2007 nr. 758).

§ 12-5. Læreplangrupper

Departementet nemner opp læreplangrupper som skal hjelpe til i arbeidet med å fastsetje innhaldet i opplæringa i fag eller arbeidsområde som har læretid i bedrift.

Departementet skal syte for at både arbeidslivet og skolesida får ta del i arbeidet med nye læreplanar.

0 Endra med lov 2 juli 2004 nr. 69 (ikr. 1 sep 2004, etter res. 2 juli 2004 nr. 1064).

§ 12-6. Klagenemnd for fag- og sveineprover

Departementet nemner opp klagenemnder som er klageinstans for klager på vedtak om ikkje bestått fag- eller sveineprøve. Kvar nemnd skal ha tre medlemmer. To av medlemmene skal ha fagutdanning. Departementet fastset kven som skal vere leiar og nestleiar.

Når det skal oppnemnast klagenemnder for fag- og sveineprøver, skal det faglege rådet for faget gi innstilling.

Medlemmene med personlege vararepresentantar, blant anna leiar og nestleiar, blir oppnemnde for fire år om gongen.

0 Endra med lov 2 juli 2004 nr. 69 (ikr. 1 sep 2004, etter res. 2 juli 2004 nr. 1064).

§ 12-7. Medlemmer av organ, råd og nemnder

Den som blir oppnemnd eller vald som medlem av organet for samarbeid om fag- og yrkesopplæringa, av faglege råd, av prøvenemnder eller klagenemnder, er pliktig til å ta imot vervet. Medlemmer kan likevel krevje seg fritekne for ny oppnemning i like lang tid som dei har gjort samanhengande teneste. Den som har fylt seksti år, kan krevje seg friteken.

0 Endra med lov 2 juli 2004 nr. 69 (ikr. 1 sep 2004, etter res. 2 juli 2004 nr. 1064).

Kapittel 13. Ansvar til kommunen, fylkeskommunen og staten

§ 13-1. Plikt for kommunen til å sorgje for grunnskoleopplæring og spesialpedagogisk hjelp

Kommunen skal oppfylle retten til grunnskoleopplæring og spesialpedagogisk hjelp etter denne lova for alle som er busette i kommunen. Ansvar gjeld ikkje elevar og andre som fylkeskommunen har ansvaret for etter §§ 13-2 og 13-3 a.

Departementet gir forskrifter eller pålegg i enkelttilfelle om kven som skal reknast som busett i kommunen, og om refusjon av utgifter som andre kommunar har til grunnskoleopplæring.

Offentlege grunnskolar skal vere kommunale. I særlege tilfelle kan staten eller fylkeskommunen drive grunnskolar. Fylkeskommunen må ha godkjenning frå departementet.

Kommunen skal ha skolefagleg kompetanse i kommuneadministrasjonen over skolenivået.

0 Endra med lov 31 jan 2003 nr. 10.

§ 13-2. Plikt for fylkeskommunen til å sorgje for grunnskoleopplæring, spesialpedagogisk hjelp og vidaregåande opplæring i institusjonar etter barnevernlova

Når det blir gjort vedtak om plassering i institusjon etter barnevernlova, er det den fylkeskommunen der institusjonen ligg som har ansvaret for å oppfylle retten til grunnskoleopplæring, spesialpedagogisk hjelp og vidaregåande opplæring etter lova her. Fylkeskommunen der institusjonen ligg har rett til refusjon av utgifter til opplæringa frå fylkeskommunen der barnet eller den unge er busett på det tidspunktet det blir gjort vedtak om plassering, etter satsar fastsett av departementet.

Ansvar omfattar barn og unge i institusjonar i fylkeskommunen som den statlege regionale barnevernmyndigheita har ansvaret for etter barnevernlova § 5-1, og barn og unge i private og kommunale institusjonar som er godkjende etter barnevernlova § 5-8. Dersom opplæringa skjer i institusjonen, skal institusjonen sorgje for nødvendige lokale til formålet.

Departementet gir forskrifter om refusjon av utgifter til opplæring av barn og unge frå andre fylkeskommunar.

0 Endra med lover 12 apr 2002 nr. 10, 9 mai 2003 nr. 29 (ikr. 1 jan 2004, etter res. 9 mai 2003 nr. 596), 16 jan 2004 nr. 6 (ikr. 1 jan 2004), 30 juni 2006 nr. 57 (ikr. 1 jan 2007, etter res. 30 juni 2006 nr. 764), 14 des 2007 nr. 115 (ikr. 1 jan 2008, etter res. 14 des 2007 nr. 1438).

§ 13-3. Plikt for fylkeskommunen til å sorgje for vidaregåande opplæring

Fylkeskommunen skal oppfylle retten til vidaregåande opplæring etter denne lova for alle som er busette i fylkeskommunen.

Fylkeskommunen skal gi tilbud til søkjarar utan rett etter § 3-1 eller § 4A-3.

Departementet gir forskrifter eller pålegg i enkelttilfelle om kven som skal reknast som busett i fylkeskommunen. Departementet kan gi forskrifter om at heimfylket i rimeleg grad har ansvaret for å refundere utgifter i samband med vidaregåande opplæring i eit anna fylke. Departementet kan påleggje fylkeskommunen å setje i gang vidaregåande opplæringstilbod som omfattar søkjarar frå andre fylke.

Fylkeskommunen har ansvaret for vidaregåande opplæring i fengsel. Departementet kan i særlege tilfelle påleggje fylkeskommunen oppgåver i samband med anna opplæring i fengsel.

Fylkeskommunen skal planleggje og byggje ut det vidaregåande opplæringstilbodet under omsyn til blant anna nasjonale mål, ønska til søkjarane og det behovet samfunnet har for vidaregåande opplæring i alle utdanningsretningar og for ulike aldersgrupper, og under omsyn til ansvaret sitt for opplæring i fengsel og i sosiale og medisinske institusjonar og behovet for spesialundervisning.

Offentlege vidaregåande skolar skal vere fylkeskommunale. I særlege tilfelle kan staten eller ein kommune drive vidaregåande skolar. Kommunen må ha godkjenning frå departementet.

0 Endra med lover 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2000, etter res. 30 juni 2000 nr. 645), 17 juni 2005 nr. 105 (ikr. 17 juni 2005, etter res. 17 juni 2005 nr. 660).

§ 13-3 a. *Plikt for fylkeskommunen til å sorgje for grunnskoleopplæring, spesialpedagogisk hjelp og vidaregåande opplæring i helseinstitusjonar*

Fylkeskommunen der ein institusjon ligg skal oppfylle retten til grunnskoleopplæring, spesialpedagogisk hjelp og vidaregåande opplæring etter lova her for pasientar i helseinstitusjonar som eit regionalt helseforetak eig, og for pasientar i private helseinstitusjonar som har avtale med regionale helseforetak. Fylkeskommunens ansvar gjeld berre for pasientar i institusjonsplassar som regionale helseforetak finansierer. Dersom opplæringa skjer i institusjonen, skal institusjonen sørgje for nødvendige lokale til formålet.

Fylkeskommunen der ein institusjon ligg, har rett til refusjon av utgifter til opplæringa frå fylkeskommunen der pasienten var busett på det tidspunktet pasienten vart innlagd. Refusjonsretten er avgrensa til å gjelde pasientar i institusjonar som tilbyr tverrfagleg, spesialisert behandling for rusmiddelavhengige og pasientar i institusjonar innanfor det psykiske helsevernet.

Departementet gir forskrifter om refusjon av utgifter til opplæring av pasientar frå andre fylkeskommunar.

0 Føyd til med lov 12 apr 2002 nr. 10, endra med lover 16 jan 2004 nr. 6 (ikr. 1 jan 2004), 30 juni 2006 nr. 57 (ikr. 1 jan 2007, etter res. 30 juni 2006 nr. 764), 19 juni 2009 nr. 94 (ikr. 1 aug 2009, etter res. 19 juni 2009 nr. 675).

§ 13-3b. *Plikt for kommunen og fylkeskommunen til å sorgje for ulykkesforsikring*

Kommunen og fylkeskommunen pliktar å sorgje for ulykkesforsikring for elevane. Departementet kan gi nærmare forskrift om ulykkesforsikring.

0 Føyd til med lov 29 juni 2007 nr. 91 (ikr. 1 juli 2008, etter res. 29 juni 2007 nr. 758).

§ 13-3c. *Plikt for fylkeskommunen til å sorgje for rettleiing og kvalitetsutviklingstiltak*

Fylkeskommunen skal etter oppdrag frå departementet rettleie om og medverke til kvalitetsutviklingstiltak som m.a. kan gi god samanheng mellom grunnskole og vidaregåande opplæring. Departementet kan gi nærmare forskrifter om desse oppgåvene.

0 Føyd til med lov 9 jan 2009 nr. 4 (ikr. 1 jan 2010) som endra med lov 19 juni 2009 nr. 94.

§ 13-3d. *Plikt for kommunen og fylkeskommunen til å sorgje for foreldresamarbeid*

Kommunen og fylkeskommunen skal sørgje for samarbeid med foreldre, høvesvis i grunnskolen og i vidaregåande opplæring. Organiseringa av foreldresamarbeidet skal ta omsyn til lokale tilhøve. Departementet gir nærmare forskrifter.

0 Føyd til med lov 19 juni 2009 nr. 94 (ikr. 1 aug 2009, etter res. 19 juni 2009 nr. 675).

§ 13-4. *Ansvar for skoleskyss m.m.*

Kommunen er ansvarleg for skyss av grunnskoleelevar og vaksne som har rett til skyss på grunn av særleg farleg eller vanskeleg skoleveg. Kommunen er ansvarleg for å oppfylle retten til skyss av førskolebarn etter § 7-6. Kommunen skal oppfylle retten til reisefølgje og tilsyn for førskolebarn,

grunnskoleelevar og vaksne. Elles er fylkeskommunen ansvarleg for skyss, reisefølgje og tilsyn etter reglane i kapittel 7. Kommunane betaler refusjon etter persontakst for grunnskoleelevar og vaksne som blir skyssa av fylkeskommunen.

Fylkeskommunen skal organisere skoleskyssen i samråd med kommunen. Dersom kommunen og fylkeskommunen ikkje blir samde om korleis skoleskyssen skal organiserast og finansierast, kan departementet gi pålegg.

Departementet kan gi forskrifter om heimreiser, reisefølgje og opphald for dei som må innosjerast for å få hjelp eller opplæring etter denne lova, dessutan forskrifter om skoleskyss, skyssgodtgjersle og heimfylket sitt ansvar for å refundere utgifter til skyss i samband med vidaregåande opplæring i eit anna fylke.

- 0 Endra med lover 12 apr 2002 nr. 10 (ikr. 1 jan 2003, etter res. 12 apr 2002 nr. 349), 17 juni 2005 nr. 105 (ikr. 17 juni 2005, etter res. 17 juni 2005 nr. 660).

§ 13-5. Plikt for skoleeigaren til å ha ei ordning med gratis frukt og grønsaker

Skoleeigaren skal gi elevane gratis frukt og grønsaker. Departementet kan gi nærmare forskrifter om ansvaret for ordninga og omfanget av plikta.

- 0 Opphevd med lov 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2000, etter res. 30 juni 2000 nr. 645), foyd til med lov 20 juni 2008 nr. 48 (ikr. 1 aug 2008, etter res. 20 juni 2008 nr. 621)

§ 13-6. Musikk- og kulturskoletilbod

Alle kommunar skal aleine eller i samarbeid med andre kommunar ha eit musikk- og kulturskoletilbod til barn og unge, organisert i tilknytning til skoleverket og kulturlivet elles.

For krav om politiattest gjeld reglane i § 10-9.

- 0 Endra med lover 25 juni 2010 nr. 49 (ikr. 1 aug 2010, etter res. 25 juni 2010 nr. 982), 24 juni 2011 nr. 37 (ikr. 1 aug 2011, etter res. 24 juni 2011 nr. 639).

§ 13-7. Skolefritidsordninga

Kommunen skal ha eit tilbod om skolefritidsordning før og etter skoletid for 1.-4. årstrinn, og for barn med særskilte behov på 1.-7. årstrinn.

Skolefritidsordninga skal leggje til rette for lek, kultur- og fritidsaktivitetar med utgangspunkt i alder, funksjonsnivå og interesser hos barna. Skolefritidsordninga skal gi barna omsorg og tilsyn. Funksjonshemma barn skal givast gode utviklingsvilkår. Areal, både ute og inne, skal vere eigna for formålet.

Skolefritidsordninga skal ha vedtekter om

- a. eigarforhold
- b. kven som er opptaksmyndigheit
- c. opptakskriterium
- d. opptaksperiode og oppseiing av skolefritidslassen
- e. foreldrebetaling
- f. leike- og opphaldsareal
- g. dagleg opphaldstid og årleg opningstid
- h. bemanning og leiing

Når skolefritidsordninga er knytt til skolar, skal rektor til vanleg vere leiar. Departementet kan gjere unntak frå kravet.

Kommunen kan krevje utgiftene til skolefritidsordninga dekte gjennom eigenbetaling frå foreldra.

For krav om politiattest gjeld reglane i § 10-9.

Kommunen kan nytte andre til å oppfylle plikta til å ha eit tilbod om skolefritidsordning, dersom dei elles oppfyller vilkåra i denne paragrafen. Kommunen fører tilsyn med private skolefritidsordningar.

Departementet kan gi nærmare forskrifter om skolefritidsordninga.

- 0 Endra med lover 27 juni 2003 nr. 69 (ikr. 1 aug 2003, etter res. 27 juni 2003 nr. 774), 17 juni 2005 nr. 105 (ikr. 17 juni 2005, etter res. 17 juni 2005 nr. 660), 25 juni 2010 nr. 49 (ikr. 1 aug 2010, etter res. 25 juni 2010 nr. 982), 24 juni 2011 nr. 37 (ikr. 1 aug 2011, etter res. 24 juni 2011 nr. 639).

§ 13-7a. Plikt for kommunen til å ha tilbod om leksehjelp

Kommunen skal ha eit tilbod om leksehjelp for elevar på 1.-4. årstrinn.

Tilbodet skal vere gratis for elevane. Elevane skal ha rett til å delta på leksehjelptilbodet, men det skal vere frivillig om dei ønskjer å delta.

For krav om politiattest gjeld reglane i § 10-9.

Departementet gir nærmare forskrifter om leksehjelptilbodet.

0 Føyd til med lov 25 juni 2010 nr. 49 (ikr. 1 aug 2010, etter res. 25 juni 2010 nr. 982), endra med lov 24 juni 2011 nr. 37 (ikr. 1 aug 2011, etter res. 24 juni 2011 nr. 639).

§ 13-8. *Oslo kommune*

Oslo kommune har også dei rettane og pliktene som i denne lova ligg på fylkeskommunen.

§ 13-9. *Tilskot frå staten*

Staten gir tilskot til å dekkje delar av utgiftene til kommunane og fylkeskommunane. Tilskotet blir normalt gitt som eit rammetilskot etter reglar gitt av departementet.

§ 13-10. *Ansvarsomfang*

Kommunen/fylkeskommunen og skoleeigaren for privat skole etter § 2-12 har ansvaret for at krava i opplæringslova og forskriftene til lova blir oppfylte, under dette å stille til disposisjon dei ressursane som er nødvendige for at krava skal kunne oppfyllest.

Kommunen/fylkeskommunen og skoleeigaren for privat skole etter § 2-12 skal ha eit forsvarleg system for vurdering av om krava i opplæringslova og forskriftene til lova blir oppfylte. Kommunen/fylkeskommunen og skoleeigaren for privat skole etter § 2-12 skal ha eit forsvarleg system for å følgje opp resultatane frå desse vurderingane og nasjonale kvalitetsvurderingar som departementet gjennomfører med heimel i § 14-4. Som ein del av oppfølgingsansvaret skal det utarbeidast ein årleg rapport om tilstanden i grunnskoleopplæringa og den vidaregåande opplæringa, knytt til læringsresultat, fråfall og læringsmiljø. Den årlege rapporten skal drøftast av skoleeigar dvs. kommunestyret, fylkestinget og den øvste leiinga ved dei private grunnskolane.

0 Føyd til med lov 27 juni 2003 nr. 69 (ikr. 1 aug 2003, etter res. 27 juni 2003 nr. 774), endra med lover 2 juli 2004 nr. 69 (ikr. 1 sep 2004, etter res. 2 juli 2004 nr. 1064), 19 juni 2009 nr. 94 (ikr. 1 aug 2009, etter res. 19 juni 2009 nr. 675), 21 juni 2013 nr. 98.

Kapittel 14. Tilsyn m.m.

0 Overskriften endra med lov 24 juni 2011 nr. 37 (ikr. 1 aug 2011, etter res. 24 juni 2011 nr. 639).

§ 14-1. *Statleg tilsyn*

Fylkesmannen fører tilsyn med at kommunane og fylkeskommunane oppfyller dei pliktene dei er pålagde i eller i medhald av opplæringslova kapittel 1-16 (kommunepliktene). Reglane i kommunelova kapittel 10 A gjeld for denne tilsynsverksemda.

Departementet fører tilsyn med at andre plikter i eller i medhald av opplæringslova enn kommunepliktene blir oppfylte. Reglane i kommunelova §§ 60 c og 60 d gjeld tilsvarande for tilsynsverksemd etter dette leddet.

0 Endra med lover 4 juli 2003 nr. 84 (ikr. 1 okt 2003), som endra med lov 4 juli 2003 nr. 85, 24 juni 2011 nr. 37 (ikr. 1 aug 2011, etter res. 24 juni 2011 nr. 639).

§ 14-2. *Statleg råd og rettleiing*

Departementet gir råd og rettleiing i spørsmål som gjeld verksemdar etter denne lova, og skal elles samarbeide med kommunar, fylkeskommunar og eigarar av private skolar for å sikre eit godt og likeverdig opplæringstilbod i samsvar med lov og forskrifter.

0 Endra med lov 24 juni 2011 nr. 37 (ikr. 1 aug 2011, etter res. 24 juni 2011 nr. 639).

§ 14-3. *Kommunalt tilsyn med heimeopplæring*

Kommunen fører tilsyn med den pliktige opplæringa for barn og unge som ikkje går på skole, og kan òg kalle dei inn til særskilde prøver. Kommunen skal krevje at barnet eller den unge skal gå i skole dersom dei krava lova her med forskrifter stiller til heimeopplæringa, ikkje er oppfylte.

0 Foyd til med lov 24 juni 2011 nr. 37 (ikr. 1 aug 2011, etter res. 24 juni 2011 nr. 639).

§ 14-4. Informasjonsinnhenting og evaluering

Departementet kan gi forskrifter som pålegg dei ansvarlege for opplæringsverksemd etter denne lova og dei som mottar slik opplæring, å gi opplysningar og delta i evalueringar og rapportere om forhold som er av betydning for evaluering av opplæringsverksemda som er omfatta av denne lova.

0 Foyd til med lov 24 juni 2011 nr. 37 (ikr. 1 aug 2011, etter res. 24 juni 2011 nr. 639).

Kapittel 15. Bruk av forvaltningslova. Opplysningsplikt m.m.

0 Overskrifta endra med lov 21 juni 2013 nr. 98 (ikr. 1 aug 2013, etter res. 21 juni 2013 nr. 685).

§ 15-1. Bruk av forvaltningslova

Forvaltningslova gjeld for verksemd som etter lova her blir driven av forvaltningsorgan, med dei særreglane som er fastsette i lova her.

Reglane om teieplikt i §§ 13 - 13e i forvaltningslova gjeld òg for private skolar godkjende etter § 2-12 i lova her.

§ 15-2. Særlege reglar om klageinstans

Departementet er klageinstans for enkeltvedtak i grunnskolen og for enkeltvedtak om spesialpedagogisk hjelp før opplæringspliktig alder etter § 5-7. For enkeltvedtak i personalsaker gjeld likevel reglane om klageinstans i § 28 i forvaltningslova.

Departementet er klageinstans for enkeltvedtak om inntak og spesialundervisning i den vidaregåande opplæringa, enkeltvedtak om tap av retten til vidaregåande opplæring etter § 3-8 og § 4-6, enkeltvedtak om opplæring i inntil to år ekstra etter § 3-1 femte ledd, enkeltvedtak om særskild språkopplæring etter § 3-12 og enkeltvedtak om fysiske og psykososiale miljøforhold etter § 9a-2 og § 9a-3.

I samband med klage på inntak til vidaregåande opplæring kan departementet ikkje overprøve eit vedtak i fylkeskommunen om kva for utdanningsprogram på vidaregåande trinn 1 eller programområde på vidaregåande trinn 2 og 3, eller kva for skole ein søkjar skal takast inn på. For slike vedtak gjeld reglane om klageinstans i § 28 i forvaltningslova. Departementet er klageinstans for enkeltvedtak om inntak til eit særskilt utdanningsprogram på vidaregåande trinn 1 på grunnlag av sakkunnig vurdering.

0 Ikr. 1 aug 1999, etter res. 27 nov 1998 nr. 1096, men straks for enkeltvedtak og forskrifter som fastset rettar og plikter for elevane/lærlingane frå og med skoleåret 1999-2000. Endra med lover 30 juni 2000 nr. 63 (ikr. 1 aug 2000, etter res. 30 juni 2000 nr. 645), 16 jan 2004 nr. 6 (ikr. 1 jan 2004), 17 juni 2005 nr. 105 (ikr. 17 juni 2005, etter res. 17 juni 2005 nr. 660), 29 juni 2007 nr. 91 (ikr. 1 aug 2007, etter res. 29 juni 2007 nr. 758), 22 juni 2012 nr. 53 (ikr. 1 aug 2012, etter res. 22 juni 2012 nr. 582).

§ 15-3. Opplysningsplikt til barneverntenesta

Personalet i skolar etter denne lova skal i arbeidet sitt vere på vakt overfor forhold som kan føre til tiltak frå barneverntenesta.

Utan hinder av teieplikta skal personalet av eige tiltak gi opplysningar til barneverntenesta når det er grunn til å tru at eit barn blir mishandla i heimen eller når det ligg føre andre former for alvorleg omsorgssvikt, jf. §§ 4-10 til 4-12 i lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntenester, eller når eit barn har vist vedvarande alvorlege åtferdsvanskar, jf. § 4-24 i den same lova. Også etter pålegg frå dei organa som er ansvarlege for å gjennomføre lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntenester, skal personalet gi slike opplysningar.

§ 15-4. Opplysningsplikta til sosialtenesta

Personalet i skolar etter denne lova skal i klientsaker gi råd og rettleiing til sosialtenesta. Personalet skal vere på vakt overfor forhold som bør føre til tiltak frå sosialtenesta, og skal av eige tiltak gi sosialtenesta opplysningar om slike forhold. Av eige tiltak kan opplysningar berre givast med samtykke frå eleven, eventuelt frå foreldra, eller så langt opplysningane elles kan givast utan hinder av teieplikta.

§ 15-5. *Plikt til å delta i arbeidet med individuell plan*

Skolen skal, når det er nødvendig for å ivareta elevanes behov for eit heilskapleg, koordinert og individuelt tilpassa tenestetilbod, delta i samarbeid om utarbeiding og oppfølging av tiltak og mål i individuell plan heimla etter anna lov og forskrift.

0 Føyd til med lov 21 juni 2013 nr. 98 (ikr. 1 aug 2013, etter res. 21 juni 2013 nr. 685).

Kapittel 16. Iverksetjing og overgangsreglar. Endringar i andre lover**§ 16-1. *Iverksetjing***

Lova setjast i verk frå den tida Kongen fastset.¹ Dei enkelte reglane i lova kan setjast i verk frå ulik tid.

1 Frå 1 aug 1999, etter res. 27 nov 1998 nr. 1096.

§ 16-2. *Overgangsreglar*

Personell i grunnskolen som er tilsett i uoppseieleg stilling når lova blir sett i verk, kan ikkje seiast opp. For dette personellet gjeld framleis § 24 nr. 1 andre leddet og nr. 2 i lov 13. juni 1969 nr. 24 om grunnskolen.

For ein periode på fem år frå lova blir sett i verk skal skolar som har skipa ei leiingsordning etter § 17 nr. 4 tredje leddet i lov 13. juni 1969 nr. 24 om grunnskolen vere unntatt frå kravet om rektor etter § 9-1 andre leddet.

Retten og plikta til tiårig grunnskole etter § 2-1 gjeld barn som er fødte i 1991 og seinare. Andre barn og unge har rett og plikt til niårig grunnskole, men rykkjer opp eitt årstrinn, slik at dei avsluttar grunnskolen i 10. årstrinn.

0 Endra med lover 17 juni 2005 nr. 105 (ikr. 17 juni 2005, etter res. 17 juni 2005 nr. 660), 20 juni 2008 nr. 48 (ikr. 1 aug 2008, etter res. 20 juni 2008 nr. 621).

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
2014/20	Kvæningen Formannskap	02.04.2014
2014/30	Kvæningen kommunestyre	30.04.2014
	Kvæningen Formannskap	

Saksprotokoll i Kvæningen Formannskap - 02.04.2014

Behandling:

Liv Reidun Olsen reiste spørsmålet om sin habilitet og fratrådte møtet under behandlingen av habilitetsspørsmålet. Utvalget kom til at hun vurderes som inhabil etter Forvaltningslovens § 6 og Olsen fratrådte videre behandling.

Endringsforslag fra KP/SV: Saken utsettes. Det settes av tid til befarings på nestemøte i formannskapet.

Endringsforslaget fra KP/SV ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Saken utsettes. Det settes av tid til befarings på nestemøte i formannskapet.

Merknad til vedtaket: Det forberedes befarings på Gargo som en del av formannskapets møte den 29.04. fra kl. 10.00. Saken sendes til kommunestyrets møte den 30.04. med sikte på innarbeiding av eventuell innstilling i formannskapets møte dagen før.

Utsetting av vaskeridriften til Kvæningen Produkter AS

Administrasjonssjefens innstilling

Kvæningen kommune inngår avtale med Kvæningen Produkter AS (KP) om vask av tøy som tidligere ble vasket på vaskeriet på Gargo sykehjem og sykestue. Driften av vaskeriet overføres til KP som virksomhetsoverdragelse.

Saksopplysninger

I kommunestyrets vedtak den 26.06.13 i sak 2013/44 ble det vedtatt at «*Vaskeritjenesten i Kvæningen kommune konkurransesettes med bruk av begrenset anbuds konkurranse.*»

Det ble gjennomført anbudsprosess med frist innen utgangen av januar og det kom inn ett tilbud, fra KP. Anbudet fra KP er betraktelig høyere enn dagens driftsutgifter på Gargo. Det ble avholdt to møter med KP. Først et møte den 10.03.14 der kommunen orienterte om at anbudet fra KP er for høyt, at vi kom til å avlyse konkurransen og gå i forhandlinger med dem. Den

21.03.14 ble det gjennomført forhandlinger der KP kom med et nytt tilbud som var noe lavere enn det opprinnelige.

Kostnader

- Kostnader vask av tøy og ett årsverk (som i dag) er kr 661 700 + strøm kr 35 000 + teknisk vedlikehold kr 20 000 = kr 716 700. Internhusleie er ikke tatt med.
- Tilleggs kostnader dersom vi skal opp på bransjestandard i egen regi er kr 50 000 (strøm til maskiner og nytt bygg) + drifts- og kapitalkostnader nytt bygg på kr 286 000 + ekstra ½ årsverk kr 200 000 = sum kostnader på kr 1 197 700.
- Sum første tilbud fra KP var på kr 1 244 750.
- Nytt tilbud fra KP etter forhandlingene den 21.03.14 er på kr 1 160 020.
- Beregningene av tilbudene fra KP er kun grove anslag.
- Hvor mye vi må bygge om vaskeriet er usikkert. Dagens standard er langt under bransjestandarden og det er rimelig klart at vi vil få en del pålegg dersom vi får tilsyn. Det vi har lagt opp til i ovennevnte regnestykke er et vaskeri av samme standard som det KP bygger.

Vurdering

Det kan være greit at KP overtar vaskeridriften. Vi kommer høyst sannsynlig til å få krav om en betydelig ombygging og det vil kreve både tid og krefter for å arbeide med dette og det er slett ikke sikkert at vi til syvende og sist klarer å få vaskeridrift etter bransjestandard rimeligere enn KP. Videre er det en fordel at KP får flere bein å stå på samtidig som de kan tilby vaskeritjenester til innbyggere og private bedrifter.

Vedlagt følger nytt og opprinnelig tilbud fra KP, hjemmel til å avlyse konkurransen, beregning av tilbudene og møtereferatene fra møtene med KP. Hele anbudet fra KP, konkurransegrunnlaget og bransjestandard for vaskerier gis ved forespørsel.

3 Prisskjema

Totalt ca 29 tonn tøy pr år. Fordelingen er ca som følger.

SYKEHJEMMET, jfr Grunnokument pkt 1.2*	Mengde	Pris eks mva	
Vask av arbeidsklær - institusjon*	kg	kr.	35,-
Vask av Div. tøy	kg	kr.	
Vask av Pasienttøy	kg	kr.	45,-
Vask av Dyner	stk	kr.	200,-
Vask av Puter	stk	kr.	50,-
Vask av laken	Kg	kr.	26,-
Vask av dynetrekk	Kg	kr.	26,-
Vask av putevar	Kg	kr.	26,-
Vask av kladder	Kg	kr.	26,-
Vask av stikklaken	Kg	kr.	26,-
Vask av sengetepper	Kg	kr.	30,-
Vask av handduker	Kg	kr.	23,-
Vask av kluter	Kg	kr.	23,-
Vask av kopphandduker	kg	kr.	23,-
Flekkfjerning/ekstra vask av arb.tøy	stk	kr.	40,-
Retting av tøy	stk	kr.	150,- pr.t
Vask av Mopper	stk	kr.	10,-
Vask av Tuer	stk	kr.	10,-
Vask av Duker	stk	kr.	25,- pr. lm

Privat tøy for sykehjemmets beboere	Mengde	Pris eks mva	
Vask av vanlig private klær	kg	kr.	45,-kg
Vask/rens frakker og kåper	stk	kr.	
Vask/rens dresser og drakter	stk	kr.	
Vask av ullplagg	stk	kr.	45,-kg
Vask av gardiner	stk	kr.	50,-pr.fag
Vask av duker	stk	kr.	25,-pr.m
			80,-for små 100,- for store
Vask av matter	stk	kr.	
Merking av tøy (opsjon)	stk	kr.	75,-pr plagg
Reparasjon av tøy (opsjon)	stk	kr.	150,-pr time
Leie av duker (opsjon)	stk	kr.	30,-pr lm
Vask og leie av sengetøy (opsjon)	stk	kr.	26,-pr del
Vask og leie av sengesett (opsjon)	stk.	kr.	
Leie av duker (opsjon)	stk	kr.	
Leie av duker (opsjon)	stk	kr.	

høytinnelig
tilbud

Team - Konsult anbetaling

nytt tilbud
etter forhandl.
21.03.14

3 Prisskjema

Totalt ca 29 tonn tøy pr år. Fordelingen er ca som følger.

SYKEHJEMMET, jfr Grunddokument pkt 1.2*	Mengde	Pris eks mva	
Vask av arbeidsklær - institusjon*	kg	kr.	30,- pr kg
Vask av Div. tøy	kg	kr.	30,-pr kg
Vask av Pasienttøy *	kg	kr.	45,- pr kg
Vask av Dyner	stk	kr.	200,- pr stk
Vask av Puter	stk	kr.	50,- pr stk
Vask av laken	stk	kr.	22,- pr kg
Vask av dynetrekk	stk	kr.	22,- pr kg
Vask av putevar	stk	kr.	22,- pr kg
Vask av kladder	stk	kr.	22,- pr kg
Vask av stikkklaken	stk	kr.	22,- pr kg
Vask av sengetepper	stk	kr.	80,- pr stk
Vask av handduker	stk	kr.	22,- pr kg
Vask av kluter	stk	kr.	22,- pr kg
Vask av kopphandduker	stk	kr.	22,- pr kg
Flekkfjerning/ekstra vask av arb.tøy	kg	kr.	40,- pr kg
Retting av tøy	stk	kr.	100,- pr.t
Vask av Mopper	stk	kr.	25,- pr kg
Vask av Tuer	stk	kr.	25,- pr kg
Vask av Duker	stk	kr.	25,- pr. m

*Oppgitt pris pr kg Pasienttøy kr 45,- pr kg

Privat tøy for sykehjemmets beboere *	Mengde	Pris eks mva	
Vask av vanlig private klær	kr	kr.	45,- pr kg
Vask/rens frakker og kåper	stk	kr.	45,- pr kg
Vask/rens dresser og drakter	stk	kr.	45,- pr kg
Vask av ullplagg	stk	kr.	45,- pr kg
Vask av gardiner	stk	kr.	50,- pr fag
Vask av duker	stk	kr.	25,- pr m
Vask av matter	stk	kr.	50,- pr stk små 80,- pr stk for store
Merking av tøy (opsjon)	stk	kr.	75,-pr plagg
Reparasjon av tøy (opsjon)	stk	kr.	100,- pr t
Leie av duker (opsjon)	stk	kr.	28,- pr m
Vask og leie av sengetøy (opsjon)	kg	kr.	24,50 pr del
Vask og leie av sengesett (opsjon)	stk	kr.	61,- (4 deler)
Leie av duker (opsjon)	stk	kr.	

Fra: Ole Rødum
Sendt: 3. mars 2014 15:32
Til: Bjørn Ellefsæter
Emne: SV: Avklaringer vaskeri

KONKLUSJON

Det vurderes slik at Kvæningen kommune har hjemmel for å innlede forhandlinger med den aktuelle tilbyderen i henhold til forskrift om offentlige anskaffelser § 14-4 bokstav a og b. Det knytter seg noe usikkerhet til konklusjonen på bakgrunn av foreliggende juridisk praksis og teori. Men avgjørelsene i KOFA og annen juridisk praksis trekker mer mot å kunne forkaste tilbudet og innlede forhandlinger uten kunngjøring enn det motsatte.

INNLEDNING

Innkjøpstjenesten har blitt bedt om å vurdere om Kvæningen kommune kan benytte hjemmelen for konkurranse med forhandling i forskrift om offentlige anskaffelser § 14-4 bokstav a eller b.

SAKENS BAKGRUNN

Kvæningen kommune har mottatt et tilbud på vaskeritjenester som betydelig overstiger kostnadsrammen for anskaffelsen (dobler kostnadene). Spørsmålet er om oppdragsgiver kan innlede forhandlinger med tilbyderen uten forutgående kunngjøring.

VURDERING

Forskriftens § 14-4 bokstav a.

Det fremkommer av forskrift om offentlige anskaffelser § 14-4 bokstav a, at oppdragsgiver kan benytte konkurranse med forhandling uten forutgående kunngjøring i følgende tilfeller: «Når tilbudene i en forutgående åpen eller begrenset anbuds konkurranse eller konkurransepreget dialog er ukorrekte, eller dersom tilbudene er uakseptable i henhold til krav fastsatt i samsvar med § 17-4 (kvalifikasjonskrav) til § 17-15 (HMS-egenerklæring), §20-1 (fremgangsmåte ved valg av leverandører og tildeling av kontrakter), § 20-3 (avvik), §20-4 (alternative tilbud) eller § 22-2 (kriterier for valg av tilbud), forutsatt at det ikke foretas vesentlige endringer i de opprinnelige kontraktsvilkår og at alle leverandørene som oppfyller kravene for deltakelse i konkurransen, og som i den forutgående konkurransen har avgitt tilbud i samsvar med anskaffelsesprosedyrens formelle krav, inviteres til å delta.»

KOFA behandlet den tilsvarende bestemmelsen i § 14-3 bokstav a i sak 2008/131, og uttalte i premiss 59-60 at: «Det første spørsmålet for klagenemnda er om ordlyden uakseptabelt kan omfatte det forhold at et tilbud er høyt priset. Klagenemnda har ikke tidligere tatt stilling til dette, og FADs Veileder 2006 gir heller ingen veiledning her. Ordlyden åpner for at for høy tilbudspris kan føre til at tilbudene anses uakseptable. Arrowsmith og Dragsten/Lindalen synes å legge til grunn at dette spørsmålet er uavklart, mens det i Amdal/Roll-Matthiesen synes forutsatt at høy pris kan gjøre tilbudet uakseptabelt etter § 14-3 (1) bokstav a [..].» Videre ble det fremholdt i premiss 64, at: «Ved vurderingen av om et tilbud er uakseptabelt, må det legges en objektiv vurdering til grunn. Dersom konkurransen er mislykket fordi anskaffelsen er underbudsjettet, kan bestemmelsen ikke benyttes, jf. FADs Veileder s. 91. Bestemmelsen må tolkes slik at ikke enhver overskridelse av budsjettet vil føre til at tilbudet er uakseptabelt.»

I den konkrete saken var leverandørens pristilbud over det dobbelte av oppdragsgivers kostnadsoverslag, og dette var tilstrekkelig til at klagenemnda fant at tilbudet kunne anses uakseptabelt etter § 14-3 (1) bokstav a. KOFA-sak 2010/221, som gjaldt § 14-4 a og b, trekker i samme retning, mens KOFA-sak 2010/325 konkluderte i motsatt retning. Spørsmålet må derfor anses uavklart i juridisk praksis og teori. På bakgrunn av gjeldende rett, så vurderer vi det slik at Kvæningen kommune sannsynligvis har rett til å innlede forhandlinger med den aktuelle tilbyderen i henhold til forskrift om offentlige anskaffelser § 14-4 bokstav a.

Forskriftens § 14-4 bokstav b

Det fremkommer av forskrift om offentlige anskaffelser § 14-4 bokstav b, at oppdragsgiver kan benytte konkurranse med forhandling uten forutgående kunngjøring i følgende tilfeller: «Dersom det i en forutgående åpen eller begrenset anbuds konkurranse ikke foreligger tilbud, eller de tilbud som foreligger ikke er egnet, forutsatt at det ikke

foretas vesentlige endringer i de opprinnelige kontraktsvilkårene [...]» IKOFA-sak 2008/24, premiss 124, ble det uttalt at: «Det fremkommer ovenfor at klagenemnda har kommet til at § 22-1 (2) ga hjemmel til å totalforkaste klagers tilbud i de tilbudsområdene han var eneste tilbyder fordi det overskred innklagedes budsjett. Det forelå også enkelte områder som det ikke var kommet inn noen tilbud på, og klagenemnda finner at det første vilkåret for å benytte konkurranse med forhandling etter § 14-4 bokstav b er oppfylt.»

Videre ble det fremholdt i KOFA-sak 2010/221, premiss 44, at: «[...] Tilbud som er uakseptable for oppdragsgiver på grunn av høye priser må anses for å oppfylle vilkåret om å være uegnet i forskriftens § 14-4 bokstav b. En budsjettoverskridelse er uansett ikke nok i seg selv, men med objektivt sett vesentlig høyere priser enn man kunne forvente, kan vilkårene trolig etter omstendighetene anses oppfylt. Spørsmålet må uansett anses usikkert [...]» KOFA-sak 2010/235 trekker i motsatt retning, men det var dissens i saken. Spørsmålet må følgelig anses å være uavklart i juridisk praksis og teori. Vi vurderer det likevel slik at Kvæningen kommune sannsynligvis har rett til å innlede forhandlinger med den aktuelle tilbyderen i henhold til forskrift om offentlige anskaffelser § 14-4 bokstav b.

Med vennlig hilsen

Innkjøpssjef
Ole Rødum
Tlf.: +47 90519044
Epost: ole.rodum@storfjord.kommune.no

Fra: Bjørn Ellefsæter
Sendt: 28. februar 2014 10:06
Til: Ole Rødum
Emne: SV: Avklaringer vaskeri

Hvilket av disse punktene kan vi bruke som hjemmel for å ha avklarings-/forhandlingsmøter med KP?
Jeg syntes ingen av dem passet.

Fra: Ole Rødum
Sendt: 25. februar 2014 12:15
Til: Bjørn Ellefsæter
Emne: Avklaringer vaskeri

Vedståelsesfristen er 7 måneder for denne kunngjøringen.

14-4. Konkurransen med forhandling uten forutgående kunngjøring

Oppdragsgiver kan benytte konkurranse med forhandling uten forutgående kunngjøring i følgende tilfeller:

a. når tilbudene i en forutgående åpen eller begrenset anbudskonkurranse eller konkurransepreget dialog er ukorrekte, eller dersom tilbudene er uakseptable i henhold til krav fastsatt i samsvar med § 17-4 (kvalifikasjonskrav) til § 17-15 (HMS-egenerklæring), § 20-1 (fremgangsmåte ved valg av leverandører og tildeling av kontrakter), § 20-3 (avvik), § 20-4 (alternative tilbud) eller § 22-2 (kriterier for valg av tilbud), forutsatt at det ikke foretas vesentlige endringer i de opprinnelige kontraktsvilkår og at alle leverandørene som oppfyller kravene for deltakelse i konkurransen, og som i den forutgående konkurransen har avgitt tilbud i samsvar med anskaffelsesprosedyrens formelle krav, inviteres til å delta,

b. dersom det i en forutgående åpen eller begrenset anbudskonkurranse ikke foreligger tilbud, eller de tilbud som foreligger ikke er egnet, forutsatt at det ikke foretas vesentlige endringer i de opprinnelige kontraktsvilkårene og at det på anmodning oversendes en rapport til Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet,

c. dersom ytelsen av tekniske eller kunstneriske grunner eller for å beskytte en enerett, bare kan presteres av en bestemt leverandør,

d. dersom det på grunn av særlige forhold som ikke skyldes oppdragsgiver og som oppdragsgiver ikke kunne forutse, er umulig å overholde fristene fastsatt i denne forskrift,

e. dersom varene i en varekontrakt skal produseres kun med sikte på forskning, eksperimentering, undersøkelse eller utvikling. Dette gjelder ikke ved produksjon i større mengder for å påvise varens kommersielle muligheter eller for å dekke forsknings- og utviklingsomkostninger,

f. ved tilleggsleveranser i en varekontrakt fra den opprinnelige leverandør til delvis fornyelse av normale leveranser eller installasjoner, eller til utvidelse av allerede foretatte leveranser eller installasjoner, dersom skifte av leverandør vil pålegge oppdragsgiveren å anskaffe utstyr som er teknisk uforenlig med eksisterende utstyr, eller som skaper uforholdsmessig store tekniske vanskeligheter ved drift og vedlikehold. Varigheten for den opprinnelige kontrakten og tilleggsleveransen må normalt ikke overstige tre år,

g. dersom varene noteres og kjøpes på en varebørs,

h. dersom varene anskaffes på særdeles fordelaktige vilkår, enten hos en leverandør som endelig innstiller sin virksomhet eller et konkursbo, tvangsakkord eller en tilsvarende behandling,

i. ved tjenestekontrakter som skal tildeles vinneren eller en av vinnerne etter en gjennomført plan- og designkonkurranse jf. § 23-1 (plan- og designkonkurranse), og i samsvar med de regler som gjelder for denne. Alle vinnerne i konkurransen skal inviteres til å delta i forhandlingene,

j. tilleggstjenester som ikke var med i det opprinnelige prosjektforslag eller i den opprinnelige kontrakten og tilleggsarbeider som ikke var med i den opprinnelige kunngjøring eller i den opprinnelige kontrakten, forutsatt at:

1. forhold oppdragsgiver ikke kunne forutse gjør det nødvendig å utføre tilleggstjenesten eller tilleggsarbeidet for å utføre de tjenestene som opprinnelig ble beskrevet,

2. tilleggsarbeidene eller tilleggstjenestene tildeles samme leverandør,

3. den samlede verdi av kontrakter som inngås om tilleggsarbeider eller tilleggstjenester ikke overstiger 50 prosent av verdien av den opprinnelige kontrakt, og

4. tilleggstjenestene eller tilleggsarbeidene ikke teknisk eller økonomisk kan skilles fra den opprinnelige kontrakt uten vesentlige ulemper for oppdragsgiver eller, dersom de kan skilles fra den opprinnelige kontrakt, likevel er strengt nødvendig for fullføring av denne,

k. ved tjenestekontrakter og bygge- og anleggskontrakter for nye arbeider, som er en gjentakelse av lignende arbeider utført i forbindelse med en tidligere kontrakt inngått i samsvar med hovedregelen i § 14-1 (tillatte anskaffelsesprosedyrer). Forutsetningen er at kontrakten tildeles til den opprinnelige leverandør og at arbeidene er i samsvar med det prosjekt som dannet utgangspunktet for tildelingen av den første kontrakten. Muligheten for at denne fremgangsmåte kan bli brukt, skal angis første gang det innhentes tilbud for prosjektet. Mulige senere arbeider skal tas med i beregningen av anskaffelsens verdi i forhold til terskelverdiene i kapittel 2 (anvendelsesområde for de ulike bestemmelsene i forskriften). Fremgangsmåten kan bare anvendes inntil tre år etter at den opprinnelige kontrakt ble sluttet, eller

l. ved dekningskjøp som er nødvendig som følge av at en kontrakt er kjent uten virkning etter reglene i kapittel 22A, forutsatt at det er umulig å overholde fristene fastsatt i denne forskrift og kontrakt ikke inngås for en lengre periode enn det som er nødvendig for å gjennomføre en konkurranse i samsvar med forskriften.

Med vennlig hilsen

Innkjøpssjef

Bjørn Ellefsæter

Fra: Gro Karlstrøm
Sendt: 24. februar 2014 15:17
Til: Bjørn Ellefsæter
Kopi: Rolf Bjarne Jørgensen
Emne: Vaskeri tall!

Utrekning vaskeri

Utrekningen vi foretok i fjor var over 7 dg (inkl en helg). Vi har nå utregnet ifh til 52 uker. Den uka vi målte var det ikke spesielt høy drift...

Arbeidstøy Gargo: 73,5 kg x 52 uker = 3822 kg x kr 35 = 133.770 kr
Pasient privat tøy: 134 kg x 52 uker = 6968 kg x kr 45 = 313.000 kr
Håndduker/sengtøy: 572,5 kg x 52 uker = 29770 kg x 26 kr = 774.020 kr (her har vi beregnet en kgpris på kr 26 jmf KP sin prisliste)
Arbeidstøy legektr: 10 kg x 52 uker = 520 kg x 45 kr = 23.400.
→ Totalt utgjør dette kr 1.244.750.

Som du ser så er det ganske dyrt.

Den ene stillingen vi har utgjør kr 445.000 (m sosiale utg) + ekstravakter ca 10% stilling / ferievikarer = kr 87325 inkl sosiale utg)

+ ca 53.000 i renholdsmidler + innkjøp arbeidsklær, sengtøy, håndduker etc på kr 76.379 (pr regnskap i 2013). Totalt kr 661.704.....

--- i tillegg strøm, tekniske vedlikehold maskiner/rom, som det er vanskelig for oss å beregne.

Med vennlig hilsen

Gro Karlstrøm

Leder

Gargo sykestue og sykehjem

9161 Burfjord

Kvænanen kommune

mail: gro.karlstrom@kvanangen.kommune.no

tlf 77 77 90 27 / 47469510

Bjørn Ellefsæter

Fra: Gro Karlstrøm
Sendt: 24. mars 2014 14:09
Til: Bjørn Ellefsæter
Emne: vaskeri

Ny utregning for vaskeritjenester:

Vi har nå gått igjennom de nye tallene og tatt med noe mer ifh til forrige utregning. Allikevel blir det billigere i totalsum.

Utregning vaskeri

Utregningen vi foretok i fjor var over 7 dg (inkl en helg). Vi har nå utregnet ifh til 52 uker. Den uka vi målte var det ikke spesielt høy drift....

Arbeidstøy Gargo: 73,5 kg x 52 uker = 3822 kg x kr 30 = 114.660 kr (ny pris)
Pasient privat tøy: 134 kg x 52 uker = 6968 kg x kr 45 = 313.000 kr (pris som tidligere)
Håndduker/sengtøy: 572,5 kg x 52 uker = 29770 kg x 22 kr = 654.940 kr (ny pris)
Dyner/puter: kr 250 (=ett sett) x 54 sett = kr 13.500 (2x pr år)
Sengtepper: 54 stk x 80 kr = 4.320 (2x pr år)
Arbeidstøy legektr: 10 kg x 52 uker = 520 kg x 30 kr = 15.600 kr (ny pris) : Dette er tatt med fordi dette er en utgift som skal gå på legekantorets budsjett.

→ Totalt utgjør dette kr 1.160.020

Den ene stillingen vi har utgjør kr 445.000 (m sosiale utg) + ekstravakter ca 10% stilling / ferievikarer = kr 87.325 inkl sosiale utg)

+ ca 53.000 i renholdsmidler + innkjøp arbeidsklær, sengetøy, håndduker etc på kr 76.379 (pr regnskap i 2013).

Totalt kr 661.704.....

--- i tillegg strøm, tekniske vedlikehold maskiner/rom, som det er vanskelig for oss å beregne.

Vi har ikke utregnet på gardiner, duker, tepper, retting/reperasjon av tøy, rens av privat tøy.

Moppe/tuevask regner vi med at skal foregå på Gargo i og med at vi nettopp har kjøpt ny moppevasker. I tillegg er dette innunder renholdsavd.

Med vennlig hilsen

Gro Karlstrøm

Leder

Gargo sykestue og sykehjem

9161 Burfjord

Kvæningen kommune

mail: gro.karlstrom@kvanangen.kommune.no

tlf 77 77 90 27 / 47469510

Referat fra møte mellom Kvænanen kommune og Kvænanen Produkter AS (KP) om vaskerianbud den 10.03.14.

Følgende møtte: Sigrun Johansen, Bernt Mathiassen, Matthias Welz og Kurt Solheim fra KP. Jan Helge Jensen, Gøril Severinsen, Frank Pedersen, Bjørn Ellefsæter og Gro Karlstrøm fra Kvænanen kommune.

Kommunen orienterte om anbudsprosessen med vaskeri. Det kom inn ett tilbud, fra KP. Tilbudet anses å være for høyt i forhold til dagens utgifter til den kommunale vaskeridriften og kommunen ønsker å gå inn i forhandlinger. I tillegg må det tas høyde for at dagens vaskeri ikke tilfredsstiller kravene i Bransjestandard for vaskerier og må bygges om - kostnadene ved dette er ikke tatt med. Fra politisk hold legges det vekt på at det er viktig å styrke KP som en samfunnsaktør. Fra kommunens side ble det vist til at tilskuddet fra IN til nytt vaskeribygging ble mindre enn beregnet, er det sikkert at resten av regnestykket holder? Videre ble det lagt vekt på at økte utgifter til vaskeri er et betydelig beløp som gjør at man må se mer på denne saken.

KP la vekt på at deres priser ligger på samme nivå som andre vekst-vaskerier det er naturlig å sammenligne seg med, Berg og Ibestad. KP får nå et vaskeri som tilfredsstiller kravene i Bransjestandard for vaskerier. Ut fra det de ser av kravene til vaskeridriften vil kostnadene til ombygging bli betydelige for kommunen og det vil nok kreve økt bemanning. De åpner imidlertid opp for å se på tallene på nytt.

Konklusjon:

- Kvænanen kommune bekrefter å ha mottatt tilbudet fra KP.
- Kvænanen kommune viser til Forskrift om offentlige anskaffelser § 14 og avlyser konkurransen.
- Det innkalles til forhandlinger med KP innen 01.04.14.
- Fra kommunens side i forhandlingene møter administrativ ledelse.

Referat fra forhandlinger mellom Kvæningen kommune og Kvæningen Produkter AS (KP) den 21.03.14.

Følgende møte: Sigrun Johansen, Mathias Welz og Bernt Mathiassen fra KP. Bjørn Ellefsæter og Oddvar Kiærbech fra kommunen. Frank Pedersen var med på siste del av møtet.

Synspunkter fra kommunen:

- Kommunen syntes anbudet fra KP var for høyt og ønsket av den grunn å avlyse konkurransen og inviterte til forhandlinger.
- Kommunen håper på å få til en avtale med KP og synes det er flott med et vaskeritilbud også for innbyggere og andre.

Synspunkter fra KP:

- Det er et lite marked i Kvæningen, kommunen blir dominerende aktør. Foreløpig regner KP kun med å vaske privat tøy for kr 60 000 pr år.
- KP ga nytt tilbud jfr vedlagte prisskjema fra Team Consult, og mener at det ikke er forsvarlig å gå lavere enn dette.
- KP sliter med finansieringen av nytt vaskeri. Tilskuddene er kun på 23 % av de totale kostnadene, noe under det man opprinnelig regnet med. Derfor ønsker de å få til en midlertidig økning av egenkapitalen.
- KP regner med å bygge nytt vaskeri i løpet av sommerhalvåret. De skal være ferdige 6 måneder etter at byggetillatelsen er gitt, og dette inkluderer godkjenningene fra Mattilsynet og Arbeidstilsynet.

Det ble enighet om følgende:

- KP ga nytt tilbud jfr vedlagte prisskjema fra Team Consult.
- Saken legges fram for formannskap 02.04.14 og kommunestyret 30.04.14.
- Kvæningen kommune legger tar opp sak om midlertidig økning av egenkapitalen i KP fra kr 200 000 til kr 700 000 for en periode på 3 år. Dette for å minske lånebehovet til KP.

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
	Kvæningen Formannskap	
2014/31	Kvæningen kommunestyre	30.04.2014

Fastsetting av forskrift for forsøksordningen med snøscooterløyper

Vedlegg

1 Forskrift om kommunalt forsøk med snøscooterløyper

Rådmannens innstilling

Kvæningen kommune vedtar "Forskrift for kommunalt forsøk med snøscooterløyper"
Forskriften trer i kraft straks etter stadfesting av Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Saksopplysninger

Bakgrunn for saken

Klima- og miljødepartementet (tidl. Miljøverndepartementet) inviterte ultimo mai 2013 kommunene i det distriktpolitiske virkeområdet, sone I, II og III, til å delta i en forsøksordning med adgang til å etablere snøscooterløyper for fornøyleskjøring gjennom arealplanlegging etter plan- og bygningsloven. Ordningen var i utgangspunktet ment å skulle begrenses til 40 kommuner utvalgt etter innsendt søknad og vare i perioden 2014 – 2018. Regjeringen bestemte primo desember å iverksette forsøksordningen samt å utvide den til å gjelde alle kommunene som hadde søkt om deltakelse, 108 i alt.

Motorferdselloven har som utgangspunkt at motorisert ferdsel i utmark og vassdrag er forbudt. Loven tar imidlertid ikke sikte på å hindre nødvendig ferdsel til anerkjente nytteformål. Det er den unødvendige og fornøylespregede ferdselen som reguleres. Dagens regelverk åpner altså ikke for fornøyleskjøring. Unntaket her er kommuner i Nord-Troms og Finnmark som har særskilte regler som angir at Fylkesmannen kan legge ut løyper etter forslag fra kommunestyrene. Løypene er åpne for allmennheten og for turoperatører/snøscooterturisme.

I 2000 ble det etablert en forsøksordning med lokal forvaltning av motorferdsel. I dag omfatter denne ordningen syv kommuner. Forsøksordningen har etter departementets syn ikke gitt tilstrekkelige svar på hvilke effekter en generell åpning for etablering av snøscooterløyper har for naturmangfold, friluftsliv og folkehelse, både på kort og lang sikt, til at det er forsvarlig å

åpne for etablering av snøscooterløyper for fornøyleskjøring over hele landet. Dette gjelder for eksempel virkningen av å åpne for løyper i mer befolkningstette områder samt erfaringer om effekter av nettverk med løyper for fornøyleskjøring mellom flere tilgrensende kommuner.

Forsøket som nå settes i gang, vil være mindre omfattende enn det tidligere fordi det ikke berører hele motorferdselspolitikken. Det åpner kun for kjøring i etablerte løyper til dette formål og i henhold til nærmere retningslinjer fastsatt av kommunen. Motorferdselloven gjelder fortsatt for all annen motorisert ferdsel i utmark og vassdrag. Forsøket omfatter heller ikke løyper for ATV.

Det eksisterende forsøksprosjektet med lokal forvaltning av motorferdsel i utmark avvikles med virkning fra 1. mai 2014.

Forsøksordningen

Den nye forsøksordningen skal gi grunnlag for å undersøke virkningene av at kommunene gis mulighet til å etablere snøscooterløyper i snødekt utmark og på islagte vassdrag for følgende:

- ✓ naturmangfold, friluftsliv og folkehelse
- ✓ kommunenes praktisering av tillatelses- og dispensasjonsbestemmelsene i motorferdselloven (LOV-1977-06-10-82 Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag)
- ✓ lokal næringsutvikling, herunder leiekjøring.

Blant annet er det behov for mer kunnskap om hvilke arter og økosystemer som er sårbare for motorferdsel, hvordan disse bør hensyn tas i planleggingen og hvor de aktuelle artene finnes. Det skal også ses på om ordningen medfører økning i antall snøscootere og generelt økt motorisert ferdsel i utmarka, hvordan dette påvirker friluftslivet og holdninger til bruk av motorkjøretøy i utmark generelt og eventuelle konsekvenser for folkehelsen. Departementet ønsker også å se på om åpning for fornøyleskjøring påvirker kommunens dispensasjonspraksis på motorferdselsområdet og hvilke eventuelle distriktspolitiske effekter ordningen har, herunder effekter for lokalt næringsliv.

Kunnskapen om virkningene skal innhentes gjennom en løpende følgeevaluering fra ulike fagmiljøer. Evalueringen skal skje i regi av Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet.

Forskriften fastsetter rammer og vilkår for planlegging av eventuelle snøscooterløyper. Disse har som mål å sikre at hensyn til friluftsliv og naturmangfold blir tilstrekkelig ivaretatt. Det vil gjelde et absolutt forbud mot å opprette løyper i verneområder, foreslåtte verneområder og nasjonale villreinområder. I tillegg heter det at

- løypene ikke skal være til vesentlig skade eller ulempe for reindriften
- løypene bør søkes unngått lagt i inngrepsfrie naturområder som er tre eller flere kilometer fra et teknisk inngrep
- det skal tas hensyn til virkninger for friluftsliv, fugle- og dyrearter og økosystemer som er sårbare for motorferdsel
- løypene ikke skal være til ulempe for bolig- og hytteområder
- løypene ikke skal legges slik at de kan skape negative effekter på kulturminner og kulturmiljø
- forsøksordningen kun gir hjemmel for etablering av løyper for kjøring med snøscooter på snødekt mark
- det er en forutsetning av løypene etableres uten terrenginngrep.
- for å begrense ulykkesrisikoen skal løypene ikke etableres i skredutsatte områder og i bratt terreng

- kommunen videre skal sette vilkår for bruken av løypene, herunder tidspunkt og tidsrom for kjøring (når på dagen, ukedager/helger/høytider, når på året m.v.)

Under planarbeidet skal betydningen av friluftsområdene der løypene planlegges vurderes mot øvrige friluftsområder i kommunen.

Motorferdselloven innskrenker ikke grunneiers rett til å nekte ferdsel over egen eiendom. På samme måte kan ikke kommunen treffe vedtak om snøscooterløype(r) før grunneier har samtykket i at det kan foregå snøscooterkjøring på deres eiendom. Dette gjelder så vel privat som offentlig eiendom. For statsallmenningen gis grunneiersamtykke av fjellstyret.

Forskriften fastsetter rammene for forsøket og skal sikre en helhetlig vurdering av berørte interesser når slike løyper etableres; de nærmere rammene som skal gjelde for forsøket vil altså fremgå av forskriftene.

I dette tilfellet dreier det seg om et statlig initiert og styrt forsøk, og kommuner som skal delta vil derfor kun få godkjent forskrifter lik de som er vedlagt her. Premissene for forsøksordningen er gitt i den standardiserte forskriften. Kommunestyret må vedta forskriften før den sendes til Kommunal- og moderniseringsdepartementet via Klima- og miljødepartementet for stadfesting.

Forskriften har vært på høring i forbindelse med utarbeidelsen, jamfør forsøksloven § 5 tredje punktum og forvaltningsloven § 37. Det er ikke nødvendig med ytterligere høring av forskriften før fastsetting i kommunene.

Forskrift om kommunalt forsøk med snøscooterløyper

Fastsatt av Kvænangen kommunestyre 30.04.2014 med hjemmel i lov 26. juni 1992 nr. 87 om forsøk i offentlig forvaltning §§ 3 og 5, jf. kgl. res. 11. desember 1992 nr. 1050. Stadfestet av Kommunal- og moderniseringsdepartementet (dato)

§ 1 Formål

Forskriften skal gi grunnlag for å undersøke virkningene av at kommunene gis myndighet til å etablere snøscooterløyper i snødekt utmark og på islagte vassdrag for

- a) naturmangfold, friluftsliv og folkehelse
- b) kommunens praktisering av tillatelses- og dispensasjonsbestemmelsene i lov 10. juni 1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag med forskrifter
- c) lokal næringsvirksomhet, herunder leiekjøring.

Forskriften skal sikre en helhetlig vurdering av berørte interesser når slike løyper etableres.

§ 2 Forholdet til andre lover

Lov 10. juni 1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag med forskrifter gjelder med de unntak og særregler som følger av forskriften her.

For behandlingen av planer etter forskriften gjelder plan- og bygningsloven §§ 3-1 til 5-6 og §§ 10-1 til 13-4 med de unntak og særregler som følger av forskriften her.

§ 3 Kommunens adgang til å etablere snøscooterløyper

Kommunen kan etablere løyper for å kjøre snøscooter i snødekt utmark og på islagte vassdrag. Løypene skal angis i arealplan eller i reguleringsplan som trasé for snøscooterløype. Traséen skal vises i planen som linjesymbol med sosikode 1164, der senterlinjen angir traséen. Til planen skal kommunen også gi utfyllende bestemmelser for bruken av løypene. Bestemmelsene skal minst inneholde regler om kjørefart samt tidspunkt og tidsrom for kjøring.

I planarbeidet skal kommunen ta hensyn til

- a) støy og andre ulemper for friluftsliv, naturmangfold, bolig- og hytteområder, kulturminner og kulturmiljø.
- b) sikkerheten for de som kjører og andre.

Planforslaget skal

- a) utrede virkningene løypene vil ha for friluftsliv og naturmangfold i plan- og influensområdet
- b) kartlegge og verdsette friluftslivsområdene der løypene planlegges og vurdere betydningen av disse områdene opp mot øvrige friluftsområder i kommunen.

Kommunen kan ikke treffe vedtak om snøscooterløype før private og offentlige grunneiere har samtykket i snøscooterkjøring over deres eiendom. For statsallmenningene gis samtykke av fjellstyret.

§ 4 Begrensninger i adgangen til å etablere snøscooterløyper

En snøscooterløype skal ikke

- a) stride mot arealformålet og bestemmelsene i arealplan, jf. plan- og bygningsloven §§ 11-6 og 12-4
- b) legges i verneområder, foreslåtte verneområder eller nasjonale villreinområder
- c) være til vesentlig skade eller ulempe for reindriften
- d) kreve terrenginngrep
- e) legges i skredutsatte områder eller bratt terreng

§ 5 Bruk av snøscooterløypene

Uten hinder av forbudet i lov 10. juni 1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag §§ 3 og 4a, er det tillatt å kjøre med snøscooter på snødekt mark i løyper opprettet etter § 2 i forskriften her, innenfor de rammer som følger av bestemmelser gitt i medhold av § 3.

§ 6 Klage og innsigelse

Kommunens vedtak etter forskriften kan påklages etter bestemmelsene i plan- og bygningsloven § 1-9, men slik at Fylkesmannen er klageinstans.

Plan- og bygningsloven § 11-15 tredje ledd gjelder ikke for kommunestyrets vedtak om trasé for snøscooterløype i kommuneplan.

For myndighet til å fremme innsigelse gjelder reglene i plan- og bygningsloven § 5-4. Støy eller andre negative virkninger for lokalt friluftsliv gir grunnlag for innsigelse etter plan- og bygningsloven § 5-4 første ledd. Ved behandling av innsigelsessaker kan departementet prøve alle sider av saken.

§ 7 Plikt til å medvirke til evaluering av forsøket

Kommuner som deltar i forsøket, plikter å medvirke til evalueringen av forsøket ved å opplyse om forvaltningspraksis eller annen informasjon som etterspørres, og gjøre plandokumenter og annet materiale tilgjengelig. Kommuner plikter å føre register over ulykker med snøscooter og over brudd på forskriften her og på lov 10. juni 1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag med forskrifter som kommunen blir kjent med.

§ 8 Ikrafttredelse og varighet

Forskriften trer i kraft straks og oppheves 31. desember 2018.

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
2014/14	Kvæningen Teknisk utvalg	15.04.2014
2014/32	Kvæningen kommunestyre	30.04.2014

Grunnarbeid og asfaltering av vei frem til "Fiskelassen" Låvan

Henvisning til lovverk:

Vedlegg

1 kartutsnitt 1:6000

Saksprotokoll i Kvæningen Teknisk utvalg - 15.04.2014

Behandling:

Administrasjonssjefens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kvæningen kommune godkjenner plan for utbedring, og foreslår at kostnader utover bevilget beløp på kr. 350 000 for utbedring og asfaltering av vei til "Fiskelassen" på Låvan belastes tidligere års overskudd. Det bevilges et tillegg på kr. 665 000,-

Rådmannens innstilling

Kvæningen kommune godkjenner plan for utbedring, og foreslår at kostnader utover bevilget beløp på kr. 350 000 for utbedring og asfaltering av vei til "Fiskelassen" på Låvan belastes tidligere års overskudd. Det bevilges et tillegg på kr. 665 000,-

Saksopplysninger

NHF Kvæningen Handikapforening har fått tilsagn på kr. 385 000,- til asfaltering av vei frem til deres grill og fiskeplass på Låvan.

Midlene har de fått fra EXTRA stiftelsen " Helse og Rehabilitering", gjennom Norges Handikapforbund 26.11.2013. Strekningen som skal rehabiliteres er på ca. 1500 m.

NHF Kvæningen Handikapforening henvendte seg til Kvæningen kommune vedrørende saken, og dette ble lagt frem i forbindelse med budsjettarbeidet for 2014.

Kvæningen kommunestyre har i investeringsbudsjett for 2014 satt av kr. 350 000,- som Kommunalt tilskudd for legging av fast dekke på denne strekningen.

Veien er kommunal, slik at tiltakene utføres med Kvæningen kommune som tiltakshaver og ansvarlig for gjennomføring. Det vil bli gjennomført befaring av veien så snart snøen tiner.

Med bakgrunn i tidligere utbedringer og estimerte kostnader, så vil de totale kostnader for klargjøring og asfaltering av vei beløper seg til kr. 1 400 000,- (grunnarbeid kr. 700 000,- og asfaltering 700 000,-) Kostnadene for å gjennomføre prosjektet er langt over de midlene som er stillet til disposisjon. Om prosjektet skal iverksettes, så må det bevilges kr. 665 000,- i tillegg til allerede bevilgede midler.

Vurdering

Det må gjøres et betydelig forarbeid før asfaltering kan finne sted, og dette innebærer grøfting, renneskift, forsterkning- og bærelag, samt steinsetting langs deler av veien for å hindre utvasking ved springflo. Veien asfalteres i en bredde på 3 meter, samt at møteplasser utbedres og asfalteres.

For å kunne iverksette tiltaket, så må det bevilges et tillegg på kr. 665 000,-

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
2014/15	Kvæningen Teknisk utvalg	15.04.2014
2014/33	Kvæningen kommunestyre	30.04.2014

Fond til oppgradering av kommunale leiligheter

Saksprotokoll i Kvæningen Teknisk utvalg - 15.04.2014

Behandling:

Tilleggsforslag fra teknisk utvalg: Siste setning tilføyes ” og leder av teknisk utvalg.”

Administrasjonssjefens innstilling med tilleggsforslaget fra teknisk utvalg ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Det opprettes et bundet fond på kr.2 millioner til oppgradering av kommunale leiligheter ved overføring fra tidligere års overskudd.
Beløpet disponeres av administrasjonssjefen i samråd med ordfører og leder av teknisk utvalg.

Rådmannens innstilling

Det opprettes et bundet fond på kr.2 millioner til oppgradering av kommunale leiligheter ved overføring fra tidligere års overskudd.
Beløpet disponeres av administrasjonssjefen i samråd med ordfører.

Saksopplysninger

Kommunen har til sammen 68 kommunale leiligheter som krever tilsyn og vedlikehold. Større vedlikehold må tas når den enkelte leilighet er ledig. Det er derfor viktig at vi til enhver tid har disponible midler til å kunne gjøre dette når en leilighet blir ledig. I motsatt fall vil leilighetenes standard bli gradvis dårligere og vi vil risikere at de blir stående ledig med tapte husleieinntekter. Vi har lenge hatt to leiligheter som ikke er beboelig på grunn av manglende midler til å sette de i stand. I tillegg til disse har vi nå flere leiligheter som trenger større oppgradering før de kan leies ut, men har ikke nødvendige midler på budsjettet for å kunne få dette til.

Til ordinært vedlikehold av kommunale boliger har vi kr. 238.000 til disposisjon på årets budsjett, noe som tilsvarer kr.3.500 pr. leilighet pr. år. Utleieboligene har i dag et årlig driftsoverskudd på ca en millioner kroner og disse midlene burde vært satt av til vedlikehold slik at de til enhver tid kan være oppgradert og klar for utleie. Mindre enkelt vedlikehold tas i egenregi med større vedlikehold blir satt bort til lokale firma.

I forbindelse med kommunestyrets behandling av økt leiepris ved lang botid den 31.10.2013 ble det vedtatt følgende tillegg:

Kommunestyret ber teknisk hovedutvalg utarbeide retningslinjer som tilpasser utleieprisen til leilighetenes standard.

Vurdering

Utarbeiding og ikke minst praktisering av retningslinjer for differensierte leiesatser avhengig av den enkelte leilighets standard er både tidkrevende og vil være gjenstand for mye diskusjon og klager. Det anbefales heller å sørge for at den enkelte leilighet får den nødvendige oppgradering ved utflytting slik at alle til enhver tid er i tilfredsstillende stand.

For å kunne foreta et effektivt fortløpende vedlikehold må vi til enhver tid ha disponible midler til dette. Det anbefales derfor at det opprettes et vedlikeholdsfond som på en enkel måte kan brukes til nødvendig oppgradering og vedlikehold av kommunale leiligheter slik at de raskt kan leies ut igjen etter utflytting.

Bruk av fondet vil gå til større vedlikehold og oppgradering hvor lokale firma blir engasjert for gjennomføring. Vi vil med dette også få økte husleieinntekter og være bedre i stand til å dekke det lokale boligbehov.

Normalt vil administrasjonen arbeide for at denne typen tiltak vurderes som del av det årlige budsjettarbeidet eller en større budsjettregulering, men i herværende forslag er det lagt vekt på at våren/sommeren og dermed ”gjennomføringssesongen” står for døra.

Et redusert beløp kan også vurderes uten at det vil ha større uheldige konsekvenser for inneværende år.

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
2014/16	Kvæningen Teknisk utvalg	15.04.2014
2014/34	Kvæningen kommunestyre	30.04.2014

Salg av gammel lærerbolig/barnehage på Alteidet

Saksprotokoll i Kvæningen Teknisk utvalg - 15.04.2014

Behandling:

Tilleggsforslag fra Jenny F Olsen og Gunnar Sollund: Siste setning tilføyes ”over takst.”

Administrasjonssjefens innstilling med tilleggsforslaget ble enstemmig vedtatt.

Protokolltilførsel fra Gunnar Sollund: Sak 2014/16 – Salg av gammel lærerbolig/barnehage på Alteidet ble vedtatt av kommunestyret 31.10.2013. Administrasjonen skal sørge for å iverksette kommunestyrets vedtak. Dette er ikke gjort, til tross for at det er gått 6 måneder siden kommunestyret fattet sitt vedtak i nevnte sak.

Det kan selvsagt forekomme at kommunestyrets vedtak av ulike årsaker ikke lar seg gjennomføre. Men i slike tilfeller skal administrasjonen umiddelbart gi kommunestyret v/ordføreren skriftlig, begrunnet beskjed om dette slik at kommunestyret kan ta saken opp til eventuell ny behandling. I nevnte sak er dette ikke gjort. Det er ikke holdbart fordi det medfører at saker blir forsinket og ikke effektivt som forutsatt av kommunestyret.

For øvrig viser jeg til kommunelovens bestemmelser og Reglement for folkevalgte Kvæningen kommune §23 hva gjelder protokolltilførsler, da jeg anser dette som en formell feil begått av administrasjonen

Vedtak:

Vedtatt minstepris på kr.500.000 for salg av eiendommen gnr.11 bnr.21 på Alteidet strykes og boligen selges til høystbydende over takst.

Rådmannens innstilling

Vedtatt minstepris på kr.500.000 for salg av eiendommen gnr.11 bnr.21 på Alteidet strykes og boligen selges til høystbydende.

Saksopplysninger

Saken ble behandlet av kommunestyret i møte den 31.10.2013 med følgende vedtak:

Kvæningen kommune selger gammel lærerbolig/barnehage på Alteidet, gnr.11 bnr.21 til høystbydende. Salgsinntektene brukes til renovering av gammel Burfjord barnehage og kommunale boliger. Minstepris er kr.500.000.

Ved behandling av budsjettet for 2014 ble inntekten ved salget beregnet til kr.500.000 og vedtatt brukt til finansiering av utleiebolig på Alteidet i stedet for renovering av gammel Burfjord barnehage og kommunale boliger.

Vi har tatt takst på boligen og den kom på kr.380.000. På grunn av stor differanse på vedtatt minstepris og takst har vi ikke lyst ut boligen for salg ennå. Minsteprisen bør slettes slik at endelig salg kan foretas selv om det ikke oppnås kr. 500.000 ved salget. Vi har i dag løpende utgifter på boligen uten at det er disponible midler til dette på budsjettet.

Vurdering

Prisen for bygg som nylig er omsatt i området har vært lav og det er nødvendig å lage ny avkjøring da eksisterende er felles med den gamle skolen. Det er derfor usikkert om vi oppnår kr.500.000 ved salg og det anbefales at vedtatt minstepris strykes.

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
	Kvæningen Formannskap	
2014/35	Kvæningen kommunestyre	30.04.2014

Prosjekt og ekstrabehov, utvikling av Profil og IPLOS

Administrasjonssjefens innstilling

Det settes av kr 410 000 til utvikling av Profil og IPLOS. Utgiftene tas fra eget budsjett. Ved behov for omposteringer mellom avdelingene så tas det som del av revidert budsjett i juni.

Saksopplysninger

Leder for Gargo sykehjem og sykestue og leder for Hjemmetjenestene har laget slik plan for arbeidet:

Lovverk: Kommunehelsetjenesteloven § 1-3a, Helsepersonelloven § 6.2.2 og § 39, Personopplysningsloven, Pasientrettighetsloven og Lov om psykisk helsevern. Forskrift om pasientjournal, Forskrift om pseudonymt registrering for individbasert helse- og omsorgsstatistikk, IPLOS.

Hvorfor: FunnkE skal iverksettes i løpet av 2014. Er et system for elektronisk meldingsutveksling mellom kommunehelsetjenesten og fastleger, sykehus og andre helseinstitusjoner og NAV. Det skal sendes elektroniske meldinger direkte i Visma Omsorg Profil og det kreves at kommunen har innført dette systemet. Noe Kvæningen har. Meldingene vil være for kommunikasjon med pleie- og omsorgssektoren, herunder epikriser, laboratoriesvar, dialogmelding og pleie- og omsorgsmeldinger. Man kan utveksle opplysninger om brukerens medisiner, diagnoser, IPLOS opplysninger, hvilke tjenester brukerne har. Dialogmelding kan brukes som sikker e-post.

Før dette kan iverksettes må det skje en større oppgradering og opprydding av Profil systemet, ifh til hvordan vi bruker det pr idag. Pr i dag brukes dessuten ikke Profil-systemet fullt ut ifh til mulighetene; legemiddelhandtering, avviksregistrering, tiltaksplaner.

Gevinster for kommunen:

- Bedre samhandling og kvalitet i tilbud
- Mer effektivt tidsbruk
- Informasjon når man trenger den
- Kommunikasjon dokumenteres.

Hvilke avdelinger gjelder dette: Gargo sykestue og sykehjem, Hjemmetjenesten, Tjeneste for psykisk helse, TU, Ergoterapeut, Kommunal fysioterapeut og legetjenesten

Når: Snarest og frem til 31.12.2014.

Hvem skal være med i prosjektgruppa: Gargo; avd.spl og hjelpepleier I på hver avdeling, Hjemmetjenesten; leder og hjelpepleier I, Systemansvarlig Profil, Representanter fra TU, psykiatri og legetjenesten.

Hvordan:

1. Administrasjon og enhetsledere lager en arbeidsgruppe.
2. Systemansvarlig Profil blir leder for gruppen.
3. I tillegg anbefales det frikjøp av en ansatt på Gargo og en i hjemmetjenesten. Inntil 50 % stilling på hver avd. Dette fordi flesteparten av pasientene er innunder disse enhetene, totalt ca 100 pasienter (ca 30 brukere i TU).
4. Systemansvarlig, i samarbeid med arbeidsgruppen, lager rutinebeskrivelser.
5. Avvikles 1-2 dagskurs i Alta for arbeidsgruppen. Systemansvarlig i Alta har sagt seg villig til å gi oss opplæring.
6. Dagskurs for alle ansatte avvikles i kommunen, fordelt utover vår og høst 2014. Arrangeres av systemansvarlig og medlemmer av arbeidsgruppa. Gjelder totalt ca 80 ansatte i hjemmetjenesten og på Gargo.
7. Opplæring og oppfølging på avdelingene; systemansvarlig, avdelingssykepleier og hjelpepleier I.
8. Opplæring leger, ergoterapeut og fysioterapi.

Økonomi

3 x 50 % stilling som hjelpepleier, fra 1/5 og ut 2014, kr 393 000.

Dagskurs x 1 i Alta, Gargo 7 pers, hjemmetjenesten 4 pers og systemansvarlig. Utgifter i forbindelse med vikarinntak/kjøring, kr 17 000.

Sum utgifter kr 410 000.

Vurdering

Det er behov for å gjøre en ryddejobb i Profil. Systemet skal ligge til grunn for innføringen av elektronisk meldingsutveksling (Funnke) og må være i orden for at meldingsutvekslingen skal fungere etter hensikten. Jobben som må gjøres er så stor at vi trenger ekstra ressurser utenom ordinær bemanning for å få dette til.

PS 2014/36 Referatsaker

Kvæningen kommune
Kvæningen brannvesen

KVÆNINGEN KOMMUNESTYRE

Deres ref:	Vår ref: 2014/858-1	Løpenr: 8807/2014	Arkivkode M84	Dato 03.03.2014
-------------------	-------------------------------	-----------------------------	-------------------------	---------------------------

MELDING OM BRANNVERNET 2013

Visjon

Kvæningen brannvesen skal være ledende innen brann og redning.

Kvæningen brannvesen skal:

Ved å være en aktiv aktør innen forebyggende, brann og redning, bidra til å øke sikkerheten i Kvæningen kommune.

Dekke kommunens behov for tilføring av nødvendig kompetanse til brann- og feiervesen.
Fremme tverrfaglig forståelse og samarbeid overfor etatene som inngår i totalberedskapen.

Hovedmål

- Kvæningen brannvesens skal være ledende innen brann og redning.
- Delta aktivt i utvikling og nyskaping innen brann, redning, beredskap og forebyggende brannvern.
- Utveksle kunnskap og erfaringer gjennom et tydelig samarbeid med fagmiljøene.
- Optimalisere ressursutnyttelsen ved gjennomføring av opplæring av høy faglig kvalitet.

Organisering / Dimensjonering av brannvesenet

10,00 % Foretaksleder – Brannsjef
10,00 % Leder Beredskap
10,00 % Leder Forebyggende
10,00 % Tilsyn Forebyggende
10,14 % Røykdykker 01,69 % - 6.stk
13,30 % Konstabel 01,33 % - 11.stk

--

63,44 % TOTAL

Vakt

Brannvesenet har vakt 3.mnd./år. Jfr. Risikovurdering – Brannordning.

Årsmelding

§ 2-3 Årlig melding om brannvernet.

Kommunen skal innen 1. mars hvert år sende skriftlig melding til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) om brannvernet i kommunen foregående år. I meldingen skal det også gjøres rede for hvordan tilsynet med objekter som omfattes av brann- og eksplosjonsvernlovens § 13 hvor kommunen selv er eier eller bruker, er fulgt opp. Utarbeides meldingen av andre enn brannsjefen skal uttalelse fra brannsjefen alltid følge meldingen.

Økonomi / Brannvesenet / 630

Budsjetterte driftsutgifter for brannvesenet i 2013 var på 1 910 000,00,-
Netto driftsutgifter for brannvesenet var på **1 790 000,00,-**
Dette gir et overskudd på kr.120 000,- i forhold til budsjett.
Overskuddet skyldes mindre forbruk på lønn med, mindre utrykninger i forhold til budsjett.

Ingen forbruk på konto **11501 Avsetning til bundet fond** 65 000,- dette videreføres til fremtidig utdanning jfr. Opplæringsplan.

Økonomi / Feiervesen / 631

Budsjetterte driftsutgifter for feiertjenesten i 2013 var på 302 000,-
Netto driftsutgifter for feiertjenesten i 2013 var på 304 000,-
Netto driftsinntekter for feiertjenesten i 2013 var på 290 000,-
Dette gir et underskudd på kr. 14 000,- / selvkost

Økning av feiergebyr må følge normal pris vekst, da dette er noe Kvæangen kommune har valgt å kjøpe i 2013. Prisen på kjøp av tjenester er ikke regulert i budsjett 2013, noe som fører til ett svakt overforbruk på kjøp av tjenester.

TOTALT – 630 BRANN – 631 – FEIING – OVERSKUDD – Kr. 106 000,-

Brannforebyggende arbeid

- Vi har pr. i dag 17 objekter som er registrert som særskilte brannobjekter og er omfattet av § 13 i brannvernloven.
- 17 av disse er i bruk, det er ført tilsyn med 100 % av disse i 2013
- Etter ønske har brannvesenet stilt opp for skoler og barnehager for informasjon og brannforebyggende tiltak.

- Aksjon boligbrann ble gjennomført i desember.
- Brannvesenet var aktiv i media i desember måned, forebyggende info.
- Brannvernuka 2013 - Åpen brannstasjon var gjennomført i regi av brannvesenet med 100 besøkende fra skoler og barnehager.

Opplæring og kompetanse

- 4.stk. Grunnkurs – Norges Brannskole
- 1.stk. Nettbasert – Kurs Brann

Feiing / ildstedstilsyn

- Kvænangen, Lyngen, Nordreisa og Skjervøy gjennomførte feiing i uke 32-33.
- Det ble gjennomført feiing av 464 piper av totalt 1236 stk.
- Det ble gjennomført tilsyn med 229 ildsteder av totalt 1306 stk.
- Det er innført behovsprøvd feiing, feiing etter behov, minst hvert 4.år/bolig/ hvert 4.år hytte/fritidsbolig. Tilsyn hvert 4.år/ alle bygg.
- Kom- Tek database- Registreringer av feier / tilsynslistene, lister følges opp og ajourføres årlig.

Utrykninger

- 03.stk. Brann i bygning
- Brann i bygning (3)
- 02.stk. Brann i kjøretøy
- Brann i kjøretøy (2)
- 02.stk. Trafikkulykke
- Trafikkulykke (2)
- 01.stk. Annet
- Uavklart hendelse (1)
- 01. stk. Øvrig
- Automatisk alarm – direktevarsling (1)

Brannvesenet har i alt hatt 9 utrykninger i 2013, *mot 4 utrykninger i 2012*
Utrykninger er ikke noe vi kan styre, med godt forebyggende arbeid kan påvirke.

Øvelser

- Brannvesenet har i alt gjennomført 8 brannøvelser i 2013, dette ihht. Opplæringsplan.
- Det årlige varmedykket som er lovpålagt for røykdykkertjenesten, gjennomføres ved Avinors anlegg i Alta og er i regi av Alta brannvesen.

- IUA Midt- og Nord- Troms avholdt Årsmøte i april på hurtigruten – Med øvelse oljeutslipp i Hammerfest, Dette for å møte dagens og fremtidige utfordringer.
- NLA- Norsk Luftambulans har kjørt sertifiserings kurs i bruk av halvautomatisk hjertestarter (DHLR) for brannmannskapet. Dette gir egen sikkerhet under arbeid, og økt beredskap for befolkningen.

Utstyr

- Det er investert i nytt redningsverktøy, etter at det gamle ble underkjent ved kontroll.
- Det er investert i en utrykningsbil, to seter, som gir større fleksibilitet ved hendelser.

Tilsyn § 13

For 2013 er det ført tilsyn med 100 % av kommunens 17 stk. §13 objekt.

Dette er i tråd med Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven) §13 Særskilte brannobjekter.

Vurdering av tilsyn

Tilsynet ble gjennomført som Ordinære tilsyn, Tema tilsyn og tilsyn utført ved egenmelding. Gjennomføringen viser økt forståelse for brannvernarbeid. Vi må gi nødvendig opplæring til brannvernledere på respektive bygg.

Vurdering

Med de ulike hendelser og oppdrag som brannvesenet kan komme ut for, stilles det høye krav til mannskapets kompetanse og utdanning. Vi må prioritere å få på plass minste kravet til utdanning ihht. Veiledning til forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen. § 7-1 Kommunens plikter.

Trygghet gjennom høy kvalitet og nok øving vil kunne styrke brannvesenets evne til å takle alle hendelser på en tilfredsstillende måte.

Brannordningen stiller krav til minimum 6 øvelser i året. Vi må i fremtiden se for oss en økning av disse for og imøtekomme fremtidige utfordringer.

Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) §3-2 særskilte forholdsregler for å ivareta sikkerheten.

Rekruttering

Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen § 7-1-11

Kravet i utdanningsmodellen innebærer basisutdanning i 2 år ved det lokale brannvesenet, samt gjennomført brevkurs hvor avsluttende grunnkurs deltidsreform gjennomføres i regionen eller ved Norges Brannskole.

Vi ser utfordringer i rekruttering og oppfylning av kvalifikasjonskrav i fremtiden. Vi må stimulere arbeidstaker til å øke egen kompetanse noe som betyr økte kostnader på utdanning mot kvalifikasjonskrav.

Vurdering av ytre Kvæningen:

Det konkluderes med at innsatspersonell fra brannstasjon i Burfjord ikke har mulighet til å bistå innbyggerne på Spildra og i Rein fjord innenfor krav til innsatstid. Som konsekvens av dette med svært tett bebyggelse og de rette vindforhold kan et begrenset branntilløp utvikle seg til og bli svært omfattende.

Det er opprettet depot (ubemannet) på Spildra. Sentrale personer er tilknyttet UMS – varslig. Utstyr er kjøpt inn og utplassert på depotet. Leieavtale for depotet er på plass. Det blir foretatt vedlikehold og gjennomgang av alt brannmateriell jfr. Egen rutine.

Konklusjon av ytre Kvæningen

Vurdering av beredskap for ytre Kvæningen, konkluderes med at brannsikkerhet for beboerne på Spildra og i Rein fjord er ivaretatt.

Vurdering av hovedstasjon:

I samtlige av kommunens tettsteder er ikke vannverkenes ledningsnett (110) mm dimensjonert for og levere tilstrekkelig mengden vann som kreves for brannbekjempelse, dette utløser krav til et kompenserende tiltak, tiltaket for brannvesenet kan være å bringe dette med seg i tankvogn.

Tankvogn.

Jfr. Forskrift om brannforebyggende tiltak og tilsyn § 5-4 Vannforsyning

Kommunen skal sørge for at den kommunale vannforsyning fram til tomtegrense i tettbygd strøk er tilstrekkelig til å dekke brannvesenets behov for sløkkevann. I boligstrøk o.l. hvor spredningsfaren er liten er det tilstrekkelig at kommunens brannvesen disponerer passende tankbil. I områder som reguleres til virksomhet hvor sprinkling er aktuell, skal kommunen sørge for at det er tilstrekkelig vannforsyning til å dekke behovet

Skogbrann

Materiellet for skogbrannbekjempelse er av eldre dato, dette blir ett satsningsområde i de neste årene.

Transport

Vi har utfordring med første innsatsen, med tanke på røykdykking og livreddende tiltak, For å optimalisere dette kan brannbil med dobbelkabin m/ innfelte røykdykkerstoler være et godt valg. Dette vil spare oss for dyrebar tid ute på skadestedet.

Tidsplan

Hovedaktiviteter og milepæler

Hoved-aktiviteter	Tidsplan – Ukenummer 2013														ress. bruk	
Administrasjon	x	x	x	x	x											195
Forebyggende	x	x	x	x	x											195

Tilsyn	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x										
Beredskap	x	x	x	x	x															
Sum timeverk:																			975	
Konklusjon																				
Jfr. Brann- og eksplosjonsvernloven §11 Brannvesenets oppgaver har Kvæningen kommune 100 % måloppnåelse for brannvesenet i 2013.																				

Med hilsen

Nils Arnold Nilsen
 Brannsjef
 Direkte innvalg: 77778847/40405609